

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MEDDELELSER OM FAMILIEN KRARUP

NR. 1—9

UDSENDTE I AARENE 1915—1933

ved Sognepræst C. KRARUP

TRYKT AF LOUIS HØIER, BOGTRYKKER, RINGKJØBING

*Stamtavle over Efterkommerne
af Christian Krarup til Debjerglund*

4. Udgave, 1915

I de senere Aar har der i vor Familie været et almindeligt Ønske om at faa en ny Stamtavle.

Da de af Familiens Medlemmer, som har Forstand paa den Slags Ting, ikke har haft Lejlighed til at paatage sig Arbejdet, har jeg efter bedste Evne forsøgt at løse Opgaven.

Hensigten med Stamtavlen er det ene: at vise hvordan de enkelte Familiemedlemmer er i Slægtskab med hinanden, hvorfor Hovedvægten udelukkende er lagt paa Overskueligheden. Af biografiske Oplysninger er som Regel kun det absolut uundværlige medtaget, men hvad der kan have Interesse, vil altid kunne optages i følgende Nr. af „Meddelelser“.

Stamtavlens Opstilling er en saadan, at man formentlig straks til kunne finde den, man søger efter, naar man kender Navnet paa en eller flere af hans Forfædre.

Der har været paatænkt at udarbejde et Register, men dette er dog opgivet, da det sikkert vilde gøre for liden Nytte i Forhold til Arbejdet, men skulde der vise sig stærk Stemning derfor, kan det komme i „Meddelelser“. Arbejdet med Stamtavlen blev paa-begyndt umiddelbart før Krigens Udbrud, men først da jeg kom tilbage fra Sikringsstyrken i Januar, tog det Fart, og da jeg anden Gang blev indkaldt — i Juni — kunde Manuskriftet sendes i Trykken.

Jeg benytter Lejligheden til at takke de mange — deres Antal er over et Hundrede — som har givet mig Oplysninger. Blandt disse er der en, hvis Navn ikke maa være ukendt. Sagfører *Frederik Krarup Erlang* i Ringkøbing har ved sine gode Oplysninger og praktiske Raad i en væsentlig Grad bidraget til, at denne Udgave blev saa omfattende, og ved velvillig at paatage sig al Ulejlighed med Trykning, Korrekturlæsning, Udsendelse af de bestilte Eksemplarer o. l., har han fremskyndet Udgivelsen ikke saa lidt.

Stamtavlen omfatter halvtredje Tusind Personer, saa det vil ses, at der er Fremgang fra de 450, som er nævnt i Stamtavlen af 1871.

Stamtavlen faas til Købs hos Udgiveren, saa længe Forraad haves. Prisen er *Kr. 2,50 pr. Stk.* frit tilsendt. Skulde det vise sig, at der er trykt for faa, kan der let blive leveret et nyt Oplag, antagelig til samme Pris, hvis der bliver tilstrækkelig mange bestilt.

Jeg tilføjer endelig, at ligesom det har været mig en Glæde at udarbejde Stamtavlen, haaber jeg, at den vil „afhjælpe et længe følt Savn“, og er det end at sammenligne med Husflidsarbejde, er det dog gjort af Interesse for Sagen og af Kærlighed til vor Slægt.

Dersom Stamtavlen indbindes, anbefales det at lade Bogbinderen gennemdrage den med hvide Blade.

C. K.

Meddelelser om Familien Krarup

Under mit Arbejde med at samle de nødvendige Oplysninger til en ny Udgave af Stamtavlen har den Tanke udviklet sig hos mig, at det var ønskeligt, om der kom en stadig fortsat Række Oplysninger under Form af et Tidsskrift. Disse Meddelelser om Slægten skulde efter min Mening indeholde følgende Ting: Historiske Afhandlinger om Slægten, biografiske Oplysninger, Fødsler, Vielser, Dødsfald m. m. — saa at Stamtavlen altid kan være à jour —, Oplysninger om Familielegater, Uddrag af interessante Breve, Optryk af Afhandlinger af Interesse for vor Slægt og saa fremdeles.

„Meddelelser“ skulde udkomme 3 Gange aarlig og redigeres af undertegnede, indtil der melder sig en mere kvalificeret Redaktør. Redaktørens Løn bestaar ikke i Penge, men i Tilfredsheden ved at gøre et Arbejde, som nogle i Familien er taknemlig for.

Første Nr. af „Meddelelser“ udsendes gratis til alle nulevende Efterkommere af Christian Krarup, som er fødte før $\frac{1}{1}$ 1901; Eksemplarerne udsendes i smaa Partier, som godhedsfuldt bedes fordelt.

De nødvendige Pengemidler til en videre Udgivelse komme ved Abonnement. 1 Eksemplar koster 1 Kr., 3 Ekspl. 2 Kr., 6 Ekspl. 3 Kr. og hvert Ekspl. udover 6 koster 50 Øre, og Bladet sendes frit. Planen bliver dog kun til noget, dersom der hos mig bestilles 250 Ekspl. inden 1. Dcbr. i Aar. Numrenes Størrelse kan varieres efter Stofmængden.

Overskuddet af „Meddelelser“ fordeles i Forfatterhonorar for Artikler, som hvile paa Arkivstudium eller lignende.

Familielegender kan altid paaregne en interesseret Læsekreds; de modtages med Tak men betales ikke, da saadanne Traditioner erfaringsmæssigt er ret upaalidelige.

For et Par Aar siden døde Provst *Hans Krarup* i Brønderslev. Jeg var i hans Hjem de sidste Maaneder, han levede, og det er mig en Glæde at tænke paa den Tid. Han havde stor Slægtsinteresse, og han plejede at sige, at det, som havde holdt Slægten oppe i to Aarhundreder, var dens gammeldags Guds-frygt. Dette er sikkert rigtigt, og det stemmer ogsaa med Grundtonen i nedenstaaende Levnedsskildring. „Tafnemmeligt Greminde“ er ved sin naive og smukke Form, ved sit simple og dog værdige Indhold i høj Grad kvalificeret til at blive trykt i dette første Nr. af „Meddelelser“. „Æremindet“ indeholder en Levnedsskildring, som vel nok maa tilskrives et af Børnene, selve Mindetalen ved Begravelsen og en Fundats for et Sognebibliothek — uden Tvivl det ældste i Danmark — til „en Afmindelse om Afg. Consistorial-Assessor Niels Bygom Krarup.“

Titlen lyder saaledes:

„Tafnemmeligt Greminde, oprettet en uforglemmelig Fader Sal. Hr. Consistorial-Assessor Niels Bygom Krarup og i Trykken udgivet af hans 7 efterladte Børn. Viborg 1799, trykt paa Udgiverens Bekostning hos P. S. Fønss.“

Og den smukke Tilegnelse har dette Indhold:

„Vores elskte og værdige Moder Fru Sophia Dorothea Krarup fød Schouboe, tilegnes Dette Greminde

om en for Hende uforglemmelig Ægtefælle, som for os uforglemmelig Fader. At denne Tilegnelse maa antages som et Beviis paa den Kjerlighed og Erkjendtlighed, vi alle skyldte hende — bedes ærbødigst af samtlige Den Afdødes Børn.“

Og hermed gaa vi over til selve Skildringen:

Personalia

Endog den bedagede Ddbing maa jo med David tilstaa: Vore Dage paa Jorden ere som en Skygge — Thi hvad er Tiden, naar den vejes mod Evigheden? Men — er da et Menneskes Tænken, Talen, Handlen her i Livet ogsaa blot Skyggeværk — uden Værd, uden Følger? Visjelig her er meere end Skygge — Menneskets Handlinger gaae over med det i Evigheden — uberegnelige ere endog her i Livet deres Følger — Billigt derfor at hædre den Retsstafnes Minde — Billigt da ogsaa nu i Dag at anvende nogle Øjeblikke paa at erindre os den værdige Mand's Levnetsløb, hvis Støv her hviler i denne Kiste, der indeslutter det Jordiske af den i Livet Velbyrdige og Velærværdige, nu hos Gud Sal. Herr Consistorial-Assessor Niels Bygom Krarup, Provst i Hjerm Herred og Sognepræst for Vejrum Meenighed i Riber Stift. — Herregaarden Dejbjerglund ved Ringkjøbing var hans Fødested, som hans Fader Sal. Herr Christian Krarup da beboede. Den sidste Dag af Aaret 1727 var den første i hans Liv, da hans Moder Sal. Madame Constance Krarup fød Bygom bragte ham til Verden. En rebelig, stille og retfærdig Mand var hans Fader, en udmærket forstandig og ved 18 Aars Sygeleje prøvet Kone var hans Moder, og disse kristelige Forældre gave ham og fire Sødsfænde en god og kristelig Opdragelse. Efter adskillig Undervisning baade i hans Forældres Huus og uden for, kom han tillige med sin ældre Broder i Aaret 1743 til Riber-Skole, hvor han under den lærde Rektor Falster lagde en særdeles god Grundvold i

Vidensfæberne, især de Philologiske. Examen Arzum tog han i Aaret 1746 med bedste Karakter. Lige-
saa i det følgende Aar Examen Philosophikum med Baccalaur-Graden, og i Aaret 1751 Attestas med bedste Karakter. I mange Aar blev det hans Lod at underviise og danne adskillige unge Mennesker, hvoriblandt ogsaa hans tvende yngste Brødre, og tvende Søstersønner. Sine Elever saae han siden som due-
lige og retskafne Embedsmænd, og høstede saaledes Frugten af sine grundige Indsigter, og den sødeste Løn for sin utrættelige Flid. Udi sit 35te Aar 1762 blev han af Hans Majestæt kaldet til residerende Capellan i Ringkjøbing; men kun nogle Uger var hans Embedstid paa dette Sted, da han endnu samme Aar blev kaldet til Sognepræst for Winkel og Rind Meenigheder i Viborg Stift. Aar 1763 indlob han sig i Ægteskab med Jomfru Christine Sophia Lodberg, en Datter af Hr. Provst Lodberg i Harlev ved Aarhus. Men Døden affar snart dette sømme Bånd, der havde forenet ham med denne ejegode Mage, hvilken han mistede i Aaret 1770. Tunge bleve i tre Aar hans Kaar, som Enkemand, men Gud lettede samme, ved at lede ham 1773 til Jomfru Sophia Dorothea Schouboe, en Datter af Sal. Hr. Mag. Schouboe i Bøuling, som blev hans tredje smaa Moderløse en god og kjerlig Moder, og ham selv en troefast Ægtefælle indtil hans Død, som nu har dybt jaaret hendes Hjerte. — Lige frugtbare vare begge hans Ægtefæber, hvorudi han ialt blev Fader til ti Børn, i det første til fire Sønner og een Datter, og i det sidste til tre Sønner og to Døtre, to Sønner af det første og een Datter af det sidste Ægteskab bleve i deres tidlige Barndom borttrykte. Søv ere altsaa hans nu levende, og ved hans Bortgang meget sølende Børn. Udi Aaret 1773 blev han Sognepræst for Vejrum Meenighed, hvilket Embede han forestod, indtil han nu i afvigte Sommer resig-
nerede samme til sin Søn. Aaret 1778 bragte ham den Ære at blive gratis forundt allernaadigst Be-

stilling paa Rang og Titel af Consistorial-Ræsesfor, hvilket hans Belynder Sal. Hr. Biskop Rottbøll i Viborg udvirkede, som en Belønning for hans Flid i at fuldføre et ham ved Kongelig Commissorium paalagt Arbejde med at revidere og ordne Viborg Stifts Archiv i Forening med en anden Commissarius. Til Provst udi Hjern blev han beskikket 1782. Disse ere da omtrent hans Lives mærkværdigste Begivenheder.

Men — hvorledes var hans Wandel? hvorledes hans Forhold som Embedsmand, som Huusfader, som Kristen og Menneſke? Saa spørger med Rette Menneſket om Menneſket. Præst var han i alt omtrent 36 Aar, hvoraf de 25 her i Vejrum. Hans Troestab i dette sit Embede er Meenigheden bedst bekendt. Ved et grundigt og tydeligt Foredrag stræbte han at indprente Jesu blide Lære. Med heldige Gaver søgte han ved jevnlige Catechisationer at gjøre Lærdommen fattelig for de Unge, hvis Underviisning i Skolen han ogsaa med Iver drev paa. De Fattige, Syge og Nøbliidende i Sognet tog han sig især meget af. Seent vil hans Minde udslættes. — Provst var han i 17 Aar, og stort var hans Duelighed, Indsigt og Nøiagtighed i dette Embede.

For sit Huus var han en Fader — en sand Fader — Endog sine Tjenestehende omgiktes han faderlig; Men — hvor huldt var hans Hjerte mod Kone og Børn — for hvem han har Omhu, som en retsaffene Fader — Ja stor var hans Omhu, ej allene for dem, men og for enhver anden i sin Familie, han kunde virke noget for — Ubeskrivelig er den Tak, som hans Børn stulde ham i hans Grav — thi — hverken Beføstning — eller eget Tilsyn — eller egen Flid sparede han, naar det gjeldte hans Børns Underviisning og Opdragelse. — Han var Fader — ej allene for de uopdragne — men han vedblev at være sand Fader for den eene som for den anden; hvad enten de vare ham nær eller langt fraværende. At meddeele gode Raad, at opsøge Lejlighed til at

fremme deres Vel, deri viste sig steds hans Virksomhed — Og Forsynet kronede hans faderlige Bestræbelser — Fader-Blæder nød han ofte — Fadersorger kjendte han ingen af — Som Sognepræster saae han sine tre ældste Sønner, og sin ældste Datter allerede for længst i et lykkeligt Ægteskab. I Henseende til de tre ved hans Død uforsørgede, kunde han og have Aarsag til at glæde sig ved et godt Gaab.

Som Kristen, og som Menneſke i Omgang med andre, betragtet, da stræbte han i Gierningen at vise Kristendommens Frugter, og med et godt Exempel at pryde den Lærdom, han fremsatte. Forsigtighed i at tale, skrive og handle — Tjenstfærdighed mod andre — Iver for sine Pligters nøjagtige Opfyldelse — vare Grundtræk i hans Charakter. En anstændig Munterhed var ham egen — behagelig og søgt blev derfor hans Selskab. Nødsagedes han at være andre imod, var han det med Læmsældighed. Raadspurgt blev han ofte — upartisk retsindig og indsigtfuld var hans Raad. For den trængende tillukte han ikke sit Hjerte eller sin Haand. Trættheder var han ikke, men at bortgive aabenbar Ret, gjorde han heller ikke gjerne. At stifte Fred var hans Lyst, og ikke sjelden gjorde han sig alvorlig Flid for at bielægge andres Tvistigheder. Arbejdsom og utrættelig var han, og selv handlede han steds efter den Regel, han saa ofte gav andre: Opsæt det ikke til i Morgen, hvad du kan gjøre i Dag. Saa omtrent var hans Tænkemaade — hans Wandel iblant os.

Nu er han borte — men hvad de, som stode i nogen Forbindelse med ham — huuslig eller venskabelig — har tabt, siger bedst enhver Følelse. Mange Deviiser nød han i Livet paa den Allgodes naadige Forsorg — saaledes ogsaa nu i Livets Aften. Vel havde han i mange Aar et svagt Bryst, og ej noget stærkt Helbred. Men stille efterhaanden aftog dog hans Kræfter uden smertelige Fornemmelser.

Som Olien hentæres i Lampen, saa hentæredes

sagteligen hans Levkraft. Nogenlunde rørig var han indtil de fire sidste Dage, som var al den Tid, han holdte Sengen. Svækkelsen tiltog da meere og meere indtil den 14de Februar sidst (1799) da han under gudelige Samtaler med en Naboepæst, og efter tagen Afsked med hosværende, stille og roelig henslumrede i Dødens Søvn, hans Efterladte til megen Bedrøvelse.

71 Aar, 6 Uger og 2 Dage var hans Tid her paa Jorden. Velsignet være hans Minde!

Tilføjelser og Rettelser

Et Arbejde som Udarbejdelsen af vor nye Stam-tavle kan vanskelig gøres helt uden Fejl og uden Mangler.

En hel Del Fejl hidrører fra fejlagtige Meddelelser, og i saa Henseende kunde Udgifveren give forskellige Eksempler paa, at Mennesker kan tage fejl og gør det. Andre Fejl er Udgifverens og kan ikke lægges over paa andre.

Trykkernissen har undertiden moret sig med at forandre Navne (Gudrund for Gudrun f. Eks.) eller gøre Folk 100 Aar yngre, naar en Mand siges at være født 1933 for 1833, men disse „Skønhedspletter“ er dog af mindre væsentlig Betydning.

For at man ikke skal beskyldes Ud-g. for Upartiskhed, skal blot anføres, at Side 5 er den uheldigste.

Man bedes tilføje følgende:

- Side 1. V Det fulde Navn er Daniel Lorentz Heine-
rick Reck Thomsen.
- „ 4. Tegnet † efter VI ^{25/3} 1846 raderes bort.
- „ 5. Min Farmoders Navn bør staves — som andenstedes her i Stamtavlen — Anne Marie. Min Moders Navn bør staves Cecilia og min lille Datters Cæcilie.
III B c hedder Carlos (saaledes ogsaa S. 23).
V B tilføjes: b. Ellen Krarup, f. ^{17/5} 1915 (findes Side 52).
- „ 7. III C. K. Øllgaard født ^{2/4} 1841, Bryllupsdag ^{23/11} 1872 (findes rigtigt Side 5).
- „ 12. II Fru Petra Lind † ^{20/3} 1884 (findes Side 46).
III 2 Børn C og D døde som smaa (findes Side 46).
III B og I G Charlotte Linds Fødselsdag er ^{9/3} 1878 (findes rigtigt Side 46).
- „ 13. Under X staar henvist til Side 47, Nr. 7, I, skal være 7 II.
X C a læs Elsebet (findes rigtigt Side 47).
X D Fødselsdag ^{8/12} (findes rigtigt Side 47).
- „ 14. I C b læs Poul Christian Kjær Gravengaard, f. ^{21/12} 1870.
Hans Hustru hedder Rasmine Hansen, f. ^{6/11} 1879.
- „ 16. I D Pastor Grove Rasmussen † ^{30/3} 1904.

- Side 23. II B, der er Børn i Ægteskabet (mindst 3):
a. Anne Marie Knudsen.
b. Jens Lassen Knudsen.
c. Harald Knudsen.
- „ 30. VI D skal staa Louise Vilhelmine Krarup, som paa Side 17, hvor ogsaa findes hendes ældste Søster, der døde ganske spæd.
Nederst paa Siden mangler desværre følgende (jfr. den store Dobbelt-Tavle i Begyndelsen af Stamtavlen):
Nr. 7. Otto Christian Krarup, f. ^{22/6} 1802, † ^{30/10} 1827, cand. theol.
Nr. 8. Henrik Stampe Krarup, f. ^{14/10} 1807, † ^{17/7} 1835, cand. theol.
- „ 31. Nr. 5, læs Nr. 1.
- „ 36. X A er Assistent i Landbrugsministeriet.
- „ 40. XI jfr. Side 51 II, hvor der yderligere findes anført et Barn, død i spæd Alder.
- „ 41. I staar Dallum, læs Dallund.
D d Gerda Lasson blev ^{6/10} 1915 g. m. Johan Peter Jensen Saltø, f. ^{30/9} 1890, Ejer af Cathrinebjerg ved Strib.
- „ 43. III Marenstine, altid kaldet Mine.
- „ 47. I A Hustruen hedder Minna Caroline Ruge. Af Børnene er a. født ^{27/1} 1905.

b. hedder Elizabeth.
Denne Fortegnelse over Tilføjelser og Rettelser — med Undtagelse af „min egen Side“ (Side 5) — skyldes Frederik Krarup Erlang.

Da Pladsen tillader det, skal her endvidere meddeles nogle smaa, sørgmodige Ting fra min Farfaders Dagbøger, idet jeg en passant bemærker, at jeg vil være taknemlig for at faa til Laans Dagbøger og Breve, af hvilke der kan uddrages mange Oplysninger, som ellers er utilgængelige.

- 1833
12. April. . . . M. fik en lille Pige Kl. 5^{1/2} Eftm.
19. „ Var vor lille Marie Christine i Kirke og blev døbt. Min Svigermoder bar hende.
21. „ Christen kom med Bud, lille Marie var meget slet, men da jeg kom hjem, var hun død.
26. „ Blev vor lille Pige begravet.
- 1834.
6. Marts. Kl. 1^{1/2} om Morgenen fødte Marie en Datter.
28. „ Barnet begyndte at blive sygt.

29. Marts. Blev hun daarligere og blev derfor hjemmedøbt Sophie Dorothea Krarup.
30. „ Paaskedag. Lille Sophie døde i Nat Kl. 1^{1/2}.
4. April. Blev lille Sophie begravet.
- 1835.
26. Juni. Kl. 4 om Morgenen fødte M. en lille Pige.
21. Aug. Jens var i Holstebro med Brev til Kjær om lille Magdalene, som var syg.
7. Sept. Vilde jeg været til Veirum, hvor Onkel fra Aalborg var, men den Lille blev saa daarlig. Johannes paa Apotheket.
9. „ Døde vor lille Magdalene Morgen Kl. 7^{1/2}.
20. „ Blev lille Magdalene begravet.
- 1838.
8. April. Kl. 11^{3/4} fødte M. en Søn.
7. Maj. . . . Bud efter mig til Snebjerg, at den lille Dreng var blevet saa syg, hvorfor jeg døbte ham Janus Balthasar Krarup.
8. „ Fik jeg Doct. Jørgensen hentet til den lille Dreng.
9. „ Doctoren, som blev her i Nat, rejste hjem.
10. „ Vor lille Janus døde om Aftenen Kl. 10^{1/2}.
16. „ Blev vor lille Dreng begravet.

Jeg bemærker udtrykkelig, at naar jeg har valgt dette Format til „Meddelelser“, er det for, at Numrene kan opbevares bagest i Stamtavlen.
Og saa er der ikke mere dennegang.

Sparkjær, Oktober 1915.

Christian Krarup.

TIL LÆSERNE FRA UDGIVEREN

I Nr. 1 af „Meddelelser om Familien Krarup“ var der fremsat Plan om en fortsat Udgivelse af „Meddelelser“, betinget ved et tilstrækkelig stort Antal Abonnenter.

Denne Betingelse blev langt fra opfyldt, og Planen faldt. Imidlertid synes undertegnede, at Ideen burde gennemføres. Jeg har derfor udsendt „Nr. 2“ i Haab om en fra Slægtens Side gunstig Modtagelse.

Jeg benytter Lejligheden til at takke dem, som ved deres Oplysninger har hjulpet mig, og af hvilke bør nævnes Ingeniør Colding og Sognepræst Carstensen.

En Betingelse for, at der kan komme et følgende Nr. af „Meddelelser“, hvortil jeg nok tror at kunne skaffe Stof, er, at „Nr. 2“ kan bære sig økonomisk, da jeg ikke har Raad til foruden at give min Tid ogsaa at give Penge dertil.

Sparkjær, i April 1916.

CHRISTIAN KRARUP.

IN MEMORIAM

Fru Ellen Krarup, f. Fahnøe, døde 16. Oktbr. 1915.

Læge Ludvig Øllgaard døde 2. Januar 1916.

Fru Sophie Gundel døde 6. Januar 1916.

Bogholder Ove Lybecker døde 19. Januar 1916.

Fhv. Postm. Ferdinand Krarup døde 27. Marts 1916.

De har forladt os, men deres Minde skal leve blandt os.

Ove Høegh Stampe Foss Lybecker var Søn af Proprietær Hans Ferslew Lybecker og blev født den 20. Februar 1846 i Skern. Faderen ejede Skernbrogaard, men Sønnen foretrak at gaa Embedsvejen. Han kom i Postvæsenets Tjeneste, men gik iøvrigt hurtigt over til Boghandelen, som var hans Gerning i 16 Aar. 1883 maatte han af økonomiske Grunde skille sig ved sin Boghandel og drog derpaa til København. Her var Lybecker Bogholder og Kasserer, først i Jernstøberiet Godthaab, sidst — og det i 25 Aar — hos Firmaet Aug. Neubert.

Hans Ansvarfølelse gjorde ham skikket til sin Gerning, hans retsindige og kærlige Væsen til en Familiefader, som hans Børn altid vil mindes med dyb Taknemmelighed.
C. K.

Med Joh. Fr. Ferdinand Krarup, der døde 27. Marts 1916, har vi mistet et godt og ægte Skud af Vejrum-Krarup Stammen. Han fulgte den gamle Tradition at gaa Embedsvejen, idet han var Postmester, som hans Fader havde været det før ham, og han efterfølges paa samme Vej af 2 Sønner; allerede i en Alder af 28 Aar var han en kort Tid konstitueret som Postmester i Odense, indtil han fik et selvstændigt Embede som Postmester, først i Aarup og fra 1885 i Vordingborg, hvorfra han tog Afsked i 1907. Og det tør nok siges, at han ogsaa optog Slægtsarven ved baade at være tro og dygtig i sin Gerning, saa uagtet det laa saa langt fra ham som vel muligt paa nogen Maade at trænge sig frem, var han dog højt anset og almindelig afholdt. Derom vidner det ogsaa, at han havde forskellige Tillidshverv, f. Eks. Overligningskommissær og Medlem af Amtets Skoledirektion, ligesom han baade fik Ridderkorset og blev Dannebrogsmænd. Et maa endnu nævnes, at han havde et godt og trofast Familiesind; man havde Grund til at være glad ved ham, første Gang man mødtes med ham, og man blev det bestandig mere, alt som Aarene gik; især mindes jeg ham med sit Smil og sit Lune fra den Tid, hans elskelige Hustru levede; de havde et sjelden smukt, hyggeligt Hjem og efterlader sig et godt Minde.
En af Slægten.

TILFØJELSER TIL STAMTAVLEN

Dobbelt-Christian Krarup holdt Bryllup $^{20/9}$ 1724.
tavlen: Christian Moth Krarup, f. $^{31/12}$ 1766, døbt $^{6/1}$ 1767.

Mette Helene Krarup, f. $^{20/2}$ 1768.

Hans Christian Friis, $^{10/4}$ 1828.

Hans Christian Matthias Krarup, f. $^{31/12}$ 1769.

Janus Nioclai Krarup, $^{9/10}$ 1801 g. m. Eleo-

DT: nore Dorthé Møller, $^{23/8}$ 1827. Kirkebogen tilføjer: „Det var en agtværdig Præst.“

Balthasar Krarup, f. $^{4/1}$ 1775.

Karen Krarup, f. $^{11/8}$ 1776.

Sinnel Peter Krarup, f. $^{20/8}$ 1778.

Conrektor, Magister Sinnel Pedersen Lange, f. $^{24/2}$ 1714.

Georg Frederik Lange, døbt $^{13/10}$ 1754, ^{12} 1818, Etatsraad, Borgmester i København.

Søsteren Constance døbt $^{9/2}$ 1756.

Tillæget: Else Pedersdatter Løvenbalk, ^{1591} , blev gift 1577 med Biskop Jacob Jensen Holm og var hans første Kone.

Side 4, Nr. 1, „Dorothea Margarethe“, staar paa en Daabsattest.

„ 7, VI, Læge Ludvig Øllgaard, $^{2/1}$ 1916.

„ 8, I, Marie Christine Krarup, ^{1872} .

„ 12, II, Petra Lind, $^{20/3}$ 1884.

III C og III D tilføjes som paa Side 46.

13, XII, f. $^{14/2}$ 1854.

XII, A, gift med Sognepræst K. G. Brandt til Rønnebæk, f. $^{5/1}$ 1864.

„ 14, C c, Ane Cathrine Gravengaard, $^{2/10}$ 1875.

„ 17, D, Hustru: Alexandrine Mathilde Petersen. F, Bogholder Ove H.S.F. Lybecker, $^{19/1}$ 1916. F e a, Else Louise Lybecker, f. $^{21/8}$ 1915.

„ 18, B b, Navneforandring til Heiling.

„ 19, M a, Uffe Foss Vilstrup, f. $^{24/3}$ 1912.

„ M b, Thøger Foss Vilstrup, f. $^{17/3}$ 1915.

27, V, B a, H. Demant er Fabrikant i Amerika. A b, Sognepræst, nu til Skive-Resen.

„ 29, G o, Inga Møllgaard, f. $^{3/2}$ 1916.

„ 30, VI, C, H. M. E. Trojel, f. $^{3/1}$ 1861.

VII, B, E. P. B. Krarup, f. $^{14/7}$ 1871, cand. mag., Lærer ved Esbjerg Gymnasium, $^{2/8}$ 1912 gift med Anna Kirstine Ishøj, f. $^{10/3}$ 1885.

a. Anna Elise (Annelise) Braag Krarup, f. $^{20/7}$ 1914.

„ 30, VII, H b, Johanne Wulff, f. $^{8/8}$ 1915.

„ 31, D, Marie Lucie Møller, $^{2/2}$ 1916 gift med Kreds-læge i Tarm Eduard Wilhelm Constantin Busch, f. $^{12/3}$ 1853.

- Side 31, F, Jacob C. Møller, gift $12/10$ 1899.
K c, Ruth Møller, f. $20/12$ 1915.
- „ 32, G. Der er 5 Børn:
a. Lillie Astha Krarup Knudsen, f. $5/11$ 1903.
b. Alf Hugo Krarup Knudsen, f. $20/3$ 1905.
c. Harry Vagner Krarup Knudsen, f. $12/6$ 1908.
d. Ruth Elfrida Krarup Knudsen, f. $21/12$ 1913.
e. Karen Margrethe Krarup Knudsen, f. $3/11$ 1914.
- 35, H, V. Th. Krarup, f. $21/4$ 1879, ejer Magaard ved Svendborg.
- „ 36, VIII, $20/10$ 1874 gift med Frederik Vilhelm August Meinert, f. $3/3$ 1833, † $19/1$ 1912, Dr. phil., Inspector ved Zoologisk Museum.
- „ 38, IV, A a, Sekondløjtnant.
IV, C, Fru Ellen Krarup, † $10/10$ 1915.
- „ 39, Emil August v. Schinkel, f. $22/11$ 1857.
- „ 40, C a, Ebbe, f. $19/10$ 1899.
- „ 43, G, Oberstløjtnant i Artilleriet.
- „ 44, G, Karen Danielsen, f. $6/2$ 1884, senere — $20/5$ 1915 — gift med Grosserer Alfred C. Schrøder.
- „ 45, IV, Postmester Joh. Fr. Ferdinand Krarup, R*, † $27/3$ 1916.
V, C, Apotheker Wulff, † $15/4$ 1916.
- „ 53, XII, Einar Skovgaard-Petersen, cand. theol. & mag., Rektor i Rungsted.
- „ 54, III, Rektor i Herlufsholm.
- „ 57, V, A c, Adam Madsen, f. $8/7$ 1915.
- 60, II, Fru Gundel, † $6/1$ 1916.

LIDT SLÆGTS-STATISTIK

- I 2. Generation er nævnt 7, fødte 1725—1739, døde 1725—1808.
- I 3. Generation er nævnt 22, fødte 1754—1783, døde 1795—1852.
- I 4. Generation er nævnt 76, fødte 1789—1823, døde 1824—1915.
- I 5. Generation er nævnt ca. 230, fødte 1809—1879, døde 1841, ca. 60 leve endnu.
- I 6. Generation er nævnt ca. 590, fødte 1828—1910, det første Dødsfald var 1850.
- I 7. Generation er nævnt ca. 765, fødte efter 1867, det første Dødsfald var 1868.
- I 8. Generation er nævnt ca. 160, fødte efter 1887, det første Dødsfald var 1902.

Der er anført mindst 70 forskellige Livsstillinger i Stamtavlen.

Det vilde være meget interessant at faa en udførlig Optælling af Familienmedlemmernes Levealder, Alder ved Giftemaal, Antal Børn i Familierne, Valg af Livsstillinger, Ægteskab med beslægtede o. s. v. Hvem vil lave en Statistik herover?

LIGSTENEN I HESSELAGER KIRKE

Sognepræst Hemming Carstensen i Hesselager har velvilligst meddelt følgende om Hans Thomsens Ligsten, som sikkert kan paaregne stor Interesse.

Stenen laa indtil 1913 i Midtergangen og er derfor stærkt slidt. Den er knækket over i to ulige store Stykker, og der mangler et lille Stykke af den. Indskriften er latinske Majuskler (Linjerne delte som her), og den lyder saaledes:

Udi en ærefuld Opstand-
delsis Haab hviler
herunder dend erlig
høragtbar og velfornemme
nu salige Mand

HANS THOMÆSØN

til Vormarksgaard, som udi Herren hensov d. 1 Martii Å 1699 udi hans Alders 35 Aar og haver hans efterlatte Hustru dend erlig dydig og gudfrygtig Matrone

INGER HANSDATTER

til Vormarksgaard med hvilken han levede it christeligt og kierligt Egteskab i 12 Aar og midlertid blev af Gud velsignet med 7 Børn, 3 Sønner og 4 Døttre ladet lege denne Steen over hannem til en erlig Amindelse

JOH 6:

Det er hans Vilje som mig udsendte at hvo som seer Sønnen og troer paa hannem skal hafve det ævige Liv og ieg skal opvekke hannem paa den yderste Dag.

HVOR FINDER VI CHR. KRARUPS SØSKENDE?

I Slutningen af Stamtavlen af 1895 er der omtalt nogle Søskende til vor Stamfader, Christian Krarup til Dejbjerglund.

Disse Søskende har boet i Roskilde og „endnu ind i dette Aarhundrede har der været Krarupper dersteds.“

Om disse er der blevet anstillet Undersøgelser af cand. polyt., Ingeniør T. A. Colding, der selv nedstammer fra Raadmand Hans Rasmussen Lange, † i Roskilde 1750. Og Resultaterne af disse Undersøgelser er velvilligst overladt os.

I Roskilde har Hr. Colding kun truffet paa følgende af Navnet Krarup, maaske endda af en hel anden Slægt: Niels Christianssøn Krarup, f. ca. 1713, † Okt. 1767 (begr. $26/10$), Skiftet ($13/11$ 1767 i Roskilde) indeholder ingen personalhistoriske Oplysninger, nævnes 1763 Gæstgiver i Roskilde, gift med Anne Catherine Schreiber, f. ?, † ?, lever 1767, Enken sidder i uskiftet Bo. Børn: Henning Christian Krarup 1762—1765 (begr. $8/3$) og Frederik Carl Krarup, døbt i Roskilde $23/2$ 1763.

Mere kan ikke findes i Roskilde Domkirkes Kirkebøger eller Skifteprotokollerne fra Roskilde.

Nogen Sammenhæng mellem disse og Familien Lange er ikke funden.

Fra Hr. Colding hidrører ogsaa følgende:

Georg Frederik Simmelsøn Lange, døbt i Ribe Domkirke $13/10$ 1754, † København $24/12$ 1818, begravet i Trinitatis Kirke $31/12$ 1818. Candidat 1786, Cancellist i danske Cancelli 1787, Cancelliraad 1799, Raadstueskriver 1801, Raadmand 1806, Borgmester og Elatsraad 1814.

Constance Simmelsdatter Lange, døbt i Ribe Domkirke $9/5$ 1756, † nær Kolding $16/6$ 1814.

Af Børnene fra Dejbjerglund har ingen haft saa mange Efterkommere som Provsten fra Vejrum, Niels Bygom Krarup.

Det vil derfor interessere mange at se Titelbladet til det i „Nr. 1“ omtalte „Æreminde“ og at læse en Fortegnelse over hans Ejendele. Maaske findes nogle af de i Fortegnelsen nævnte Møbler eller Smykker endnu.

Samfrønder Skiftebrev efter Hr Krarup i Winchel hans afg. Hustrue Salig Madame Christine Sophie Lodberg.

Eftersom Hans Kongelige Mayestæt ved allernaadigst Bevilling af Datto 18. Januarii 1771 haver tiladt mig Niels Bygom Krarup, Sognepræst for Winchel og Rind, at sidde i uskiftet Bo efter min afg. Hustrue Sal. Christine Sophie Lodbergs Død med vores fælleds sammenavlede umyndige Børn, og om jeg skulle blive til sinds at skifte og deele, da selv indbyrdes med Samfrønder at handle og slutte en Skifteforhandling om den Arv, som Børnene efter fornevnte Deris Salig Moder kan tilkomme, saasom allerhøjest

bemeldte Kgl. Bevilling videre formelder, lydende som følger: — — — — —

Og jeg nu er bleven sindet efter Herrens Forsyn mig i andet Ægteskab at indlade, samt desforuden tilbørlig at skifte og Deele med foranmeldte vor fælleds Børn, som ere tre, nemlig 1 Søn Christian Johan Lodberg i 9de Aar, 1 Søn Christian Krarup i 6te Aar og 1 Datter Constance Krarup i 5te Aar, — saa har Velærværdige Hr Christian Gyberg, Sognepræst for Linaae og Dallerup, som nærmest paarørende paa Deres Salig Moders Side, saasom hendes ældste Morbroder ved Brev af Dato 16 Octobris 1773, committeret, i hans Forfald at overvære saadan Skifteforhandling paa hans Vegne, Velærværdige Hr. Andreas Høyer af Brandstrup, de umyndiges Beste at iagttage, hvilket Brev Velmelte Hr Høyer fremlagde lydende som følger: — — — — —

Ligeledes have og Børnenes ældste Farbroder Velærværdige Hr Christen Krarup, Sognepræst for Ølbye, Asp og Fousing Menigheder med Skrivelse af Dato 3. Octobris 1773 i samme Henseende committeret Velærværdige Hr Jens Halse Listo, Sognepræst for Ørum, Wischum og Weirum Menigheder, Forretningen at bievaae. Dette Brev blev og fremlagt lydende saaledes: — — — — —

Hvilke derfor nu tillige med mig efter min Begjæring og i Kraft af allerhøyst merbemelte Bevilling have foretaget og sluttet denne Skifteforretning, efter Boens Tilstand, saaledes som jeg ved og sandfærdig kand forklare, at den var den Tiid min salig Koene ved Døden afgik, mestendeels efter de til egen Efterretning den Tiid forfattede Optegnelser, over hvad her da fandtes i Huset, saasom:

Rd. M. Sk. Rd. M. Sk.

1. *Guld* i tvende Fotteraler:

- 1 Par Ørenringer
- 3 Brøstspender
- 2 Armbaandspender m. 2 Blomster og Dupper dertil
- 3 Guldringe med Navn under Glas N. B. K.
- En Guldring med emaillet Rose
- Et Guld Hoved Blomster

	Rd. M. Sk.	Rd. M. Sk.
Er tilsammen af Guldsmeden vejet at være i Guld 5 Lod er 40 Rdlr., ansættes dog for	50	0 00
En fiireleds liden Ring brekket Toe Par smaa Guldhagger til et Par Perlearmbaand kan veje 2 Qtui	4	0 00
En Guldpenge af Stempel som en Ebenezer-Daler vog 1 Lod Tree Dobbelt Ducatter	10	0 00
	10	0 00
	74	0 00

2. *Sølv*:

Et Par Lysestager		
En aflang Suppeskaal		
Toe Sukkerskaaler		
Toe Saltkarrer		
Een Potage Skee		
Atten Spise Skeeder		
Toe Sukker Bøsser		
Een Sukker Tange		
Fem Thee Skeder		
Een flad Skee		
Een liden Tummel		
Vejer tilsammen 225 Lod à 3 Mk.	112	3 00
1 fiirekandtet graveret Sølvdaase forgyldt	4	0 00
2 Norske Specier à 8 Mk.	2	4 00
2 Skuepenge, kan veje 3 Lod à 4 Mk.	2	0 00
	121	1 00

3. *Tin*:

1 Douz. Tallerkener, Engelsk Tin, vog 11½ Pd. à 26 Sk. er	3	0 11
1 Ditto	3	0 11
½ Ditto, Kronetin, vog 5½ Pd. à 22 Sk.	1	1 09
½ Ditto Mango[d]s, vog 7 Pd. à 18 Sk.	1	1 14
1 Douz. flade Tallerkener, vog 10 Pd. à 20 Sk.	2	0 08
5 Stk. gamle Ditto, vog 6 Pd. à 18 Sk.	1	0 12
½ Douz. ditto, dybe, vog 7½ Pd. à 20 Sk.	1	3 06
5 flade Fade, vog 19½ Pd. à 22 Sk.	4	2 13

	Rd.	M.	Sk.	Rd.	M.	Sk.
2 dybe og 2 flade Fade, vog 11 ¹ / ₂ Pd. à 22 Sk.	2	3	13			
5 Skaaler og 2 Sal[t]cerkener, vog 8 ¹ / ₂ Pd. à 18 Sk.	1	3	09			
2 Kruuse og 1 gl. Kaffekande, vog 6 Pd. à 20 Sk.	1	1	08			
1 Par Lysstager, 1 Theepotte og Spøikom	„	5	08			
1 Nat Pote	„	2	00			
				24	4	10
4. Kobber:						
1 fem Fjerdings Brendevins- kjædel med Hat, Dække og Pibe, som om endskiønt det efter allernaadigst Forord- ning er en afskaffet, ansæt- tes dog for		35	0 00			
1 Kjædel 19 Pd., 2 mindre ditto 12 Pd., 1 Kaffemølle 4 Pd., 1 Suppekjædel og 1 Fyrfad 10 Pd., er 45 Pd. à 24 Sk., er		11	1 08			
1 Mellonform 5 Mk., 5 smaa For- mer 5 Mk., 1 gl. Thee Ma- chine 2 Rdlr. 4 Mk., 2 Potter 1 Rdlr., 1 stor Kobber Thee Kjædel 1 Rdl. 2 Mk., 1 mindre ditto 5 Mk., 1 Tærte Pande 6 Rdlr., 1 Æbleskive Pande 5 Mk., er		14	2 00			
				60	3	08
5. Mæssing og Malm:						
2 Mæssing Kjædler, 11 Pd. à 2 Mk.		3	4 00			
1 Fyhrbækken 1 Rdlr. 4 Mk., 1 Natbækken 4 Mk.		2	2 00			
1 stor Morter med Støder 1 Rdlr. 4 Mk., 1 mindre ditto uden Støder 4 Mk.		2	2 00			
1 gl. Mæssingtheekiedel 2 Mk., 1 liden Mæssing Kaffekande 2 Mk., 1 liden Bordkrands 1 Mk., 2 Lysseplader 4 Mk., 2 Par Lyssestager 1 Rdlr.		2	3 00			
				10	5	00

6. Jern Tøj:

	Rd.	M.	Sk.	Rd.	M.	Sk.
1 stor Jerngryde	2	0	00			
2 Ditto mindre	2	3	00			
4 Ildtanger og 1 Ildfork	1	0	00			
2 Spidder	1	2	00			
1 gammel Krumkniv	„	1	00			
2 Treeføder	„	2	00			
3 Rasper	„	3	00			
2 Pander	„	5	00			
1 Vaffeljern	„	4	00			
1 Gaade Radjern	„	4	00			
1 Krum Kagejern	„	4	00			
1 gi. Steg-Vende	1	5	00			
				12	3	00

7. Træ-Tøj:

	Rd.	M.	Sk.	Rd.	M.	Sk.
1 Støbkar	4	0	00			
1 stor Øllkar	2	0	00			
1 mindre ditto	1	2	00			
1 andet mindre ditto	1	0	00			
2 Ballier	„	3	00			
2 Strygjern	„	2	00			
1 Spand	„	1	08			
2 høye Saaer	„	2	00			
2 smaa Stripper	„	12				
1 Ølltragt	„	1	00			
3 Ølltønder	2	0	00			
3 halve Tønder	1	0	00			
4 Stk. gl. Kar	„	4	00			
1 Kjerne og 1 Fløde Bøtte	„	3	00			
2 Douz. Tallerkner	1	2	00			
				15	3	04

8. Porcelain, Steentøj og Glas:

	Rd.	M.	Sk.	Rd.	M.	Sk.
1 Douz. Ægte Tallerkener	4	0	00			
11 Stk. flade	2	4	08			
9 Stk. ditto	2	1	08			
1 Douz. Caffè Kopper og 1 Douz. Te Kopper	5	0	00			
8 Stk. Steen-Tallerkener	„	4	00			
6 Steen Fade	1	0	00			
1 Suppe Terrin med Fad	2	0	00			
1 Sort Steen Caffè Kande, 1 Thee Potte, 1 Spolkumme	„	4	00			
1 Pocall, 6 Store Viin-glas og 6 mindre Glas	1	2	00			
				19	4	00

9. Boeskab:

	Rd.	M.	Sk.	Rd.	M.	Sk.
2 Spejle i store Stuen og 3 Stk. små andensteds		11	0 00			
1 høj Chatoll med høj Skab	10	0	00			
1 lidet Skriver Chatoll	6	4	00			
1 gammel sort laqueret Skab	3	0	00			
1 gl. rød mahlet Klædeskab	1	0	00			
1 stor beslagen Kiste	3	2	00			
1 Fyhr Kiste paa Loftet	„	4	00			
3 Slag Borde	3	4	00			
4 smaa Fyhr Borde	2	0	00			
1 Douz. Rysladder Stoele og 2 Lehn Stoele	14	0	00			
1 ² Douz. Guldleder og 1 Lehn Stoel	7	0	00			
1 Malt Biug	2	0	00			
1 Rulle	4	0	00			
1 Haand Quærn	1	2	00			
1 blaa og hvid Steenbord	4	0	00			
1 Kuffert	2	0	00			
2 smaae ditto	1	0	00			
1 liden Dragkiste paa høy Fod	1	2	00			
1 Tron Sængested	5	0	00			
2 ordinær Sængesteder	6	0	00			
1 ringe Fyhr Sængested	1	0	00			
1 fældt Sæng	„	4	00			
1 gammel fold Bænk	„	1	08			
1 gammel Stue Uhr med Fot- terall	3	2	00			
				94	1	08

10. Kakkelovne:

1 Vindovn med Kobber Tude og Trommel	16	0	00			
1 Vindovn med Jern Tude	12	0	00			
1 liden Ditto og fiire smaa Bi- læggere	33	2	00			
				61	2	00

11. Sængeklæder:

a) 1 Sæng bestaar af 1 blaa og hvid Lærreds Dyne med Duun og Sirtzes Overtræk	8	0	00			
1 Bolster Underdyne	6	0	00			
1 ditto gul og hviid	4	0	00			
1 ditto	4	0	00			
2 smaae Cartuns Pudder	2	0	00			

	Rd.	M.	Sk.	Rd.	M.	Sk.		Rd.	M.	Sk.	Rd.	M.	Sk.	Rd.	M.	Sk.				
1 blaae og hvid Olmerdugs Hovedpude	2	0	00					1 halv blaae og hvid træk- ket Omhæng af Lærret	1	2	00			1 gl. grov Bygkorns Dreyels Dug	„	2	00			
1 Sirtzes Omhæng til een Tron Sæng	6	0	00								14	2	00	1 ældgammel Damaskes Thee Dug, 2 Dreyels ditto, 2 blaae og hvide Theeduge	1	4	00			
1 Skind Pude	1	0	00					f) en Sæng: en grov Olmer- dugs Overdyne	2	0	00			13 Stk. Blorgarns Dreyels Haandklæder	4	2	00			
1 Bolster Pude	2	3	00					1 hvid ulden Dyne	2	0	00			5 Par Hørgarns Lagner à 3 Rdlr.	15	0	00			
				35	3	00		2 Bolster Hoved Dyner	3	0	00			3 Par grovere ditto à 15 Mk.	7	3	00			
b) en Sæng af 1 rød og hvid Olmerdugsoverdyne	6	0	00								7	0	00	2 Par gamle ditto à 1 Rdlr. 2 Mk.	2	4	00			
1 gammel Skind Dyne	3	0	00					g) Pigernes Sænge: 3 Bolster Dyner	4	0	00			6 Par Blorgarns Lagner à 1 Rdlr. 2 Mk.	8	0	00			
1 Bolster Dyne	4	0	00					1 Olmerdugs Dyne	2	0	00			3 Par ditto ringere à 4 Mk.	2	0	00			
1 ditto Hovedpude	1	3	00					3 Olmerdugs Hovedpuder og 1 Bolster Pude. alle	„	4	00			1 Par Kromlærrets Pudevaar, 1 Par smaae Hørgarns ditto og 3 umage ditto	2	2	00			
1 ditto	1	4	00								6	4	00							
2 korte Olmerdugs Omhænget af rød og hvid uldent Tøy	1	4	00					h) Karlens Sænge: 2 Dyner	1	4	00						100	1	00	
	3	0	00					1 gammel Ditto	„	2	00			13. <i>Bøgger:</i> Ansættes i alt for				60	0	00
				20	5	00		2 Puder à 3 Mk.	1	0	00			14. <i>Besætning:</i> 1 Par Vognhopper	60	0	00			
c) En Sæng af en blaae og hvid Olmerdugsoverdyne	5	0	00					2 Dyner à 4 Mk.	1	2	00			2 Arbejds Bæster	32	0	00			
1 Bolster Underdyne	5	0	00					2 Puder à 2 Mk. 8 Sk.	„	5	00			3 yngre ditto	24	0	00			
1 ditto	4	0	00								5	1	00	2 yngre ditto	16	0	00			
1 ringere ditto	2	0	00					12. <i>Lin-Tøy:</i> 1 Damaskes Dug og 11 smaa Servietter gammel	6	0	00			1 liden brun Hoppe	14	0	00			
2 Olmerdugs Hovedpuder	1	4	00					1 fiin Dreyels Dug, Spejlmøn- ster og 12 Servietter	9	0	00			4 Stk. Kiør à 10 Rdlr.	40	0	00			
1 lang Bolster og en kort ditto	1	4	00					1 fiin Hørgarns Dreyels Dug og 11 fiine Servietter	8	0	00			3 Stk. Kiør à 7 Rdlr. 2 Mk.	22	0	00			
1 grøn ulden hjemgjort Om- hæng	3	0	00					2 nye Hørgarns Dreyels Duge, Spejlmønster, 2½ Al. brede og 12 Servietter	8	0	00			1 Quie til 6 Rdlr., 2 ditto à 5 Rdlr.	16	0	00			
				22	2	00		1 Bygkorns Hør Dreyels Dug og 5 Servietter	2	0	00			7 Stude à 8 Rdl. 3 Mk.	59	3	00			
d) En Sæng: 1 Olmerdugsover- dyne	3	0	00					1 stor Hørgarns Dreyels Dug, smaae og store Taul og 12 Servietter	6	0	00			2 gl. Sviin og 5 Polde	10	0	00			
2 Bolster Dyner	6	4	00					1 liden blaae Dreyels Dug og 9 Stk. Dreyels Servietter	3	5	00			30 Stk. Faarehøveder	30	0	00			
1 hvid ulden Dyne	1	3	00					6 Stk. Dreyels Servietter, Vel- lars Mønster	2	4	00			1 gl. Jagtvogn 16 Rdl., 1 ditto Postvogn 14 Rdlr., 3 gl. Ar- bejdsvogne à 8 Rdlr., er 24 Rdlr., og 1 gl. Møgvogn 4 Rdlr., er tilsammen	58	0	00			
1 Bolster Hovedpude	1	4	00					2 grove Blorgarns Dreyels Duge	1	4	00			2 Plove à 3 Rdlr. og 4 Harver à 3 Mk.	8	0	00			
2 Olmerdugs ditto	1	4	00					1 større ditto og 7 Servietter	2	2	00			1 Skjærkiste med Kniv, River, Høleer, Spader, Øxer, Greber og øvrige smaae Ting i Gaar- den	8	0	00			
1 gammel blaa Roskes Om- hæng	1	0	00					1 stor Dug Blorgarns Dreyel	1	2	00			Drættetøy, det meste deraf no- get brugt og slidt	10	0	00			
				15	3	00		5 mindre ditto	3	2	00			1 Sadel og Ridetøylar	3	0	00			
e) En Sæng: en rød og hvid Olmerdugsoverdyne	4	0	00					1 ditto kuns 1½ Brede	„	4	00									
1 Bolster Underdyne	2	4	00					7 Stk. Servietter af samme Slags	1	3	00									
1 Ditto	3	0	00																	
1 kort Olmerdugs Hoved- pude	„	5	00																	
1 længere ditto	„	5	00																	
1 Bolster Hovedpude	1	4	00																	

15. *Tilgodehavende:*

En Capitall den Gang staaende
hos Sr. Ramsing ialt 2400 0 00
Summa Boens Beløb 3592 3 14

Derfra bliver at afdrage:

Min den Tiid bortskyldige Gæld som Deels var før
og Deels forvoldtes ved Dødsfaldet, saasom

a) til Hr. Gyberg i Linaae	80 Rdlr.
b) til min Salig Syster Madamme Lange	100 —
c) til Hr Jens Halse Listo	500 —
	Er 680 Rdlr.

som afdragen fra Boens Beløb, da der igen
er 2912 Rdlr. 3 Mk. 14 Sk.

Endelig afgaar endnu forlods

d) En Fordring, som min kiære Svigermoder Proustinde Lodberg har paa mig ifølge mit Afkalds Beviis, som jeg ved sluttelig Afregning gav hende og hvoraf en rigtig Kopie her indføres, som med behørig stempelt Papir er bilagt og lyder som følger: — — — — —

Altsaa bliver til Afdrag disse 200 Rdlr.

e) Dette Skiftebrevs Bekostning sc. Skiftets Salarium til Rettens Middell af de beholdne Midler 26 Rdlr. 4 Mk. 11 Sk. Stempelt Papir 8 Rdlr. — Er 34 Rdlr. 4 Mk. 11 Sk.

Hvilke fradragne bliver omsidder Boens beholdne Midler den Summa 2677 Rdlr. 5 Mk. 3 Sk., som deeles i tvende ligestore Deele, hvoraf den ene udgjør min Hovedlod 1338 Rdlr. 5 Mk. 9¹/₂ Sk. Den anden lige Summa deeles mellem Børnene efter Loven nemlig: Paa en Broderlod 535 Rdlr. 3 Mk. 7 Sk. og paa Søster Lodden 267 Rdl. 4 Mk. 11¹/₂ Sk., men naar de foranmeldte 200 Rdlr., skænkede Børnene af Proustinde Lodberg i Anledning af Lovens Pag 752 Artl. 13, siden hun ved Gavens Tillæggelse ikke har bestemt Deelingens Maade, bliver at skifte ligesom Arv imellem Sødskende; Saa falder ydermere paa en Broderlod 80 Rdlr. og paa Søster Lodden 40 Rdlr. — Fremdeles henlægges ogsaa til Datteren de bedste af hendes Sal Moders Gangklæder samt Kniplings og andet fiint Lintøj nemlig, en brocheret Damaskes Adrienne og Skiørt, grøn i Bunden, En sort gras de tours adrienne, En violet og hviid Damaskes Adrienne, Skiørt og Jak, En sort Fløyels Kaabe med sort og hviid Flor under, Et Par Silke Flors Dobbelt-Man-

chetter med fiine Kniplinger, En Eschlavage af samme Kniplinger, Et Hovedsæt med Hængler af fiine Kniplinger.

Hvilket tillige med hendes Salig Moders Dragkiste hun uden Vurdering beholder, og skal blive til hende bevaret, saafrem det ey ved nogen ulykkelig Tilfælde, som Gud i Naade afvende, skulle forekomme, men de øvrige af bemelte Klæder og Lintøj, som og er af en betydelig Værdi bliver uden Specification forvaret, for at blive efterhaanden anvendt til Hendes Brug og Nytte.

Derimod bliver hver af mine Sønner til et Vederlag af min Hovedlod tillagt = 50 Rdlr. — Og endelig efter at den gode Gud har naadelig velsignet mig nu med bedre Formue end jeg besad den Gang mine Børns mødrene Arv tilfaldt dem; saa erklærer jeg af faderlige Kjærlighed at tillægge endnu videre hver af mine Sønner saa meget af min Hovedlod at en Broderlod kan gøres til 750 Rdlr. og Systerloden til 500 Rdlr., som sker naar paa en Broderlod til de forhen anførte 535 Rdlr. 3 Mk. 7 Sk., samt de af Proustinde Lodbergs Donation — 80 Rdlr. — og Vederlag imod de Datteren tildelte Klæder — 50 Rdlr. — videre af mig tillægges 84 Rdlr. 2 Mk. 9 Sk. — som da gør tilsammen den forbenævnte Summa 750 Rdlr. — Og naar Datterens Lod af mig forøges med en Gave = 192 Rdlr. 1 Mk. 4¹/₂ Sk. samt tillige med de foranførte 267 Rdlr. 4 Mk. 11¹/₂ Sk. samt dernæst af Proustinde Lodbergs Donation 40 Rdlr. udgjør tilsammen 500 Rdlr. — Hvilke trende Lodder nemlig:

a) til Christian Johan Lodberg Krarup	750 Rdlr.
b) til Christian Krarup	750 —
c) til Constance Krarup	500 —

Bedrager sig ialt den Summa 2000 Rdlr.

Og som jeg hermed lover og forsikrer at give mine kiære Børn en skikkelig og god Opdragelse, og uden deres Bekostning at forsørge dem med Føde og Klæde samt al anstændig Information indtil de blive voxen og selv kan fortjene deres Brød, om Gud naadelig spare mig Livet saa længe saa bliver bemelte Capital Toe Tusinde Rixdaler imidlertid hos mig som deres rætte Væрге efter Loven bestaaende uden nogen Rente deraf til dennem at svare; men skulde jeg derforinden ved Døden afgaae, da haver deres Formyndere at antage sig de kiære umyndige og deres Arvemidler paa beste at forestaa efter Lo-

ven til deres sande Gavn og Bedste. — Og haver ovenmelte tvende committerede gode Mænd paa næste Samfrænders Vegne i et og alt eragtet billigt og Børnene fordelagtigt, hvad som her saaledes er passeret, samt derfor med deres egenhændig Underskrift og Forseigling tillige med mig samtykker og stadfæster denne herved sluttede Forretning, som desuden ogsaa skal vorde de velbenævnte Herrer Samfrænder selv tilstillet til Deres nærmere Eftersyn og Ratification, ligesaa og omsidder til dette Steds ordentlige Skifteforvalter indsendt til behørig Proclamation.

Actum Winchel Præstegaard dend 22 Octobris 1773.

N. B. Krarup.	J. Halse Listo.	A. Høyer.
(L. S.)	(L. S.)	(L. S.)

Dette Samfrænde Skifte som i alle Maader sigter til Børnenes Bæste og Fordeel, og for hvilken Decling de kiære smaae og umyndige, naar de kommer til Skjelsaar og Alder, haver deres Kiære Hr Fader at takke bliver herved af mig som Børnenes nærmeste paarørende paa mødrene Side ratificeret af Linaae d. 25 Octbr. 1773.

C. Gyberg.

Foranførte Skiftebrev at være ligelydende med Originalen, som paa sit behørige stempelte Papir beskreven er mig forevist og af mig paategnet, testor

Winchel Præstegaard d. 8 Novbr. 1773.

J. v. Haven.

HVAD KIRKEBOGEN FORTÆLLER OS OM DEN FØRSTE BØRNEFLOK

Udskrifter af Deibjerg-Hanning Kirkebog 1719—1815:

1725. Dca. 7ma p. Trinit. blev Sr. Chresten Krarups Datter formedelst Svaghed hjemmedøbt og kaldet *Maren* efter at det om Natten imellem Fredag og Løverdags var bleven født, till Daaben holt og baaren af min [Præsten Jørgen Knudsen Lang] Koene Sophia Povelsdatter — derefter død.

1726 d. 31 Octbr. blev Sr. Kraarups Drengbarn døbt hjemme for Svagheds Skyld og kaldet *Christen* og holdet for Daaben af . . . . . fremstillet til Daabs Confirmation Dca. 3 Adventus og da baaren af Hr. Mortens Kjærist Madame Ide Pedersdatter fra Hemmede Sr. Niels Bygom, Anders Christensen

Thiim, Madame Maren Povelsdatter, Hr. Peder Vedels af Stauning og Demoiselle Kierstin Maria Bygom.

1728. Paa Nytaarsdag blev Mons. Chrarups Drengbarn paa Lunden hjemmedøbt med Navnet *Niels* og siden Dom. Reminiscere d. 22 Febr. ført til Kirken til den hellige Daabs Confirmation. Baaren af ærbaarne Madame Bygums af Wiimgaard. Faddere: Velærværdige Hr. Peder Wedel i Stauning, Mons. Niels Bygom af Wiimgaard, Hæderbaarne Madame Sophia Povelsdatter af Deiberg Præstegaard, Dydedle Mademoiselle Margrette af Hemme Præstegaard.

1729. [Ovenmelte] 5 Søndag efter H. 3 Kongers Dag imellem den 6 og 7 Febr. om Natten er Mons. Krarups liden Datter paa Lunden kommen til denne Verdens Lius og blev hjemmedøbt Tirsdagen d. 8 hujus og blev kaldet *Marie Cathrine* og siden Dom. Judica d. 5 Sønd. i Faste ført til Kirken til den hellige Daabs Confirmation. Baaren af Madame Sophia Povelsdatter Jørgens Langs. Faddere: Madame Maren Povelsdatter, Velærværdige Hr. Peder Wedels af Stauning, Monsr. Mogens Thiims Kjærreste, Hæderbaarne Mademoiselle Marie Sophie Povelsdatter af Stauning Præstegaard, Mons. Bygom af Wiimgaard og Monsr. Søren Sterm af Skrumsagger.

1730. Løverdagen d. 22 April er Mons. Christen Krarups Pigerbarn kommen til denne Verdens Lius og hjemmedøbt samme Dag og blev kaldet *Anne Kierstine* og siden Dom 1 p. Trinit. ført til Kirken til det hel. Daabs Confirmation. Baaren af Ærbarne Mad. Bygums af Wiimgaard. Faddere Mons. Mogens Thiim af Breininggaard, Skriveren Sr. Andreas Falch, min Kjærst Sophie Povelsdatter, Ærbaarne Madame Kierstine Marie Sr. Sterms af Wiimgaard.

Anno 1735 Fastelavns Søndag d. 20 Febr. blev Sr. Krarup paa Deiberglund hans Søn hjemmedøbt og kaldet *Jens Henrich* efter at det om Natten imellem 18de og 19de Febr. var fød, fremstillet derefter for Meenigheden Dea. Quasimodo geniti eller 1 p. Pascha af Sr. Søren Sterms Kjærreste fra Wiimgaard, Faddere: Velbaarne Hr. Cancelliraad Moeth til Quistrup, Hr. Peder Vedel af Stauning, min Søn, Knud Lanng, Demoiselle Marie Sophie af Stauning Præstegaard og Deignens Peder Winthers Hustrue.

1736. Den XI p. Trinit. blev Sr. Krarup paa Deiberglund fød een Søn Klochen 6 om morgenen, og samme Eftermiddag hjemmedøbt med Nafn *Thure* fremstillet derefter i Kirken d. 21 Septb. af Madame

Margræte Thuræsdatter, ærværdige Hl. Peder Bruun i Hemmed, Monsr. Mads Pedersen Lillelund fra Ryberg, Monsr. Frederich Hammerich Deign i Schiern, Mme. Maren Povelsdatter, Hl. Peder Vedels og Demoiselle Ellen Mari Lund fra Slumstrup.

A^o 1739 d. 26 Novbr. blev Sr. Krarups Søn fød og strax samme Dag om Aftenen formedelst Svaghed hjemmedøbt med Nafn efter sin samme Aar afdøde Broder *Thurre*, derefter den 10 Febr. 1740 fremstillet for Meenigheden af Højædle og Velbaarne Fru Hellevad fra Vennergaard, Faddere: Mogens Thiim, Mons. Friderich Hellevad, Forvalter Steen Rasch, Madame Lund fra Slumstrup og min Datter Else Kirstine Lanng.

SØRGETALE

over Consistorialassessor Christen Nielsen Krarup, Ridder af Danebrogen og Sognepræst til Vivild og Veilbye i Aarhus Stift, død paa Constantinsborg den 20. Juni 1833 af H. F. Blichfeldt

Det er ikke uden Ængstelighed og Undseelse jeg fremtræder for denne hæderlige og dannede Forsamling, for, paa min svage Faders Vegne at tale nogle Ord til den Mands Ære, hvis jordiske Levninger hvile under dette sørgelige Dække; thi baade blev det mig ikke forundt at gøre hans personlige Bekendtskab, saa jeg kun formaar at dømme efter andres Vidnesbyrd, og tillige er det første Gang i mit Liv, det blev min Pligt at tale offentlig ved en Højtidelighed som den, der i Dag har forsamlet os i Herrens Tempel. Men dette vil tillige tjene mig til Undskyldning i deres Hjerter, som med mig ville føle, at vor hensøvede havde fortjent et bedre Minde end mit lidet Bekendtskab, min Ungdom og svagere Evne formaa at sætte ham.

Den højærværdige Herrens Tjener, hvis Støv jeg efter Embeds Medfør nu har indviet til Gravens Hvile, henhørte ingenlunde til det almindelige Slags Mennesker som vistnok ikke mindre agtværdige, naar de samvittighedsfuldt opfylder deres Pligter, men dog mere sparsomt udrustede af Naturen, ere bestemte til at virke indenfor en snævrere Kreds. Forsynet havde nedlagt hos ham herlige Evner: en levende omfattende Aand, en udmærket Hukommelse, stor Trang til Virksomhed. Disse Evner havde han fra sin tidlige Ungdom uddannet ved Læsning, Stu-

dering og Selvtænkning og derved indsamlet sig et betydeligt Forraad af Kundskaber, hvilke han ikke gemte for sig som en død Skat men søgte at anvende til det offentliges bedste. Dog vor forklarede besad ikke blot sjældne Aandsevner og ualmindelige Kundskaber, men dersom det Øjemed, at leve for at gavne, dersom den højeste Uegennyttighed, dersom Blidhed i Tænkemaade og en urokkelig Taalmodighed give Krav paa almindelig Agtelse og udgøre Særkendet paa en god Borger, paa en redelig, christelig og gudhengivende Mand, da fortjener *Krarup* disse Navne. I sin Ungdom beskikket til Ordets Tjener, opofrede han sig foruden til sit Kald som Religionslærer, fortrinligen til at erhverve sig Indsigt i Agerdyrkning, Kunstflid og alle Landhusholdningens forskellige Dele. Med disse indsamlede Erfaringer stræbte han utrætteligen at gavne, især paa den Tid, da en ødelæggende Krig Dag for Dag formindskede Fædrelandets Velstand og Indtægtskilder og berøvede det mange Tusinde Menneskers flittige Arme, der maatte omskifte deres fredelige Sysler med Sværdet for at værne om det betrængte Fædreland. Regeringen skænkede ham sin Opmærksomhed, og overalt var han til Stede, saa med egne Øjne, uddelte opmuntrende Belønninger for Flid og Vindskibelighed, søgte overalt at være nyttig med mundtlige Meddelelser, med Brevveksling og Skrifter, med Raad og Daad, saa der var ingen Del af Landet, hvor jo den afdøde selv eller hans Navn var kendt. Og alt dette gjorde han uden den ringeste Egen nytte endog med betydelige Opofrelser fra sin egen Side, uden nogensinde at forlange Erstatning for sine lidte Tab: det var hans sødeste Løn, naar han formaade at spore Frugt af sine patriotiske Bestræbelser.

I sit private Liv var han blid i Omgang, velvillig og kærlighedsindet mod enhver, uden Fordringer for sin egen Person, og den Taalmodighed i Lidelser, som udmærkede ham gennem hele hans jordiske Vandring, viste sig paa den skønneste Maade under hans sidste Sygdom, thi ingensinde kom der en Ytring af Mismodighed eller nogen Klagelyd over hans Læber; han underkastede sig med fuld Fortrøstning sin himmelske Faders Vilje, og Gud gjorde hans Bortgang blid og rolig.

Miskendt af mange og ofte savnende Løn for sin Flid blev vor hedengangnes Dyder dog ikke uden fortjent Hæder. Endel af hans Medborgere, der for-

stod at skatte hans Værd, agtede og elskede ham. Hans Konge havde bærer ham med sin Tillid; den ham tildelte Rang og det gyldne Kors, som prydede hans Bryst og nu ligger her paa den sorte Kiste, vidne om Landsfaderens Naade. Men vor afsjælede Medbroder var ogsaa sin Fyrstes trofaste Undersaat, hængte ved ham med sin hele Sjæl, og Maalet for den Rejse, paa hvilken Døden overraskede ham, var jo den at skue sin Konges Ansigt. Gud skænkede sin Tjener den Glæde, at han saa sine trende Sønner opvokse til duelige Mænd og i offentlige Embeder virke til Samfundets Vel.

Maaske ville adskillige mene, at vor forklarede Medbroder som gejstlig Embedsmand ikke stod paa sin rette Plads i Borgersamfundet. Dog hvø tør nægte ham dyb Følelse af sin Stands ærværdige Bestemmelse, usminket Guds frygt, høj Ærbødighed for det Herrens Ord, hvis Forkynder han var indviet til at være og endelig Lyst til at gavne ogsaa i denne Henseende? Men hans virksomme Aand, hans brændende Iver for at afhjælpe den legemlige Trang i en større Kreds, for at fremme Vindskibelighed, Industri, Husflid og derved forøge den almindelige Velstand, som han med Føje ansaa for Oplysningens nødvendige Betingelse, drev ham ud fra sit stille Hjem omkring i Landets Egne og levned ham ikke stedse den fornødne Tid til at sørge for sin Menigheds aandelige Fornødenheder, saaledes som det fordres af den Herrens Tjener, der ene skal opofre sig til at befordre sine Menigheders aandelige og evige Vel. Men derfor befriede ogsaa hans Konge, paa den Tid han betjente sig af vor hensovedes Indsigt til at fremme Almuens Tarv, ham fra Bekymring i denne Henseende ved at skænke ham en Medhjælper i Embedet, som han dog ikke beholdt længere, end til det atter blev ham muligt at overtage sit Embedes Pligter.

Det vilde for mange være en smertelig Følelse og maaske forurolige dem i deres Livs sidste Øjeblikke, hvis de skulde dø udenfor Hjemmet og jordes paa et Sted langt fra det, hvor de havde bestemt at sove, ved Ægtefælle og Børns Side, i Nærheden af dem, blandt hvilke de især havde levet og virket. — Men med Dig, vor forklarede Medchristen! var det anderledes: Du tilhørte ikke alene Dit egentlige Hjem, ikke alene Din Menighed; men Du tilhørte dit Fædreland; hvorhen Du kom indenfor dets Grænser tyktes

Dig det var Dit Hjem, for det havde Du levet og arbejdet i Gerning, i Tale og Skrift, og du vidste vel, at hvor i Dannemark, det end behagede Gud, at Du skulde udaande dit sidste Suk, der vilde det og skænke Dig en Plet af Jord, hvor den trætte Vandrer kunde lægge sit Hoved til Hvile. — Maaske anede Du ikke før i Dit Livs sidste Timer, at Din Vandring herved var til Ende, men at Dit Støv skulde henlægges i en fremmed Grav, voldte Dig sikkert ingen Bekymring. Gud vilde gøre Din Dødsstund stille og sorgløs; thi det var ikke blot blandt dem, der henhøre til Din Slægt, at Din Aand forlod det jordiske, men det var iblandt trofaste Venner, som kærligen plejede Dig, som elskede Dig og Dine Dyder, ligesom de elske alt godt og skønt, og sandeligen! Din Bortgang har iblandt dem ikke savnet en Taare eller Dit Minde en hæderlig Omtale. — Det er ikke alene fremmede, som maaske ikke kendte andet af Dig end Dine Svagheder, der i Dag kolde og urørte ledsage Dig til Dit Hvilested; men ogsaa tvende af dine Børn, flere af Din Slægt og Dine Venner staa sørgende omkring Din Baare og ofre Din Erindring Vemods Taarer. Tanken herom være en Trøst for Din bedrøvede agtværdige Enke, en Beroligelse for Dine Børn, en Opmuntring for hver den, som det tyktes ilde, at Du ej skulde henslumre i Din Hustrus Arme og begravnes iblandt dem, hvis Præst Du i en Række af Aar har været.

Snart skal Gravens Jord tilhulle Dine Ben, men Dit Minde vil dog længe leve iblandt os, og naar Vandrerens gaar forbi Graven histude, da skulle vi sige: *„Her er Christian Nielsen Krarups Grav. Mange have udrettet større Ting og gavnnet deres Fædreland mere end han; men i Kærlighed til det og dets Konge og i Iver for at være det nyttigt vare faa hans lige!“* Fred med Dit Støv! Velsignet være Dit Minde! Amen.

NOGLE VITAE

Det er maaske ikke almindelig kendt, at naar en theologisk Kandidat skal ordineres, nedskriver han en kortfattet Selvbibliografi i vedkommende Bispembedes vita-Protokol [vita = Liv, Levnedsskildring]. Som bekendt er adskillige Krarupper i Tidens Løb blevne ordinerede. Her skal nu bringes nogle vitae. De første er skrevne paa Latin og af den Grund ikke

forstaaelige for os allesammen. Adjunkt Clausen i Viborg har med stor Elskværdighed besørget en god Oversættelse, hvilket vi er ham taknemlig for. Af Pladshensyn begynder vi med den anden i Rækken.

Jeg *Niels Bygum Krarup* er født ved Aarets Udgang 1727, den 31. Decbr. Mit Fødested er Gaarden Deibjerglund i Ribe Stift, min Fader Christian Krarup, min Moder Constance Bigum, der begge fremdeles bor paa Gaarden. Efter først at have faaet Undervisning i Hjemmet blev jeg sendt til Statsskolen i Ribe, hvor det blev mig forundt i 3 Aar at høre de glimrende Lærere Falster og Lange. Herfra drager jeg, forsynet med Rektor Falsters Testimonium, til Københavns Universitet, blandt hvis Borgere jeg bliver optaget i Aaret 1746, og efter at jeg derpaa havde underkastet mig den filosofiske Prøve 1747 og theologisk Embedseksamen d. 25. Oktbr. 1751, aflagde jeg den homiletiske Prøve d. 17. Novbr. samme Aar med Dr. Holm som Censor. Fra det Øjeblik jeg forlod Skolen og indtil nu har jeg næsten uden Afbrydelse syslet med Undervisning, dels i mit Hjem, medens jeg i min Studietid ikke var ved Universitetet, til Aaret 1751, dernæst paa Gaarden Krabbesholm til 1753, dernæst paany i 6 Aar i mit Hjem, endelig 3 Aar i Ringkøbing. Jeg har haft udmærket flinke Elever, saavel af brav borgerlig som af fornem Stand, af hvilke nogle er afgaaet til Sorø Akademi, andre til Statsskolerne i Aarhus og Ribe og derefter til Københavns Universitet for der at søge yderligere Aandsdannelse. Men nu leder Guds Forsyn mig i en anden Retning, derhen nemlig, hvor jeg altid har ønsket at komme: Jeg er blevet kaldet til gejstlig Virksomhed. Thi ifølge Kongelig Skrivelse af 24. Juni dette Aar tildeles der mig allernaadigst Stillingen som Medhjælper ved Kirkerne i Ringkøbing og Rindum, til hvilket helligt Embede højvelbaarne og højærværdige Biskop Dr. Hans Adolf Brorson i Gaar har ordineret mig efter Kirkens Regler og paa højtidelig Vis. Gud lede alt til sit Navns Ære!

Ribe i Jylland, d. 24. Juli 1762.

Niels Bygum Krarup.

Dersom Nr. 2 af „Meddelelser“ vinder fornøden Tilslutning, agter jeg at udsende Nr. 3 ved Aarets Slutning. Heri skal bl. a. optages Biografier fra Bisparkivernes vitae-Protokoller, Oversigt over Familieleger, Tilføjelser til Stamtavlen, Familietraditioner og — forhaabentlig — nogle Krigsbreve fra diverse Familienmedlemmer.

Indsendte Bidrag modtages med Tak.

Sparkjær, i April 1916.

CHRISTIAN KRARUP.

Udgivet af Christian Krarup, Sognepræst til Borris-Gammelstrup
Trykt hos Louis Høier, Ringkøbing

TIL LÆSERNE FRA UDGIVEREN

Det har været mig en stor Glæde at udsende Nr. 3 af „Meddelelser“, endskønt nogle mente, at der ikke var tilstrækkelig Stemning herfor i Slægten, og andre sagde, at Omkostningerne var for høje til at faa sligt udgivet i disse Tider.

Bidrag til næste Nummer modtages gerne, og indsendte Artikler ville saa vidt muligt blive honorerede. Alle Familiebegivenheder, Fødsler, Dødsfald, Vielser og andre personalia bedes mig meddelt.

Til Fonden for Arkivstudium af Slægtens Historie indkom der 175 Kr. De 25 Familiemedlemmer, der har sammenskudt nævnte Beløb, bedes herved modtage min bedste Tak.

Opmærksomheden henledes paa Smaastykkerne om Familielegatet og Portrætsamlingen.

Af „Nr. 1“ og „Nr. 2“ haves et lille Oplag endnu. Ihændehavere af Stamtavlen, der ikke tillige ejer det senere udkomne Register hertil, kan faa dette gratis hos mig.

Dette Nr. af „Meddelelser“ bedes betalt med 1 Kr. Sparkjær, i Juni 1917.

CHRISTIAN KRARUP.

TILFØJELSER TIL STAMTAVLEN

- Dobbelt-tavlen: Hans Christian Matthias Krarup, gift $11/12$ 1801.
Christian Johan Lodberg Krarup, gift $4/7$ 1788.
Constance Krarup, gift $4/7$ 1788.
Janus Balthazar Krarup, gift $4/5$ 1799.
Christine Sophie Krarup, gift $4/5$ 1799 (Kirkebogen siger $3/5$ 1799).
- Side 2, V B, Dortha Margrethe, f. Krarup, † August 1916.
- „ 4, II, Jens Wissing Conrad v. Bülow, † $21/3$ 1900.
II D, † $14/3$ 1917.
II A b, gift $24/3$ med cand. mag. Carl Frederik Balslev.
- „ 5, IV E b, Inger Elisabeth Krarup, f. $4/4$ 1916.
- „ 7, I A, Christine Øllgaard, † $17/2$ 1917.

- Side 7, VI B c, Povl Langkilde Øllgaard, f. $6/3$ 1916.
- „ 8, II A b, Nora Marie Erlang, f. $17/5$ 1916.
- „ 12, III, Chr. Krarup Lind, † $7/8$ 1916.
- „ 13, XII B c, Povl Langkilde Øllgaard, f. $6/3$ 1916.
- „ 14, E a 3, Karen Johanne Kjær, f. $2/12$ 1916.
E b 2, Børge Kjær Therkildsen, f. $19/7$ 1916.
- „ 19, A, Johannes Vilstrup, † $9/2$ 1917.
- „ 23, II B, Sofie Plockross, † 1916. Professor Jacob Knudsen, † $21/1$ 1917.
a. Anne Marie Knudsen, f. $7/4$ 1885, $11/9$ 1910 g. m. tysk Forfatter Egmont Seyerlen, f. $23/11$ 1889.
1. Burdett Seyerlen, f. $17/10$ 1911, † $4/12$ 1911.
b. Jens Lassen Knudsen, f. $7/5$ 1886, Ingeniør.
c. Harald Christian Plockross Knudsen, f. $17/2$ 1888, Kapelmester.
- „ 24, F f, † $23/1$ 1917.
- „ 26, II B, Ane Marie Meedom, fejlagtig opført som død.
- „ 27, III B, Claudine, f. Kierkemann, † $31/5$ 1917.
- „ 29, A b 10, Svend Høy Westergaard, f. $4/7$ 1916.
G b 2, Harald Møllgaard Balslev, f. $28/2$ 1916.
Marie Noline Henriette Krarup, f. $9/11$ 1797.
- „ 30, Thure Frederik Krarup, f. $20/3$ 1799.
II A a, cand. polit.
b. Ellen W., f. $23/1$ 1885, † $17/3$ 1887.
c. Fuldm. ved De danske Statsbaner.
d. stud. med.
- „ 31, Lucie Krarup, f. $15/8$ 1797.
- „ 34, II, Marie Kirstine, f. Krarup, † $25/9$ 1904.
A a, f. $15/11$ 1880.
G, f. 29. Januar 1859.
K, Klingsey, f. 1864.
- „ 35, IV B b, Johannes Ove Christian Krarup, f. $28/2$ 1916.
V G, Overretssagfører.
- „ 36, X, Læge Krarup, † Maj 1916.
- „ 38, IV A a, Premierløjtnant.
- „ 44, Margrethe, f. Lundsteen, † 1916.
- „ 45, I A, Martine Kiær, † $29/5$ 1916.
III, Sophie Dortha Krarup, † $20/1$ 1917.
V, Anna Toinette, f. Krarup, † Januar 1917.

- Side 47, I B, Petra Krarup, $14/12$ 1916 g. m. Journalist Valdemar Galster.
Nr. 7, Hans Helmuth Krarup, † $22/8$ 1899.
Johanne Marie, f. Kaysen, † $10/11$ 1898.
IV A b, Poul Otto Koefoed, f. $22/5$ 1916.
B, Helma Krarup, gift $9/5$ 1914.
Victor Laybourn, † $18/4$ 1917.
B a, August Wilhelm Laybourn, f. $15/1$ 1915.
C, Stella Krarup, f. $20/7$ 1896.
E, Janus, f. $4/12$ 1906.
- „ 48, Nr. 1, Martha Clausson, død $29/7$ 1844 af Vattersot.
Jens Dahl, død $17/7$ 1858, 68 Aar gl., af Kræft i Leveren.
I, Claus Nicolai Dahl, f. $20/11$ 1829, † $10/8$ 1853 af Lungetæring.
II, Janus Christian Lodberg Dahl, f. $12/8$ 1831, † $4/1$ 1834.
III, Christine Sophie Dahl, f. $9/7$ 1833.
IV, Janus Christian Sophus Dahl, f. $12/6$ 1835.
V, Dødfødt Pigebarn $15/4$ 1841.
- „ 52, Nr. 3, Jensine Nikoline, f. Ravnborg, † $23/5$ 1915.
- „ 54, Nr. 7, Sophie, f. Krag, † $8/5$ 1916.
- „ 55, II, Christine Caroline, f. Krarup, † $17/6$ 1916.
A, V. N. H. Hansen, $20/10$ 1891 g. m. Jensine Petrea Davidmine Jensen, f. $11/3$ 1867.
a. Ellen Hansen, f. $7/8$ 1892, $19/4$ 1916 g. m. Bankbogholder Oluf Christophersen, f. $11/4$ 1891.
b. Edith Hansen, f. $10/7$ 1896.
c. Anker Krarup Hansen, f. $12/10$ 1899.
B, Anna Bolette Hansen, $14/11$ 1884 g. m. Skovrider Oskar Frederik August Lemvigh, f. $30/11$ 1843, † $23/10$ 1907.
a. Louise Annette Lemvigh, f. $2/10$ 1885, $14/11$ 1906 g. m. Assistent ved Statsbanerne Johannes Adeodatus Heise, f. $31/3$ 1878.
b. Anton Frederik Lemvigh, f. $20/8$ 1888, $31/1$ 1911 g. m. Karla Katrine Kirstine Strange-Schrøder, f. $24/7$ 1884.
1. Carl Oskar Lemvigh, f. $31/5$ 1911.
2. Grethe Eyde Lemvigh, f. $23/11$ 1912.
c. Svend Aage Lemvigh, f. $22/9$ 1895.

side 55, C, Antonia Nielsine Caroline Hansen, f. ⁵/₄ 1875, ²⁹/₃ 1898 g. m. Skibsfører Sofus Martin Knudsen, f. ¹⁹/₁₀ 1864.

a. Rigmor Knudsen, f. ²¹/₁₁ 1898, † ²³/₁₁ 1898.

„ 57, V D d, Jens Thøger Krarup, f. ³¹/₁ 1917.

Ovenstaaende Oplysninger er ikke fuldstændige, da de anførte Familiebegivenheder ikke er blevne mig direkte meddelte. Foruden Arkivstudier er mine Kilder som Regel kun, hvad jeg tilfældigt har set i Aviserne.

THURE KRARUP

Den Mand, hvis Navn staar over disse Linjer, var Rektor ved Aarhus Katedralskole, hvor han virkede i 40 Aar. Han er kun lidet kendt i Slægten, men med Urette. Han var en dygtig Skolemand, der godt kunde være bekendt at dimittire til „Academiet“. Men foruden at have et godt Hoved havde Professor Krarup ogsaa et varmt Hjerte.

Imellem Linjerne i nedennævnte to Levnedstegninger vil man finde en Del Karaktertræk, som temmelig tydeligt kan spores endnu i vor Slægt.

De to Skildringer er af Rector *Stougaard* og Rector *Blache*, begge i Aarhus.

NEKROLOG meddelt af Hr. Rector Stougaard i Aarhus:

Den 7de Marts d. A. [d: 1808] døde i Aarhus Professor Thure Krarup, forhen Rector ved den latinske Skole sammesteds. Han var født paa Deibjerglund, en Herregaard ved Ringkøbing, den 16de November 1739. I sin første Ungdom og indtil det 17de Aar blev han privat undervist først af sin ældre Broder Christen Krarup og siden af Niels Bygom Krarup, der døde som Consistorialassessor og Provst i Hjerm Herred i Ribe Stift. I sit 17de Aar blev han sat i Aarhus Latinskole, og af Skolens daværende Rector Hr. Justitsraad Worm antagen i den saakaldte Mesterlectie 1756. Efter 2 Aars Forløb blev han dimitteret til Academiet, hvor han underkastede sig de akademiske Examina, og erholdt i dem alle den bedste Character. 1765 blev han efter foregaaende Examen Magister og samme Aar Collega ved Aarhus Cathedralsskole. 1769 blev han Conrector ved samme Skole, og 1772 Rector designatus, og forrettede baade Rectors og Conrectors Embede fra Pintsedag 1775 til Mortensdag 1777,

da Skolen fik en Viceconrector. I Aaret 1789 tiltraadte han det virkelige Rectorat og forestod dette Embede til i Aaret 1805, da svækkede Sjæls og Legems Kræfter nødte ham til at søge Hvile, som og allernaadigst blev ham tilstaaet tilligemed en aarlig Pension og Professors Character.

Han var tvende Gange gift. Første Gang med Ane Sophie Bildsøe, og sidste Gang med Frederike Bryndum, hans nu efterlevende Enke. Begge hans Ægteskaber var uden Børn, og dog var han aldrig børneløs: fire Brodersønner og to af hans første Kones Familie skyldte ham alt som Fader, foruden adskillige fremmede, som dels logerede i hans Hus dels bleve privat underviste af ham.

Saaledes var hans hele Liv Arbejde og Opofrelse af Sjæls og Legems Kræfter til andres bedste; men hans Arbejde bar og herlige Frugter: det vidne de mange Mænd i næsten alle Stænder, som gik ud fra hans Skole, og nu tildels beklæde vigtige Embeder i Landet. Hans Character var ædel og trofast, hans Omgang blid, simpel og jævn. Han søgte aldrig at stille sig til Skue og blev derfor maaske ej sjældent miskendt. Han trøstede alle, som tog deres Tilflugt til ham i Livets de mangehaande Forviklinger og hjælp, hvor han kunde hjælpe. Han bedrøvede ingen før ved sin Død.

Hans ved Trykken bekendtgjorte Skrifter er følgende:

Disp. qua diversæ fabulæ de Saturno explicationes conciliantur, Havn. 1762. 8vo.

Dispp. II de fontibus fabularum gentilium, ibidem 1764 & 1765. 4to.

Programma: Series Conrectorum Arhusiensium, Alburgi 1770. 4to.

Sørgetale over Hr. Jørgen Hee, fordum Biskop over Aarhus Stift, Aalborg 1789. 8vo.

H. H. Blache: „Erindringer fra Aarhus Cathedralsskole“:

Ved Aarhundredets Begyndelse bestod Skolens Lærerkæfter af følgende Mænd:

1) Rector Magister Thure Krarup, født 1739. Han havde selv i sin Ungdom i 2 Aar været Discipel i Skolen, ved hvilken han siden fra 1765 tjente som Hører og Conrector, indtil han i 1777 blev beskikket til Rector. Denne Mand besad uden Tvivl grundig, især philologisk Lærdom, hvormed han forbandt

utrættelig Arbejdsomhed og stor Samvittighedsfuldhed i Udførelsen af sin Embedsgerning, og naar Tauber i Skolens Historie siger: Laudatur in hoc viro animi morumque integritas animusque in discipulos egenos paternus,* kan jeg af egen Erfaring istemme denne vel fortjente Lovtale. Hans Undervisning skulde derfor ogsaa have baaret gode Frugter, dersom han ikke dengang havde savnet den fornødne Kraft til at holde Disciplenes Kaadhed i Ave.

I tidligere Dage skal han have haft denne Evne, ja endog som Søn af en ældre Tid været tilbøjelig til Strenghed; men i de Aar, jeg gik i Skolen, vare Disciplene voxede ham over Hovedet. Vel vovede ingen enkelt Discipel at trodse hans Myndighed, og over de lavere Classer herskede han med uindskrænket Magt, forsaavidt han med dem kom i Berørelse; men det er fast utroligt, hvad de samlede Mesterlectianere i Undervisningstimerne turde tillade sig. Engang gik det saa vidt med dette Uvæsen, at han med Taarer i Øjnene udrød: „Hvad Ondt har jeg gamle Mand da gjort Dem, at De ville behandle mig paa denne skammelige Maade?“ Dette gjorde sin Virkning, og der blev Ro for den Dag og maaske for den næste, men heller ikke længere. Det var dog ikke alle eller engang Flertallet af Disciplene, der toge Del i disse Utilbørigheder, der udøvedes af enkelte Spektakelmagere, og vistnok mere udsprang af Letsindighed og Kaadhed end af Ondskab eller Lyst til at drille og fortrædige Manden, om hvis Kundskaber og retskafne Character der ikke kunde næres nogen Tvivl. Men Uorden var nu engang bleven Dagens Orden, og med alle sine gode Egenskaber manglede Krarup det rette Greb paa at behandle Ungdommen, lod sig ofte skuffe af dens List og var endnu kun altfor meget hildet i en ældre Tids pædagogiske Vildfarelser. Kunde han have overtalt sig til itide ved alvorlige Foranstaltninger at søge Skolen befriet for nogle af de værste Urostiftere — der fandtes af disse saa vel før som i min Tid Pragtexemplarer —, vilde det dog vel have været muligt at genoprette Disciplinen; men dels var det ham altid vanskeligt at opdage Ophavsmændene, og dels nænnede han uden tvivl ikke at gribe til dette radikale Mittel. I Aaret 1805, da Skolereformen nærmede sig, søgte Krarup og erholdt Entledigelse, ved hvilken Lejlighed han

* Overs. Fasthed i Karakter og Sæder maa man rose hos denne Mand tillige med et faderligt Sind overfor trængende Disciple.

fik Titel af Professor, og han døde 1808 i en Alder af 69 Aar.

Et smukt Træk, der paa en umiskendelig Maade røber hans ædle Sindelag, blev mig engang fortalt af en Mand, der uden at bemærkes af ham havde siddet ved hans sidste Sygeleje. Den Gamle laa og smaa-snakkede med sig selv. „Det glæder mig dog virkelig,“ sagde han, „at det gaar saa godt med den nye Indretning i Skolen; det havde jeg ikke tænkt mig.“

LIGTALE OVER JENS KRARUP

Stiftsprøvt i Aalborg. Holdt ved Begravelsen 3. Decbr. 1836 i Budolphi Kirke af Pastor Gjertløff.

Begyndelsen og Slutningen af denne Tale karakteriserer den afdøde meget smukt, hvorimod alt det mellemliggende maa springes over, da det ikke frembyder noget af særlig Interesse og minder i sin Form lidt om Panegyrik.

Selve Talen kan faas fra Bibliothekerne, og en Afskrift kan laanes hos Udgiveren.

Saare forskellige, elskelige Medchristne, er Menneskenes Færd i denne Verden; nogles er nemlig lig den brusende Elv, der styrter frem og jo større Modstand den møder, desto mere skummer og hæver den sig, iler endog over sine sædvanlige Bredder, bortriver alt, hvad der hindrer dens snelle Fart, men, naar den atter er vendt tilbage til sin sædvanlige Bane, har den ofte efterladt sørgelige Spor af sin Vælde; ikke blot Klippestykker er afrevne, men ogsaa Enge, der var pyntede med yndefulde Blomster, ere dybt furede eller bedækkede med Grus.

Andres Færd er derimod ligesom den stille Bæk; dens Gang er jævn og rolig, bugner den end stundom op og udbreder, ved uformodet Modstand, sine Vande, da tjener dette kun til at opfriske de nærliggende Enge; Blomsterne udspringe strax efter fyldigere, Græsset frodigere, saa at stille Liv og Ynde omgiver den.

Ikke lig den brusende Elv, men som den stille Bæk, var i Livet vor — ak saa tidlig — hensøvede saa elskelige Medchristens Færd, hvis jordiske Levninger nu denne Kiste indeslutter . . .

Ja, Dit Minde vil leve i Ihukommelse, ikke blot hos mig, Din mangeaarige Nabo, Embedsbroder og

Ven, men ogsaa hos de mange hæderværdige Medlemmer af denne Menighed, denne By, der vistnok skattede Dit Værd som trofast Lærer i Christi Kirke, som redelig Embedsmand i Kongens Tjeneste, som en sjælden Mage og Fader, som et godt Menneske paa Jorden. Dit Minde vil leve i Ihukommelse, hos de Kirkens og Skolens Lærere og denne Kirkes Betjente, hvis ej bydende men sindige, venlig og raadende Foresat, Du var; ja det vil leve i saa mange bedrøvedes, fattiges og nedbøjedes Hjerter, hvis Ven og Husvaler Du aldrig undlod at være.

Saa er da din Kamp herved, dyrebare Ven! til Ende; saa er da Din tiaarige Svaghed ophørt; saa ængster Dig da ej længere Døden, der i en saa lang Tid har jævnlig vinket ad Dig, og mindet Dig om Skilsmisken fra Mage og Børn; — thi Du er der, hvor der er godt at være, i Fredens evige Boliger hos Guds Børn, der, hvor Frelseren og alle Guds gode Engle udbryde, Dig signende i Møde: „Salige ere de fredsommelige, thi de skulle kaldes Guds Børn!“

Amen!

ET BREV FRA EN FADER

Til Discipel CHRISTEN KRARUP,

Hermed:
1 Par Støvler, frit.

hos Madame A. M. Vissing boende
paa Reberbanen i Colding.

Bækbølling, 5. Novbr. 1825.

Min kære Christen!

Hermed sendes Dig Dine Støvler, som først blev færdige for et Par Dage siden. Naar det andet Par bliver færdig, skal samme blive Dig tilsendt.

Vi vente, at Budet, som bringer dette til Foldingbroe, bringer os nogen Efterretning fra Dig og Din Broder. Skulde dette ikke være Tilfældet eller skulde I formedelst Rectorens Sygdom endnu ikke have kunnet tilmelde os, hvad Plads der er Eder anvist, saa venter vi med næste Post Efterretning herom og om, hvordan det i det hele gaar Eder!

Kære Børn! I ved selv, med hvor megen Opofrelse vi hidtil har anvendt alt, hvad der stod i vor Magt, for at I kunde opnaa de Kundskaber, der behøves, for at I engang med Held og Hæder kunne under Guds Bistand vandre Eders Bane gennem Livet; vi vente af Eder, at I og selv ville gøre alt, for at vore Ønsker maa opnaas, og at I i Ungdommens Dage,

der engang spildte aldrig vende mere tilbage, ville bestræbe Eder for at begrunde Eders kommende Dages Held — ved Guds frygt, Sædelighed og stadig Flid. Flyer enhver Last, enhver Uorden, — bitre Følger er de visse Frugter, naar vi fjerne os fra Dydens og Sædelighedens Vej.

Du, min kære Christen, som Forsynet gav helligere Evner — anvend dem værdig — de ere Dig forgæves skænkede, naar Du ikke forener dermed Flid og Retsindighed — stræb, da Arbejdet er Dig lettere, at være Din Broder til Hjælp i alt, hvad Du kan. Hans større Erfarenhed vil i andre Henseender være Dig gavnlig.

Og Du, min kære Vissing, lad det ikke nedbøje Dit Mod eller svække Din Flid, om Du end maa anvende mere Tid og mere Arbejde, maa fordoble Din Flid. Da vil Herren velsigne Dine Bestræbelser, og Din Sejr vil blive saa meget skønnere, med jo større Besværligheder Du har kæmpet. — Og med Held og Hæder vil Du omsider naa Maalet.

Og nu, kære Børn! Opfør Eder stedse saaledes, at vi kunne tænke paa Eder med Glæde, da vil Gud velsigne Eder, og da skulle I selv, naar Eders kærlige Forældre ikke længere herved kunne glæde os med og over Eder, selv høste hæderlig Løn for Eders vel anvendte Ungdomstid.

Agter, elsker, lyder Eders kærlige Bedstemoder, der gør og har gjort saa meget for Eder — hilser hende.

Hilser mine Søstre og Ritmester Bülow's. Hilser alle Eders Søkende fra Fader, Moder og Søkende.

H. KRARUP.

ET BREV FRA EN MODER

Gjertløv, d. 15. Julli 1833.

Kæreste Nicolaj!

Der vil noget for noget, derfor fremkommer disse Linier, som jeg vil takke dig med for Dine to Breve i Gaar, saa vidt jeg kan, thi lidt huslig Sysse vil ogsaa have Part i denne Eftermiddag, derfor begynder jeg med Hast og beklager i Forhaand, at det vil blive saa gammelt, inden det kommer, men her er ingen anden Raad, da Hønskræmmerne vare i Byen forrige Uge, er jeg bange, jeg skal ikke engang faa sendt det Tøj, vi agte at vaske i Morgen, og som maaske de to Wejlerejsende kunne behøve, thi hvo

kan lægge Alen til sin Væxt. Dig er det dog givet om ikke at forøge min Væxt saa dog min Glæde ved paa Løvedag atter at skrive herud, thi der gror saa mange Spørgsmaal i mit Hoved, som jeg gerne Søndags Eftermiddag vilde besvaret læse fra Din Pen. Som Haandpenge vil jeg fortælle Dig, at Posten i Gaar giædede os med Breve fra Smith og Sophie af 7de Julli, Smith skrev, at han næste Onsdag vilde sende med Ageposten [:formodentlig til min Broder:] omtrent 300 Rbd., jeg har før bedt om at adressere det til hans Contoir, da logiet var uefterretteligt. Belav ham nu derpaa, thi de ere alt undervejs. Han havde været i Grejs Mølle med sin Uld og befandt sig særdeles vel derved. Han fik 28 sk. courant og det blev ialt til 838 Rbd. Sølv respect. for de spanske. Han troede, Fader vilde ogsaa sende sin til Wejle for samme Pris, det er jo nu forbi. Kock brugte aarlig henimod 30.000 Pd. spansk Uld og havde i Aar købt 8000 Pd. fra Sachen, da han ikke kunde faa nok her i Landet. Sophies Brev var mest om døde, dog var baade hun og hendes raske. Men en af deres Tjenestekarle var druknet i Bækken ved Krogsdahl Søndagen før ved at bade sig, der mentes, at han havde faaet Krampe under Vandet, og saa vare hans Kammerater forlænge raadville hvordan de skulde faa ham op, da ingen af dem kunde svømme, endelig spændte de Tømmen fra Vognen og bandt om en Karls Liv, som endelig fandt ham, men imidlertid var 3 Quarter forløbet, og Liv kunde de ikke rulle i ham. Doctoren var ikke hjemme, Smith var i Grejs, den døde var og blev død og de begravede ham Fredagen derefter. Dagen efter var Smiths til Begravelse i Naur Mølle over Madame Randrups Moder, der talte Sophie med Ove og Mathilde, og jeg tror jeg nemmest afskriver hendes egne Ord. „Det var paa Rejsen til Aarhus fra sit Hjem, paa Constantinsborg, som den Jacob Peter Möller fra Hasle, som Du nok kender og ved, at han er gift med en rig Apothekerdatter fra Aalborg, nu siden et Aarstid ejede, at Oncle blev saa ringe, at han ikke kunde forlade Sengen. Madame Möller fra Hasle plejede ham da i 8 Dage, han sov ret rolig hen og havde ej ventet sin Død endnu, kun den sidste Nat havde han været noget urolig, og forlangte om Morgen med svag Røst „Weiss“, den Doctor, som havde været ude hos ham. Men Døden kom saa gesvindt, at de sendte denne Afbud paa Vejen. Hans Mave var saa daarlig, at han kastede op alt, hvad han

nød. Og skønt han udførte sin Rejse til Hest, var han ingenlunde rask, da han tog hjemmefra, men han stred saa haardt dog frugtesløs for at ville ind til Aarhus for at tale med Prinsesse Caroline om at Tomine af Caroline Stiftelsen kunde erholde noget. Jeg glemte at spørge Ove, om Brødrene nu ej kunde søge for hende.“*

Saa vidt fra Sophies Pen. Jeg maa ogsaa tilstaa mig Hvile, da Fader jo har noget at besvare. Dog endnu dette, kære Barn! Sig mig endelig, hvordan denne for Helmuth saa travle og vigtige Tid er løbet af? Naar de mener at sejle? Kan Garderoben nok slaa til uden Skam? Vil Du heller ikke se Gjerløv i denne Ferie? Nu er Kirsebærrerne modne, og Haven det kønneste, den har været i vor Tid.

Kom, kom!

M. C. KRARUP.

BREVE FRA FRONTEN

Please give my kind Regards to the Rev: C. Krarup. I am proud to be an Englishman, and also of the fact, that Danish Blood flows in my veins.

I am proud to be a Krarup and rejoice that it has fallen to my lot to represent the family on the Field of Honour.

Charles B. H. Krarup,
Corporal A. O. C.

with the British Expeditionary Force in France.

April 1916.

France, the 18. 7. 1916.

Dear father and mother!

Just a few words to let you know, that I am now in France, have been here about a month. I am again all right as ever.

I have been promoted to sergeant and I have a gun and detachment (sub-section) under my command. Things are all righth here, the Germans make it a bit hot at times but I am now so used to be under fire, that I take no notice at all. I am not allowed to tell you anything about our position and doings so you must be satisfied with those few lines. Hoping you are all well. The best wishes and good lucks from

Yours sincerely

Otto Wind.

* Jfr. med Hensyn til Consistorialassessor Christen Nielsen Krarups Død paa Constantinsborg d. 20. Juni 1833 Sørgetalen S. 11 i forrige Nr. af Meddelelser. Datteren Tomine var sindssyg.

Remember all friends in Denmark and America from me. My add.:

Sergeant O. WIND,
115 How. Battery,
5th Australian Division,
Australian Expeditionary Force,
France.

I hope you will be able to read this letter or get someone to read for you. *Otto.*

For dem af Læserne, der ikke forstaa Engelsk, meddeles en fri Oversættelse af Brevene:

„Vær saa god at hilse Pastor Krarup venligt fra mig. Jeg er stolt over at være Englænder og tillige over den Kendsgerning, at der flyder dansk Blod i mine Aarer. Jeg er stolt over at være en Krarup og er glad ved, at det er tilfaldet mig at repræsentere Slægten paa Ærens Mark.

Charles B. H. Krarup,
Korporal A. O. C.

Ved den britiske Hærstyrke i Frankrig.
April 1916.*

„Kære Fader og Moder!

Jeg skriver lige et Par Ord for at lade Eder vide, at jeg er nu i Frankrig og har været her en Maanedes Tid. Jeg er rask igen og har aldrig haft det bedre. Jeg er bleven forfremmet til Sergent og kommanderer en Kanon med Besætning. Sagerne staar rigtig godt; til Tider laver Tyskerne det lidt hedt for os, men nu er jeg saa vant til at være i Ilden, at jeg slet ikke tager Notits af det. Jeg har ikke Lov til at fortælle nogetsomhelst om, hvor vi er og hvad vi foretager os, saa I maa være tilfreds med disse faa Linjer. Haaber, I har det godt allesammen. De kærligste Hilsner med Ønsket om alt godt fra Eders hengivne

Otto Wind.

Hils alle Venner i Danmark og Amerika fra mig. Haaber, at I er i Stand til at læse dette Brev eller at faa en eller anden til at læse det for Eder.

Otto.*

Endvidere: Fra Familien *Feidenhansl* i Sønderjylland er der kommet følgende Brev:

Af vore 4 Sønner, som alle ere indkaldte, have vi til vor store Sorg mistet den næst yngste Christian. Han faldt 28. Januar i Aar i Vogeserne. Han var Pioner og stod ved Minekasterne.

Vor ældste Søn Niels er i Frankrig og er for Øjeblikket Ordonnans paa en Skrivestue. Den næstældste Barthold ligger i Østrig som Dragon, og den yngste Alfred er ved en Stormtrop i Frankrig.

Ogsaa min afdøde ældste Broders Søn, Niels Steenholdt, er med. Han har en Tid været i Vestfronten men er nu paa Grund af Sygdom afkommanderet til Haandværket.

Desforuden har min Broder i Haderslev to Sønner og en Svigersøn med. Den ældste Søn Andreas har været let saaret men er igen ved Fronten i Rusland. Den anden Søn Niels blev i Begyndelsen af Krigen ved Vestfronten haardt saaret i den højre Overarm, saa Armen er fuldstændig ubrugelig. Han er bleven hjemsendt som uduelig og er nu efter at være bleven uddannet ansat ved Handelskammeret i Kiel. Svigersønnen Lærer Hansen, som ved Krigens Udbrud blev indkaldt som Underofficer, stod i den første Tid ved Vestfronten, og staar nu, efter at have gennemgaaet et Officerskursus, ved Fronten i Galizien som Løjtnant. I den nærmeste Fremtid ville vi sende Dem Afskrifter af nogle Breve fra vore Sønner i Felten, som maaske kunne være egnede til at blive optagne i Nr. 3 af „Meddelelser“. Maaske kunne vi ogsaa faa nogle Bidrag af de øvrige Slægtninge, som staar derude.

De omtalte Breve er komne tilbage til Afsenderen fra „Kaiserliches Postamt, Flensburg“ med Vedtegning: „Paa militær Befaling tilbage.“ —

De i disse Breve nævnte Navne ville alle let findes i Stamtavlen, naar Registeret benyttes.

EN SLÆGTNING MED FRANSK TAPPERHEDSKORS

En ung dansk Læge *Niels Teiling*, der gør Tjeneste i den franske Hær som „aide-médecin-major“ er bleven dekoreret med Tapperhedskors og omtalt paa følgende Maade i den franske Generalkommandos Dagsbefaling:

„Har under Kampene den 25., 26., 27. og 28. September udøvet sin Kunst med en absolut Hengivenhed, helt optaget af sine saarede til Trods for den voldsomme Ild, for hvilken han var udsat.“

Læge Teiling omtaler i et Brev til Slægtninge den Udmærkelse, han har været Genstand for og tilføjer: „Jeg har jo kun gjort min Skyldighed.“

Dernæst skriver han: „Hvad mig selv angaar, saa har jeg det nu helt udmærket — blot savner jeg i en utrolig Grad Vand til at vaske mig i og til at børste Tænder i. Vin har vi nok af, Vand er næsten ikke

til at opdrive, og for alle er det kun et Tidsspørgsmaal, naar vi har Lusene. Hidtil har jeg været saa lykkelig at undgaa dem — men jeg venter dem med Sindsro, som et uundgaaeligt Onde. Iøvrigt lever vi nu et fredeligt — alt er jo relativt — og arbejdsomt Liv, hvor Dagene ligne hinanden i en meget betydelig Grad, jeg er absolut uvidende om, hvad Dag i Ugen vi har, derimod erindrer jeg meget tydeligt, at vi for to Dage siden fik Omelet til Frokost, og i Dag har jeg været saa lykkelig at finde en lille Pakke Søm; det er den Slags Begivenheder, som giver Dagene Særpræg. Jeg glæder mig til engang at komme hjem og fortælle alt, hvad jeg har oplevet.“

Efter Meddelelser i Aviserne er Læge Teiling for nylig afgaaet til Salonikifronten.

I Stamtavlen vil Lægen findes Side 18, B b.

TRADITION CONTRA HISTORIE

I Udgave 1847 af vor Stamtavle skriver Udgiveren (Provst J. B. Krarup, Gjerlev-Draaby), at han har hørt følgende Fortælling af sin Fader, Provst N. B. Krarup fra Vejrum:

„Da Vindumvergaard var til Auction, kom en ukendt Mand fra Fyen i en Bondekofte og paa en Fjællevogn kørende dertil. Efter at nogle Bud af andre vare gjorde, stod han frem og bød 4000 Rdlr. Tildels for at forebygge videre Bud af ham og derved at se Gaardens Pris for sig forhøjet, opfordrede en af de lysthavende Auctionarius til at spørge denne ukendte Mand, hvem han havde til Cautionist. Han svarede: „Christian og Frederik,“ aabnede derpaa et Vindue og raabte ud til sin Kusk: „Christen, tag mig det jærnbeslagne Skrin!“ Hans Bud blev antaget, og i god dansk Mønt udbetalte han contant de 4000 Rdlr. Vel omtaler min Fader ikke, at han stammede fra denne Mand, men der er god Grund til at tro det.“

Adskilligt er at bemærke til denne Tradition, der lyder saa troværdigt og beskedent.

For det første, at ganske tilsvarende Fortællinger haves fra saa mange forskellige Steder i Landet, at nogle af dem kun er Gentaalser, fejlagtigt stedfæstede. For det andet, at denne Gaard slet ikke var til Auction, og at dens Pris er ansat til ca. Fjerdedelen af den virkelige Pris. Den ukendte Mand er Christen Larsen Krarup, der ejede Mullerup i Fyen,

234 Tdr. Hartkorn, ny Matr., vurderet til 10000 Rdlr. I Skifteprotokollerne i Viborg Landsarkiv staar der intet at læse om „Bondekofte og Fjællevogn“, men de oplyse om, at i Aaret 1700, den 1. Februar, skødede Anders Skeel sin Ejendom Vindumvergaard for en Købesum af 17500 Rdlr. til Kristen Lauridsen Krarup til Mullerup. Handelen var et Mageskifte, saa at Krarup gav i Bytte 7500 Rdlr.

Paa et andet Omraade synes Traditionen ogsaa at maatte vige, nemlig hvad der i næstsidste Udgave af Stamtavlen (1895) staar at læse om de Søskende til vor Stamfader Christian Krarup til Dejbjerglund, der efter deres Faders Død 1699 kom til Roskilde og blev anbragte hos en Familie Lange, der var af Faderens Slægt.

Maaske finde vi en af Christian Krarups Søstre i Svostrup Sogn, tæt Nord for Silkeborg, idet Kirkebogen oplyser, at Sevart Hansdatter Krarup, † 1715, var gift med Niels Wendelbo, Ejer af Grauballegaard, † 1719. Ægteskabet var barnløst. Dog kan det ogsaa tænkes, at den omtalte er Moster til Christian Krarup, gift anden Gang med Niels Wendelbo, og at Sevart skal være Stivart.

Fra nyere Tid findes der ogsaa noget.

Der fortælles, at da Provst Janus Balthazar Krarup holdt Bryllup med Marie Christine Grundtvig, kørte man fra Bispegaarden, hvor Brylluppet stod, til Kirken i Kane, uagtet det var i Maj Maaned. Der nævnes baade Viborg Bispegaard og den i København, hvilken sidste paa Forhaand maatte have flest Chancer, idet Biskop Balle havde været gift med Brudens Faster Frederikke Severine Grundtvig, der iøvrigt var død mange Aar, før det Bryllup fandt Sted.

Efter megen forgæves Søgen i de forskellige Domkirkers Kirkebøger viste det sig, at Vielsen fandt Sted i Vejrum i Maj 1799. Kirkebogen har 3. Maj, men „Taknemligt Æreminde“ (se Nr. 1 af „Medd.“) har 4. Maj.

Biomstændigheden med Sneen passer imidlertid sikkert udmærket. Hr. cand. mag. la Cour, ansat ved Meteorologisk Institut har godhedsfuldt meddelt mig, at Vinteren 1798—1799 var streng, særlig var Februar meget kold. Hvad specielt Begyndelsen af Maj angaar, kan følgende Beretninger fra Svendborgkanten anføres:

1. Maj. Sneen ligger endnu mange Steder, og da det er saa koldt, smelter den kun lidet . . . saa megen Is i Stranden, at Fartøjer kan ikke sejle.

2. Maj. Christi Himmelfartsdag . . . sneede stærkt om Aftenen.

3. Maj. Stærk Kulde, det bliver ved at være; det er saa koldt som om Vinteren, og Marker og Haver er lige saa bare endnu som om Vinteren for grønt, og Sneen ligger endnu mange Steder, og Stranden er fuld af Drivis.

Og fra 17. Maj . . . og der ligger Sne endnu bag Gærde.

Endvidere vides fra Ribekanten, at Maj var meget kold, saa det synes tilstrækkelig godtgjort, at det meteorologiske Grundlag for Traditionen om Brylluppet er i Orden.

JANUS BALTHAZAR KRARUP

Vor Slægt er ikke ældre, end at det er meget let at faa et Overblik over Slægtens forskellige Livsstilinger. En meget stor Del af Efterkommerne af Christian Krarup til Dejbjerglund blev Præster, ofte til lige Provster, hvilket vidner om en betydelig Del praktisk Sans.

I mangt og meget var vore gejstlige Forfædre sikkert ægte Børn af den Tidsalder, de levede i, og store banebrydende Personligheder fandtes ikke iblandt dem, men mange var de, som med Trofasthed og Ansvarsfølelse passede de mangehaande Pligter, Præstestillingen dengang førte med sig.

Landbosager og Skolesager interesserede Præsterne betydeligt den Gang, og som en fremtrædende Personlighed kan nævnes den Mand, hvis Navn staar over denne lille Artikel.

Født i Vejrum Præstegaard 5. Decbr. 1774 kom Janus Balthazar Krarup senere i Huset hos sin Farbroder Rektor Thure Krarup i Aarhus. Denne maa have været en habil Pædagog, thi af de otte Elever, han 1794 dimitterede til „Academiet“, som Universitetet den Gang benævnedes, og som alle bestod Prøven den 27. Oktober, var der kun 1 med haud, 7 med laud, hvoraf de 4 havde Udmærkelse, og blandt disse var J. B. Krarup. I April 1795 bestod han filosofisk Examens to Dele, nemlig philologisk Prøve den 4. og philosophiske Prøve den 16., begge Gange med laud.

Sommerforelæsninger holdtes af Proff. Claus Hornemann, Moldenhawer og Frederik Münter, som ogsaa

forelæste i Vinterhalvaaret fra 1. Novbr. 1795, idet deres Tal her var forøget med en, nemlig Biskop Nicolai Edinger Balle, der „anstiller offentlige Læsninger over Bibelen, tilbyder ogsaa sin Tjeneste til cateketiske Øvelser paa et beqvemt Sted.“

Moldenhawer holdt veltalende Forelæsninger paa Latin, rigtig Dansk lærte han, der var Tysker af Fødsel, aldrig at tale flydende. Men noget dybere Spor har han ikke sat sig.

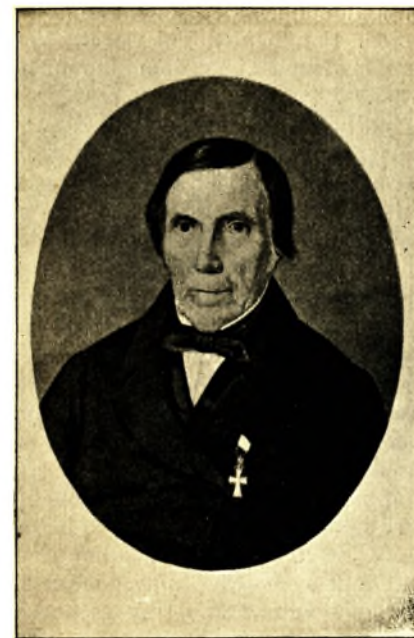
Rationalisten Hornemann var bleven Professor i en Alder af 26 Aar; hans Forelæsninger kunde være lidt „farceagtige“ i deres Form, og ved Eksamenbordet kunde han sige: „Galt nok er det, hvad Apostelen siger, men De gør det da ogsaa 10 Gange værre.“

Biskop, Dr. theol. N. E. Balle, var en udmærket Mand, en af de mest arbejdsomme Biskopper, Landet har haft. Han var Svigersøn af sin Formand Biskop Harboe, og da det samme i sin Tid ligeledes havde været Tilfældet med denne, skrev en Ven til Rahbek: „Balle er bleven Biskop, at Skriftens Ord skulle fuldkommes: „Det komme over os og over vore Børn!“

For ham holdt cand. theol. J. B. Krarup Dimisprædiken 21. August 1797 og fik Laud, det samme som han til „Theologicum“ (theologisk Embedseksamen) havde faaet kort før, nemlig 11. Juli.

Knap et Aar efter kommer han hjem til sin gamle svagelige Fader i Vejrum og bliver hans Kapellan, kort efter hans Eftermand. Kaldsret til Vejrum Kirke havde Ritmester Jermiin, Besidder af Stamhuset Avsumgaard, hvilken Rettighed fulgte Stamhuset lige til Grundloven. Ritmester Jermiin var erklæret umyndig, men han var dog ikke uden Vid. Der var nemlig kun to Ansøgere til Kaldet, af hvilke Krarup ikke var fuldmyndig, da han ikke var 25 Aar, og den anden var „lidt til en Side“. Ritmesteren sagde da: „Hvad skal jeg stakkels Mand gøre? Tager jeg den ene, vil man sige: Saa! nu har den umyndige Ritmester kaldet den umyndige Præst, og tager jeg den anden, lyder det: Nu har den gale Ritmester kaldet den gale Præst.“

Men kaldet blev Janus Balthazar Krarup, og det var ikke galt. I alt var han Præst i Vejrum i 31 Aar, nemlig til 7. April 1830, da han blev „befordret“ til Gjerlev og Draaby ved Jægerspris, hvor han var til sin Død 10. Juli 1852. Foruden Vejrum Sogn fik han i 1819 tillige Handbjerg Sogn. Til Provst i Hjermginding Herreder blev han udnævnt 21. April 1824

Janus Balthazar Krarup

og 2 Aar senere kom Hammerum Herred til, som var ret besværlig paa Grund af de store Afstande og de elendige Veje.

Men han har nok alligevel været glad ved den intelligente og vindskibelige Befolkning i Hammerum Herred. Sønnen Christian valgte Snejbjerg-Tjørring til sit første Præsteembede og den yngste Søn Helmut, der ejede Skibildgaard i Nøvling Sogn, men senere flyttede ind til Herning, skrev paa sine gamle Dage den vederheftige og livfuldt fortalte „Gamle Minder fra Hammerum Herred“.

Selveste Landsfaderen, Kong Frederik den Sjette, hædrede Provsten ved den 1. August 1829 at udnævne ham til Ridder af Dannebrog.

I Maj 1799 blev han gift med Marie Christine Grundtvig, en Kusine til den berømte N. F. S. Grundtvig. Der gaar det Sagn, at Bruden boede hos Sjællands Biskop og kørte fra Bispegaarden over til Kirken i en Kane, hvilket jo er paafaldende i Maj Maaned. Dog hvorom alting er: Marie Christine, en Snes Aar gammel, blev hans Ungdomsbrud, og hun var ham en god Hustru, deres Børn en kærlig Moder, og elsk-

Marie Christine Krarup, f. Grundtvig

værdig Værtinde for Familiens Gæster. Andetsteds er meddelt et Brev fra hende, der er ret karakteristisk. Hun kunde godt forære et Bind eller to væk ud af en Forfatters samlede Værker, det skænkede hun ikke mange Tanker.

Vilhelm Birkedal var en Tid lang Huslærer i Hjemmet. Han omtaler Fru Krarup saaledes:

Husfruen var en Kvinde saa mild,
med Aanden og Længselsdriften,
med klare Tanke, med Hjertets Ild,
i Øjet stod Sjæleskriften.
Hun spredte Lys, og hun mildned Luften,
og fyldte Hjemmet med Blomsterduften.

Derimod kunde en ildfuld Natur som Birkedal selvfølgelig ikke føle nogen særlig Begejstring men kun en vis Respekt og Agtelse for hendes Ægtefælle, om hvem det hedder:

Min Præst, det var en godmodig Mand,
honet og ærlig til Bunden;
sin Avling satte han godt i Stand,
udykket stod Kirkegrunden.
Hver Søndag sled man paa Mark og Enge,
men ej man hvilte paa Kirkens Vænge.

Provst Krarup har maaske nok været tør som Præ-

dikant. Han var en noget nøgtern Natur, og al forloren Højtravenhed laa ham fjærnt; men hans Tale kom alligevel fra et alvorligt og bevæget Sind og havde troværdig Lyd og paalidelig Vægt. Hans Gudsfrygt var oprigtig og ægte og prægede hans Vandel. Han kendte selv og han forstod at meddele de bedrøvede og sorgfulde Trøsten i Vor Herre Jesu Død og Forsoning — herom haves der Vidnesbyrd nok, ligesom ogsaa om, at han af gamle Konfirmander er bleven bevaret i taknemlig Erindring hele Livet igennem.

Som Landmand har Provst Krarup været en fremsynet Foregangsmand. Fra mange forskellige Sider roses han i høj Grad. I sin „Beskrivelse af Hjermginding Herreder“ skriver Dr. O. Nielsen saaledes:

Provst Janus Balthasar Krarup var en meget virksom Mand. Han var en af de første paa Egnen, der begyndte Staldfodring om Sommeren, men hans gamle Røgter kunde ikke udholde at gaa ene hjemme, naar de andre Folk syngende og snakkende gik i Marken. Præsten kunde ikke faa andre til Røgter paa den Maade, indtil det i 1821 blev ham muligt at indføre hel Staldfodring for 37 Stude og halv for 16 Malkekøer. Han havde stort Faarehold paa 300 Faar og eksperimenterede i mange Retninger. Han var en af de Mænd, der i Jylland tidligst lagde Vind paa den spanske Faareraace. Han oprettede et Sognebibliothek, drev Planteskole og plantede Skovtræer og Pil i Tusindvis, foruden at han beplantede Præstegaardens Have, hvorved han ogsaa drev en større Humlehavn. Det hedder om ham, at han var en af de faa af gejstlige Embedsmænd, der havde udrettet noget betydeligt i Landvæsenet, og uden Tvivl i sin Egn var den første, der vækker Opmærksomhed for et bedre Agerbrug ved forbedret Sædskifte, Dyrkning af Brakfrugter og Foderurter, Opførelse af Hegn o. s. v. Han drev selv i omtr. 30 Aar sin Avling, der ydede ham et saa lønnende Udbytte, at han i et middelmaadigt Kald kunde anstændigen ernære en talrig Familie. Han ejede Avsumdal og Aldershvile, dengang tilsammen ca. 16 Tdr. Hartkorn, og paa Aldershviles Grund plantede han en Lund paa 7—8 Tdr. Land.

I 1820 var J. B. Krarup med til at stifte Ringkøbing Amts landøkonomiske Selskab. Om dette staar der i „Hardsyssels Aarvog“ 1916 en særdeles interessant Artikel af H. Okholm. Krarup var Selskabets bærende Kraft, til han 1830 blev forflyttet til Sjælland.

Sin store Autoritet vandt han navnlig ved den Sikkerhed og Takt, hvormed han ledede Forhandlingerne, og ved at de Forslag, han fremkom med, altid var Frugten af et omhyggeligt Forarbejde. Klare i Formen holdt de sig til Opgaver, hvis Løsning øjensynlig laa indenfor Mulighedens Grænser, og som i Reglen havde sit praktiske Forbillede i hans egen fortrinligt ledede Bedrift.

En gammel Dame fra Jægerspris har fortalt mig: Jeg husker Provst Krarup kun fra min Barndom, som en lille, alvorlig og stille Mand, som vi Børn nærede den største Respekt og Agtelse for, og man saa ham sjældent, da han altid opholdt sig i sit Studerekammer. Hans elskelige og velsignede Hustru glemmer jeg aldrig. Hun var noget af det elskeligste og milde, man kunde tænke sig, og naar man kom og besøgte dem i den gamle hyggelige Præstegaard, stod hun altid paa den høje Stentrappes imellem de to gamle Lindetræer og ønskede en Velkommen. Det glemmer jeg aldrig.

Af de gamle Præstefolk eksisterer der to fortrinlige Portrætter, malede af Exner i hans Ungdom.

Et lille Træk: Paa sine gamle Dage bemærkede Krarup en Dag, at Guds Velsignelse havde fulgt ham gennem hans Liv.

Hans Avlskarl, der var tilstede, bemærkede da: „Ja, men Provsten maa da ogsaa huske paa, at Provsten har haft en dygtig Kone og en dygtig Avlskarl!“

Benyttede Kilder:

1. Universitets-Journal ved Baden. 1794—1795.
2. En gammel vestjydsk Folkebogsamling og dens Mænd ved F. K. Erlang (Særtryk af „Hardsyssels Aarvog“, 1908).
3. Historisk-topografisk Efterretninger om Hjerm og Ginding Herreder ved Dr. phil., Arkivar O. Nielsen.
4. Rationalismens Tidsalder ved F. Rønning.
5. Hardsyssels Aarvog, 1916.

ET VEMODIGT DØDSFALD

I. Af en Pakke Fogedforretninger 1794—1803 i Viborg Byfogedarkiv:

Anno 1801 den 9. Febr. blev jeg kaldet paa Viborg Apotek i Anledning af Studenten Krarup's plusselige Død — og blev derpaa af Hr. Apoteker Valeur forevist Krarup's Kammer, og da jeg kom derind fandt jeg Krarup Død — og hængende i et smal Reeb som det var at formode var en af Strængene til Klokværket i Kammeret. — Apoteker Valeur og Hr. Inspec-

teur Nielsen var tilstæde og saae det samme. Recbet eller Strikken blev derpaa overskaaren og den Døde lagt paa Sængen, og strax blev der sendt Bud efter Hr. Doctor Koefoed som strax saa snart han var at finde indfandt sig og fandt Tingene saaledes som herefter i denne Forretning vil være at indføre. — Hr. Apoteker Valeur og Hr. Inspecteur Nielsen var tilstæde ved Forretningen og tilstoed det samme som forhen er anført i den Forfatning Krarup fandtes da Byfogden kom ind i Kammeret.

Som Vidner nærværende ved denne her begyndte skriftlige Forretning havde stedse været tilstæde Søren Lund og M. P. Jæger.

Herr Inspecteur Nielsen blev Demitteret og Hr. Apoteker Valeur tilspurgt, om han har fundet Studenten Krarup tungsindig og sygelig i de sidste Tiider? Svar, han har baade været sygelig og tungsindig i de sidste Tiider og han troede vidst at Krarup's Død var forarsaget af Vildelse, han blev derpaa Demitteret.

Igien fremstoed Apoteker Svenden Maugaard som forklarede at han i de sidste Tiider havde fundet Studenten Krarup forskrækkelig Tung्सindig, han forklarede fremdeles, at han med Krarup i Aftes havde været paa Nørgaard, hvor Krarup spille Puk og da Hjerter Knægt skulle falde paa Hjerter Tie savnede[?] han selv om Hjerter Knægt, da han selv havde den paa Haanden. Henimod Kl. 10, da Krarup kom hjem talte Maugaard ikke med ham — da intet fandtes Maugaard videre at tilspørge blev han Demitteret.

Doctor Koefoed lod tilføre: bemeldte Hr. Krarup har paa andet Aar været mine Børns Informator, jeg har i den Tiid kjæendt ham som en ordentlig skikkelig og gudsfrygtig ung Mand, i det sidste halv Aars Tiid har jeg bemærket hos ham en usædvanlig Mørkhed og Tung्सindighed, hvilket allene synes at være en følge af hans Legems Konstitution; i samme Tiid har han ofte skrantet, og nu nyelig har jeg anordnet Medicien for ham, som for det meste alt har sigtet til at hæve den Lægемlige Aarsag til hans Hypokondrie; jeg er derfor baade som hans Principal, Ven og Læge fuldkommen overbevist om, at han i et Anfald af Vildelse har aflivet sig selv. — Alle mulige Midler til hans Oplivelse ere forgiæves anvendte.

Videre var ej at forrette allene at den afdøde ej maae Begraves før Resolution fra Hr. Stiftsbefalingsmanden erholdes, da den afdødes Jordefærd skal skee,

efter hvad Resolutionen maatte bestemme, hvilket blev Hr. Apoteker Valeur tilkendegivet.

Actum ut supra.

T. Wissing. Koefoed.

Som overværende Vidner ved denne Forretning:

M. Jæger. S. Lund.

II. Af Nørlyng Herreds gejstlige Skifteprotokol fra 1788—1823:

Anno 1801 den 9. Febr. indfandt sig den gejstlige Skifteret i Nørre Lyng Herred i S. T. Hr. Apoteker Valeurs Huus for at foretage lovlig Forseglingsforretning efter Studiosus Hr. Sannel Peter Krarup, hvis Dødsfald strax forhen var anmeldt. Paa Stiftsprovstens Vegne og i hans Fraværelse mødte H. C. Zahrtmann, Sognepræst til Sønder Sogns Menighed, Notarius Tilemann og Assessor Lund, som Vidnere vare tilstede Anders Graver ved Domkirken og Jens Rind, Graver ved Nørre Sogns Meenighed. Allerførst blev eftersøgt om der fandtes blandt hans Efterladenskab nogle rede Penge og der befandtes da paa hans Bord 18 Rdlr. 2 Mk. 6 Sk., endvidere i Klappen af hans Reol 7 Sk. og i hans Vindue 4 Sk., endvidere indleverede Hr. Provst Ørum 10 Rdlr. som en den Afdøde forhen tiltænkt Gratifikation for hans Børns Undervisning. Flere rede Penge fandtes ikke i hans Giemmer ved denne første løselige Grandskning, og blev da disse 28 Rdlr. 3 Mk. 1 Sk. overleverede til hans Vert Hr. Apotheker Valeur, som et Bidrag til Omkostningerne ved hans Begravelse, hvilket velbemeldte Hr. Valeur paatog sig den Ulejlighed at ville besørge. Nu blev Forseglingen foretaget først med en lukt Klap i hans Bogreol, dernæst med en Kuffert, hvortil ogsaa fandtes Nøglen, og endelig med 3 Kasser, hvilke Hr. Valeur havde den Godhed at udlaane for deri at indpakke hans Bøger og nogle andre Smaating. Dette blev alt forsynet med D'hr. Zahrtmann og Tilemanns Signeter, ligesom ogsaa 3 Nøgler bleve leverede under samme Forsegling og derefter tagne i Forvaring af Skifteforvalteren. Foruden ommeldte Kuffert og Reol med lukket Klap forefandtes endnu den afdøde tilhørende en Bogreol med 7 Hylde, to Hatte, et 24-Timers Slagværk med en Vækker og et Par Sølvsporer, hvilke sidste Hr. Valeur var saa god at tage i Forvaring. Endvidere meldte Hr. Valeur, at der hos Knud Christensen i Mogensgade befandtes en den

Afdøde tilhørende Ridehest, rød-blisset af Kouleur, som der af den Afdøde er indtinget paa Foder, med tilhørende Ridetøj. Endelig blev ogsaa anmeldt en den Afdøde tilhørende løs Skriverklap, bequem til at sætte paa et Bord og vidste de Tilstædeværende intet videre den Afdøde tilhørende at anmelde.

Ved Protokollen meldte sig Hr. Aron Jacob et Comp. af den jødiske Nation i Wiborg med en Fordring paa 22 Rdlr., som han angiver sig at have tilgode hos den Afdøde paa saadan Maade, at han uden Beviis skulle have laant ham samme for i Dag 8te Dage før Postens Afgang foruden hvad øvrige Fordringer han kunde have paa ham for Vahre, og for hvilke han i sin Tid maatte indgive Regning, blandt disse Vahre befandtes ogsaa 4 Alen sort Klæde, der var tilstæde her i Boet og bleve tilbudne Hr. Aron Jacob til at tages tilbage og da han ej dertil fandtes villig, bleve overleverede Hr. Valeur til Forvaring. Endelig bleve de Tilstædeværende tilspurgte, om de vidste nogen Efterretning at give angaaende den Afdødes Familie, hvilke de erfarede, saavidt det var dem bekjendt, at være:

1. Hans Moder, Enkefru Consistorialinde Krarup, som for nærværende Tid skal opholde sig i Weirum Præstegaard ved Holstebro.

2. En Broder Hr. C. J. L. Krarup, Sognepræst for Borris og Fæster Menigheder i Ribe Stift.

3. En Broder Hr. J. B. Krarup, Sognepræst for ovenmeldte Weirum Menighed i samme Stift.

4. En Broder Hr. Christian Krarup, Sognepræst for Aale og Tørring Menighed i Aarhus Stift.

5. En Broder Hr. Jens Krarup, studerende ved Universitetet i Kjøbenhavn, som har Lav Alder men ej er myndig, skjønt hans bestemte Alder ikke vides.

6. En Søster Constance Krarup givt med Hr. Lauritz Brøllund, Sognepræst for Stauning Menighed ved Ringkjøbing.

7. En Søster Christine Sophie Krarup givt med Hr. Clausson, Sognepræst for Meirup Menighed i Ribe Stift.

Flere Arvinger vidste de Tilstædeværende ikke at opgive, men, medens disse Familie Efterretninger bleve optegnede blev til Stervboet indleverede den Afdøde tilhørende: 3 Klædes Kjoler, de tvende sorte, den 3^{die} mørkeblaa, samt et Par Skoe med plette-rede Spænder, hvilket saavel som en iiden forsejlet Æske med nogle som det syntes ubetydelige Papirer

Hr. Valeur havde den Godhed at modtage i Forvaring, hvorefter Forretningen, da man intet videre vidste denne sinde at fremme til Boets Tarv, blev sluttet med Hænders Underskrift.

H. C. Zahrtmann. J. N. Tilemann.
P. Valeur. M. H. Lund.
Anders Friis. Jens Rind.

Efter at Provsten paa Skifterettens Vegne havde anmeldt den bestemte 30te Dag i Stervboet efter den afdøde Studiosus Sennel Peter Krarup indfandt sig paa bemeldte Dag den 13. Marts 1801 den gejstlige Skifteret i Nørre-Lyng Herred undertegnede Provst og Assessor til Boets Aabning. Nærværende var S. T. Hr. Apotheker Valeur, i hvis Bolig Samlingen holdtes, men ingen af de indkaldede Arvinger var tilstede. Som Vitterligheds- og Vurderingsmænd var Graverne ved Domkirken og Nørre Sogn Anders Friis og Jens Rind tilstæde. Hvor paa Boet blev aabnet og Registrerings- og Vurderingsforretning foretaget som følger:

[Denne Registrering gengives kun i Uddrag. Hans righoldige Garderobe fandtes i Kufferten og bestod af følgende Dele:]

	Rdlr.	Mk.	Sk.
1 Rejsekappe af blaåt Vadmel med ditto Pudehynde	1	2	„
1 gl. stribet Frakke af hjemmegjort Tøj.	„	1	8
1 sortprikket Brystdug, opskaaret	„	„	10
1 lysegraa Klædes Kjole med Staalknapper	3	„	„
1 sort Klædeskjole	2	„	„
1 mørkeblaa Klædes Kjole med blanke Knapper	3	„	„
1 sort Klædeskjole, vendt	1	„	„
1 Par Ridebuxer af Hjemmegjort Tøj.	1	2	„
1 „ gl. sorte Klædesbuxer	„	2	„
1 broderet Kasimirs Vest	1	2	„
1 Par Lærreds Ridebuxer	„	1	„
1 ny lysegrøn Kalmuks Frakke med Staalknapper	6	„	„
1 graabrun Klædesfrakke med do.	2	4	„
1 gl. graa Klædeskjole	1	„	„
1 gl. sort Vest	„	2	„
1 Par lange violetgraae nye Pantelons	2	„	„
1 sort Skjægs Vest	„	2	„
1 rundet Kipperts Vest	„	4	„
1 rundet rød og hvid do.	1	„	„
1 Par Kasimirs leverfarvet Buxer	1	„	„

	Rdlr.	Mk.	Sk.
1 sort Kasimirs Vest	„	2	„
1 Par lange Skindbuxer	1	„	„
1 „ sorte Klædes Buxer	1	2	„
1 rød Taftes Undervest	„	1	„
1 Stykke graat Klæde udstukket i Kanten 2 ¹ / ₄ Al. langt og 6 Quarter bredt	1	4	„
4 Al. fint sort Klæde à Al. 2 Rdlr. 3 Mk.	10	„	„

[Derefter følger et Utal af Manchetskjorter, Nat-skjorter, Halstørklæder, Strømper, Vanter, Støvler og Skoe — 1 Par pletterede Skoespænder til 1 Mk., et Par Sølvsporer, der vog 11¹/₄ Lod, vurderet til 6 Rdlr. og et Par Hatte m. m.]

Under denne Forretning indfandt sig Skrædermester Holst her i Viborg, som afleverede til Skifteretten:

	Rdlr.	Mk.	Sk.
Et Stykke violetgraa Klæde 2 ³ / ₄ Al., som var ham leveret af den Afdøde til at sye en Kjole af à Al. 1 Rdlr. 2 Mk.	3	4	„
1 Par gl. sorte Pantelons	„	„	12
Cufferten selv, hvori alt dette fandtes	6	„	„

[Dernæst blev registreret hans Bogsamling, som bestod af 212 Nr. og væsentligt indeholdt theologiske, græske og latinske og enkelte historiske og geografiske Værker — bl. a. kan nævnes Nr. 68, Prækener for Hypokondrister, der kan hentyde til, at han selv har været klar over sin hypokondriske Tilstand.]

Da det nu allerede var bleven Aften og her var endnu en Del mere at forrette i denne Samling, maatte Skifteretten udsætte det øvrige vel ikke til i Morgen formedelst den saa nær forestaaende Søndag og samtliges fornødne Forberedelse til samme, men til førstkommende Mandag den 16. Marts, da vi tilige med Vurderingsmændene atter indfinde os hos S. T. Hr. Apotheker Valeur for at fuldføre det manglende.

Astrup. J. N. Tilemann. M. H. Lund.

Bemeldte Dag d. 16. Marts indfandt sig atter den gejstlige Skifteret i S. T. Hr. Apotheker Valeurs Bolig for efter Vedtægt at fuldføre Forretningen.

Paa Kammeret hvor den Afdøde havde logeret fandtes følgende:

	Rdlr.	Mk.	Sk.
De fem sidste Numre af Bogsamlingen	„	„	„
En Flautotravers med Sølvklap og Mellemstykke i en Kasse	1	2	„
1 do. do.	1	2	„
1 do. uden Mellemstykke og Kasse	„	1	„

desuden en Del Husgeraad (Rygesager, Kamme, Børster, Barbersager m. m.), enkelte Guld- og Sølvting — bl. a. 1 Par Guldærmeknapper 3 Rdlr., 1 Sølvbeslagen Merskumspibe med Rør 2 Rdlr. m. m.

Til slut: En Sadel med Skabak og øvrige Tilbehør 6 Rdlr.

Derpaa blev følgende indkomne Regninger Skifteprotokollen tilførte:

1. Fra Handelshuset Aron Jacob et Co. i Wiborg fremlagde Prokurator Skønau en Regning af 19. Febr. d. A., stor 47 Rdlr. 3 Mk., som han paastod af Skifteretten udbetalt.

Bemeldte Regning blev modtaget af Skifteretten for at tilføres Akten under Nr. 1.

2. Videre fremlagde Hr. Skønau en Regning fra Handelsjøden Hr. Samson Moses, dateret den 10de i denne Maaned, hvis Beløb 11 Rdlr. „ Mk. 8 Sk. han ligeledes paastod af Stervboen udbetalt.

Tilføres Akten under Nr. 2.

[Resten kortfattet.]

3. Apoteker Valeurs Regning 28 Rdlr. 5 Mk. 8 Sk.
4. Guldsmedemester Buschs do. 11 Rdlr. „ Mk. 14 Sk.
5. Grovsmedem. Thaarups do. 2 Rdlr. 4 Mk. 8 Sk.
6. Skrædermester Holsts do. „ Rdlr. 4 Mk. 1 Sk.
7. Boghandler Justs do. 3 Rdlr. „ Mk. 14 Sk.
8. Kjøbmand Teilgaards do. 7 Rdlr. 1 Mk. 2 Sk.

Da intet mere forefandtes Stervboen tilhørende bleve foranførte vurderede Vahre overleveret til værdige Hr. Apotheker Valeurs Bevaring indtil de ved Auktion kan bortsælges eller af de myndige Arvinger in statu quo modtages. I det første Fald bestemmes d. 22. April førstkommende som Auktionsdag, hvilken Skifteforvalteren betimelig i den Viborger Samler lader bekendtgøre, ligesom han og udstæder de behøvede Plakater og besørger dem omheftede paa publique Stæder i Byen. Men Notarius skriver tvende Kataloger med en Liste til Afbetjening ved Auktionen. Og saaledes bliver denne Forretning i Dag sluttet med samtliges Underskrift.

Loco et die ut supra.

Underskrifter.

Anno 1801 d. 22. April indfandt sig efter foregaaende Publication i den Wiborger Samler saavel som og ved udstædte Placater og Trommeslag i alle Byens Gader den gejstlige Skifteret i Nørre-Lyng Herred undertegnede Provst og Assessor i Apotheker Valeurs

Bolig for at anstille en offentlig Auktion over de forhen vurderede afgangne Studiosus Krarups Stervboe tilhørende Vahre i Overværelse af den afdødes Broder J. B. Krarup, Sognepræst i Weirum paa egne og Medarvingers Vegne, saa vel som de dertil antagne Vitterligheds mænd Anders Friis og Jens Rind, Gravere ved Domkirken og Nørre Sogn. Efter at Auctions Conditionerne vare oplæste, blev Auctionen selv saaledes holdet som Cataloguerne udviser.

Efter at Auctionen var tilendebragt maatte Provsten gjøre Stervboet Rede og Rigtighed for, hvad som var indløbet siden sidste Samling til Vurderingsforretning, nemlig:

1. tilkendegav Provsten, at han havde lovlig opsagt den af Graveren Jens Rind ved Nørre Sogn til den afdøde Hr. Krarup under Dato 22. Juni 1800 udstædt Obligation lydende paa 299 Rdlr. med Renter 4 % til Udbetaling i førstkommende Snapsting, hvilken Opsigelse velbemeldte Jens Rind under sin Haand havde tilstaaet,

2. anmeldte han, at han, efter den Commission, som han af S. T. Hr. Krarup paa egne og Medarvingers Vegne var givet, at bortsælge om muligt den Stervboet tilhørende Hest, som var indsat paa Foder hos Borgeren Knud Christensen her i Wiborg til sidste Randers Marked, havde afsendt sin Avlskarl med den til Randers, hvor den og blev solgt for 46 Rdlr., men da Karlens Pleje og Forflegning tillige med Hestens paa Reisen kostede 4 Mk. 14 Sk., har Provsten allene at gøre Regnskab for 45 Rdlr. 1 Mk. 2 Sk.,

3. at han ligeledes efter Commission havde afgjort med Jøden Aron Jacob et Comp. den forhen af ham indleverede Regning lydende paa 47 Rdlr. 3 Mk., saaledes at velbemeldte Aron Jacob et Comp. tilbagetager de 4 Alen sort Klæde, som er anført paa Regningen for 18 Rdlr. og for de øvrige Penge 29 Rdlr. 3 Mk. har Provsten betalt ham 26 Rdlr.

Præsten J. B. Krarup anmeldte, at han af samtlige Arvinger, der alle ere myndige, heriblandt er den yngste Jens Krarup, for hvem han havde paataget sig at være Kurator, er beskikket til at antage sig samtliges Sag i Stervboet, til hvilken Ende han fremlagde til Indførelse i Protokollen behørige Fuldmagter fra Vedkommende. I Overensstemmelse med disse Fuldmagter forlangte han sig herved af den respective Skifteret Stervboet extraderet imod at han tillige med

sine Medarvinger een for alle og alle for een erstatte Skifteretten og andre Vedkommende alt, hvad den efter Ret og Billighed kan tilkomme, hvorimod han tilforpligter sig og Medarvinger at holde bemeldte Skifteret i alle Maader aldeles fri for al Ansvar, Krav og Tiltale.

Skifteretten maatte betragte S. T. Hr. Krarup's Forlangende, som grundet paa Hans Majestæts Lov og ifølge deraf afleverede den paa de af ham selv anførte Vilkaar Stervboet fra Dags Dato af og sluttede saaledes sin Forretning ved at overlevere de her foran ommeldte Regninger Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 tillige med Sr. Rinds Obligation og Opsigelsen og to quitterede Regninger fra Skrædermester Holst og Bogbinder Halkjer samt en Akkorrdt paa ustemplet Papir mellem Hr. Høst, Sognepræst i Gjellerup og den afdøde Studiosus Krarup og endelig det overblevne af Betalingen for Hesten, nemlig 19 Rdlr. 1 Mk. 2 Sk., hvilket alt velbemeldte Hr. Krarup med sin Haands Underskrift behage at tilstaae, ligesom og at betale Manden Knud Christensen, hvad han efter deres Akkorrdt for Hestens Pleie til Randers Markedstiid kan tilkomme.

Actum anno et die ut supra.

Astrup. J. N. Tilemann. M. H. Lund.

Paa egne og Medarvingers Vegne:

Janus B. Krarup.

Som Vitterligheds mænd:

Anders Friis. Jens Rind.

III. Viborg Domsogns Ministerialbog 1779—1812:

Begravet. 1801 den 17de Febr. Student Sennel Peter Krarup, ætat. 22 Aar, som i Vildelse havde hængt sig selv, jordet paa Kirkegaarden uden Muldspaakastelse eller anden Ceremonie.

En af vore mest kendte Sindssygelæger har i Anledning af ovenstaaende Beretning udtalt, at vor Slægtnings triste Død synes afgjort, efter hvad der er oplyst, at skyldes en sygelig Depressionstilstand.

FAMILIELEGENDER

I Aaret 1799 blev den unge Hans Chr. Matthias Krarup kaldet til Sognepræst for Føvling-Holsted i Ribe Stift. Der hørte en stor Præstegaard, beliggende

i Bækbølling, til Kaldet, og paa Gaarden var der baade Karle og Piger. Men Præsten var ugift, og en Kone maatte han jo have til at se efter de mange huslige Sager.

Hvad skulde den unge Mand gøre, ingen kendte han? I sin Kvide beder han Provsten om et godt Raad. Provsten var selv ugift, boede i Lejrskov og var noget beslægtet med vor unge Præst. Denne faar Bud fra hans Højærværdighed om at komme derhen paa sin Militærhest Mandagen efter 2. Sønd. i Advent, saa vilde de køre sammen til Kolding. Her boede en Agent Jens Peter Vissing, som havde 4 Døtre med godt Navn paa sig. Nuvel, Præsten kom derhen, blev præsenteret for Agenten og hans Kone, der syntes godt om den unge Præst. Den ældste Datter Magdalene blev hentet. „Der staar din tilkommende Mand,“ sagde de til hende. „Ja, kære Fader og Moder,“ svarede den unge Pige, og dermed var den Forlovelse arrangeret.

Brylluppet stod 1801, og i Udstyret fandtes en kæmpemæssig Dug til over 30 Personer. Den er senere bleven delt i to, og den Halvdel, hvori findes det originale ~~1801~~ 1801 tilhører nu Udg., som har faaet Dugen og Beretningen af „den unge Præst“'s Sønnesøn nu afdøde Provst H. C. M. Krarup i Brønderslev.

Da Pastor Macdonald Øllgaard kom til Bækbølling som Kapellan 1868, traf han der en ældgammel Mand, der som ganske ung havde været Kusk for Præsten fra Præstegaarden til Lejrskov.

Om Consistorialassessor Christian Krarup til Vivild-Veilby fortælles der mange Anekdoter. Bl. a. havde han den Idé, at hans Børn skulde opdrages udenfor Hjemmet. Den lille Ove kom i Huset hos sin Faders Farbroder Thure Krarup, Rektor i Aarhus, da han var kun 6 Aar gammel. Han havde det godt her, og særlig var Fru Frederikke Krarup god imod ham. Men om Søndagen gik den lille Dreng undertiden udenfor Byen og stirrede længselsfuldt bort i den Retning, hvor Barndomshjemmet laa.

Da han var bleven Præst i Vivild, sluttede han engang sin Prædiken saaledes: „Og nu, kære Venner! have vi i Dag talt om Hør, næste Søndag skal vi, om Gud vil, tale om Hamp.“

Under et Besøg i Aarhus opdagede Præsten tilfældigt, at der var et Skib ved at afsejle til København.

Øjeblikkelig stod det klart for ham, at en Københavnsrejse vilde være overordentlig nyttig for ham, der var saa mange, han skulde træffe o. s. v. Kort sagt, han gaar om Bord og rejser med til Hovedstaden. Heldigvis var det blevet bemærket, saa at hans Kone i Vivild kunde faa Bud derom.

Engang var han ude at spadserere. Ellers plejede han at ride, og gamle Folk vil mindes hans lille gule Hest, men den Dag var han kommen ud til Fods.

Tilfældig støder hans Haand mod en Bog, han bar i Lommen. Bogen kom op, den var interessant, og for mere uforstyrret at kunne fordybe sig i den, satte Præsten sig paa et Jorddige. Lidt efter kom en af Egnens Folk kørende forbi, standsede og spurgte venligt, om ikke Assessoren vilde køre med hjem. „Nej, Tak,“ lød Svaret, „jeg rider hellere.“

Den gamle Christen Krarup i Ølby havde 5 Døtre, der alle blev Præstekoner, og 4 Sønner, der alle blev Præster, undtagen den yngste, der døde som Kandidat, før han fik Kald. Den yngste Søn blev theologisk Kandidat, da Faderen allerede var begyndt at lide af den Sygdom, der skulde lægge ham i Graven.

Sønnen rejste hjem efter vel overstaaet Eksamen, og hans gamle Fader kørte ind over Heden for at møde sin Søn, lykkelig over, at nu havde ogsaa den yngste naaet det attraaede Maal. Og da Vognene mødtes, rejste den gamle syge Mand sig op og sang af sit Hjerte:

„Eja min Sjæl ret inderlig sig fryder,
med Lov og Tak jeg gladelig udbryder . . .“

FAMILIELEGATER

Foruden Justitsraad Hans Helmuth Krarup og Hustru Johanne Marie, f. Kaysens Familielegat, dateret 25. Aug. 1901, som er for deres Efterkommere, og 6 mindre Legater af rent lokal Betydning, findes der 16 større Legater, hvortil en Del af vor Slægts Medlemmer har Fortrinsret.

Disse er:

1. Foss' Legat for Studenter ved Københavns Universitet.
2. Vissings Legat for Studenter ved Københavns Universitet.
3. Peder Lassons Rejsestipendium.

4. Søster Frederike Foss' Legat for 3 Enker og 3 Jomfruer af Familien.
5. Stampes Rejsestipendium for en juridisk Kandidat.
6. Stampes Legat for studerende.
7. Stampes Legat for Enker, bestyres af Københavns Magistrat, I. 105 000 Kr.
8. Mathias Testrups Legat, 5 Portioner for Enker, 2 for trængende Studenter.
9. Thomas Finkes Rejsestipendium, $\frac{2}{3}$ af Renten er for en stud. med. eller stud. philol.
10. Thomas Fuirens Rejsestipendium, $\frac{2}{3}$ af Renten er for en stud. med. eller stud. philol.
11. Henrik Fuirens Legat for Universitetet og Kirker.
12. Else Magdalene Bartholins Legat for Universitetet og Bibliotheket.
13. Søster Bartholins Legat for 2 gejstlige fattige Enker.
14. Jesper Brochmanns Legat for en theologisk Kandidat.
15. Hans Steenbuch, hans Broderdattersøn.
16. Jens v. Havens Legat for en Student af Familien.

Oplysninger om Adkomst til disse gives af Hr. Sagsfører Erlang i Ringkøbing og af Udg. Iøvrigt henvises man til „Stamtavle over den Krarupske Familie“, 1847, til Lengnicks fortræffelige Stamtavler og Legatbogen, som kan laanes paa Bibliothekerne.

ET STORT KRARUP'SK LEGAT?

En Slægtning har anmodet mig at gøre noget for, at der kunde dannes et Familielegat, hvis Renter skulde bruges til Understøttelse af forskellig Art, og som derigennem kunde danne et Bindeled for Familiens Medlemmer.

Uden Tvivl er økonomiske Interesser af stor Værdi som Sammenknytningsmiddel.

En Sømmenssum paa 10 eller 20 Tusind Kroner, fordoblet i 17 Aar ved Rente og Renters Rente til 4 0/0, vil udgøre en Sum, hvis Aarsrenter vil være af stor Betydning.

Men hvem skal forvalte Beløbene?

Mon ikke dette Spørgsmaal skal besvares saaledes: Det skal Bestyrelsen for en Organisation af alle Efterkommerne af Christian Krarup fra Dejbjerglund. Og herigennem skal der være noget fælles, vi alle kan samle os om, ¹⁾ at fremdrage Minderne og bevare dem fra Undergang, ²⁾ at fremhjelpe værdige og træn-

gende indenfor Slægten, saa de i kommende Dage kan nyde Frugterne af, at andre hjalp dem i deres Ungdom, og ³⁾ ved Pengeunderstøttelser som Gave hjælpe dem, der have det behov.

LITTERATUR OM SLÆGTEN

Foruden det allerede nævnte kan anføres:

1. En Biografi af Hans Sveistrup ved Sognepræst Kau.

2. Præsten Lars Brøllunds Optegnelse om sit Levned i „Kirkehistoriske Samlinger“, 2. Række, I.

3. I „Under vor sidste Krig“ af Karl Larsen findes en Dagbog, ført af en Lærerinde i Bækbølling Præstegaard 1864.

4. En Biografi af Lars Graversen Brøllund v. Hans Graversen.

I „Samlinger til jydsk Historie og Topografi“ kan der findes et og andet af Interesse. Her skal fra Bd. I, S. 325, følgende anføres:

Ao. 1668 in August kom jeg (Pastor A. L. Wejle) til Kiøbenhafn, kom der i Thieniste hos velfornemme Segr. Christen Laursen Krarup og continuerit hos hannem til hand rejste ud af Riget, som var 10 $\frac{1}{2}$ Uge. Derefter Ao. 1669 den 20. Jan. kom jeg i Thieniste hos Segr. Johan Sohn, som succederede i Kornskrifvers Tieneste paa Proviantgaarden for Kiøbenhafns Slot efter Monsr. Krarup. . . . Ao. 74 in Apr. kom ieg igien i tieniste hos Segr. Christen Krarup.

PORTRÆTSAMLING

Fra Begyndelsen af var det Meningen, at den nye Udgave af Stamtavlen skulde have været illustreret. Familiens Medlemmer blev opfordrede til at sende mig deres Portrætter, men denne Opfordring blev ikke fulgt.

Derfor er Planen dog ikke henlagt.

Og det vil sikkert kunne paaregne betydelig Interesse, om der fandtes en Samling Familiebilleder, saa fyldig som mulig. Dette kan med ganske ringe Ulejlighed arrangeres. Dersom de i Stamtavlen nævnte blot vilde sende mig Billeder af dem selv samt eventuelt af Ægtefælle og Børn, var der straks meget vundet.

Med lidt god Vilje kan der i mange Tilfælde skaffes Aftryk af ældre, nu forlængst afdøde, Slægtningers Fotografier.

Formen for Billederne er mindre væsentlig. Enkeltbilleder eller Gruppebilleder, Cabinets- eller Visitkortformat, dyre Portrætter eller de billige Prospektkortfotografier, alt kan bruges.

Mest Interesse knytter der sig til Portrætter fra den Tid, da man endnu ikke forstod at fotografere. Fotografier af Malerier, Kobberstik, Træsnit o. lign. vil være særdeles velkomne, og hvis saadanne Ting sendes mig til Laans, skal jeg nok besørge dem fotografere; det samme gælder iøvrigt ogsaa om sjældnere Fotografier.

Ejendomsretten til de indsendte Fotografier er indtil videre min egen, men bliver der dannet en Sammenslutning af Slægtens Medlemmer, skal det være mig en stor Glæde at overdrage Samlingen til denne. Noget har jeg allerede modtaget, dels til Gave, dels til Laans, og begge Dele er jeg meget taknemlig for.

SLÆGTEN RAHBEK

I Fjor udgav Maskinfabrikant C. C. Danielsen i Holstebro en smuk lille Stambog over den Rahbekske Slægt særlig fra Dalagergaard i Borris Sogn.

Hr. Danielsen har med stor Beredvillighed givet Tilladelse til i „Meddelelser“ at aftrykke Brudstykker af hans Stambog.

Imidlertid maa det snarere anbefales, at man anskaffer Bogen selv til Ejendom hel og holden; den er det værd.

Det bemærkes, at den bekendte Knud Lyne Rahbek var Næstsøskendebarn til Mads Rahbek fra Dalagergaard, der findes i vor Stamtavle S. 26.

ET VITA

Jeg, *Christian Johan Lodberg Krarup*, er født i Aaret 1765 i Vinkel Præstegaard i Viborg Stift.

Min Fader var Niels Bygom Krarup, dengang Ordets Forkynder dersteds, nu Sognepræst til Weirum i Ribe Stift, Provst for Hjerm Herred og Kongelig Majestæts Consistorialassessor. Min Moder var Christine Sophie Lodberg, som nu er i Himlen. Min højt-

elskede Fader sørgede troligt for, at jeg i mit Hjem blev undervist i de humanistiske Fag; jeg havde saaledes paa den Tid forskellige Lærere, blandt hvilke jeg særlig ønsker at nævne den fremragende Niels Liisberg, nu Magister i Filosofien og Andenpræst ved Kathrinekirken her i Byen. Efter at jeg dernæst et Aar havde slidt Skolebænken i Aarhus, blev jeg dimitteret af min udmærkede Onkel Thure Krarup, Aarhus Katedralskoles højt fortjente Rektor, og drog i Aaret 1784 til København, hvor jeg underkastede mig den offentlige Eksamen Artium, hvilken forløb med et saa heldigt Resultat, at jeg efter det akademiske Raads Dom opnaaede at blive Nummer 1 af alle Kandidaterne det Aar. Det følgende Aar bestod jeg den filosofiske Prøve med Karakteren Laudabilis. Dernæst ofrede jeg mig fuldstændigt for det theologiske Studium, opholdt mig i 2 Aar i København og deltog flittigt i næsten alle de theologiske Forelæsninger. Da imidlertid velærværdige Laurentius Nyboe, Sognepræst til Naur og Sir i Hjerm Provsti var afgaaet ved Døden, var Kirkernes Patron, Højvelbaarne Jens de Jermin saa naadig at tilbyde mig dette Embede; derfor indstillede jeg mig beskedent til theologisk Eksamen den 19. Juni dette Aar og fik efter de højærværdige Herrer Dom, Prokansler ved Københavns Universitet Dr. Hector Fried. Janson og Dr. Claus Frees Hornemann, Karakteren Haud illaudabilis. Efter at jeg dernæst havde opnaaet kongelig Konfirmation, og efter at jeg formedelst min unge Alder allernaadigst havde faaet Tilladelse til at tiltræde mit Embede og forvalte Sakramenterne, blev jeg af den fremragende og højærværdige Dr. Stephan Middelboe, Biskop over Ribe Stift, indviet til min Præstegerning paa højtidelig Vis.

Den tre Gange herlige og højeste Gud give mig nu Kræfter til at udføre dette mit hellige Embede, saa at alt kan blive til hans Ære.

Christ. Joh. Lodberg Krarup.

Ribe i Jylland, d. 7. Novbr. 1787.

SMAATING

EN TRYKFEJL. I „Oehlenschlägers Ungdomserindringer“, udg. af L. Bobé 1915, staar den interessante Bemærkning, at Moderen til Konferensraad Heger (Oehlenschlägers Svigerfader) var en vis Inger Hansdatter Krarup, født 1707.

Dette er anført efter Hukommelsen, hvorfor Udg. ikke vil ga-

rantere, at Fornavnet Inger eller Aarstallet er helt korrekt. At det vil falde Læserne lidt paafaldende, er troligt nok. Man kan jo ikke andet end straks tænke paa, om ikke hun er en af de ukendte Søstre til Christian Krarup.

Imidlertid er Spørgsmalets Løsning ganske simpelt den, at der foreligger en Trykfejl, idet der skulde have staaet Kaarup.

FOR GAMLE REGENSIANERE. Regensens Læseforening stiftedes ved, at der paa et Regensianermøde overdroges stud. theol. Henrik Stampe Krarup og to andre at udarbejde en Plan og ansøge det theologiske Fakultet om Tilladelse og Medvirkning til Udførelsen. Foreningen opløstes 1839.

Litt.: Historisk Tidsskrift III Række, 3. Bd. 1862—64.

Selmer: Kbh. Universitets Aarbog, 1839, S. 81 ff.

F. Fabricius: Et Par Ord i Anledning af Skriftet: Ophævelsen af Regensens Læseforening.

I „Hs. K. H. Kronprindsens Livcorps“, oprettet 25. Marts 1801 og ophævet 17. Juli 1801 findes følgende Navne:

1. Komp. Nr. 83: Nicolai Vilstrup, Menig.

1. — - 28: Balthasar Krarup, Menig.

7. — - 16: Poul Sveistrup, Menig.

7. — - 6: N. Bergenhammer, Underofficer.

I Oktoberhæftet 1916 af „Nordisk Boktryckarekonst“ giver Redaktør Carl Lagerström Plads for følgende Ordtale af Hr. Bogtrykker Louis Høier i Ringkøbing:

„Stamtavlan över Christian Krarups Efterkommere är ett stort artat verk, som fordrat mycken omsorg och mycket arbete samt krävt ett för ett nytt litet provinstryckeri stort materieförråd. Den smala halvfeta groteskstilen till namnen i de senare släktleden har dock i viss mån nedsatt arbetets rent typografiska värde. Det stör stilenligheten och verkar oroligt.

Av allt det olikartade tryck, som för övrigt insänts, framgår att tryckeriet är välförsett med modern materiel. . . . De insända arbetenas genomsnittsnivå är så hög, att det alls icke är nödvändigt sälja dem till minimipris. Vi vilja tvärtom, då vi jämföra insändarens arbete med andra provinsboktryckeriers prestationer, säga, att vi finna de förra ett stycke över medelmåttet i avseende på goda och omsorgsfullt utförda tryckalster. Det är icke sunt att värdera så gott arbete till minimipris.“

PERSONLIG BEMÆRKNING FRA UDG.

Gerne skal jeg være med til at redigere et Nr. til af „Meddelelserne“, ene eller ved Hjælp af andre, men bliver det ikke til mere, vil jeg gerne som „Synspunkt for mit Forfatterskab“ anføre følgende bekendte Ord: „Mange kunde have gjort det bedre, og alle kunde have gjort det anderledes, men saadan har jeg nu gjort det, og havde jeg ikke gjort det, var det maaske aldrig bleven gjort.“

Med Hilsen til Slægtens Medlemmer.

CHRISTIAN KRARUP.

Udgivet af Christian Krarup, Sognepræst til Borris-Gammelstrup
Trykt hos Louis Høier, Ringkøbing

TILFØJELSER TIL STAMTAVLEN

- Side 2, V, D c, Aage, f. 11/1 1909.
 V, D d, Ejnar, f. 8/8 1910.
 V, D e, Karen, f. 20/7 1911.
 V, D f, Sigurd, f. 19/9 1913.
- „ 5, IV, E, Chr. K., nu Præst til Tjustrup-Haldagerlille.
 IV, E c, Poul Krarup, f. 28/3 1918.
 IV, E d, Johannes Krarup, f. 28/3 1918.
 IV, G e, Marie Cecilia Krarup, f. 26/7 1917.
 V, E, gift 1/1 1918 med Kai Høegh-Nissen, f. 21/10 1890, cand. math., Red. i Odder.
 VI, B b, Karen Emilie Øllgaard, f. 22/7 1917 (se ogsaa S. 7, III, B b).
- „ 6, IV, Provst H. C. M. Krarup døde 1913.
- „ 7, VI, E, Hans B. L. Øllgaard, gift 31/5 1917 med Marie Jespersen, f. 20/7 1887 (ogsaa S. 13, XII, E).
- „ 8, II, A, er Bogholder i Kreditforeningen.
 III, B, en Søn, f. 27/3 1918.
- „ 9, III, B, Agnete M. K. Sveistrup, gift Nvbr. 1917 med cand. mag., Beregner Bj. Drachmann.
- „ 14, E, Mads Poulsen Kjær, † 5/10 1917.
 E d, gift 7/11 1917 med Maler Niels Westergaard, f. 19/3 1893.
- „ 15, B d, N. K. Krarup, † 10/3 1918.
- „ 19, C, Louise Johanne Vilstrup, f. Kruse, † 25/12 1917.
- „ 26, G c, Ingrid Meedom, gift 5/5 1917 med Ingeniør Simonsen.
 G f, Johan, f. 3/12 1899.
 F p, Knud, f. 19/12 1909.
- „ 29, A i 2, Frode Høy Tørslev, f. 21/3 1917.
 B, Janus Smith, Bruunshaab.
 B a, Oskar Smith, gift 28/6 1916 m. Paula Hansen.
 D a 2, Mogens Vind, f. 10/3 1917.
 D d, Otto Wind, falden i Kampene paa Vestfronten.
 F b, Peter Smith, Gaardejer i Brejning, gift 22/7 1916 med Dorthea Sørensen, f. 23/2 1889.
 F b 1, Anna Ragna Smith, f. 9/9 1917.
 G f, Hans Peter M. er stud. med. og
 G h, Ulrik M. er stud. theol.

- Side 30, IV, Niels Bygom Krarup, † 23/12 1917.
- „ 35, IV, A, N. C. Hansen, Sognepræst til Bodilsker-Neksø.
 A a, Hans Nicolai er stud. theol.
 B, nu Sognepræst i Ikast.
 B c, Ejnar Valdemar Krarup, f. 11/3 1917.
 D c, Preben Juhl Krarup, f. 19/5 1917.
 E g, Aksel Krarup Petersen, f. 13/7 1916.
 H, Valdemar Kr., gift 18/7 1917 med Anne Marie Rasmussen, f. 23/1 1889.
 H a, Nanna Emilie Krarup, f. 12/4 1918.
- „ 36, X, A, Assistent i Landbrugsministeriet.
- „ 41, D f, Inger Marie Lassen, gift 22/5 1917 med Premierløjtnant Jens Kirk Madsen Lind, f. 18/2 1885.
 D f 1, Anne Marie Christiane Lind, f. 6/3 1918.
 E a 1, Erik Berg, f. 22/3 1917.
- „ 42, V, C c, Jørgen Krarup, f. 11/9 1917.
- „ 45, B, Hans P. M. Krarup, Postkontrollør i Kolding.
 C, Ove N. Krarup, Postkontrollør i København.
- „ 46, VI, Janus B. K. Lind, † 3/10 1917.
 C, J. Lind, nu Grosserer i København.
 C a, John Michail Kirkeby Lind, f. 27/8 1917.
- „ 47, I, Janus B. Krarup, flyttet til København.
- „ 48, E c, Thorkild Aistrup, f. 21/11 1915.
 E d, Tove Aistrup, f. 29/1 1917.
- „ 53, V, B, Vitus Krarup er cand. juris.
- „ 54, V, Ove Nikolaj Krarup er Byfoged i Rønne.
- „ 57, V, A d, Kirsten Emma Madsen, f. 21/1 1917.
 V, D, Vald. Krarup, R. af Dbg.
- „ 58, C, L. V. Krarup, cand. phil., Førstkandidat, gift 29/8 1917 med Margrethe Michaelsen, f. 28/8 1894.
 C a, Annelise Merete Krarup, f. 28/4 1918.

TRE BIOGRAFIER

Den 5. Oktober 1917 døde Rentier Mads Povlsen Kjær, Herning, efter knap 3 Maaneders Sygdom (Kræft i Maven), 61 Aar gl.

Mads Povlsen Kjær var født i Bøvling den 7. Juli 1857. Tidlig maatte han ud at tjene, kom senere i Smedelære hos den kendte David Smed i Høve ved

Lemvig, hvor han var i Lære sammen med sin Mesters Søn, Peter Cilius (nuværende Højskoleforstander Davidsen, Haslev), og der knyttedes da mellem de to et Venskabsbaand, som varede, til Døden skilte dem.

Smedehaandværket tiltalte ikke Mads Kjær, og han tog atter fat ved Landbruget. I Begyndelsen af 80erne

Mads Povlsen Kjær

kom han til Herning som Møllersvend hos sin Broder paa Herning Mølle. Kort Tid efter købte han „Fruehøj“ i Herning By og giftede sig med Karen Kristensen fra Aulum. De to unge tog fat med smaa Midler, men med Lyst og Mod og skabte sig i Aarenes Løb et dejligt Hjem, hvor efterhaanden 6 Børn, 2 Sønner og 4 Døtre, voksede op. Ved Siden af at passe sin Ejendom mønsterværdigt drev M. Kjær i mange Aar (først ved fremmed, siden ved Sønnernes Hjælp) en Vognmandsforretning, ligesom han i mange Aar virkede som en dygtig og indsigtfuld Handelsmand. I 1913 solgte han „Fruehøj“ og købte en Villa i Herning, hvor han flyttede til og drev derefter udelukkende Handelsvirksomhed til sin Død.

Mads Kjær blev i sine unge Aar vakt ved Pastor Carl Moes Forkyndelse (medens Pastor Moe var Præst i Harboøre) og oplevede et kristeligt Gennembrud. Han blev en af Indre Missions trofaste Venner i Herning og havde med sin Hustru Plads midt i de helliges Samfund. I deres Hjem herskede Guds frygt med Nøjsomhed, og Børnene opdroges paa god, gammeldags Vis i Tugt og Herrens Formaning. Børnene bevarer fra deres Hjem en Rigdom af gode Minder.

Mads Kjær var en tavs Mand, men naar han sagde noget, blev det hørt; overtænkt og besindigt, som det blev fremført. Han var en stille Mand; han trængte sig ikke frem, fik derfor ingen offentlige Hverv, men

var æret og agtet i sin Stand og i sin By. Han var en modig Mand. Da han var klar over, at det var Døden, som vilde komme gennem Sygdommen, klagede han ikke, men bøjede sig ydmygt og stille for det, der skulde komme, og ordnede betænksomt og nøjagtigt sine Sager, saa alt var i Orden, da Døden kom. Han var en gudfrygtig Mand, som vidste, hvis han var og hvem han havde tjent fra de unge Aar. Han vilde gerne tjene Gud i sit Liv. Derfor var Guds Velsignelse over hans Hjem og Gerning. Og da hans Legeme blev nedbrudt af den svære Sygdom, lagde han alt i Guds Haand stille og taalmodigt og sov hen, da Timen kom, som Barnet ved sin Moders Bryst.

Ære være hans Minde.

Niels Bygom Krarup blev født den 21. Juni 1834 i den Ronge'ske Ejendom midt paa Østergade i København, hvor hans Fader, Silke-, Ulden- og Lærredskræmmer T. F. Krarup, den Gang endnu havde sin Forretning, som først i 1846 flyttedes hen paa Kultorvet, Hjørnet af Købmagergade og Pustervig, hvor denne Gren af Familien derefter i 60 Aar fik et fast Samlingssted.

Bygom blev sat i Borgerdydsskolen paa Christianshavn, hvor hans Farbroder af samme Navn var Bestyrer indtil 1842, da Skolen overtoges af Martin Hammerich. I Skolen havde han en Række udmærkede Kammerater, der fik stor Betydning baade for ham selv og for Hjemmet paa Østergade og senere Kultorvet, hvor Gæstfriheden trods al Tarvelighed og Nøjsomhed altid var stor, og Modtagelsen en saadan, at de, der havde en Adkomst til at komme, gerne og tit benyttede den.

Det var oprindelig Meningen, at Bygom skulde være Student, men han og de lærde Studier fattede aldrig nogen saadan inderlig Tilbøjelighed for hinanden, at hans Fader kunde finde det forsvarligt at bekoste en egentlig akademisk Uddannelse paa ham. Saa blev han taget ud af Skolen og sat i Apothekerskole, først paa Frederiks Hospitals Apotheke, hvor han

Niels Bygom Krarup

dog kun var en kort Tid, og saa i Korsør. Derefter var han hjemme for at læse til farmaceutisk Eksamen, og da denne var vel overstaaet med 1ste Karakter, kom han til Odense, hvor han lærte at kende Marie Aarestrup, en Datter af Digteren, Fysikus Emil Aarestrup; med hende blev han snart efter forlovet; men selv fik han Plads i Kolding hos sin tilkommende Svoger, Apotheker Friis, der var gift med en anden Datter af Aarestrup. For at kunne gifte sig forpantede han senere Brænderiet i Nyholte Kro, der dog kun gav ham en meget lille Indtægt. I nogle Aar var han saa Bestyrer af Kong Salomons Apotheke, og derefter købte han sammen med et Par andre Brænderier Møllehusene ved Roskilde, men dette Foretagende mislykkedes helt og endte med Akkord. Endelig var han i nogle Aar paa Gl. Torvs Apotheke og samtidig Medicinalrevisor, indtil han i 1879 fik Privilegium til at oprette og drive Frederiksbjerg Apotheke i Aarhus, som han var Indehaver af indtil sin Død i December 1917. Hans første Hustru var allerede død, medens han var paa Kong Salomons Apotheke, og han levede i en lang Aarrække som Enkemand, indtil han — 59 Aar gammel — giftede sig med Mathilde Winding, der da var 19 Aar, og som nu overlever ham, efter at de næsten havde naaet Sølvbrylluppet i et Samliv, der ikke blot var til stadig voksende Glæde og Velsignelse for dem selv, men ogsaa spredte Lys og Lykke ud over den nærmeste Slægt, særlig blandt de unge.

Dette er de ydre Livsbegivenheder i deres groveste Træk, men skal der nu siges nogle Ord til Særtægning af den Personlighed, som udfyldte denne Livsramme, saa var Grundtrækket sikkert den Nøjsomhed og Pligttroskab, som var hans bedste Arv fra Fædrenehjemmet, og som han fik saa god Brug for i de mange Aar, inden han selv blev Apotheker, hvor hans ydre Livsvilkaar var yderst knappe. Nær beslægtet med disse Egenskaber var vistnok hans udprægede Trang til den yderste Regelmæssighed i den daglige Livsførelse. Det var i sin Tid en vel kendt Sag i Aarhus, at hvis ens Uhr var i Uorden, kunde man som Nødhjælp godt benytte en Observation af, om Apotheker Krarup var gaaet ud paa en af sine daglige Ture og hvor langt han til det givne Tidspunkt var kommen; det skulde nok passe med ganske faa Minutters Nøjagtighed.

Offentligt Liv deltog han ikke aktivt i; hvis kom-

munale Hverv o. lign. nogensinde er bleven ham tilbudt, har han sikkert straks og bestemt sagt nej. Derimod var han Kasserer i Velgørenhedsselskabet, og denne Gerning holdt han af; den kunde udføres i det stille, og han gav her ikke blot sit Arbejde, men ogsaa sine Penge; han var langt mere rundhaandet, naar det gjaldt Godgørenhed, end naar der var Tale om Udgifter til hans egen Livsførelse, der gik ud over, hvad han mente hørte til i et jævnt borgerligt Hjem.

Løvrigt var han intet Hængehoved, tværtimod; han kunde — bortset fra de sidste Aar, hvor Alderen gjorde sin Ret gældende — særdeles godt paaskønne Livets materielle Goder og var, hvad man kalder en udmærket Selskabsmand, der kunde holde sprudlende vittige Taler, ofte med et satirisk Tilsnit, som maaske undertiden gjorde et mindre harmløst Indtryk end tilsigtet. I Aarhus havde han en lille sluttet Kreds, „Kegleklubben“, der samledes ganske regelmæssig en Gang om Ugen om Keglerne; men det var sikkert ikke Keglespillet, der var Hovedsagen ved det gemytlige Samvær.

I hans Enkemandstid var hans regelmæssige fjerdingaarlige Rejse til København en stadig Kilde til Glæde for Familien i København, navnlig for alle Nevøerne, for hvem Kulminationen var den regelmæssige Tur i Variété, en Adspredelse, som vi ellers ikke var vante til.

I de senere Aar trak han sig — mere og mere træt af Livet — tilbage i stille Glæde over sit lykkelige Hjem, men stadig levende interesseret for alle de unge i Familien, først og fremmest hans egne Børn og Børnebørn, men ogsaa for alle Nevøerne og Niecerne.

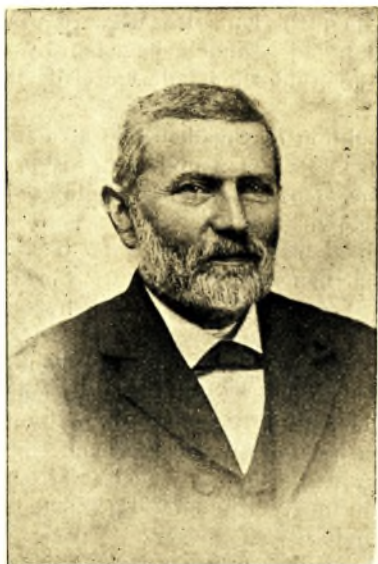
Og saa tilsidst, da Julen i afvigte Aar ringedes ind, var han saa mæt af Livet og saa udmattet af tiltagende Svaghed, at det var hans inderligste Ønske, der gik i Opfyldelse, da han sov ind uden særlig forudgaaende Sygdom.

Disse Linier er kun et fattigt Udtryk for den Tak, som navnlig Slægtens unge skylder ham.

T. F. Krarup.

Paa Pastor Chr. Krarups Opfordring skal jeg give nogle faa Oplysninger om min kære Fader, Landinspektør Janus Linds Leved.

Janus Balthasar Krarup Lind var født den 23. April 1841 i Vejrum Præstegaard som ældste Søn af Jens Lind og Sofie Charlotte Karite Krarup, opkaldt efter sin Morfader Provst J. B. Krarup. Tog Præliminær-

Janus B. K. Lind

eksamen fra Viborg Latinskole og studerede 4–5 Aar ved Landbohøjskolen i København, indtil han fik Eksamen som Landinspektør. I denne Periode boede han flere Aar som „Gris“ hos sin Fætter, Hans Øllgaard L., paa Borchs Kollegium og stiftede Bekendtskab med talrige af Familiens Medlemmer, især i „Skjortekrarup“s gæstfri Hjem paa Kulturvet.

I 1863 meldte han sig frivillig som

Soldat — han havde før Krigen søgt og faaet Udsættelse — og blev Korporal ved 7de Regiment.

Efter Krigen nedsatte Fader sig i Nykøbing J som Landinspektør og blev 1. April 1872 tillige Branddirektør paa Mors. Den 12. Juni s. A. giftede han sig med Christine Marie Begtrup, ældste Datter af Pastor Erik Worm Begtrup i Birkerød.

Fader deltog paa mange Maader i den lille virksomme Bys offentlige Liv: var Leder af en Skytteforening, oprettede en Læseforening, hjalp daglig A. Nielsen med Nykøbing Avis, var Kasserer for Hede-selskabet, Medstifter af Realskolen, Byraadsmedlem etc.

I Efteraaret 1887 flyttede hele Familien til Skive, hvor Fader var bleven Branddirektør, og han paatog sig ogsaa her adskillige ulønnede Hverv, var f. Eks. Stifter af Salling Plantningsforening, der hurtigt blev den største i Jylland.

Fader var først og sidst en god Patriot, ikke en af dem, der taler store Ord om, hvad andre burde gøre og ikke gøre, men af dem, der udfylder deres Plads i Samfundet og varetager deres Gerning med Flid og Interesse i al Stilhed. Ligesom han ved det praktiske Arbejde altid forstod at finde den simpleste og mest planmæssige Maade at udføre det paa, var han i al sin Færd og Tale en retliniet, helstøbt Mand, der

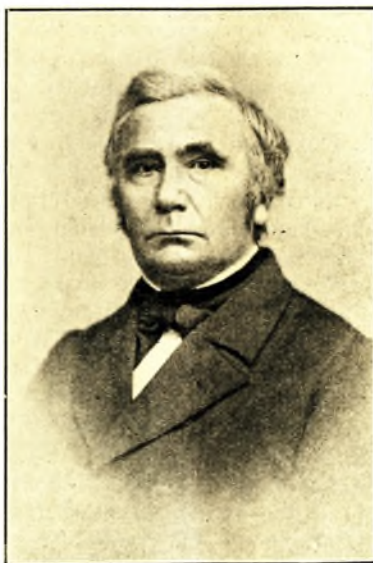
aldrig lod sig lede paa Afveje hverken af Venner eller Modstandere.

Ved hans Begravelse i Skive den 8. Oktober 1917 fik vi mange smukke Beviser paa, at han, som alle sine Dage havde en stor Samfølelse med Familiens Medlemmer i meget vid Kreds, ogsaa havde mange trofaste Venner i og udenfor Familien. *Jens Lind.*

EN MINDEKRANS

Nogle Smaastykker til Minde om Christen Krarup, Sognepræst for Føvling

Da Ritmester Peter Krarup i Efteraaret 1914 laa indkvarteret i længere Tid i Holsted, samlede han

Christen Krarup

forskelligt om den nu forlængst afdøde Sognepræst Christen Krarup.

Disse Smaastykker, som velvilligst er stillede til fri Disposition for Nr. 4 af „Meddelelser“, gengives her ordret, idet dog bemærkes, at enkelte Forkortninger har fundet Sted for at undgaa Gentagelser.

„Christen Krarup, født i Bækbølling Præstegaard 14. April 1809, konfirmeret i Føvling 1823, undervist

hjemme af forskellige Lærere; først Hans Jessen, Seminarist, død som Degn i Outrup, derefter af Søren Jessen, Seminarist, siden Skolelærer i Henne. Derefter af Laurids Eiler, Student, af Jens Warming, Student, død som Præst paa Mandø; atter af Laurids Eiler, nu Kandidat, død som Provst og Præst i Lejrskov, og af min Fader et Par Aar mellem Warmings og Eilers sidste Ophold i Præstegaarden.

I Oktober 1825 kom jeg i Kolding Latinskole, laa syg i de sidste 5 Maaneder af Aaret 1827 af Tyfus, blev Student fra Kolding 1829, tog Philol.-philosof. Eksamen 1830 og Embedseksamen 6. Juli 1836. Som Kandidat tilbragte jeg et Aar for at hjælpe Pastor Svejstrup i Nørup, underviste derefter Børn i 2 Aar, dels i Gørding Præstegaard ved Holstebro, dels ogsaa i Krogsdal ved Holstebro. Den 14. September 1839 blev jeg kaldet til personel Kapellan for Egtved og Ødsted. Efter Sognepræstens Død blev jeg personel Kapellan ved Domkirken i Ribe, indsat 16. Oktober 1842 — Tre-aarsdagen efter min Ordination i Ribe Domkirke. Efter Sognepræstens (Stiftsprovstens) dødelige Afgang i Foraaret 1845 var jeg et Par Maaneder — fra først i Juli til sidst i September — i Lejrskov for at hjælpe Provst Ejler; men efter hans Død i August 1845 tog jeg mit Ophold i Bredsten Præstegaard, hvortil jeg ankom i Oktober og forblev til jeg efter at være kaldet til Sognepræst for Føvling og Holsted 11. November 1847 tog til Bækbølling, hvor jeg ankom 11. December (Løverdagen før 3die Søndag i Advent) og blev indsat i Embedet af Provst Petersen 4de Søndag i Advent den 19. December 1847.

Den 26. Oktober 1848 havde jeg Bryllup i Kolding. Min Hustru Anna Hansine Knudine Storm er født i Gjellerup Præstegaard 21. November 1818, en Datter af Sognepræst Knud Storm, død 24. November 1841, Sognepræst for Egtved og Ødsted, og Hustru Bodil Kirstine Storm, død i Kolding 15. Juli 1857.“

Ovenstaaende Beretning om Sognepræst Christen Krarup findes i en gammel „liber daticus“ i Bækbølling Præstegaard skrevet af Pastor Krarup egenhændig. Hertil har han senere føjet:

„Min Hustru døde Søndag Morgen 13. Juli 1873. Under 17. Januar 1876 blev jeg efter Ansøgning efterlediget i Naade og med Pension. 11. Søndag efter Trin. (27. August) sagde jeg Menigheden Farvel. 2. Juli (3. Søndag efter Trin.) var min Eftermand indsat i Embedet.“

Hertil har Eftermanden, Pastor Vilhelm Bang, føjet: „Pastor Krarup afgik ved Døden i Struer 20. August 1879 og jordedes paa Føvling Kirkegaard 5. September ledsaget af et saa stort Ligfølge, som ingen-sinde forhen har været set i denne Egn.“

Meddelelsen af dette var 11 Aar, da Pastor Christen Krarup flyttede fra Føvling. Man kaldte ham altid „den gamle Præst“, og han nød megen Anseelse i Menigheden. Han interesserede sig for alt i Sognet og tog sig myndigt af alt. Da nogle Mormonprædikanter engang gæstede Egnen, var han Fyr og Flamme for at værne Menigheden. Ikke mindre ivrig var han mod Drukkenskab, hvor sligt viste sig. Efter et Sviregilde et Sted i Sognet lod han en Skrivelse gaa rundt, hvor Folk opfordredes eller paabødes ikke at nyde mere end 2 Punche. Der fortælles, at under Cirkulationen af nævnte Skrivelse havde en Spøge-ugl føjet et Par Nuller til.

Jeg mener at have hørt, at han engang har stillet sig som Rigsdagskandidat i Ribe. En af Lærerne i Pastoratet — nuværende Prof. Filol. Holger Pedersens Fader — anbefalede hans Kandidatur med følgende Linier:

Alle møde — ingen svige
hvad vi ønsker Danmarks Rige!

Ved en Fest i Føvling paa Bavnehøj Vest for Kirken var der en Taler, der i et historisk Foredrag — muligvis om Niels Ebbesen — nævnte: „Danskerne var som Faar mod de rivende Ulve!“ da for gamle Pastor Krarup op og udbød: „Danskerne er sandelig ikke Faar — de bærer Løverne i Skjold.“

Pastor Krarup var meget distrait og talte tit højt med sig selv. Engang havde han Besøg af den gamle Herredsfoged Petersen fra Holsted, der var ligesaa aandsfraværende. Da det almindelige Samtaleemne var udtømt, spadserede de to gamle Herrer frem og tilbage paa Gulvet, ubevidst givende deres Tanker Luft. Herredsfogden: „Naa, hvad skal man saa — her kan man hverken faa en L'hombre eller Toddy — hvor det er kedeligt.“ Præsten: „Hvad vil disse Mennesker her, nu kan jeg hverken faa Bogen læst eller min Prædiken skrevet.“ J. Andersen, Føvling Skole.

* Arkivar G. Tegner ved Landsarkivet i Viborg har godhedsfuldt meddelt, at ved Valget til Folketinget 26. Februar 1853 stillede der sig i Ribe Amts 3. Valgkreds: Finansminister, Grev W. C. E. Spønneck og Pastor C. F. Krarup, Bækbølling. Greven fik 463 Stemmer, Pastoren kun 297. Pastoren ses ellers ikke at have styrket sig ind i det politiske Liv.

Christen Krarup var født 1809 i Bækbølling Præstegaard, Føvling Sogn, hvor Faderen var bleven Præst 1800. Der har i Drengens Opvækst været ret livlig Forbindelse mellem Egnens Præstegaarde, idet hans to Fastre var gifte der; den ene med Pastor Sveistrup i Malt, den anden med Pastor Bergenhammer i Vejen, saa der har lille „Christen Præst“, som Drengen almindelig kaldtes af Føvling Sognefolk, nok færdedes ud og ind. Han kom i Kolding Skole, men inden han blev Student derfra (1829), var Faderen flyttet som Præst til Vejle; Forbindelsen med Bækbølling hørte dog ikke op endda, idet den følgende Præst der (L. Eiler) var gift med en Datter af den ældre Krarup. Saa gik der en Aarrække, og 1847 bliver da den unge Christen Krarup Præst i sit Fødesogn og kunde Aaret efter hjemføre sin Brud, Præstedatteren Anna Storm fra Egtved, hos hvis Fader han havde været Kapellan i et Par Aar. Og i Føvling-Holsted sad han saa som Præst til 1876.

Han var og blev alle sine Dage en Præst af den gammellutherske Type. Undersætsig, bred at se til, med markerede Øjenbryn, som han ofte bevægede op og ned, mens han snøftede voldsomt med Næsen, rask og hurtig i sin Gang. Han var en myndig og varmhjertet Personlighed, ærlig kristen og dansk Mand.

For Plantning var han meget interesseret. Da Føvling Skole blev bygget paa Mensalgaardens Jord, var han meget vred; der vilde han, at *Præstegaarden* skulde have ligget. I det daglige Liv var han meget distrait, og han havde den meget fremtrædende Ejendommelighed, at han ofte talte højt med sig selv; og det gav sig ofte ret pudsige Udslag. Han fik saaledes i 1869 Besøg af den nye Præst i Brørup, H. F. Feilberg (nu Dr. phil., bor i Askov), mod hvem der i Sognet var rejst Opposition paa Grund af hans nære Forhold til Askov Højskole. I Samtalens Løb faldt Krarup i Tanker og sagde højt: „Det er da underligt, at man kan have noget mod den Mand; det er jo baade en flink og en net Mand.“ Og Sognebaandsløseren fra Brørup vilde han ikke tage imod.

Selv om han nu var af den gamle Skole, kunde han godt taale det nye, der brød frem, særlig efter at Askov Højskole var bleven oprettet (det havde derimod hans Hustru ikke saa let ved). Ved C. Appels Ordination paa Askov i 1874 var han ikke til Stede; han fik først Besked om den kort efter, da Pastor

Feilberg en Dag kørte forbi hans Præstegaard paa Vejen til Ribe: „Der kunde jeg sandelig have haft Lyst til at være med.“ — „Aa, gid De havde været der!“ udbød Feilberg.

Om Krarups Distraction og Snakken højt med sig selv findes et Par Anekdoter (men under andre Personers Navne) i *J. Jacobsens* bekendte Fortællinger i jydsk Mundart „Tæjelowssjow“).

I Krarups Præstetid i Bækbølling faldt det bevægede Aar 1864; da sad han med Hustru og 4 Smaa-børn. Om Oplevelser i Krigens Tid der kan henvises til Prof. *Karl Larsens* Bog „Under vor sidste Krig“, hvor Optegnelserne „Fra en Præstegaard paa Jyllands Hede“ (S. 45—101) er skrevne af Frk. Guldmann, som da var Lærerinde i Bækbølling Præstegaard, og hvor man faar igennem en hel Del Smaatræk et ypperligt Billede af Livet i Præstegaarden og da ogsaa af Pastor Krarup selv, som forøvrigt i den Tid gennemgik en heftig Lungebetændelse.

I Sommeren 1873 mistede Krarup sin Hustru; hans Tale ved Jordefærden nævner Pastor, Dr. Feilberg som „noget af det inderligste og varmeste, jeg har hørt“. Dengang havde Krarup alt i 5 Aar haft sin Søstersøn Øllgaard til Kapellan; og denne havde i 1871 ægtet Krarups ældste Datter. Da Øllgaard i 1875 flyttede som Præst til Struer, fandt Krarup det betimeligt at søge sin Afsked (som han fik i Januar 1876) og flyttede med Datter og Svigersøn til Struer. Ved Afskeden forærede hans Sognefolk ham en Kalechevogn og holdt et stort Festmaaltid for ham i Holsted Kro. Kun godt 3 Aar blev han i Struer; han døde (ret pludseligt?) der i Sommeren 1879. Liget blev ført til Føvling og begravdes der; et Følge paa 80 Vogne modtog det paa Holsted Station. I Ligtalen kunde Krarups Fætter, Pastor Sveistrup fra Vejen, med god Grund kalde ham „en Israelit, i hvem der ikke var Svig.“

Smukt lyder Vidnesbyrdet om Krarup af en Føvlingmands Mund: „Pastor Krarup var den retsindigste Mand, jeg har kendt.“ J. Richter, Vejen.

Sognepræst Christen Krarup til Føvling og Holsted fra 1848—1876 mindes endnu, trods de 40 Aar, der er gaaet, ikke alene af de gamle fra hans Tid, men ifølge Sagn og Overlevering ogsaa af den unge Slægt. Han var en Dannemand, det samme som Englænderne kalder en „Gentleman“, i bibelsk Betydning

en Nathanael; der var ikke Svig i hans Mund. Man kan sige, han var en Original i dette Ords rette Betydning, nemlig et oprindeligt Menneske og ikke, som Ordet tidt forstaas, en Særling. Vel havde han sine Særegenheder, som hang sammen med hans oprindelige og sande Natur; men han huskes ikke derfor — saadan som jeg mindes, at en anden gammel Præst er bleven det — men som den fremragende, dygtige Præst, den bedste paa den Plads, saa længe nogen kan huske tilbage, og som det udmærkede Menneske han var. Nu, da den gamle Bækbølling Præstegaard skal nedlægges, er der i Sognet Tale om at indrette den til et Alderdomshjem med Navnet „Krarups-minde“. Det vidner bedst om den Anseelse, han har nydt i Pastoratet. Husk, det er over 40 Aar siden, han virkede her, og tænk saa, hvor hurtigt der glemmes i vor Tid.

I politisk Henseende var Krarup nationalliberal; han hørte jo til den Tid, da det nationalliberale Parti kom frem og beherskede Udviklingen, og han var en meget national Mand. Han havde været Studenterkammerat med Carl Ploug og var optraadt i et Par af dennes Studenterkomedier. Ploug sendte ham i 1849 et Eksempplar af Grundloven i Pragtbind. Med dette i Haanden kom han over til Præstegaardsforpagteren, triumferende og glad som et Barn. Forpagteren (det var min Fader) saa paa den fine Udstyrelse og bemærkede, at Bindet vist var det bedste; thi han var nu af den Mening, at Grundloven burde have ventet, til Forholdene med Slesvig var ordnede; men Præsten blev meget fornærmet og kunde ikke glemme den andens Koldsindighed over for det, som ganske opfyldte hans Sind og Tanke. Personlig har jeg nydt godt af Præstens store Nationalitetsfølelse. Som Dreng var jeg en slem Slagsbroder, og en skøn Dag var jeg i en Kamp kommen for Skade at rive en Drengs Frakke itu. Herover blev Drengens Fader, som rimeligt var, fornærmet og klagede til Præsten, som derfor lod mig tilkalde for at formane mig til bedre Opførsel. Ankommen til Præsten med Angeren præget i mit Ansigt, spurgte denne mig barsk, hvordan jeg var kommen til at rive Frakken i Stykker. Jeg forklarede da, at vi havde leget Dansker og Tysker og var kommen op at slaas, og derved var jeg kommen til at rive Tøjet paa min Modpart i Stykker. „Naa, hvad var du saa?“ spurgte Præsten. „Ja, jeg var Dansker.“ „Og du stod dig, det var sandelig godt,

det var godt gjort.“ Jeg begyndte at føle mig som Situationens Herre, da et lille Smil i Præstefruens Ansigt fik ham til at *mindes* Sagen fra „Tyskens“ Standpunkt. „Naa ja, du maa ikke rive Tøjet itu, men det var vel heller ikke med Forsæt; nu skal du have Kaffe og Kager.“ Saadan slap jeg.

Pastor Krarup var meget distrahit, og han var ligegyldig med Hensyn til sin Person. Han yndede meget en gammel laadden Kabuds, han havde paa Hovedet, og den brugte han gerne til enhver Tid. Hans Hustru mente imidlertid, at den ikke kunde gaa an, naar han kom til Købstaden (Ribe) og skulde hilse paa Biskoppen. Hun havde derfor anmodet Gæstgiver Greisen i Ribe, hvor Præsten tog ind, om at se ham tilgode, naar han kom til Byen, og inden han gik til Biskoppen. Da Præsten en Dag kom til Ribe, mønstrede Greisen ham, inden han gik til sin store Forsætte, og fik ham overtalt til at benytte sin Hat i Stedet for den laadne. Ankommen til Biskoppen kom Præsten ind i dennes Stue med Hatten i Haanden og lagde den paa Salonbordet. Biskoppen, den gamle sirliche Balslev, saa skævt til Hatten, og da Præsten opdagede, at Biskoppen havde lagt Mærke til den, bemærkede han: „Ja, Biskoppen ser paa min Hat, det er en meget fin Hat — det er Greisens Hat.“ „Ja,“ svarede Biskoppen, „Hatten er meget pæn, men den kan vist nok alligevel hænges op i Forstuen,“ og der fik Biskoppen den anbragt, medens Præsten paa Greisens Vegne følte sig smigret over Biskoppens Deltagelse for Hatten.

Da der blev holdt Afskedsfest for Pastor Krarup, en Fest der var meget talrigt besøgt, forklarede han, hvorfor han tog sin Afsked, skønt han endnu var en kraftig Mand og godt kunde vente at være rask en Tid endnu. „Jeg vil gaa, mens jeg endnu er nogenlunde ved Magt; har jeg haft en Gerning at gøre i denne Menighed, saa er det godt at mindes som en Mand i Kraft og Førlighed og ikke som en stakkels aflægs Præst, der har tabt Forstaaelse for og Indflydelse paa Menigheden.“

Han er bleven mindet, som han ønskede.

Ja, Pastor Krarup var en ærlig og rettænkende Mand, der hævdede sin Mening uden Persons Anseelse, og han arbejdede ikke saa meget paa at blive Allemands Ven, som for at gøre, hvad Pligt og Samvittighed bød ham.

Og det er nu alligevel saadan, at den Slags Mænd

huskes og hyldes, naar „Allemands Ven“ sporløst er glemt.

C. H. Clausen.

Et Afsnit af den af Pastor J. Richter, Vejen, omtalte Dagbog lyder saaledes:

6. *Marts*. Flere Dage er svundne, siden jeg sidst skrev, thi Sorgen, som er rundt om i Landet, er ogsaa kommen ind i vor fredelige Præstegaard og har taget Sæde ved Arnen. Vor kære ejegode Præst ligger af en heftig Lungebetændelse. I Nat var han meget syg; jeg vaagede, og mange Tanker fra den Tid, som jeg aldrig kan glemme, da jeg sad ved den elskede Faders Dødsseng og talte hans Aandedrag, — Tanker saa sørgelige fra hine Dage steg op i min Sjæl. Faders Aandedrag i de første Dage af hans Sygdom var ikke heftigere end Præstens i Nat.

Fra Faders sidste Dage gik Tanken igen til den ængstelige Mulighed, at Herren nu ogsaa vilde kalde Præsten til de evige Boliger? Alt som jeg tænkte, klagede Præsten sig, Feberen blev heftigere, og Smerterne tog til, af og til var han vild. Kl. 4 gik jeg til Ro, og Karlen kørte efter Lægen, som har været her i Dag; han siger, at Tilstanden er farlig, i hans Alder svæver den mellem Liv og Død.

9. *Marts*. Præsten er slettere. Gud forbyde, at han skal tages fra os; jeg tør ikke tænke derpaa, og dog har Lægen i Dag sagt til mig, at han er farlig syg; i hans Alder er Tilstanden meget farlig.

Natten var ogsaa ussel, ubeskrivelig Uro og Feber; jeg vaagede til Kl. fire, han sov ikke hele Natten. Vi sendte Klokkeren fire Vogn efter Lægen, som var hos en dødssyg Patient flere Mil borte, til hvem man først havde sendt Vogn til Kolding, hvor Østerrigerne havde nægtet Adgang, saa den stakkels dødssyge Kone maatte ligge i Vaande, medens Karlen havde kørt 19 Mil efter vor Læge til hende. Det lyder utroligt, men er dog Sandhed; Forholdene er sørgelige. Doktor B. kom først hertil Kl. 3½ Eftermiddag.

10. *Marts*. Præsten er meget, meget daarlig; vi gaar vist en forfærdelig Tid i Møde.

Den 11te, Aften Kl. 8. Snart vil vist Døden holde sit Indtog i dette lykkelige Hjem; Præstens Tilstand er, som han har kun faa Timer, inden han gaar hjem til den evige Glæde. Pastor H. og Proprietær B. har været her, men ingen maa komme ind; Præsten ligger stille hen, man mærker, at han føler sin Død. Jeg læste en Salme for ham i Middags; han bad selv

om „Alt staar i Gud Faders Haand“; han vilde ingen højtidelig have, sagde han.

Hvordan Fru K. kommer over det, véd kun Gud, som lægger Korset, men som ogsaa sender Trøsten. Hun fik saa ondt før; Gud hjælpe hende og sende hende sin Fred og Kraft! Det vil han nok, thi hun hører ham til.

Den 17de. Præsten har flere Kræfter, begynder at spise og bliver lidt gnaven, hvilket vi anser for gode Tegn; thi han har hidindtil været saa from som en Engel.

Samme Aften, den 17de. Nu er Huset til Ro, det er min Vaagenat. Præsten sover sødt; jeg sidder ved hans Seng og skriver, Notabene saaledes, at Lampens Skin ikke forstyrrer. Gid denne Søvn maa bringe Sundhed og Kræfter.

Den 18de. Vor Patients Tilstand er som i Gaar.

Den 19de. Jeg synes dog, vi kan kalde Præsten lidt bedre, uagtet Lægen ikke vil vide af det. Hans Broder kom igen før, ganske uventet.

Vi blev glade og tænkte, at han kom for at se til Broderen; men desto værre har Besøget en mere alvorlig Grund. Han er flygtet for Fjenden. . . .

Onkel V. siger, at Kolding Borgere stod opstillede som Slagtekvæg for at modtage Ordre fra Tyskerne.

Den 22. Marts. Præsten er stadig bedre, Gud ske evig Tak og Lov. Det er jo paa den Maade en yndig Paaske, vi her i Hjemmet gaar i Møde, men med Livet udenfor Præstegaarden staar det sørgeligt til for Øjeblikket. Ribe er fuldt besat af Tyskere, det varer vist kun kort, før vi faar dem her.

Den 5. April. Nu er Præsten oppe flere Timer hver Dag; det er yndigt at se ham saa rask.

Et ganske kønt Billede er tegnet i „Tæjelowns-sjow“ af J. Jacobsen:

„Mads Kusk han haar fortold Jer, hwordan han er kommen ve hans Kusknavn, o no skal a for en Ordens Skyld fortæl Jer, hwordan a er kommen ve mi Præstnavn, a haar aalder i mi Daw standen o en Prekstuel laant minder preket, men iliwel kaalder I mæ Powl Præst. — Blot forde a haar tjent som Awlskaal o Kusk i nowe falle Or ve en Præst. Saaen kan nowe kom hiel let o uforskyldt te en Titel, som ander maa strit haardt for i manne Or.

A tjent, som I véd, ve gammel Pastor Kemp i, la mæ sie, nowed nær syw Or. De waar en sjelden Her-

rens Mand i gammel Kemp. — Saaen for o si te skuld der ingen sej, te han waar Præst. — Han waar o snak mej lisom en anden Minnesk. — O han waar teligmæ en jawn og ligfram Mand i aald hans Væsen o Værken.

Han waar skam heller ett baang for o arbeid mæ æ Hinder, de maa I ett trow. — Han sawed o kløwed f. Eks. sjel aal hans Fawnbrændsel, o kjour vi Kuen ind, saa waar han en sikker o polidle Mand te æ Aa-forken, hwor saa sin en saat ham, men de kund a netop saa sjelden godt li ham for. For en kan jo ligfram bliw hiel kyw o lie aa o sie o di her fin forløst Præst, der gaar omkring, indpakket i gejstlig Værværdighied, o gir Worherre i de smo, ewer for enhwer især. Ja, de er sikker, a kan bliw hal ærgeligo o utepas, nær a træffer saeen en Minnesk, som en kan sie o, de føst en kan øjen ham, te han er Præst, for no slet ett o snak om, hwor tydle en kan hør et, de føst han lukker æ Mund op. — Nej, men a kan o den nanden Si bliw glaj o godt tepas ve o træf, en Præst, som en ett kan sie andt o, end te han er en Minnesk, lisom ander ordenli o skekle Minnesker. For de minder mæ saamøj om gammel Pastor Kemp, saeen waar han, o saeen som han waar, holdt a møj a ham. — For han waar en sandhedskærlig, trofast gammel Mand, waar han. —

Han holdt aaltier kort Prekner — de gjor Kemp, o de töt a godt om. For er en Preken gued, behøwer en jo ett o wær saa laang, — o duer en ett, saa kan en jo sawt wær laang nok. — A trower no, han gjor hans støst Gawn ve o go omkring o snak mæ Folk inden Dør, hjem ve dem sjel, nær de gek i djer øjen Tommerom. De virket bejer o dem, trower a, som hwis han haad preket for dem baade Natter o Daw.

Han kom te Folk som djer Ligemand. Der waar ingen, der kom i Tanker om o gjor Anstalter, o ry tesi eller bak op, forde Pastor Kemp lod si sie. — Nej aller, de fold dem aaller ind. Di haad saeen o æ Fornemmels, de passet ett. — Men nær han gek saeen o snakket mæ Folk om baade de jen o de andt, saa fald der liggodt ett saa sjelden et godt Uer aw, der blev hængend ve dem, o gjor si Virkning, nær æ Ti kom. — O den Fremgangsmaad trower a hiel sikker æ Præst no te Daws skuld leg dem lidt etter. For nær Folk kommer te Kjerck eller ve ander højtidele Lejligheder kommer sammel mæ æ Præst, saa er di gjaen i djer Kjerckelejer, baade o den jen o den nanden

Maad. — Saa stiller di dem saa andægte an o gjor dem saa krewlend o krum, te de er grem o sie o. —

For hwa kan et hjælp, de Skaveri. —

No, hwa a egenlig vild fortæl, waar den her gammel Pastor Kemp; han haad osse den Waan o tænk høl somtier; men de waar kun imeldstund, nær han blev møj ivre, eller der waar nowed, der lo ham o Sind ewer pas. A haar kun hør et jen Gaang i den Ti, a waar ve ham, men det waar no forresten osse hiel pudsig. — For da holdt han en hiel fuldstændig Taal for mæ, o de waar jen, de waar Klem i, o de villest waar, te a, o Grund a indtrufne Omstændighieder, vist nok waar den jennest Minnesk, der fik en o hør. — De er jo no aallere manne Or sin. De waar den Gaang, æ Janbaan kom te kyeren her ud ad Kongen, han skuld jo kom, o der blev stuer Staas we alle Stationer. — Aall Stejer gjor di jo Regning o, te æ Tog skuld hold, saeen der kund bliw Lejlighied te o sej en Par borgerlig Uer te Hans Magestæt. Den Regning gjor vi osse ud ve wos. Æ Station waar pyn-tet saa fin, te de waar grow. O gammel Kemp waar teso om o hold en lille ekstra gued Taal te Kongen. — No, da æ Daw kom, o da æ Ti waar der, saa kjour Pastor Kemp o mæ løs ætter æ Station. — Han spikuliret o gutten Taal, de kund a nok mærk. O vi waar ett saa snaar kommen ud o alfaar Vej, før han begyndt o snak høl mæ si sjel om et. — O de blev ett ve jen Gaang, men han holdt den her Taal for Kongen ett minder end trej Gaang, inden vi kom te æ Station, saa a haad gued Lejlighied te o lær ham æ Konst aw.

A kund for den Sags Skyld godt ha holdt æ Taal, hvis Kemp haad faan Forfald lig o æ sidst, for a lær en uerret, o saavidt a ino hows, saa ly en lig akku-raat saeen:

„Deres kongelige Majestæt!

„Gold er den Jord, som Lyngen hær,
Guldhøst ikke der vanker!“

Men herude i Lyngens Hjem bor et trofast Folkefærd, der frygter Gud, ærer Kongen og elsker Fædrelandet og Friheden. — Dette jævne, tarvelige Folkefærd byder Deres kongelige Majestæt hjertelig Velkommen! Og ikke alene ved denne festlige Lejlighed tillader denne Egnens vestjydske Bønder sig loyalt og ærbødigt at fremstille sig for Deres kongelige Majestæt; men vi knytter til dette Møde et godt kendt, alvorligt forpligtende Ord:

„Naar Tiderne er onde,
kald, Konge, paa din Bonde!“

Gud velsigne Deres Majestæt og vort elskede Fædreland!“

Saaen waar æ Taal, o æ tøkkes en waar gued; men deswar fæk Kongen en ett o hør. For ætter te vi haad standen o vint en stiw Stund o æ Perong, saa manne, som der o nowe mulige Maader kund presses sammel, vi waar lig ve o klem hwerander hiel flaad, saa kom æ Tog o kjør hiel sinde forbi wos. — Den holdt ett. —

Vi rovt Hurra, som vi waar bestilt te et, men lang i æ Hued blew vi, for vi blew skuffet, o de gjør gammel Pastor Kemp osse, o de waar møj. — Da æ Tog waar væk, snurret han si lig om o æ Hæl o so: „det kom vi let over!“ Men saa so han heller ett mier den Daw, saavidt a véd. Han waar værkle, o de waar der gued Grund te. For di sejer, de ska vær saa møj nowed grimme nowed o brænd ind mæ en Taal, o de vil a gjaen trow. —“

— Og mon det er for overdrevent at samle disse saa forskelligartede Træk i et Ord, hentet fra Davids Psalmer, nemlig det: „Den retfærdiges Minde skal vare evindeligt.“

HVORDAN DET GIK TIL, DA HANS SVEISTRUP FIK NØRUP PRÆSTEKALD

Efter at Hans Sveistrup den 11. Juli 1839 havde taget Embedseksamen med bedste Karakter rejste han hjem til Nørup for at hjælpe sin Fader med Døvstummeskolen i Præstegaarden. H. Sveistrups ældre Søster havde nemlig som ganske lille Barn mistet Hørelsen, og dette havde givet Anledning til, at Faderens Hjem efterhaanden var blevet en hel lille Undervisningsanstalt for Døvstumme. Der var paa denne Tid ni døvstumme Elever i Præstegaarden. Men tre Fjerdingaar efter døde Faderen, den 31. April 1840, og Sognefolkene kom nu paa den dristige Tanke, om ikke Sønnen kunde blive Eftermand i Kaldet. Det var meget urimeligt paa Grund af hans unge Alder; men han skyndte sig dog i den Anledning at underkaste sig de praktiske Prøver i Prædiken og Katekisation allerede i Maj Maaned. Begivenhederne ved denne Embedsudnævnelse har Sveistrup anført som

et af de mange Eksempler paa, at han selv er „et Forsyns Barn“, hvem meget føjede sig for, tværtimod Forventning.

Da denne Sag tillige er betegnende for Tidsforholdene ved Tronskiftet 1839—40, skal jeg fortælle Sammenhængen. Herremanden paa Engelsholm, den gamle Generalkrigskommissær Petersen, vilde hjælpe Sveistrup til Embedet ved at gøre sin tvivlsomme, gods-ejerlige Kaldsret gældende, men Kancelliet tog intet

Hans Sveistrup

Hensyn dertil og opslog tværtimod Embedet vakant. Saa anmodede Petersen sin Stifadders Mand, som var Kristian den 8.'s personlige Ven, nemlig Kammerherre Benzon til Kristiansdal paa Fyn, om at forebringe Kongen Sagen, og nu traf det sig saaledes, at Sveistrup netop paa en Rejse kom til at køre i Dagvogn fra Aarhus til Vejle sammen med Kammerherren, der saaledes fik lidt personligt Kendskab til ham. Han søgte Embedet, men blev kolig modtaget oppe i Kancelliet, hvor man fandt hans Forventninger dumdri-

slige. Men hvad sker? Kristian den 8., som faa Maaneder i Forvejen var bleven Konge, havde i sin første Regeringstid nok Lyst til at lade de gode Kancelliherrer føle, at han var enevældig og ikke behøvede at tage Hensyn til deres Indstillinger, og ikke mindre Lyst til, som de fleste nye Regenter, at lade Naadens Sol skinne ud fra sit Septer. Da Sveistrup søgte Adviens hos ham og mødte i Forgæmakket, kom Adjutanten ud og sagde, at Kongen ønskede at se Kandidat Sveistrup; og alle gav forundrede Plads for den unge Mand, der skulde ind til Kongen før dem. Ikke længe derefter, den 17. Juli, blev han udnævnt til Sognepræst for Nørup og Randbøl. I Dagbladet „Fædrelandet“, som Ploug endnu ikke den Gang var Redaktør af, blev der spydigt bemærket, at der til det gode Embede var udnævnt en ganske ung Mand, om hvem man ikke vidste andet, end at han havde været grov imod Magister Monrad (den senere Biskop), hvilket sigtede til, at Sveistrup paa en Generalforsamling i Studenterforeningen havde talt imod ham. Men man ser af denne Spydighed, hvor uventet hans Kaldelse var. Den vilde næppe være sket ved anden Tid, end lige ved dette Tronskifte. Der var forøvrigt den fornuftige Grund til at lade ham faa Embedet, at Døvstummeskolen i Præstegaarden ikke kunde fortsættes af nogen anden, end netop af ham. Samme Aar, den 20. Oktober, holdt han Bryllup med sit Søkendebarn, Marie Thomsen, en Datter af Skipper Villum Thomsen i Aarhus.

(Brudstykke af „Præsten H. Sveistrup“ af H. Nitzhorn. 1914).

OM EN AF VORE ÆLDSTE FORFÆDRE

Provst Janus Balthazar Krarup var som bekendt gift med Marie Christine Grundtvig af den højansete grundtvigske Slægt. Hendes Morfars Morfars Mormors Fader var den bekendte Professor, Dr. med. Thomas Fineke, som i sin Tid beklædte Stillingerne som Professor i Medicin, Rector Magnificus og Livlæge hos Kong Christian den Fjerde gennem mange Aar, indtil han døde Aar 1656 i den respektable Alder af 95 Aar og blev begravet i Frue Kirke i København. Han var selv en Flensborger og hans Hustru, Søster Ivers, var fra Friesland; fra dette Ægtepars Hjem udgik Flertallet af de udmærkede Mænd, som kastede Glans over Københavns Universitet i 1600-Aarene; vi be-

høver blot at nævne Sønnen Jacob Fincke, Sviger-sønnerne Caspar Bartholin, Ole Worm og Jørgen Fui- ren og af Børnebørnene Thomas Bartholin.

Søster Ivers hørte til en gammel friesisk Slægt af Storbønder; hendes Fader var Junge Ivers fra Eider- stedt, Moderen hed Wabe Tetens fra Husum og hen- des Mormors Farfars Morfars Fader var Knut Edleff- sen, der ejede Gaarden Seegard paa Nordstrand, en anset Mand, der beklædte Hvervet som „Landeshaupt- mann“ (Herredsfoged); det var om hans Faders Død jeg for nylig fandt nogle Oplysninger i Pastor Anton Heinrichs Nordfriesiske Chronic, som maaske kunde interessere hans Efterkommere.

Kong Christian den Første og hans Broder Grev Gert af Oldenborg kunde ikke blive enige om, hvem af dem der skulde regere i Ditmarsken; Kongen lod sig hylde af Befolkningen i Aaret 1472; men tre Uger efter gik Grev Gert i Land ved Husum „mit 90 Mann und vielen Schiffen“. Befolkningen kaarede nu ham til deres Hersker; men knap en Maaned efter kom Kong Christian tilbage med en stor Hær for at hævne Frafaldet og straffede Beboerne meget strengt. Mange maatte give store Bøder, andre blev halshuggede, og vor Stamfader Edler Knutsen maa formodentlig have taget særlig aktiv Del i Oprøret, han blev nemlig dømt til, at Skarprelteren skulde tage Hjertet ud af Livet paa ham, dernæst skulde han deles i fire Dele og hver af disse lægges paa en Stejle.

Det maa, selv efter de Tidens Skik, have været en meget haard Straf, men dog egentlig ikke vanærende, vi ser nemlig, at baade hans Søn og hans Sønnesøn beholdt Embedet som Herredsfoged og Sønnesønnen, Wunke Knutsen, blev endog adlet af Kong Hans i Aaret 1504. *J. Lind.*

OVE THOMAS NICOLAJ KRARUP EN AF SLÆGTENS BEDSTE MÆND

Han fødtes 19. December 1799; hans Fader var Præ- sten Christian Nielsen Krarup. I Barndomshjemmet maa han ofte have hørt Tale om at genrejse Dan- mark, thi Faderen var en Mand, som havde megen Sans for at gøre Tidens Fremskridt brugbare for Land- bostanden, særlig hvad Agerdyrkning angik. Vel kom han tidlig bort fra Hjemmet og opholdt sig som Pleje- søn hos Rektor Thure Krarup i Aarhus, men for-

mentlig fik Hjemmel ved denne Flytning endnu større Indflydelse paa ham, idet han hos de barnløse Rek- torfolk længtes efter dem derhjemme, saa han har sikkert ved Ferieophold, ved Forældrenes Besøg og andre Lejligheder forstaaet at gribe det, som var Aan- den i hans Hjem.

Det maa bemærkes, at hans Plejehjem ikke virkede forstyrrende ind i Livsudviklingen. Rektorhjemmet havde ogsaa Tanker for Danmarks Fremtid, ja Rek- tor Krarup var sendt til Aarhus netop med den Op- gave at foretage en omfattende Skolereform, saa Ti- dens pædagogiske Tanker har ofte været paa Bane ved Sammenkomster i Rektorhjemmet; maaske har en Grundtone i Overvejelserne gaaet ud fra, at aande- ligt og legemligt Arbejde burde forenes og skaffe frem en Slægt med sund Sjæl i sundt Legeme.

Fremdeles opdagede den lille Ove her i Aarhus sit Fædreland set fra en ny Side. Det var i Krigens Tid, og han oplevede i sin Skoletid, at en Kaper blev af engelske Skibe drevet ind i Aarhus Havn, hvorfra nogle Kanonbaade gik ud og optog Kampen.

Der er talt saa udførlig om Barndommens Indtryk, fordi de var bestemmende for hele Livet. O. T. N. Krarup vedblev hele sit Liv at være en barnlig Natur med et modtageligt Sind, og vi vil efter hans Barn- doms Indtryk se, hvorledes hans Gerning førtes ud i Livet. Han var en Handlingens Mand, hvis Kærlig- hed maatte give sig praktiske Udslag, og han var 1) Landmand, 2) kristen Præst og 3) Familiefader.

Landmanden tages først, fordi denne hans Virk- somhed i mange Maader gjorde ham til Banebryder. Han boede 1825–37 i Naur–Sir, 1837–52 i Ulfborg og 1852 til sin Død 1862 i Flødstrup–Ullerslev.

Angaaende Tiden i Naur kan siges, at han tog Ar- bejdet op, hvor andre lod det ligge. Præstegaarden var mager og forsømt, men det laa ikke for ham at lade Hænderne synke. Med smaa Midler tog han fat og drev sin Gaard op, saa at den kunde kaldes en Mønstergaard. Da han flyttede til Ulfborg, var hans Navn velkendt; han fik her fat paa en bedre Gaard i en mere frugtbar Egn, og han drev Gaarden godt, ja saa godt, at han sattes til at være Leder for andre. Han blev Formand i Egnens landøkonomiske Selskab, og han skilte sig saa godt ved Opgaven, at han valg- tes ind i Amtsraadet.

Hans Betydning for Landbruget var særlig, at han med Barnets Umiddelbarhed greb det rette i de nye

Tanker. Saaledes var han vistnok den første, som i Jylland brugte Foderroer, og han var vistnok ogsaa en af de første, som ydede Græsmarken Pleje. Saa kom Spørgsmaalet om Engenes Vanding frem. Her aabnede sig rige Muligheder, thi kunde der skaffes Vand, saa havde man det i sin Magt at forvandle en- hver Hede til god Agermark, ja hvis man havde Gødning, kunde en saadan Kunsting indbringe langt mere end gammel Agerjord. Selvfølgelig maatte dette forsøges, og snart forbavsedes Folk ved-at se, at den saakaldte Støvleeng bragtes op til at give ca. 40 Læs Hø mod tidligere 14 Læs.

Men den barnlige Natur har ikke let ved at be- dømmen en Sags Vanskeligheder. Dette viste sig her, thi Forsøg med Engvanding i større Stil gik mindre godt. Det var jo naturligt at frembringe en Eng, som var Almindelig, saa at hver Mand havde sit Engskifte, og i den Anledning købtes Hedegaarden Søgaard. Her gav man sig til at planere, grave Kanaler osv., men de til Raadighed stillede Pengemidler slog ikke til, og Selskabet opløstes.

Ved Ankomsten til Fyen fik han fat paa Jord af en ganske fortræffelig Godhed. Hver Pind, som plan- tedes, slog Rod og skød frem, og da først Gaarden, som var slemt udpint, atter var kommen paa Fode, vældede det frem med Græs og Korn. O. T. N. Kra- rup vilde, om han havde kendt den, gjort Sætningen til sin Ejendom, at Jordens Ydeevne er ubegrænset – han handlede i hvert Fald efter denne Sætning. Hvorledes da sætte langt mere Kraft paa? Her frem- bød Gødningsvand sig som Hjælpemiddel. Naar jeg har i Nutiden set Landmænd samle med Omhu paa Gødningsvand, bygge Ajebeholdere og agte Ajlespred- ning som et vigtigt Arbejde, maa jeg tit tænke paa den gamle Præst, som 50 Aar forud gik bag sin Van- dingsvogn og gav Folkene Anvisning til at bruge den; thi han var forud for sin Tid.

Saa kom Sønnen Christian hjem og fortalte, at i Skotland var man inde paa lignende Tanker, men der brugte man Pumpeværker, og saa kunde man an- vende Gødning, naar man vilde, uden at frygte for, at Spredningen skulde gøre Skade.

Tanken fandt straks Jordbund: Havde man et saa- dant Pumpeværk, kunde en gunstig Regntid om Som- meren benyttes, saa behøvedes ikke Sorg over, at Sæden stod i Stampe, den kunde i Stedet vinde ny Kraft. Nu stod kun tilbage at skaffe Pumpeværket,

og det blev anlagt med vidtløftige Rørledninger ud over Marken.

Hvor vidt man naaede frem, vises af det lille Træk, at man paa Præstegaardens Mark fra først i Maj til først i Juli kunde føde 30 Køer og 6 Heste paa 7 Tdr. Land Græsmark + 2 Tdr. Land med Vikkehavre; men Krarups Død allerede 1862 hindrede, at man høstede Frugterne. Og Bekostningerne var for store, saa at Anlægget bragte ham nær til økonomisk Ruin.*

Dog maa tilføjes, at i 1857 var Pengekrisen, og da blev Pengene dyre.

Hvorledes var han som Præst? Hans Ungdom faldt i en meget tør Tid, og han har næppe faaet meget Udbytte af Aarene ved Universitetet. Det har været paafaldende, at der i Familien er bevaret Fortællinger om hans Barndom og om hans Manddoms Gerning, men fra hans Ophold i Hovedstaden, hans Omgang osv. fortælles intet. Det forlyder, at han besøgsvis har færdedes hos Familierne Caroc, Bytrup og Muhl, men der er vist ikke Tale om aandelig Paavirkning. Paa Universitetet var Professor Clausen en opgaende Stjerne, og ved Attestatsen udtalte han til O. T. N. Krarup: „Per bene mihi respondisti,“ men deri maa ikke lægges, at Krarup var i særlig Forstand hans Discipel. Vistnok kom han som Præst til Naur uden at kende Kristendom som Livsmagt.

I Naur og Sir fandtes endnu — lykkeligvis — helige fra de gamle Tider. Disse Folk fandt snart deres unge Præst, og han fandt hen til dem. Og mens ofte den Tids Præster fremstilles som Modstandere af troende Forsamlingsfolk, gik det her modsat. Ved sit sanddru Sind og sin store Modtagelighed gik her Præsten i Lære hos sine Sognefolk; den virksomme unge Mand sad i de lave Bondestuer og lod sig undervise af dem, der havde oplevet og erfaret, hvad Livet i Gud betyder, og ved Guds Naade fandt han selv sin Frelser, og han fortrød det aldrig.

Som ung, gudfrygtig Præst kom han i Forbindelse med sin prægtige og elskelige Hustru, Susanne Mathilde Tang fra Nørre Vosborg. Hun tilhørte en Familie, som var knyttet til Tidens Livsbevægelse og havde Forbindelse med Brødremenigheden, og en Datter fra Vosborg, Christine Tang, senere gift med Grosserer Meinert i København, gik i Skole i Christiansfeld.

* Den rette Sammenhæng er, at Provst Krarup lige før Sonnens Hjemkomst havde læst en fransk Bog om engelske Vandingsgaarde, hvori et saadant Anlæg blev fremstillet som nogenlunde billigt.

Mathilde Tang blev ham en trofast Hustru, saa det viste sig her som altid, at Gudsfrygt er nyttig til alle Ting.

Som Provst, hvilken Stilling O. T. N. Krarup udnævntes til som Præst i Ulfborg, viste han Forstaaelse for de helliges Kamp og Nød. Som Provst og muligvis som Amtsraadsmedlem var han engang i Holstebro og stod paa Torvet sammen med andre Herrer. Nogle hellige Bønder var stævnede for Retten, fordi de havde deltaget i Forsamlinger. De mindedes længe, at Provsten slog ud med Haanden, og at han talte højt. „Det er en Skam,“ sagde han, „at saadanne Folk skal plages og forfølges.“

Hans egen Forkyndelse kan karakteriseres ved: Han var glad ved Jesus, og hans Aand frydede sig i Gud sin Frelser. Det var Naaden i Kristus, som han drog frem, at vi maa lakke Gud, fordi han gav os Jesus til Frelser. Der var godt at være, hvor han ledede Gudstjenesten, og fra forskellige Sider haves Vidnesbyrd om, at naar han lyste Velsignelsen over Menigheden, da skinnede hans eget Ansigt med en forunderlig Glans.

Som Provst fik han med Børnene at gøre. Og han kom dem langt nærmere end Provster i Almindelighed; han stod for dem som levendegjort Kristendom. Saaledes mindedes han i hvert Fald af den fromme Prof. Madsen, død som Biskop i Sjælland. Altid var Kristus med ham; han levede i ham og — døde i ham. Da han laa paa Dødslejet og delvis var fra sin Bevidsthed, frydede det ham at høre sine Børn synge den gamle Salme:

Gud Helligaand, i Tro os lær
vor Frelsermand alene
af Hjertet ret at have kær.

Som Overgang til sidste Afsnit kan gøres Anvendelse paa hans Børn af Bibelordet: Af deres Frugter skulle I kende dem. Det var mere end en Tilfældighed, at den ca. 40 Aar gamle Præst Harboe tog til Hustru Provst Krarups ganske unge Datter, Marie; fremdeles mærkes paa de Breve, som den unge Løjtnant Christian Krarup — Frivillig i 1848 — fra Krigen sendte hjem til sine Forældre, at Kristendom hos ham, trods hans unge Alder, var en Livsmagt. — Den ældste Søn, Niels Tang Krarup, oversatte som ung Kandidat Carverforeningens Bibelværk; hans Hensigt med Oversættelsen var at lede forfriskende Strømme ind over det danske Kirkesyn.

Den tredje Søn, Nicolaj Thure Krarup, blev en god og trofast Præst, den fjerde Søn, Ingeniør Peter Christen Evald Krarup, fandt hos Jesus Trøst under sit Livs Modgang og Møje, den femte Søn, Janus Frederik Krarup, død som forhenværende Arkivsekretær i Rigsarkivet, var en af de elskeligste og dybeste Kristne, som tænkes kan. Og alle Børnene, hvoraf ti naaede den voksne Alder, ærede og elskede deres Hjem.

Hvorledes var da Hjemmet, som han dannede.

Det var frit, muntert og gæstfrit, og der blev tilført Hjemmet rig Velsignelse ved, at det stod aabent for alle dem, som vilde bringe deres Folk og Land noget godt og ikke mindst for dem, der bragte noget med sig fra Guds Rige. Af kendte Mænd, der hørte til Hjemmets nære Venner, kan nævnes Præsterne Birkedal og Mau.

Børnene havde fuld Tillid til deres Fader og gik sikkert til ham med alle deres Sorger; O. T. N. Krarups barnlige Væsen og Færd passede i det hele godt med den stillfulde Tone, som hans Hustru bragte med fra det vestjydske Herregaardshjem.

At han for Børnene stod som alles Beskytter, viser følgende Træk: O. T. N. Krarup havde i sin Seng en lille Hund, da han led af kolde Fødder. En Dag kom en Gæst, som skulde overnatte, og han bragte en Hund med sig. „Fader,“ sagde en af de smaa Sønner, „skal den fremmede Hund ogsaa ligge i din Seng?“ Intet faldt mere naturligt for hans Tanke, end at Fader maatte særlig have Omsorg for den hjemløse Hund, og da han selv delte Seng med Faderen, har han aabenbart gruet lidt for den Mulighed, at hans Faders store Hjerte kun kunde hyde den fremmede Hund Husets allerbedste Leje.

Hvad Hjemmet har været, kan ses paa Børnene. De lærte tidlig at komme i Arbejde, og de arbejdede for deres Folk og Land. Christian Krarup er alt nævnt. Han var afholdt som Officer og havde god Evne til at styre de urolige Kulsviere, men han var mere end Soldat. Før Krigens Udbrud ledede han som Engvandingmester en større Arbejdsstyrke; som Krigsmand maatte han jo overlade det paabegyndte Arbejde til andre, men da hans Ledelse ophørte, gik Arbejdet helt i Staa.

Ingeniør P. Krarup stod som frivillig Soldat 1864 i Aarøes Korps, og som 80 Aar gammel tog han under den store Verdenskrig det store Arbejde paa sig

at være Direktør i et Selskab, som vil opdyrke et Areal af Jyllands Heder.

Fr. Krarup var ogsaa Frivillig i 1864; han lod sig uddanne til Officer, og det var en af hans Livs Sorger, at han ikke naaede saa vidt frem, at han fik Lov at kæmpe personligt for sit Land.

I det Hele kan siges baade om Døtre og Sønner, at de blev aldrig kolde i deres Hjerter; de slap ikke Haabet om Danmarks Fremtid, de mere troede med Haab mod Haab.

Derfor kan sluttet: Velsignet være det gode Hjemms Minde. *En Sønnensøn.*

I „Tidsskrift for Landøkonomi“, 1862 læse vi følgende smukke Linier, der er Indledning til en længere Biografi af den afdøde:

Danmarks Agerbrug har lidt et smerteligt Tab; en af de Mænd, der i Gerning, Skrift og Tale arbejdede mest paa dets Udvikling er uventet revet bort og vil efterlade et Savn, som i dette Øjeblik ikke kan erstattes. Endskønt fremrykket i Alder udviklede han en sjælden Virksomhed og fulgte med ungdommelig Iver og Interesse enhver Sag, hvorved Agerbruget kunde fremmes, lige til de sidste Dage af hans Liv. Han blev misforstaaet af mange, og det er derfor kun en Taknemmelighed og Kærligheds Gæld vi afbetale, naar vi i de efterfølgende Linier ville stræbe efter at stille hans Virksomhed i det rette Lys.

Senere i Artiklen lader Tidsskriftet en for os ukendt Mand faa Ordet, og han fortæller følgende:

Krarup var Præst i Ulfborg, da jeg i 1843 kom til Ringkøbing Amt. Jeg lærte ham at kende dels ved hans Stilling som Formand i det landøkonomiske Selskab, dels lidt senere som Medlem af Amsraadet. Hans Plads som Formand for det landøkonomiske Selskab udfyldte han til Fuldkommenhed. Under hele hans lange Styrelse var dette Selskabs Virksomhed meget stor og dets Møder meget interessante, hvilket aabenbart kom af den store Begavelse, som Krarup var i Besiddelse af. Som Medlem af Amsraadet var han mindre paa sin Plads, da han holdt for lidt fast paa sin Mening. Kunde man ikke ad anden Vej faa ham fra en fattet Mening, saa behøvede man blot paa en eller anden Maade at slaa paa hans gode Hjertes eller Medlidenheds Streng. Mange vil kalde dette og meget andet hos Krarup Svaghed, men jeg og enhver, som kendte ham nøjere, véd, at Grunden til denne

Eftergivenhed egentlig var hans egen uhyre Beskedenhed. Han forudsatte altid, at hans Kontrapart, hvem det saa end maatte være, kunde have Ret. Foruden denne sjældne Beskedenhed havde Krarup en anden maaske endnu sjældnere Egenskab. Han var blottet for al Forfængelighed. Jeg har aldrig kendt noget Menneske, der var saa lidt forfængelig som han. Naar han talte om de Ting, der interesserede ham, som f. Eks. i sin Tid om Engvanding eller nu senere om Vanding med Gødningsvand, eller naar han glædede sig over, at hans Virksomhed i disse Retninger blev paaskønnet, saa var der i saadanne Øjeblikke ikke noget Gran af Forfængelighed eller Selvfølelse hos ham, men hans Tanke var ligefrem den: „Det er godt, man gør megen Stads af denne Ting, thi saa udbredes den til almindelig Nytte og Gavn.“

Hans Virksomhed som Landmand interesserer Læseren af det landøkonomiske Tidsskrift vistnok mest, men jeg haaber ogsaa, at i det mindste nogle ville glæde sig ved at høre, at Krarup var ikke mindre Præst, end han var Landmand. Ja han var langt mere Præst eller, om man hellere vil det, kristelig Mand end Landmand. Derfor maatte altid de landøkonomiske Konversationer vige Pladsen, naar vi, som ofte var Tilfældet, kom ind i en religiøs Materie. Men heraf kom det ogsaa, at skønt der jo var nogle, som stiklede paa hans Landbrugsvirksomhed og mente, at han prædikede bedre over Køer og Kartoffler end over Kristendom, saa nød han dog blandt Præstestanden, ja blandt den bedste Del af denne, høj Agtelse og fuldkommen Respekt som Præst og Provst. Naar jeg i denne Retning skal sige min Mening om ham, saa tror jeg ikke, han var meget Theolog, men mere ren og bar Kristen. Af denne hans fuldkomne Kristelighed kom den Egenskab hos ham, som mange vil betragte som en ligefrem Fejl, nemlig hans tilsyneladende Letsindighed med Hensyn til hans Formue. Han var saa aldeles gennemtrængt af Guds Ord, at „Gud klæder Liljerne paa Marken“, saa han ligefrem antog det for en Synd at undlade et eller andet almenyttigt Foretagende af Hensyn til eget muligt Tab. Jeg har hørt den Dom over ham, at han vel var en stor Theoretiker, men en daarlig praktisk Landmand, og de dømmende er straks kommen med det Argument: „Hvad tror De, der kommer for virkelig Fordel ud af hans Vandinger ved Flødstrup, tror De, der kommer Renter ud af de nedlagte Penge?“ Jeg

svarede herpaa med den fuldeste Overbevisning: „Ja, faar Krarup Tid til at høste Frugten deraf, saa vil han faa store Renter af sine Penge.“ Denne Overbevisning er støttet paa, at jeg kendte ham meget mere som praktisk end som theoretisk Landmand. Hans Landbrug i Ulfborg var saa praktisk indrettet, at det gav ham en meget stor Indtægt. Han havde der mange landøkonomiske Jern i Ilden, men der brændtes ingen for ham. Det forunderlige i den Retning var, at han saaledes kunde opdrage eller næsten inspirere sine Avlskarle, saa at de, selv naar han i hele Maaneder knap kom i Marken paa Grund af Provste- og andre Forretninger, holdt alt i Gang paa den mest fuldkomne, rationelle Maade. De troede ligefrem paa ham.

Hvad nu hans mere specielle Fortjenester af Landbruget angaar, saa var han egentlig den første i den Egn af Landet, og jeg tør næsten sige i hele Landet, som gennemførte Rodfrugtdyrkning i det større; jeg mener Dyrkning til Kreaturføde af Roer, Kaal osv. Jeg har aldrig før set saadanne Marker med Rodfrugter som hans i 1843. Dengang var der ingen anden i Amtet, som havde dem, nu er der ganske vist meget faa Bønder i Amtet, som ikke har mindst nogle Skæpper Land med Rodfrugter i Marken. Denne Fremgang skyldtes væsentligst Krarups Virksomhed. Omtrent i 1844 begyndte den store Interesse for Engvanding at udbrede sig. Krarup var som altid ogsaa ved denne Sag første Mand paa Pladsen. Han anlagde ved Ulfborg Præstegaard et af de smukkeste Enganlæg, som havdes der i Egnen. Han var egentlig Hovedmanden med at faa et Aktieselskab i Gang, hvorefter Hede- gaarden Søbygaard blev købt, for samme Sted at gøre et større Enganlæg. At Planen i pekuniær Henseende mislykkedes, var ikke Krarups Skyld, men hidrørte fra Forholdene, idet en saadan Gaard ikke kan drives fordelagtigt ved Forvalter. Den i og for sig fornuftige Idé at bruge de store Strømme, som hidtil kun havde forvoldt Skade og Besværligheder, til Kanaler og hermed i Forbindelse staaende storartede Engvandingsanlæg i Lighed med, hvad der sker i Belgien og Italien, undfangede først Krarup, og han i Forening med Amtmanden, Grev Schulin, bragte det ved Kong Christian den Ottendes store Interesse for denne Sag, dog til en Begyndelse, nemlig til, at Skjernaens Opland blev nivelleret, hvoraf fremgik, at den i hele sit Løb dominerede et Areal af ca. 20

Kvadratmile. Den 13. Oktober 1845 blev Krarup ved Kongens Besøg i Vestjylland udnævnt til Ridder af Dannebrog, hovedsagelig fordi Kongen anerkendte hans store Fortjenester af Landbruget. Omtrent paa samme Tid deltog han med en Del andre i at fremme Hedeopdyrkning ved den paa Egnen brugelige Sveling eller lette Afbrænding af Tørveoverlaget. Han sagde spøgende engang til mig: „Vi tvinger Jorden ved Ild og Vand til at give noget af sig.“ Han havde i det hele en stor Gave til, naar han saa en eller anden Fremtoning, navnlig i landøkonomisk Retning, da at se, hvad godt der var ved den, og hvorledes den i alt Fald kunde forandres til noget godt. Som et Eksempel herpaa skal jeg anføre, at han af Hedebondens almindelige Drift med en stadig Afveksling af Spergel og Rug for en Del af sin Præstegaards Avling, som var meget let Jord, udfandt den mest hensigtsmæssige Drift med Spergel, dels til Høst, dels til Nedpløjning, og saa Rug, hvilken Drift han fortsatte under hele sin Besiddelsestid, og hvorved denne slette Jord ikke alene gav ganske frappant gode Afgrøder, men hvorved Jorden endog mærkelig forbedredes. Med Hensyn til Kvægavlen kan man ikke alene sige, at han var en sjælden dygtig Opdrætter, men han var, hvad man ikke kunde sige om mange i den Egn, fuldkommen fordomsfri, saa at han kun saa paa, hvad der var det bedste uden Hensyn til, om det var jydsk eller andet Steds fra.

Naar jeg nu hertil føjer, at han i sit Familieforhold var den mest elskelige Mand, som jeg har truffet paa, saa tror jeg at kunne slutte med, at han i det hele var en fuldkommen Hædersmand.

Arbejdet, som Provst Krarup havde at gøre, var imidlertid blevet overordentligt stort. Han havde i de sidste Aar ikke Kapellan og vilde ikke lade sig overtale til at antage en ny. Ligeledes trykkede den betydelige Gæld, han havde maattet paatage sig. Han følte sig derfor lidt trykket, men dog hørte man ham aldrig klage, som han altid helst delte Glæden med andre, men beholdt Sorgen for sig selv.

I Begyndelsen af hans sidste Leveaar rantes han og hele Familien igen af en tung Sorg, idet hans ældste Søn, cand. theol., Adjunkt og Bibliothekar i Flensborg, Niels Tang Krarup, døde, efterladende sig Enke og to smaa Børn. Han bar Sorgen med sand kristelig Taalmodighed og Frimodighed og var hele

Familien til Trøst. Han holdt selv Ligtalen over sin Søn og ytrede blandt andet deri, at han selv tidt havde ønsket at dø, men takkede dog Gud for hver Dag, Gud gav ham at leve. Hurtigere end nogen havde ventet, blev dette Ønske om Ro opfyldt. I Begyndelsen af Juni Maaned følte han nogen Svækkelse, men ingen antog det for videre farligt. En lollandsk Landboforenings Besøg glædede ham meget; han viste Deltagerne omkring og talte paa sin sædvanlige livlige Maade. Uagtet han efter at have fulgt dem omkring til forskellige Steder i Egnen og taget Afsked med dem i Nyborg følte sig meget træt, besøgte han dog Dagen efter flere syge og gamle i Sognet, læste den næste Morgen med sine kære Konfirmander og gik derpaa til Alters. Men da han kom hjem, maatte han gaa til Sengs, og en Uge efter — den 19. Juni 1862 — døde han, omringet af sin sørgende Familie. Han døde, som han havde levet, i Jesu Navn, og „Jesus“ var det sidste Ord, han udtalte i denne Verden.

Hans Død udbredte Sorg i en vid Kreds. Hans Embedsbrøders Kærlighed fremlyste af de mange kærlige Taler, der holdtes ved hans Kiste, og hans Sognefolk ønskede endnu at vise, hvor stor Pris de satte paa ham ved at sætte en Mindesten paa hans Grav. Hans Liv var Kærlighed og vil blive ihukommet med Kærlighed af alle, der have kendt ham. Hans Aabenhed, Munterhed og Velvillie vandt hurtigt dem, han kom i Berøring med, og hans Trofasthed, Ydmyghed og Kærlighed gjorde ham bestandig kærere for dem, der stod i nøjere Forhold til ham.

OM SLÆGTENS OPRINDELSE

Pastor emeritus N. Th. Krarup, som har stor Interesse for Slægten, har bedt mig paapege en Fejl i Stamtavlen, nemlig at der ved Hans Larsen Krarups Ægtefælle staar „Dronning Elisabeth Stuarts Hofstat“, hvilket ganske ødelægger Sagnet's Paalidelighed og altsaa Værdi.

Sagnet lyder paa, at et Medlem af Familien Krarup, en Bondekarl, som Soldat var kommet til Skotland og der blev gift med en Dame, som hed Marie Stuart, ikke fordi hun var af fornem Slægt, men fordi hendes Moder havde været Kammerpige hos Dronningen, siden blev gift med en Kukkenbager i Edinburgh og i dette Ægteskab fik en Datter, til hvem

Dronningen stod Fadder, og efter hende fik saa BARNET Navn. Imod dette Sagn er der blevet indvendt, at der i mange Familier findes lignende, men at de er ganske uden historisk Værd. Men herimod bemærkede min Broder Frederik med Rette, at vort Sagn efter al Sandsynlighed er rigtigt, fordi det er saa beskeden. Andre Sagn vil gerne tale om Prinsesser og andet stort, men en Kukkenbagerdatter opfindes ikke gerne i fri Fantasi. Derimod tager Sagnet sandsynligvis Fejl i at lægge Begivenheden hen til Dronning Maria Stuart, der som bekendt døde 1587, altsaa længe før man ved noget om Familien Krarup.

Men Frederik paaviste, hvorledes det hele passer sammen med Jakob den Førstes Datter Elisabeth, der længe efter sin Mands Død vedblev at leve i Tyskland og almindelig blev kaldet „Dronning Stuart“. Fra hende har man et Brev til hendes Fætter Frederik III, hvori hun beklager hans ulykkelige Stilling og lover at sende ham de danske, som hun har i Tjeneste.

Ved den Tid kommer „Vaabenmesteren“ (capitaine d'armes) frem paa Bornholm. Hertil kommer, at Frederik III havde en skotsk Konditor (= Kukkenbager), ligesom det underlige Navn „Stivart“ let synes at være kommet af Stuart.

Kong Johan III Sobieski af Polen (1674—1696) havde blandt sine Tropper baade et fransk og et tysk Hjelpekorps. I en Fægtning i Polen faldt Anføreren for det tyske, som kaldes „Johan af Danmark“. En Dag, som min Broder i Geheimearkivet registrerede nogle Papirer angaaende polske Forhold paa den Tid, træffer han paa et meget utydeligt Navn, som han syntes saa ud som „Krarup“. Han viste det til sin Sidemand og spurgte: „Hvad staar der?“ Denne, daværende Registratør Plesner, der var ualmindelig dygtig til at læse gammel, utydelig Skrift, svarede: „Jeg synes, der staar Krarup; men jeg tør dog ikke sige det for vist!“ Det faldt siden Frederik ind, at der kunde være en Mulighed for, at denne Johan kunde være Hans Larsen Krarup, som forudsat at han var den før omtalte Underofficer, maaske kunde være gaet i polsk Tjeneste og der endt sit Liv. Man har ellers ikke andet Spor af ham end hans tre Døtre. Frederik mente at kunne efterspore den Sag nøjere, men hans Sygdom forhindrede ham i at komme i Arkivet, saa der er ikke videre at sige om den Sag. —

Ovennævnte Brev har jeg vist til Fr. K. Erlang i

Ringkøbing, der ogsaa har stor Interesse for Slægten og har beskæftiget sig en Del med dens Historie. Han svarede tilbage saaledes:

Brevet fra Pastor N. Th. Krarup tilbagesendes hermed med Tak for Laan, men jeg er ingenlunde sikker paa, at han helt har Ret.

Jeg havde en Del Forbindelse med Registratoren i de sidste Aar af hans Levetid, og naar Pastor Krarup skriver, at hans Broder ikke fik oplyst, om Hans Larsen Krarup var den Johan af Danmark, som faldt i Polen, saa stemmer dette ikke med Registratorens Udtalelser til mig. Jeg vedlægger et Brev fra ham, hvori han omtaler sin *Opdagelse* af disses Identitet, og ved andre Lejligheder har han brugt endnu stærkere Udtryk og talt om denne Identitet, som han havde opdaget og *bevist*. Ganske vist naaede han jo ikke at faa sine Beviser offentliggjort; men der er dog vist ingen Grund til at betvivle, at han i hvert Fald selv har troet, at han havde faaet tilvejebragt en *saa høj Grad af Sandsynlighed* for bemeldte Identitet, at der ikke godt kunde være nogen Uenighed om den Ting.

Angaaende Ordet „Hofstat“, som jeg har Ansvaret for, saa er dette maaske nok mindre heldigt, nemlig for saa vidt man herved vil forbinde Forestillingen om noget fornemt. —

Det vil let ses, at de lærde er uenige, og det sandsynligste er vel sagtens det, at da Registrator Frederik Krarup døde, tog han Gaadens Løsning med sig i Graven, og at det nærmest bliver et Tilfælde, om en anden skulde gøre den samme Opdagelse engang til.

Men Sagen kan ses fra et helt andet Synspunkt.

Som bekendt skulde Slægtens Stamfader, Christian Krarup til Dejbjerglund egentlig hedde Christian Thomsen [Lange], da hans Fader jo hed Thomsen (eller Lange) til Efternavn. Navneforandringen til Krarup efter hans Moders Farbroder, som var hans store Velgører, idet han tog ham i sit Hus, holdt Lærer til ham etc., var sket ud af en Tankegang, som for to Aarhundreder siden var ret almindelig.

For Udg. staar det som mindst lige saa interessant at faa opsporet Christian Krarups Farfader, som at udfinde hans Morfaders Historie. Slægten Lange er udbredt i forskellige europæiske Lande; her i Danmark er det vist haabløst at granske yderligere. Et usikkert Spor peger paa de norske Lange'r, men det

er jo ikke engang helt sikkert, at Christian Krarups Fader hed Lange og ikke Thomsen.

Maaske kan en eller anden af Slægten finde, hvem Hans Thomsen Langes Fader var, og dette vil glæde Udg. saa meget, at han til Belønning vil skænke Funderen en ægte gammel sølvbeslagen Merskumspibe, som stammer fra ældre Medlemmer i Familien.

Men selvfølgelig kan det kun interessere os alle at erfare, hvad der vides om „*Johan af Danmark*“.

[Erlang har atter Ordet]:

Paa sine gamle Dage har Hans Larsen Krarup faaet Lyst til at gaa i Krig mod Kristenhedens Fjende Tyrkerne. I November 1673 stod der et stort Slag ved Chokim (eller Chocem), hvor Polakkerne under Anførsel af Johan Sobieski sejrede over Tyrkerne. Johan Sobieski var dengang ikke endnu Konge, men blev Aaret efter valgt dertil. I Slaget deltog paa polsk Side et tysk og et fransk Hjelpekorps, det tyske under Anførsel af Johan af Danmark, det franske af en vis Christoffer de Rohan. Førstnævnte faldt i Slaget. I en Roman „Pan Wolodjowski“ af Polakken Sienkiewicz omtales, at Johan af Danmark og Christoffer de Rohan, to erfarne Krigshelte, anførte de udenlandske Regimenter. Disse naaede først frem. Johan af Danmark faldt. Mere har Forfatteren sikkert ikke kunnet finde i sine Kilder: En af disse har formodentlig været det af Bogtrykker- og Kobberstikkerfamilien Merian i Frankfurt am Main udgivne „Theatrum Europæum“, et Tidsskrift, der udkom med regelmæssige Mellemlum, gav Besked om, hvad der passerede omkring i de forskellige Lande og gjorde saaledes en lignende Nytte som Aviserne i vore Dage. Under Omtalen af Slaget ved Chokim læser man „... und verlohren sie den tapffern Obristen Dennemarck“; men mere erfarer man ikke ad den Vej. En hel anden Fremgangsmaade i Undersøgelsen om Johan af Danmark vil være den at se, hvad de gamle polske Arkiver har om Sagen, men det er klart, at dette maa vente til den store Krig er endt.

ET DØDSFALD

I sidste Nr. af „Meddelelser“ fandtes der et Brev fra Otto Wind, som var Sergeant i den australske Hærsstyrke og gjorde Tjeneste „somewhere in France“. Otto Wind kommer ikke hjem igen. Han hører nu til de Millioner unge Mænd, som ligger begravede paa

Kamppladserne, og vi kan ikke andet end nære Deltagelse og Medlidenhed for dem, der sørge over deres Søn eller Broder.

En Broder til Otto Wind, Jens Wind, er Korporal i den amerikanske Hær. Udg. har faaet Lov til at læse nogle Breve fra ham til Hjemmet og har set hans Portræt, der viser, at han er en typisk amerikansk Soldat af den bedste Slags.

Jens Wind skriver i et Nytaarsbrev, at der er fin hvid Sne, klar Frost og ideelt Nytaarsvejr, som vi kan tænke os i svundne Dage i Danmark. Vi har det godt i alle Maader, og vi er langt fra bange for at gaa ud at slaas med „Fritz“, men jeg føler ondt for ham, og han vil sikkert ønske, han havde været mere fornuftig end at indlade sig i Strid med „The Yankées“, men det er for sent nu, for nu skal han ha' paa Snuden.

[I et senere Brev]. Jeg havde Brev fra Søstrene i New York og hørte derfra, at vi har mistet vor kære Broder Otto. Det er haardt at tænke, da jeg og os alle jo havde glædet os meget til at se hinanden derhjemme hos eder efter Krigen. Nu maa vi jo saa savne Otto desværre, dog kan det ikke forandres, vi raader jo ikke, men jeg haaber, at vi om ikke før alle maa samles ved vor himmelske Fader. Det er meget underligt at tænke, at Otto er død, at han døde som en ægte Wind og en god Dansker, er jeg overbevist om, og det er slet ikke saa forfærdeligt. Jeg har været i Ilden og det var slet ikke saa skrækkindjagende, som mange maaske tænker. Shrapnells fløj lidt tykt, men det er ikke saa nær hver en, der slaar nogen ihjel. Man maa holde sig kold, og jeg var kold, og saa at sige alle af os, og Tysken bed i det sure Æble, saa han fik ondt i Maven. Ja han vil finde ud, hvad „Uncle Sam's boys“ kan gøre, naar de slaas for en god Sag og frivillig, saa I kan se hen til bedre Tider efter denne Krig, som vi finder før eller senere.

Endvidere har Udg. læst et Brev fra Jens Wind til hans Moder, skrevet den 12. Maj, som i Amerika er „Mothers day“ (Moders Dag). Brevet er strengt personligt og kan altsaa ikke nærmere omtales, men de Følelser, der gik igennem det, var af en saadan Art, at det kaldte paa det bedste i os.

Adressen er: Corp. Jens R. Wind. Co. A 168 U. S. Inf. A. E. F. France.

Næste Nummer af „Meddelelser“, som forhaabentlig kan udgives om et Aarstid, skal indeholde en Serie Biografier af Ølgaard-Slægten.

Familiebilleder til Samlingen samt personlige Nyheder og Bidrag til „Meddelelser“ modtages med Tak. Udg.

Udgivet af Christian Krarup, Sognepræst til Tjustrup-Haldagerlille
Trykt hos Louis Høier, Ringkøbing

FRA UDGIVEREN

Der er nu gaaet henved 4 Aar, siden sidste Hefte af „Meddelelser“ udkom. Tiden har ikke været gunstig for saadanne Foretagender, alene Priserne paa Papir o. lign. har lagt store Hindringer i Vejen.

Der er indkommet en Del Oplysninger af rent personlig Art om Fødsler, Vielser og Dødsfald. Disse Oplysninger trykkes ikke, da de næppe er fuldstændige og ej heller kan paaregne almindelig Interesse; selvfølgelig staa de til Disposition for hvem, der maatte ønske det.

Med dette Hefte er Slægtens ældste Historie formentlig udredet saa nøje, som den historiske Granskning evner det. Spørgsmaalet om „Hans af Danmark“ er dog fremdeles ubesvaret, og det polske Arkiv, som bedst kunde oplyse Sagen, er blevet brændt af Bolshevikerne, efter hvad den nu afdøde Prof. Rosznicki har fortalt mig.

De forskellige Grene af Slægten vilde have kunnet yde glimrende Stof til kommende Hefter, men naar ikke engang de forskellige Slægtsgrene interesserer sig synderlig for deres egne Forhold, er det for meget at vente en almindelig Interesse.

Jeg betragter herefter mit Hverv som endt og tager derfor Afsked med Læserne. Mange Tak for Overbærenhed og for venlig Opmuntring! En særlig Tak rettes til Frøken Alfrida Krarup, uden hvis Hjælp dette Hefte ikke var blevet til.

Skulde nogen anden tage Tanken op med at udgive Bidrag om Slægtens Historie — maaske under en ændret Form — vil dette ikke glæde nogen mere end mig.

Med Hilsen til alle Slægtens Medlemmer.

Tjustrup, Maj 1922.

CHRISTIAN KRARUP.

E. S. Stamtablen er forlængst udsolgt.

OPLYSNINGER OM

Frø Inger Hansdatter Krarup
og hendes Børn

Brødrene Christen Larsen Krarup og Hans Larsen Krarup er Sonner af en Bonde i Krarup By, Tistrup Sogn, Hørne Herred, Ribe Amt, nemlig Lars (Laurs eller Laurids) og har antaget Fødebyens Navn som Familienavn.

Af disse er Christen Larsen Krarup saare vel kendt. Han er født 1628, døde 1711 ^{26/4} paa Vindumovergaard og bisattes i Hvælvingen under Koret i Vindum Kirke, hvorfra dog Kisten senere er borttaget og begravet paa Kirkegaarden. Paa en lille Messingplade paa Kisten skal have staaet følgende Inscripition: „Aprilis kom, slog Kroppen om, til Himlen Sjelen vendte.“¹⁾ I sin Ungdom og Manddom opholdt han sig meget i København, hvor han var Kornskriver paa Proviantgaarden og tjente sin Formue som Kornhandler. 1668 opgav han dog denne Stilling og rejste ud af Riget,²⁾ men endnu 1689 var han Ejer af en stor Gaard paa Købmagergade.³⁾ 1682 købte han Hovedgaarden Mullerup⁴⁾ i Gudme Sogn, Gudbjerg Herred, Svendborg Amt, hvilken han 1700 mageskiftede for Vindumovergaard⁵⁾, Vindum Sogn, Meddelsom Herred, Viborg Amt, som han solgte 1708, stiftede 1711 (Fundats ^{6/11}) et Legat paa 1200 Rdr. Cr. til fattige i Aalborg¹⁾ og 1702 ^{11/3} giver Amtmanden over Odense, Dalum og Set. Knuds Amter, Didrich Schult, ham det Vidnesbyrd, at han er „en vederhæftig Mand, der lever af sine Renter.“⁶⁾

Hans Larsen Krarup kendes derimod egentlig kun gennem sin Broder og sine Børn, hvorfor Sagnet har dannet sig om ham. Han skal have været Militær, men findes ikke omtalt i Oberstløjtnant Hirsch's „Danske og norske Militærpersoner 1648—1812“. Efter nogle skal han være draget til Pfalz, hvor han ansattes ved Hæren hos Kurfyrsten af Nedrepfalz, Carl Ludvig, en Søn af den fra Trediveaarskrigen saa velkendte Frederik af Pfalz og hans Gemalinde Elisabeth, hvis Forældre var Jacob VI af Skotland (den I af England)

og Christian IV's Søster Anna. I Pfalz skal han have ægtet en Datter af en rig skotsk Kuchenbager ved Navn Stuart, og herfra skal stamme det ualmindelige Navn Stewart eller Stiwart, som han gav en af sine Døtre. Senere vendte han tilbage til Danmark, hvor i ethvert Tilfælde hans Børn levede. Efter andre skal han være gaaet som Kriger til Brandenburg og som Anfører for en Afdeling Brandenburgere være falden i det store Slag ved Chotin (Chocim) i det vestlige Bessarabien 1673 ^{11/11}, i hvilket Johan Sobiesky vandt sin store Sejr over Tyrkerne, og han skal være identisk med den af den polske Digter Henryk Sienkiewicz besungne og i dennes Bog „Pan Wolodyjowski“ omtalte Jan Dennemarek. Hvorledes det nu end forholder sig med disse Sagns Oprindelse, saa har Manden, om hvem de har formet sig, sikkerlig ikke været nogen Ubetydelighed, og som Bevis herpaa kan vel nok tjene den Kendsgerning, at hans ene Datters, Inger Hansdatter Krarups Børn, alle antog deres Moders Familienavn. Det er altsaa den cognatiske Gren af Slægten, der her, saa vidt gørligt, skal følges.

Inger Hansdatter Krarup, f. 16 . . og død 1730 paa Vormarksgaard før ^{12/10}, da Skiftet efter hende sluttedes.⁸⁾

I sit første Ægteskab havde hun 9 Børn, 5 Sonner og 4 Døtre,⁹⁾ af hvilke 5 levede ved Ægtefællens Død, og af disse var kun den ældste 10 Aar, saaledes som hun meddeler det i et af hende egenhændig underskrevet Andragende af 1699 ^{15/3} til Kongen om, at der maatte udnævnes Skiftekommissærer til at behandle Boet.¹⁰⁾ Det viste sig imidlertid, at hun paa dette Tidspunkt var frugtommelig, hvorfor Skiftet blev udsat til 1700 ^{26/1}.¹¹⁾ Hun maa altsaa have haft 6 Børn i Live efter Mandens Død — forudsat, at det sidste kom levende til Verden —, men af disse er det kun lykkedes med Sikkerhed at gøre Rede for de 5. Hesselager Sogns Kirkebøger haves nemlig først fra 1814 og i Nyborg-Tranekeer Amts Skifteprotokol er der en Lacune fra 1709—36. Ved Skiftesamlingen 1699 ^{12/6} mødte Christen Larsen Krarup „som de umyndige Børns efter Loven ret født og falden Værge“,¹²⁾ men da Boet skulde slutes 1700 ^{26/1} udeblev han og sendte i Ste-

det en skriftlig Anmodning om at blive fritaget for Værgemaalet, som han foreslog overdraget til Hans Christensen Anker, med hvem Enken paa dette Tidspunkt var forlovet. Kongen billigede denne Ordning i et aabent Brev af 7/6 s. A., hvorefter Skiftet endelig bragtes til Endskab 1701 ^{21/6}.⁶⁾

I sit andet Ægteskab havde Inger Hansdatter Krarup ingen Børn.

1° g. 1687 m. *Hans Thomesen Lange*, f. ca. 1665, † 1699 ^{4/3}, 34 Aar gl.⁹⁾ paa Vormarkgaard. Om hans Afstamning er det ikke lykkedes at finde noget som helst. Han var først Forpagter paa den daværende Hovedgaard Vormarkgaard i Hesselager Sogn, hvilken han 1691 købte af Ejeren Hofjunker Vincenz Lerche.¹¹⁾ Ifølge en Synsforretning, oplaget 1690 ^{19/6} ved Sundsgudme Herredsting,¹²⁾ var Hovedbygningen paa dette Tidspunkt meget forfalden, saaledes hedder det: „I Fruerstuen er 7 Vinduer ganske i Stykker og Ruderne udbløste, de andre 3 ved Magt. Døren med en gl. aaben Laas. I Loflet over Fruerstuen har nogle Deller givet sig, formedelst de ere forraadnede; 1 Væg er ude. Fodstykkerne for Gavlen paa bemeldte Fruerstuehus brøstfeldige. Luderne eller Udskuddene langs med Fruerstuehuset findes ingen Loft, Døre eller Vinduer udi og en Del Vægge brøstfeldige. Et Vindue i Førstuen var ganske i Stykker; for Stuedøren i Fruerstuen findes en gammel fordærvet Laas uden Nøgle“ o. s. v., o. s. v., af hvilket fremgaar, at Bygningen ikke i lange Tider har været benyttet som Herskabsbolig, og at der for Hans Thomesen Lange var adskilligt at udrette for at faa den bragt i beboelig Stand. Han ses imidlertid ved sin Død at have været en velstaaende Mand, thi der tilfaldt hans Børn som Arv efter ham et samlet Beløb paa 3405 Rd. 3 Mrk. 3 Sk.¹³⁾

2° g. 1701 m. *Hans Christensen Anker*, † ca. 1750. Heller ikke om hans Oprindelse vides der noget. Han blev, som ovenfor omtalt, Værge for sine Stifbørn, som han efter Skiftekommissionens Bestemmelse var „tilforbunden att forinholde med Klæder, Ophold och christelig Optugtelse til Sønnernis 16^{te}de och Døtternis 18^{te}de Aar,“¹³⁾ men Stiftamtmanden var langtfra tilfreds med ham som saadan, thi 1702 ^{6/6} indberetter denne til Kongen, at „i hvor vell hand Børnenes Gaard og Gods under Direction og fuld Possession haver, hafver hand dog hid indtil icke præsteret dend vedbørlige og noyagtige Forsichring,“¹⁶⁾ og 25. i s. M. resolverer Kongen, at Hans Christensen Ancher

paa Vormarksgaard skal fra sig levere hans Formynderskab eller stille Caution.¹³⁾ Denne maa han have fremskaffet, thi det ses ikke, at der er udnævnt nogen anden Værge for Børnene, og det fremgaar heller ikke af noget, at han har staaet i daarligt Forhold til disse; tværtimod synes dette at have været godt, eftersom Stifsonnen Hans Hansen Krarup undertiden kalder sig Hans Anker Krarup, f. Eks. da han 1750 i Slagelse underskriver sig som Forlover for sin Brodersøn Thomas Christensen Krarup, og en Søster til sidstnævnte, Inger Kristine Christensdatter Krarup, kalder en af sine Sønner Johan Anker. Vormarkgaard solgte han 1745 til Søren Lund til Damsbo.¹⁴⁾

1731, kort efter Inger Hansdatter Krarups Død, ægtede han Mette Marie Jacobsdatter, f. 1681 ^{11/2}, † 1744 ^{19/6} paa Vormarkgaard. 1732 ^{15/11} oprettede Ægteparret et gensidigt Testamente, ifølge hvilket den Hans Christensen Anker tilfaldende Part skulde deles saaledes, at den ene Halvdel deraf skulde komme hans Stifbørn til gode, den anden tilfaldt hans Broder, Jørgen Christensen Anker, Birkedommer til Hesselager Birk.¹⁴⁾

Heller ikke i sit 2. Ægteskab havde han Børn.

Mette Marie Jacobsdatter var Datter af Borgmester i Faaborg Jacob Jørgensen og Hustru, Karen, og havde tidligere været gift 1° 1704 ^{18/11} med Godsinspektør Hans H. Vulf, 2° 1719 med Tølder Peter Halch.¹⁴⁾

Inger Hansdatter Krarups Børn var følgende I–VI.

I. *Christen Hansen Krarup*, f. ca. 1689 og † før 1730, thi ved Skiftet efter hans Moder 1730 ^{12/10} tilstaar Stif-faderen, Hans Christensen Anker, at være skyldig til sin Stifson, salig Christen Hansen Krarups efterladte Børn og Arvinger 133 Rd. 2 Mk., som dem var tilfalden efter hans salig Hustru Inger Hansdatter Krarup. Børnenes Værge var deres Farbroder, Hans Hansen Krarup, i Orte Skovgaard. Om Christen Hansen Krarup vides iøvrigt kun, at han 1720 var Forpagter i Langaa, Gudme Herred, Svendborg Amt, formentlig paa Rygaard, idet han den 18. Marts d. A. faar døbt i Langaa Kirke sin Datter Else Cathrine. 1722 opholder han sig endnu i Sognet, og muligvis har han været der længere, men for Aarene 1724 og 25 er der en Lacune i Kirkebogen. 1719 ^{19/3} var Jørgen Christensen Anker Forpagter paa Rygaard.

Ca. 1712 g. m. *Anna Cathrine Hiort*, f. ca. 1697 og † 1771 ^{12/12},¹⁶⁾ 73 Aar gl. i Præstø. Ved sin Død var

hun Ejer af et Hus paa 8 Fag til Gaden, et Tverhus paa 3 Fag i Gaarden, en Eng paa den store Holm i Boele Fjorden og en Jord paa Præstø Overdrevs Mark, alt vurderet til 120 Rdr. Indboet var meget pænt, men en Del gode Stykker deraf var paa Forhaand givet til de to ugifte Døtre, Bolette Sophie og Anna Christiane, formentlig i Erstatning for, hvad de gifte Døtre havde faaet i Udstyr. Det vurderedes til 49 Rdr., men indbragte ved Auktionen ca. 81 Rdr. Skønt den yngste Datter opholdt sig i Hjemmet, holdtes der dog Tjenestepige. Hendes Broder, Jacob Hiort, var tilstede, da Sønnen, Thomas Krarup, 1756 i Præstø afholdt Skifte efter sin 1. Hustru, men ellers vides intet om hendes Slægt.

Ægteparret havde 6 Børn, 1–6.

1. *Niels Christensen Krarup*, f. ca. 1713 og begravet 1767 ^{6/10} i Roskilde paa Domkirkens Kirkegaard, 53 Aar gl. I den hans Enke 1767 ^{13/11} meddelte kgl. Bevilling til at hensidde i uskiftet Bo¹⁷⁾ kaldes han „forrige Gæstgiver udi Kjøbstad Roskilde“, men i Byens Kæmnerregnskaber, hvor han første Gang forekommer 1760 som svarende Skat, nævnes ingen Stilling for ham, ligesom heller ikke i Kirkebøgerne; det er ikke lykkedes at finde hans Borgerskabsbevilling, og hvad maaske betyder endnu mere, det Beløb, han betaler i Skat, 2 Rdr., anføres i nævnte Regnskaber ikke i Colonnen, hvori de næringsdrivende Borgere Skattebeløb er indført, men er anbragt inden for dem i Lighed med, hvad der gælder for dem, der staa udenfor det egentlige Borgerskab. Det rigtige er der for maaske, at han har været Gæstgiver i en anden By, hvor han har tjent sine Penge, og at han saa fra 1760 har levet i Roskilde af disse. Han maa have været ret velstaaende, thi kun faa i Byen betaler højere Skat end han.

Ca. 1759 g. m. *Anna Cathrine Schreiber*; 1770 boed hun endnu i Roskilde, men 1773 ^{5/1} ved Skiftesaning i Præstø efter hendes Ægtefælles Moder meddeles, at hun „efter Beretning opholder sig enten paa Cronborg eller hos høyermedte Baron,“¹⁶⁾ nemlig Baron Gielling i Holsten.

Ægteparret havde 3 Børn, a–c.

a. *Christina Cathrina Krarup*, dbt. 1760 ^{10/6} i Roskilde Domkirke. Der vides intet andet om hende, end at hun 1773 opholdt sig hos Moderen enten paa Cronborg eller hos Baron Gielling i Holsten.

b. *Henning Christian Krarup*, dbt. 1762 ^{31/1} i Ro

kilde Domkirke og begravet 1765 $\frac{8}{3}$ paa samme Kirkes Kirkegaard.

c. *Friderich Carl Krarup*, dbt. 1763 $\frac{23}{2}$ i Roskilde Domkirke. 1773 var han hos Baron Gieltling i Holsten,¹⁰⁾ men er senere ikke paatruffen.

2. *Inger Kirstine Krarup*, † før 1773 i Hamborg efterladende sig 3 Sønner, af hvilke den ældste bar Navnet Johan Anker Horstmand, var 1773 27 Aar og Skræder, boende hos Faderen i Hamborg.¹⁶⁾

Ca. 1745 g. m. *Johan Marquart Horstmand*, Skomager i Hamborg.

3. *Else Cathrine Krarup*, dbt. 1720 $\frac{18}{3}$ i Langaa paa Fyen, blev baaren til Daaben af sin Farmoder, og blandt Fadderne var Faderens Stiffaders Broder Jørgen Anker, Farbroderen Hans Krarup og Fasteren Maren Krarup.

G. m. *Heinrich Kinder*, Skræder i Hamborg.¹⁶⁾

4. *Thomas Krarup*, f. ca. 1725, † 1794 $\frac{2}{10}$, 69 Aar gl. i Præstø. I Folketælling 1787 $\frac{1}{7}$ opgives hans Alder til 66 Aar, ifølge hvilket han altsaa skulde være født 1721 og være 73 Aar gl. ved sin Død. Han var først Købmand i Præstø, hvor han ved Skøde af 1751 $\frac{1}{2}$ for 600 Rdr. købte af Forpagteren paa Holmegaard, Haagen Pedersen, en paa Adelgades søndre Side beliggende Gaard, hvis Forhus var paa 28 Fag, den østre og vestre Længe i Gaarden hver paa 14 Fag og den søndre paa 17. Til Ejendommen hørte endvidere Have og Enge i Boelefjorden.¹⁸⁾ 1756 havde han 2 gule Heste, hver paa 8 Aar, og 2 Køer.¹⁹⁾ Ved Skiftet efter hans 1. Hustru vurderedes hans Bo til 1 000 Rdr., men da Gælden var af samme Størrelse, blev der intet af arve for hans 2 smaa Døtre.¹⁹⁾ I Aarenes Løb ses det at gaa stærkt tilbage for ham. Ved Skøde af 1766 $\frac{10}{6}$ solgte han sin Gaard for 590 Rdr. til Ole Kølting i København,²⁰⁾ og han kalder sig da Brandinspektør, idet han formentlig paa dette Tidspunkt har maattet opgive Købmandsforretningen; senere ses han at være bleven Kæmner i Byen.²¹⁾ Ved hans Død var hans Bo saa fattigt, at der til Registrering ikke forefandtes andet end 2 Sengesteder med Omhæng, hvilke endda allerede vare forud udlagte Hans Majestæts Kasse for afdødes Debet til samme, og til Boets Indtægt vidstes intet uden Gaarden med tilliggende.²²⁾ Det viser sig altsaa, at han maa have købt en anden Gaard i Stedet for den, han solgte 1766.

1° g. 1750 $\frac{3}{7}$ i Slagelse m. *Else From*, f. 1717 $\frac{10}{9}$ i Ottestrup, † 1753 $\frac{1}{6}$ i Præstø, Datter af Kapellan først

ved St. Peders Kirke og fra 1754 ved St. Michels Kirke i Slagelse, Godske Nielsen From, og hans 1. Hustru Birgitte Andersdatter Gjersing.

2° g. 1756 $\frac{22}{9}$ i Præstø m. *Anna Marie Henriksdatter Møller*, f. ca. 1720 og begravet 1798 $\frac{2}{11}$, 78 Aar gl., i Præstø.

Thomas Krarup 3 Børn, d—f.

d. *Birgitte Cathrine Krarup*, f. 1751 $\frac{27}{3}$ i Præstø og † 1829 $\frac{20}{9}$ smstds. 1777 tjente hun hos Provst Ditzel i Øster Egesborg, 1787 boede hun hos Forældrene og havde da hos sig sin 10-aarige Søn Kristen Reimer,²¹⁾ døbt 1778 $\frac{18}{5}$ i Præstø. Faderen var Student Just Reimer, der sammen med hende conditionerede i Øster Egesborg Præstegaard; han var født 1756 og kaldtes 1785 til Præst i Agerup-Kirkerup, hvor han forblev til sin Død 1828 $\frac{21}{11}$. Birgitte Cathrine Krarup forblev ugift og modtog tilsidst Understøttelse af Fattiggassen.

e. *Else Marie Krarup*, dbt. 1753 $\frac{24}{4}$ i Præstø, men hendes Død er ikke funden der. Hun forekommer sidste Gang i Byens Kirkebog 1794 $\frac{20}{5}$, da hun faar en Datter døbt.

1° g. 1785 $\frac{4}{11}$ i St. Peders Kirke i Næstved m. *Johan Peter Stenneke*, f. ca. 1750 og † 1787 $\frac{8}{7}$, 37 Aar gl., i Præstø, hvor han var Murermester. Der blev intet af arve.

2° g. 1788 $\frac{20}{10}$ i Præstø m. *Hans Frederich Petersen*, Snekkersvend i Præstø.

f. *Christiane Krarup*, dbt. 1757 $\frac{22}{1}$ i Præstø og † 1831 $\frac{25}{12}$ sammesteds som Fattiglem. 1787 boede hun hjemme hos Forældrene og havde da hos sig sin Datter, Anne Cathrine Mackene, dbt. 1778 $\frac{14}{1}$ i Præstø. Faderen var Henric Bielke Machene, Korporal ved Major Falkenskiolds Eskadron i Præstø.

5. *Botette Sophie Krarup* opholdt sig ved Moderens Død 1771 som ugift i København; ved Skiftets Slutning 1773 $\frac{5}{3}$ var hun tilstede i Præstø, men er senere ikke paatruffen.¹⁶⁾

6. *Anne Christiane Christensdatter Krarup*,²³⁾ f. ca. 1728 og begravet 1795 $\frac{27}{2}$, 67 Aar gl., i Præstø. Saa længe Moderen levede, boede hun hos hende.

G. 1773 $\frac{1}{6}$ i Præstø m. *Rasmus Jensen Kiær*, f. ca. 1721 og begravet 1795 $\frac{27}{3}$, 74 Aar gl., i Præstø, hvor han var Urnager; ved sin Vielse var han Enkemand og havde i sit 1. Ægteskab 2 Døtre.

II. *Maria Krarup* kendes kun fra Orte Kirkebog, hvor hun nævnes 1759 $\frac{1}{10}$, og det er ingenlunde sikkert, at hun er et af Inger Hansdatter Krarups Børn.

III. *Hans Hansen Krarup*, f. ca. 1695 paa Vormarkgaard og † 1758 i Skydebjerg, hvor han faldt om paa Gaden og udaandede; han begravedes $\frac{12}{11}$ i de fattiges Jord, og hans Bo viste Underskud. 1717 $\frac{17}{7}$ blev han Student²⁴⁾ fra Odense Latinskole og var da 22 Aar gl. 1730, da Stiffaderen, Hans Christensen Anker, udsteder til ham en Obligation paa 366 Rdr. 4 Mk., hvori var indbefattet de 200 Rdr., der tilkom ham som mødrene Arv, boede han i Hesselager Skrivergaard⁸⁾ og har formentlig da været Skriver ved Hesselager Birk, hvor Stiffaderens Broder Jørgen Anker da var Birkedommer, men samtidig var han Ejer af en lille Gaard paa 3 Tdr. 4 Skpr. Hartkorn, Orte Skovhuse kaldet, hvilken han 1730 pantsatte til Rasmus Laursen i Gribsvad for et Laan paa 400 Rdr. og 1740 $\frac{3}{3}$ solgte til samme.⁸⁾ Han og hans Hustru havde da behoet Gaarden i nogen Tid,

G. ca. 1725 m. *Kirstine Christensdatter*, f. ca. 1664 og † 1751 $\frac{18}{9}$, 87 Aar gl., i Orte. Ifølge et i hendes Bo fra en Slægtning beroende Brev skal hun ikke være bleven behandlet synderlig godt af sin ca. 30 Aar yngre Ægtefælle, og i Blochs „Den Fynske Gejstligheds Historie“, II, 244, siges, at hun, der mange Aar efter sin første Ægtefælles Død giftede sig med en Student, Hans Krarup, døde i en høj Alder og kummerlige Vilkaar. Hun havde 1. Gang været gift med Jacob Walter med Tilnavn Coch, der 1682 blev Student fra Odense Skole og 1692 personel Capellan hos Præsten i Kjerte, Niels Jørgensen Sommer, idet der var givet ham Haab, at han skulde blive dennes Efterfølger i Embedet, hvilket han imidlertid ikke opnaaede, da han døde 1708, et Aar før Sognepræsten.²⁵⁾

Hans Hansen Krarup efterlod sig ingen Børn.

IV. *Jens Hansen Krarup*, f. 1698 $\frac{18}{3}$ paa Vormarkgaard og blev 1721 $\frac{21}{2}$ cand. theol. med Karakteren non contemendus,²⁶⁾ men han er ikke funden i Universitetsmatriklen som Student, med mindre han skulde være identisk med den Johannes Krarup, der 1717, 22 Aar gl., blev Student fra Odense Skole. Hertil er imidlertid at bemærke, at der i nævnte Matrikel skelnes skarpt mellem Janus = Jens og Johannes = Hans samt at den her nævnte Alder ikke stemmer med den af Hundrup opgivne; dog er det ikke udelukket, at det alligevel er ham, som her er ment, og at Broderen Hans i Orte ikke, som meddelt af J. C. Bloch, var Student. At det skulde være sidstnævnte, der 1721

og theologisk Embedseksamen, er der næppe nogen Sandsynlighed for, thi hvis han var naet saa vidt, havde han utvivlsomt søgt Embede som Præst og ikke fortsat sin beskedne Tilværelse i Orte. Hvorledes det nu end forholder sig, saa er Jens Hansen Krarup ikke senere paatruffen.

V. *Maren Hansdatter Krarup*. Fødsels- og Dødsaaet kendes ikke. 1720 ¹⁸/₃ stod hun tilligemed sin Moder og Broderen Hans Fadder i Langaa til sin Broders, Christen Krarups Datter, Else Katrine, og hun synes stadig at have opholdt sig i sit Hjem paa Vormarksgaard til 1732, da hun drog til Gislev. 1730 udstedte Stiffaderen til hende en Obligation paa 594 Rdr. 4 Mk. hvilken Sum var hendes fædrene og modrene Arv. For Beløbet, som udbetaltes hende 1738, kvitterede hendes Ægtefælle paa hendes Vegne.¹⁵⁾

G. 1737 m. *Peder Boye*, † 1782 ²/₃. Han efterlod sig ingen Børn, thi ved Boopgørelsen gik hans Ejendom til Udarvinger.¹⁴⁾

VI. *Christian Krarup* blev Student 1717 ¹⁷/₇, 18 Aar gl., efter at have nydt privat Undervisning.²⁴⁾ Han var født 1699 efter Faderens Død og blev oplagen sammen med en Broder i sin Moders Farbroders Hjem paa Vindumovergaard.

Christian gik ikke den studerende Vej, men blev Landmand. Han var først Forpagter, men købte 1721 Dejbjerglund, og 20. September samme Aar holdt han Bryllup med *Constance Biugum*, som var 17 Aar gl., og af hvis Forfædre nogle kan føres et Par Aarhundreder tilbage.

Fru Constance styrede sit Hus med Dygtighed, til Trods for megen Sygdom, f. Eks. et Sygeleje paa 14 Aar igennem. Efter hendes Død 1766 solgte Christian Krarup Dejbjerglund til Hr. Ramsing og flyttede selv til Viborg, hvor han døde i Maj 1769.

Christian Krarup er Slægtens Stamfader.

De benyttede Kilder ere:

- 1) Hjort-Lorenzens Repertorium over Legater og milde Stiftelser V, 38, og Samlinger til jydsk Historie og Topografi IV, 44.
- 2) Samlinger til jydsk Historie og Topografi I, 325.
- 3) Kbhvhus. Diplomater. III, 707.
- 4) Trap. 3. Udg. III, 729.
- 5) I. c. IV, 720.
- 6) Rigsarkivet. Fynske og Smaalandske Tegnelser 1699—1707. Indlæg ¹⁰/₁₇₀₂.
- 7) Hofmans Fundatser IV, 200.
- 8) Fr. Krarups efterladte Papirer. Udskr. af Fyns Landstings Skode- og Panteprotokol.
- 9) I. c. Fr. Krarups Afskrift af Inskriptionen paa den Sten,

Inger Hansd. Krarup lagde paa sin f. Ægtefælles Grav paa Hessesager Kirkegaard. Den lyder saaledes: „Udi en ærefuld Opstandelses Haab hviler herunder dend ærlig, hoyærbare oc velfornemme nu salig Mand, Hans Thomason til Vormarksgaard, som udi Herren hensov d. 4. Martij Anno 1699 udi hans Alders 35. Aar. Oc halver hans efterladte Hustru, dend ærlig, dydig og godfryet Matrone, Inger Hansdatter til Vormarksgaard, med hvilken hand levede et christeligt og kierligt Ægteskab i 12 Aar. [Um]lertid blev af Gud velsignet med / Børn, 5 Søner oc 4 Dattere. Iadet lege denne Sten over hannem til en erlig Amindelse.“ Joh. 10.

- 10) Rigsark. Fynske og Smaalandske Tegn. 1687—99. Indl. ⁹/₁₆₉₉.
- 11) Trap. 3. Udg. III, 720.
- 12) Registr. Fr. Krarups Samlinger. Afskrift.
- 13) Fynske og Smaalandske Tegnelser. 1669—1707. Indl. ¹⁰/₁₇₀₂.
- 14) Registr. Fr. Krarups Samlinger.
- 15) I. c. Uddrag af Fyns Landstings Skode- og Pantebøger.
- 16) Præsto Skifteprotokol. 1740—1806. Bl. 516, ff.
- 17) Roskilde Skifteprotokol. 1763—78. Bl. 275, b.
- 18) Præsto Skode- og Panteprot. 1739—98. Bl. 93.
- 19) Præsto Skifteprot. 1740—1806. Bl. 282, b.
- 20) Præsto Skode- og Panteprot. 1739—98. Bl. 235.
- 21) Rigsarkivet. Folketællingsliste 1787.
- 22) Præsto Skifteprot. 1740—1806. Bl. 787, b.
- 23) Saaledes underskriver hun sig paa det af hende og hendes Ægtefælle 1776 ³¹/₈ oprettede gensidige Testamente. Præsto Skifteprot. 1746—1806. Bl. 789.
- 24) Universitetsmatriklen 1611—1740. S. 408.
- 25) Wibergs Præstehistorie II, 77.
- 26) Rigsark. Hundrups Collectanea 22. Han kaldes her Johannes, hvilket godt kan være en Latinisering af Jens. Uheldigvis opgiver Hundrup ikke sin Kilde.

Udarbejdet af cand. mag. Frøken Nanna Lange, Registratør ved Landsarkivet for Sjælland.

THOMAS KRARUP FRA PRÆSTØ

Et gammelt Panteregister for Præstø Købstad oplyser: At Thomas Krarup fra 1762—71 ejer Ejendommen Adelgade Nr. 38. Madam Krarup har Adelgade Nr. 45 fra 1756—73, hvor Ejendommen gaar over til Jomfru Krarup, der kun har den fra April til August, hvor den sælges ved Auktion.

Thomas Krarup har været en virksom og efter sin Tid oplyst Mand, der har nydt sine Medborgeres Tillid.

I Præstø Købstad og Klosters Historie ved N. V. Nielsen omtales Thomas Krarup flere Gange i Tiden mellem 1754—94 — undertiden med et Anstrøg af Ironi, blandt andet for hans mange Bestillingers Skyld; men nedenstaaende Oplysninger, der er taget fra samme Bog, giver dog Billedet af en ganske dygtig Mand.

Han var Bygningsentreprenør, Handelsmand, Auktionsinkassator, Brandinspektør og Kæmmer. Han havde dertil under Vakancer været konstitueret Byfoged og i den Tid, da Præstø ikke havde nogen Prokurator med Konstitution, hjulpet Borgerne med deres Retssager.

Den 17. Marts 1754, fortælles der, paatog Købmand Ermandinger sig for en Betaling af 620 Rdlr. at opføre Præstø nye kommunale Bygning, der skulde indeholde Plads til Raad-, Ting-, Arresthus, Skolestue, Fattighus m. m.; men straks efter Licitationen overdrog han sit Bud til Thomas Krarup, der stillede den fornødne Kaution.

Allerede et halvt Aar efter stod Raadhuset m. m. færdigt og blev afleveret den 25. September 1754.

1757 brændte hele den vestlige Del af Byen, hvor de største Gaarde laa. Blandt de brandlidte nævnes Thomas Krarup, hvis Skade ved Branden ansattes til 2160 Rdlr. Han fik Tilladelse til at bo udenfor Byen og drive borgerlig Næring der, indtil han kunde faa sin Ejendom opført, dog kun mod, at han svarede alle Skatter, som om han boede i Byen.

1761 kom der en kgl. Forordning angaaende Brandvæsenets Ordning i Købstæderne, der blandt andet paabød Ansættelse af en Brandinspektør. Til Brandinspektør foreslog Byfogden at vælge Købmand Petersen af Firmaet Petersen & Krog — „der til en saadan Forretning var en duelig og habil Person“; men paa en Raadstueforsamling den 9. Juni 1761 valgte Borger-skabet Thomas Krarup.

1762 nævnes Thomas Krarup som Auktionsinkassator. Præstø havde faaet tilbageleveret seks Heste, som Byen tidligere havde stillet til Brug for Artilleriet, og disse Heste skulde sælges paa Auktion den 3. Novbr., og Betalingen erlægges til Thomas Krarup.

Der var paa de Tider faa, „der med Bevilling til at agere Prokurator var forsynet“, og Byfoged Badstüber meddelede paa givne Foranledning til Stiftsammanden, at der ikke fandtes nogen, som var forsynet med Konstitution, og af Indvaernerne var der ingen, som kunde bruges til Hjælp for andre i Rettergang uden Thomas Krarup, som havde forestaaet Byfogedembedet i Vakancen, og Christoffer Vallund, „dog,“ slutter han, „strækker begges Indsigt sig ikke langt.“

Den 16. November 1770 blev Byens Jorder udskiftede ved Lodtrækning. Paa Listen over Byens Bor-

gere, der deltog heri, staa næstoverst Monsieur Thomas Krarup.

Man havde i de Aar megen Vanskelighed med at faa Byens forskellige Bestillinger passet, og ingen vilde være Kæmner. Til sidst fik man imidlertid Thomas Krarup til at overtage Bestillingen efter en indtrængende Henstilling; men Borgerskabet maatte sætte Lønnen op til 16 Rdlr.

Det gik godt i nogle Aar; men saa viste det sig, at der manglede 141 Rdlr. i Kassen. Fogden kom da hos Thomas Krarup for at se, hvad der kunde være til Dækning af Beløbet; men der fandtes ikke andet end et Par Sengesteder, et Bord og nogle Træstole. Naar der ikke blev anlagt offentlig Sag imod ham, beror det paa, at den Slags Fejlgreb ikke var strafbare den Gang.

Aaret efter 1794 døde Thomas Krarup.

Saaledes lyder Efterretningerne om ham. Hans Liv maa vel ses paa Baggrund af hele Tidens Misère. Byen og dens Indbyggere var ubeskrivelig fattige efter Krig, Pest og de store Brande i 1750 og 57. Det kunde til komme til at gaa tilbage for en Mand, og det synes desværre ikke at have været noget sjældent, at Folk ikke kunde svare til de Midler, der var dem betroet.

Dette Stykke om Thomas Krarup er indsendt af Frøken Alfrida Krarup, der tillige har samlet all Stoffet sammen om N. B. Krarup fra Haraldslund og hans Slægt.

Som Tillæg anføres en Udskrift af

*Præsto Købstads Skifteprotokol 1740—1806,
Blad 787 b.*

Anno 1794 den 21. October Kl. 5 slet indfandt Skifte Retten sig, efter at afdøde Thomas Krarups Dødsfald, som den var tilkendegivet, tillige med 2de Skifte Vidner, Espen Hansen og Søren Bertelsen, for at registrere den afdødes Effecter. De overværende vare afdødes Datter *Christiane Krarup* og *Birgithe Catharina Krarup* samt hans efterladte Enke, *Anna Maria Krarup* og 3de Datter, *Else Maria*, og blev da registreret som følger. — Og forefandtes intet andet end 2de Sengestæder med Omhæng, det eene med stribet Bast og det 2^{det} med grønt uldent, hvilke allerede vare forhen udlagte hans Majestæts Casse for afdø-

des Debet til samme. — Uhret og Slaghoret tilhører Forvalter Sørensen, der har erholdt samme ved Udlæg efter Dom. Videre fandtes ikke, da alt øvrige var udlagt og bortsolgt hans Majestæts og Byens Casse for afdødes Skyld til samme.

Endvidere tilkjendegav de tilstædeværende, at her endnu stod een Lehne Stoel og een Kiste, hvilke tilhørte Proc. Øfdergaard, samt 3 Fag Netteldugs Gardiner, der ligeledes vare hans Majestæts Casse tilhørende.

Hvad Giæld der foruden den afdøde skylder til Kongens og Byens Casse kan de tilstædeværende ikke nu angive.

Til Boets Indtægt vidste det intet uden Gaarden med tilliggende. At saaledes er passeret testeres.

*Enken Anna Maria sal. Krarups
og Birgithe Krarup.*

*Brorson.
Christiana.*

Som overværende Vidner:
E. Hansen. Søren Bertelsen.

PROVSTEN FOR HAMMERUM HERRED — FOR 100 AAR SIDEN.

I en Pakke Breve fra Ribe Bispearkiv er nedensaaende Skrivelse nylig fundet. Skrivelsen er sendt til Biskop Koefoed i Ribe af Provst Krarup i Vejrum, som fra April 1826 var Provst over Hammerum Herred, og som alt i 2 Aar havde været Provst over Hjern-Ginding Herreder.

Skrivelsen lyder saaledes:

Deres Højærværdighed havde den Godhed i sidste Samtale i Borbjerg Præstegaard at tillade mig, at jeg alter maa bringe Dem i Erindring de Begjæringer og Idéer, som jeg da gav mig den Frihed at fremkomme med. Mine Begjæringer var følgende tre:

1. At De godhedsfuldt vilde meddele min Son, Enoch Christian Krarup, som nu har været Student i 3 Aar, og for 1½ Maanedes Tid siden rejste til Aca- demiet, for at læse til den theologiske Embedsexamen, Deres gode Anbefaling til Professorerne, for at kunne erholde Kloster og Regents. — Naar jeg undtager Professor Hornemann, som i de mere end 30 Aar siden han sidst saa mig, vist har glemt mig, er jeg aldeles ukendt af Deher. Professorer, der alle er yngre Embedsmænd end jeg; men ligesom Mangel

paa Bekendtskab nægter mig Adgang til dem, saa kan jeg ej heller som Embedsmand skaffe mig den, da jeg som Fader for den Anbefalede vilde betragtes som Vidne i egen Sag. — De vilde derfor tilgive, at jeg besværer Dem med min inderligste Anmodning om, at De enten ved en general Anbefaling til Deher. patres conscripti eller ved privat Skrivelse til den af Professorerne, som De ved, at De har mest Indflydelse paa, vilde have den Godhed at forhjelpe ham til den Understøttelse, som han virkelig meget behøver, da det er mig en sand Umulighed, med et og alt Nødvendigt, at staa ham bi. — At han har et godt Laudabilem til den første og Udmærkelse til den anden Examen bør jeg ikke lade uanmeldt, for desto mere at kunne erhverve ham Deres Yndest; hvilken han vist ikke mindre fortjener ved hans aldeles sønlige og smukke Forhold, idet han af de 3 Aar, siden han blev Student, har tilbragt de 2½ Aar herhjemme, dels som en god og tro Lærer for hans 2 yngre Brødre, dels som en duelig Medhjælper for mig, naar mit Arbejde blev mere, end jeg kunde overkomme.

2. For disse hans 2 yngre Brødre, som afvigte 1ste Oktober kom i 3^{die} Klasse i Viborg Skole, var det at jeg ogsaa gav mig den Frihed at udbede Deres Anbefaling paa en Ansøgning, jeg vilde indgive til Direktionen for Universitetet og Skolerne om Fritagelse for at betale Skoleløn og Adkomst til at erholde noget af Skolens Stipendier. Thi i andet Fald kan jeg ikke vente at holde dem der under 400 à 450 Rbdlr. Sølv aarlig; en Sum jeg i de fleste Aar end ikke har kunnet udbringe af baade Vejrum og Handbjerg Tiende uden dog at beregne Skatten til Afdrag. Men imod mit Ønske maa jeg endnu tilbageholde denne Ansøgning i en 4 Maanedes Tid, saa som den gode Rektor, som jeg for en halv Snes Dage siden talte med derom, ihvorvel han med Drengenes Flid og Forhold var aldeles tilfreds, dog ikke før efterat ½ Aars Examen var afholdt, vilde give mig nogen Attest dem angaaende, men at jeg da tør haabe, at Ansøgningen ved Deres Højærværdigheds Anbefaling maa blive understøttet, er mig alt for vigtigt, til her at lade det uberørt, endskønt jeg ikke kan lade den medfølge. —

3. Endeligen var det os Distriktsprovster at Deres Højærværdighed loyede at bestræbe Dem for, dels at forskaffe nogen Løn, istedetfor at nu de fleste af os sætte Penge til derved, og dels at forhjelpe os til

fri Befordring til Embedsrejser. — Ikke kan jeg undlade at omtale, hvorledes dette at jeg blev Provst, giver min økonomiske Status et Banesaar, som aldrig forvindes, idet jeg fra den Tid af, nemlig April 1824, maatte standse med selv at lære mine forommedte 2 Sønner Latin. Thi endnu har jeg ikke glemt de højere Skolevidenskaber, for hvilke ogsaa jeg engang ved Acaemiet fik Udmærkelses Karakter, og ret vel kunde jeg endnu selv være deres Lærer, istedetfor at jeg dels ved Fremmede og dels ved den ældste Søn har maattet besøge dem underviste og nu ved at holde dem i Viborg Skole besørger det. Men at jeg nu, idet jeg betaler dyrt for dem der, og saa godt jeg kan understøtter den ældre i København desuden — fordi det ikke er mig muligt uden Hjælp at overkomme mine Embedspligter baade som Præst i et besværligt Embede og som Provst, uden Capellan, i et Provsti der er af dobbelt saa stort Omfang, som adskillige af de hidtilværende Amtsprovstier; at Provsten, som ikke fordrer lidet Arbejde, naar Hans Majestæts allern. Vilje med Almuens Undervisning skal have nogen Fremgang, og i hvilken Anledning jeg er mig trøsteligen bevidst at have virket ikke lidet, og alt hvad der var mig muligt; — desuden ogsaa maa have en Student her i Huset, som foruden Kost og Logi og Rejseomkostninger skal have 65 Specier i aarlig Løn; — Alt dette gør naturligvis at jeg forknyttes. Havde jeg ikke i disse nu henved 4 Aar været Provst, eller og jeg havde, ligesom Amtsprovsten, havt en Capellan, kunde alle Udgifter været sparet, og jeg kunde formentlig have haft den Glæde, at min Søn nu havde haft hans Embedsexamen, og jeg i ham kunde have haft en langt ønskeligere Bistand, end den jeg nu maa søge hos en Mand, jeg kun kender saare lidet til. — Men det er ikke saa meget min individuelle Stilling jeg vilde give mig den Frihed at berøre, som Distriktsprovstens i Almindelighed; og at forestille, hvorledes de 1½ Td. Bygs Betalingen af Kirkerne virkeligen ikke kan holde ham skadeløs, især naar dette er i Hedeegnene, hvor Vejene er lange, og naar han har en Snes Mile at rejse til Stiftshovedstaden, for at bivaane Landemødet; thi om han end som Landsbypræst selv har Heste og Vogn, er der dog en betydelig Forskel enten han slider dem op paa Rejser, eller han kan bruge dem hjemme ved Avlsvæsenet; hvilket sidste jo enten betydeligen maa lide under Savnet af Hestene, eller have Erstatning,

ved at der holdes flere. — At der, om end fri Befordring havdes, dog paa Rejsen maa gives en Del Penge ud, er noksom bekjendt, ligesom og at Garderøben desaaarsag fordrer flere Udgifter. — Skrivematerialer 2½ à 3 Ris Papir om Aaret; idelig Budlejer til Postkontoret; en Hoved-Affindelse engang om Aaret med samme; stundom Besøg af en og anden af de ikke faa, han staar i Embedsforbindelse med, og som han med Humanitet og Anstændighed aabner sine Døre for, men hvorved dog Købmandsregningen bliver større end de lave Priser paa Tiendekornet og de høje Skatter kunne taale, disse Bekostninger kunne visseligen ikke alle afholdes ved Provstens Indtægter, men falde for en Del Præstens Konto til Last; hvilket dog ikke er rigtigt, thi skal han ingen Løn have for at skrive, rejse og arbejde, skulde han dog vel være fri for Bekostning derved, og ikke udsættes for, derover at forarmes.

At han, uden at være Provst, med langt gladere Bevidsthed kunde iagttage sine Pligter som Præst, dem han nu mangen Gang maa udføre ligesom i stjaalen Stund; og at han nu saa ganske sjælden kan tillade sig nogen fortrolig Omgang enten med de hellige eller profane Forfattere; ja ofte maa taale selv Behrejdelser, naar han har helliget dem nogle faa Timer, og derfor er langt fra ikke saa lykkelig som Præster i Almindelighed, fortjener visseligen og at komme i Betragtning, naar Provstens Krav skulle retteligen bedømmes.

Dersom Amtsprovsterne vare ikke lidet begunstigede, idet de havde Capellaner, saa vare de forhen værende Herredsprovster det virkeligen ogsaa i andre Henseender; højest ubetydeligt var deres Arbejde da mod nu; deres Rejser vare faa og korte, og deres Løn bedre. Vel fik Herredsprovsterne kun 1 Rdlr. af hver Kirke, og nu svares 1½ Td. Bygs Betaling deraf; men for 1 Rdlr. kunde i ældre Dage faas som oftest lige saa meget som nu for 1½ Td. Byg. Der næst havde Herredsprovsten ikke faa Indtægter som Skifteforvaltre og Auktionsdirekteurer for de i Herredet boende af gejstlig Stand, og som forrettede Præst i Præsternes Huse; og saasom Præsternes Kaar paa den Tid vare jævnt gode, vare disse Indtægter stundom ikke ubetydelige. Ogsaa ved tiltrædende Præsters Indsættelse gaves et passende Honorarium; nu derimod, da Provsten for at varetage Gudstjenesten i egen Kirke, kun sjælden har Lejlighed til at udføre

denne Handling, i hvor højtidelig og opbyggelig den end i sig selv er, bydes ham og kun sjælden noget Honorar, hvilket han jo og, naar det bliver ham budet, ej kan modtage, naar han ej har forrettet noget derfor. Ikke vover jeg at inddade mig paa med nogen Udførlighed at foreslaa, hvorledes de nærværende Provster kunde noget ophjælpes; men dog udbeder jeg mig Tilladelse til derom at anføre noget lidet. 1) Vilde det være en væsentlig Lindring for dem i Henseende til deres Embedsrejser, om de alene erholdte fri Befordring dertil. 2) om den Betaling, som ved Forordn. af 5. Decbr. 1806 blev bestemt, at der aarlig skulde erlægges til Amtsprovsterne af hver Kirke i Amtet, men som siden, formedelst Pengenes nedsjunkne Værdi i Krigens Tid, blev forandret til 1½ Td. Bygs Betaling, igen allene maatte blive Kirkerne paalagte, og at disse 5 Rdlr. Courant eller 4 Species, efter Møntfodens virkelige Gehalt, maatte bestemmes til 8 Rbdlr. Sølv. Derimod kunde Kirkerne Udgifter til Synsmændene, ved Synet i Juni Maaaned, nedsættes til det halve, og dog duelige Mænd faas dertil. 3) Det synes af flere Grunde at være ønskeligt, dersom, ligesom anførte Forord. af 5. Decbr. 1806, hvorved Amtsprovsterne beskikkedes i Herredsprovsternes Sted, nu er bleven saa meget modificeret, Forordningen af samme Dato, om Skifte- og Auktions Rettighedens Overdragelse til de civile Øvrigheder, ogsaa maatte blive det; og at, ligesom i denne Forordn. 4. og 5. §§ Provsten og den civile Øvrighed bydes at sammentræde i gejstlige Sagers Paakendelse, det saaledes og vilde være hensigtsmæssigt, om lignende allernaadigst Bestemmelse blev gjort ved Skifte- og Auktionsvæsenet; og da det er notorisk at den civile Øvrigheds Indkomster ere bleven meget forøgede, medens Præsternes ere bleven meget formindskede, var det vist billigt, at de ved disse Skifter og Auktioner faldende Salærer deltes mellem begge. 4) Om Sognepræsterne, der ikke alene er befrieede for de Forretninger, der er Provsterne paalagt, men som det ogsaa ved Amtsprovsternes Beskikkelse blev tilladt selv at besørgede de i deres Familier forefaldende Ministerialia, aarligen havde, efter deres Kald og Kaars Beskaffenhed, under Navn af Recognition til Provsten, at gøre et vist aarligt Sammenskud, hvis Reparation kunde ske paa samme Maade som den for Afgifterne til Stiftets Hjelpe-Enkekasse. 5) Om det allene maatte paalægges de nærmest omkringboende Præ-

ster, ej allene i samme Herred, men i en 2 à 3 Miles Afstand, efter den lokale Beskaffenhed, dog inden Provstiets Grænser, at besorge Provstiens præstelige Forretninger, naar hans Embede som Provst hindrede ham i selv at varelage dem. At ordentlig Omgang iblandt de Vedkommende, og samme Bestemmelser som i Rescr. af 6. Febr. 1789 ere givne for Vacancer her ogsaa fandt Sted, synes at være grundet i Billighed, at kunne bidrage til god Ordens Haandhævelse i Kirken, og at gøre det muligt for en Præst tillige være Provst.

Saaere meget vilde det glæde mig, om Deres Højærvdh. maa finde, at disse Idéer fortjener nærmere at overvejes, thi det tør jeg vist forvente, at den under Deres omhyggelige Haand vilde udvikle sig, og bære Frugter, hvorved det ganske Samfund (og ikke Provster allene) kunde og burde være veltilfreds.

For $\frac{2}{3}$ af min Bekymring er jeg nu ligesom lettet, men $\frac{1}{3}$ hviler endnu tungt paa mig. Jeg maa ikke tillade mig længere at friste Deres Taalmodighed; men haaber, naar jeg om en halv Snes Dage kommer hjem fra Hammerum Herred, hvorhen jeg i Morgen Eftermiddag agter at begive mig, saafremt den faldne Sne ikke er for dyb, atter uden Fortrydelse at maa tolke Dem min Trang. De vilde dog ikke tage det ugunstigt, at jeg endnu ikke har sendt de bevidste Beretninger om Præstekaldenes Indtægter. Jeg vilde først have nogle Berigtigelser fra Ham. H. og saa snart jeg nu faar dem, skulle de ufortøvet werde indsendt.

Med dyb Højagtelse har jeg den Ære at tegne mig
Deres ærbødige og forbundneste

J. B. Krarup.

Vejrum Præsteg.
den 21. Nov. 1827.

S. T.

Hr. Biskop Dr. th. Ridder *Koefoed.*

Tilføjelser. Provstiets Størrelse: Hjerm Herred 6,4 □-Mil. Ginding Herred 8,5 □-Mil. Hammerum Herred 21,5 □-Mil. Ialt over 36 □-Mil (efter Traps Beskrivelse af Danmark).

Hvad selve Hovedtanken i Skrivelsen angaar, synes den brave Provst under Trykket af økonomisk Modgang at overse, at Provstestillingen ikke alene er en ganske frivillig Sag, men tillige er et Æreshverv. Noget indbragte Stillingen dog sin Mand, 1829 blev

Provsten Ridder af Danebrog, og Aaret efter fik han et meget stort Embede paa Sjælland, nemlig Gjerlev og Draaby, hvor han blev til sin Død. C. Krarup.

MEDDELELSER OM SLÆGTEN FRA HARALDSLUND

Niels Bygom Christian Krarup blev født i Aale Præstegaard ved Horsens den $\frac{12}{1}$ 1802. Han blev Student fra Aarhus Latinskole 1822 og studerede derefter et Par Aar Teologi. Fra 1825 til 1835 var han Andenlærer ved Lyngby Seminarium og Forpagter af Lyngby Præstegaard. Det sidste Aar forpagtede han Frijsendal under Frijsenborg og gjorde i 1836 en Rejse til Sverige og Norge, hvorefter han i 1837 oprettede en Landbrugsskole paa Frijsendal. Den fik et Tilskud af Landhusholdningsselskabet paa 700 Rdlr. i de tre første Aar, og den blev den første Skole af den Slags, der lykkedes her i Landet. 1839 købte han Haraldslund ved Aarhus, hvortil Skolen flyttedes det følgende Aar. „Det var ingen egentlig Bondeskole, og de fleste Elever synes at have været Søner af Embedsmænd og andre udenfor Landbruget; dens Kursus var beregnet paa 2-3 Aar, Sommeren var viet de praktiske Arbejder, Vinteren den teoretiske Undervisning. Til 1855 ledede Krarup selv Skolen, hvortil han syntes ypperlig egnet. Han var en kundskabsrig Mand

N. B. C. Krarup

med et lyst Hoved og en livlig Aand, der førstod at gøre Undervisningen tiltrækkende for de unge, der-

tilvarhanendydlig Praktiker, der ved Mergling, Grøstegravning, Jordplanering og gennemført Brakning—Løftestængerne for Datidens Landmænd—drev Haraldslund saaledes, at Gaarden ogsaa i praktisk Henseende blev et godt Lærested.“ (H. Hertel i biografisk Leksikon).

Aaret 1841 blev han Landvæsenkommisær med

Kammerrads Rang. 1842 blev han Medlem af Landhusholdningsselskabets første Agerdyrkningskommission, og han overværede paa Selskabets Vegne de tyske Land- og Forstmænds Forsamlinger i Altenburg 1843 og i München 1844.

Det var paa hans Opfordring, at Randers Amts Husholdningsselskab udsendte Indbydelse til den første af de danske Landmandsforsamlinger, der holdtes i Randers 1845. Han valgtes til Præsident for denne og 1847 til Vicepræsident for den anden Forsamling i Aarhus.

1850 blev han Formand for Gaardmandshoveriaflosningen i 9ende Landstingskreds; 1851 Medlem af Stutterikommisionen; samme Aar Formand for Jagtrettens Aflosning i Aarhus Amt; 1852 Taksationskommisær for Statsgodserne og samme Aar Ridder af Dannebrog.

1850 blev han valgt til Landstingsmand for 9ende Landstingskreds (Aarhus, Randers og en Del af Viborg Amt); første Landstingsmand for samme Kreds 3. Juni 1853, og han mødte paa 2., 3., 4., 5. og 6. ordentlige Rigsdag. (T. H. Erslew: Supplem. til alm. Forfatterleksikon). Han ophørte at være Landstingsmand 1855.

Han var en Tid en meget velstillet Mand, og i København, hvor han havde taget Bopæl 1850, erhver-

Henriette Krarup, f. Manniche

vede han flere Ejendomme. Men fra Midten af Halvtredserne begyndte en tiltagende Sygelighed, der ikke blev uden Indflydelse paa hans klare Omdømme; hertil kom Pengekrisen i Slutningen af Halvtredserne — han led saa betydelige Tab, at han efterhaanden maatte sælge sine Ejendomme. Den sidste Gaard, han ejede, var Hegnholt i Grønholt Sogn, der solgtes 1862.

Han havde 1827 ægtet Henriette Manniche, med hvem han 1852 fejrede sit Sølvbryllup paa Haraldslund omgivet af en talrig Kreds.

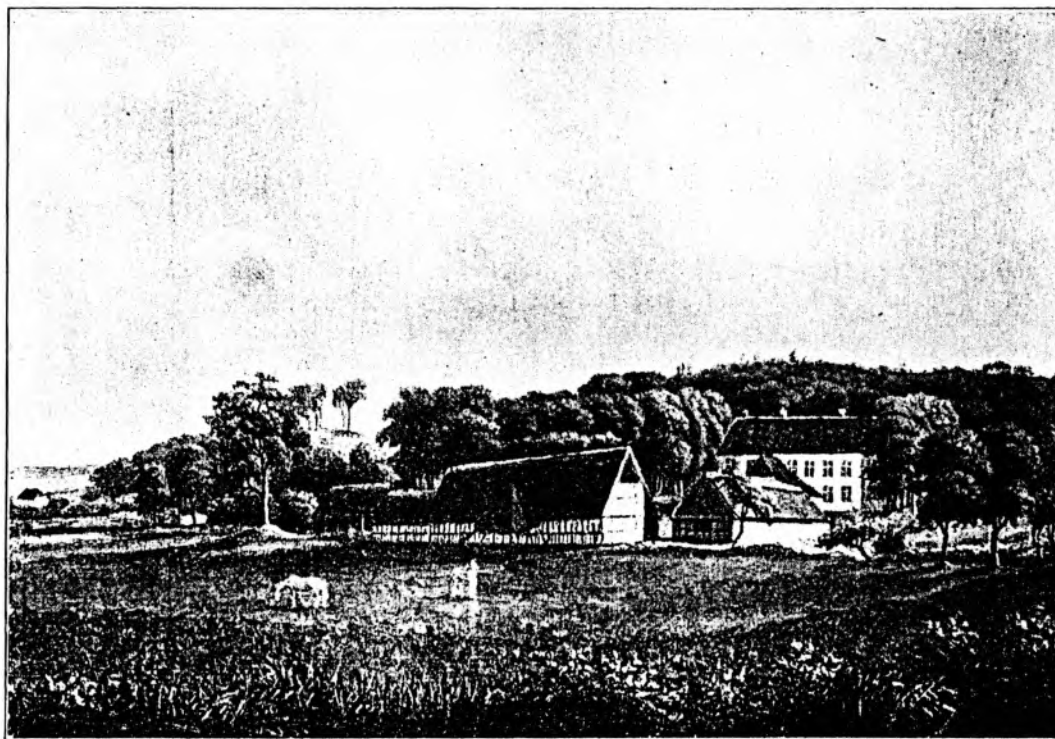
Den tidligere saa virksomme Mand maatte paa Grund af tiltagende Sygdom tilbringe sine sidste Leveaar i Uvirksomhed. Han døde i sit Hjem paa Vesterbro den 26. Februar 1865 og blev begravet paa Frederiksberg Kirkegaard.

Henriette Krarup, f. Manniche.
De ydre Data: født den $20/4$ 1808 som Datter af Konsistorialraad Manniche i Hammel, ved Frijsenborg; gift den $27/9$ 1827 med N. B. Krarup; Moder til elleve Børn, død den $21/10$ 1885 i København.

Om hele Farmors Liv i Jylland, som Moder for den store Børneflokk og Husmoder paa Herregaarden Haraldslund ved jeg ikke synderligt. Men Styret i Hjemmet har sikkert for en stor Del hvilet paa hende, da Farfars utrolig mange offentlige Hverv lagde Beslag paa det meste af hans Tid og ofte kaldte ham bort paa kortere eller længere Rejser. Alle Børnene holdt meget af hende og hun af dem, men hendes Hjertebarn var dog min Fader, Alfred Krarup; han fulgte hun her til Sjælland, hos ham boede hun lige til hans Død, og først da Moder flyttede her til København i 1874, fik hun sin egen Lejlighed, hvor hun boede sammen med Easter Lise til sin Død 1885, og i disse Aar var Farbror Ove hendes trofaste Støtte. Men hendes Kærlighed til Far var gaaet over paa os Børn, som hun gerne vilde se saa hyppigt som muligt, saa hun er knyttet ikke blot til vore første Barndomserindringer, da hun boede i

vort Hjem, men ogsaa til vore tidligste Erindringer fra København. (I flere Aar mødte hun os hver Morgen paa Vej til Skolen og havde da altid noget godt, et Æble, en Pære, lidt Chokolade, med til os).

Selv tegner hun jo sin Personlighed ret klart i sine Erindringer om Far. Hun var livlig af Temperament, og holdt baade af at tale og skrive Breve. Musikalsk var hun ogsaa, kunde endog komponere

„Haraldslund“ i Grundfør Sogn ved Aarhus

lidt, saaledes til mig en Kathrine-Vals, som desværre er gaaet tabt. I Mørkningen paa Eriksholm satte hun sig til Klaveret og spillede for os bl. a. Menuetten af „Don Juan“, hvilken hun elskede.

Som Datter fra et Præstehjem var hun religiøs paavirket fra Barndommen af og opdrog sine Børn paa samme Maade. Det blev hende en stor Trøst og Støtte i hendes sidste Aar, da mange Sorger ramte hende, og hun mistede seks af sine Børn, før hun selv lukkede sine Øjne. Kathrine Dall, f. Krarup.

Efterskrift. Efter Sønnen Alfreds Død skrev Fru Henriette Krarup en Skildring af denne sin højtelskede Søns Liv, før at Børnene derigennem kunde lære deres Fader at kende.

Denne Livsskildring, der med nogen Bredde i Fremstillingen forener en inderlig Hjertevarme, giver et smukt Billede af Fru Krarup selv.

Forskellige Forhold — det vilde f. Eks. fylde mindst 12 Sider i Meddelelser — gør, at det ikke bliver trykt; men de, der maatte ønske at læse det, kan faa det til Laans. Udg.

Af N. B. C. Krarup og Henriette Krarups elleve Børn, syv Sønner og fire Døtre, gik kun to af Sønerne den studerende Vej, medens de fem fulgte Faderens Eksempel og blev Landmænd. Og af de fire Døtre blev to gifte med Landmænd.

Johan Gottfred Manniche Krarup, født $2/3$ 1830, død $19/10$ 1852.

Til sine Bedsteførelde kom min ældste Søn, Johan Gottfred Manniche Krarup, da han var et halvt Aar gammel; min eneste Søster Marie var nemlig død, hvilket mine Forældre sørgede saa dybt over, at de bad hans Fader og mig om at overlade dem Drengen, som vilde lette deres Sorg og opleve deres stille Hjem. Hans Fader var meget villig dertil; men skønt jeg saa gerne vilde føje og opmuntre mine Forældre, kan jeg ikke nægte, at det var mig en svær Kamp at give Slip paa min kære lille

Dreng. Saaledes blev han opdraget hos sine Bedsteførelde; først læste Bestefaderen med ham, til han var ti Aar gammel, han kom da i Aarhus Latinskole. Han var blevet Student det Aar, min Fader døde, hvilket var en stor Glæde for den gamle kære Bestefader; han havde bestaaet Eksamenen med Udmærkelse. Han var et rigtigt flittigt og dygtigt Menneske ogsaa from og god; men da han havde læst to Aar til juridisk Embedseksamen, fik han Begyndelsen til samme Sygdom, som den elskede Alfred havde, kom en

Konsistorialraad Manniche og Hustru

Sommer over til os paa Haraldslund for at nyde Friheden og Naturens gode Friskhed der, men blev ikke bedre; rejste om Efteraaret atter til København med Bedstemoder og døde om Efteraaret til stor Sorg for os alle. Skønt han var opdraget fra os, hang han dog ved os med den inderligste Kærlighed, som og alle hans Søsken holdt inderlig af ham.

At Bedstemoder Krarups Optegnelser.

Ove Thure Nicolai Krarup. Blandt de 11 Søsken fra Haraldslund var det Onkel Ove og hans Hus, som i lange Tider blev Midtpunktet for hele Familien; i den Skildring af Haraldslundslægten, det her er forsøgt at give, er det kun rimeligt, at han faar en lidt mere indgaaende Behandling end de andre. Maaske vilde det naturlige have været, om en af Sønerne her havde givet en Skildring af deres Hjem, men da de har ment, at andre hellere maatte gøre det, har jeg fundet det rimeligt, at en af de mange Nevøer og Niecer, som skylder Onkel Oves Hus Tak for saa meget, prøvede at fortælle lidt derom. De følgende enkelte Træk og Erindringer faar da tages som et ringe Udtryk for den Taknemlighed, jeg føler for al den Kærlighed, hvormed baade Onkel Ove og Tante Kristiane altid har mødt mig (som alle de andre Nevøer og Niecer).

En virkelig historisk Skildring fra først til sidst af Hjemmet og den Kreds, der samledes der, maa man naturligvis ikke vente at faa; det er udelukket, ikke alene fordi mine egne Erindringer selvfølgelig kun er fra den senere Tid, men ogsaa derved, at disse Linier skrives fjernt fra Forbindelse med alle andre i Kredsen paa et Værelse i Rom, hvor jeg sidder

ganske alene, kun henvist til mine egne Erindringer.

Onkel Ove var født 15/10 1833, blev Student i 1851, juridisk Kandidat 1857, var i en Række Aar Fuldmægtig i Amager Birk, hvor han forstod at vinde Befolkningen for sig, saa mange vedblev at høre til hans faste Klientel, efter at han i 1873 havde begyndt en Overretssagfører-Forretning. Allerede ganske ung havde han grundet sit eget Hjem ved Ægteskabet med den ganske jævnaldrende Kusine Kristiane, som — køn og livlig, energisk og dygtig, Fyr og Flamme for alt det meget, der optog og interesserede hende — paa en Maade var ham og hans mere flegmatiske Natur saare ulig. Men her som saa ofte viste det sig, at Extremer godt kan forliges; trods Modsætningerne i Naturen kom der kun godt ud af Forbindelsen, og det blev et i høj Grad lykkeligt Ægteskab. Det var den 2. December 1859, Brylluppet stod, og Børnene (Viggo blev født 1860, Ellen 1862, Ove Thure 1867 og Frode 1873) og deres Opdragelse kom snart til at optage baade Faderen og Moderen; begge to holdt de meget af Børn, og da de mistede Sønnen Olaf, som 5 Aar gammel døde i 1876, følte de det som en stor Sorg, som vi yngre endnu mange Aar efter mærkede hos dem.

I det Hjem, de grundede, først paa Kristianshavn, fra 1876 i det gamle Hus i Vester Voldgade 89, hvor de blev boende lige til 1906, samlede de med enstaaende Gæstfrihed Slægt og Venner fra fjern og nær, først naturligvis deres egne jævnaldrende, men snart ogsaa Børnenes Kammerater, Venner og Veninder, som alle modtoges med Venlighed af Vært og Værtinde og fik deres Del af den Hygge, de forstod at skabe om sig. I adskillige Aar havde de ogsaa Pensionærer i Huset, først og fremmest i lange Tider Frk. Anna Hjort, Frk. Zahles betroede Forstanderinde, siden mest unge, oftest Børn fra Provinsen, som søgte til Skoler i København. Sikkert kan det siges, at disse unge, som de tog til sig, hos dem fandt et godt Hjem og befandt sig vel; baade Onkel Ove og Tante Kristiane holdt, som før nævnt, altid af Børn og Ungdom, og Tante Kristianes Virksomhedsstrang gjorde, at hun med Glæde paatog sig det utvivlsomt ikke lidet forøgede Arbejde i Huset, der var en nødvendig Følge deraf; det er ingen Frase, men kan siges med absolut Sikkerhed, at de med Kærlighed tog sig af dem alle.

Der herskede i „89“ en oprigtig-kristelig Grund-

stemning; baade den jyske Proprietærson og den sjællandske Præstedatter var troende Kristne, og de opdrog Børnene til flittig Kirkegang; de tog sig ogsaa af mange fattige (en Opgave, som Ellen siden med stor Kærlighed og Opofrelse fortsatte i større Stil) og lod ofte fattige Studenter komme til deres Bord; Onkel Ove var til Stadighed Medlem af Bestyrelserne for et stort Antal godgørende Foreninger. — Politisk havde Onkel Ove tidlig sluttet sig til Højre, og Provisoriestriden gjorde ham kun yderligere udpræget i dette Standpunkt; modsatte politiske Anskuelser var han ikke meget forstaaende overfor og altid meget ivrig til at søge at formaa de yngre til at opgive en saadan Fordærvelighed.

Men for øvrigt var det i det hele ikke voldsomme Problemdrøftelser, der optog Huset; jævnt og naturlig glædede man sig der ved, hvad Livet bød af godt og fornøjeligt. Baade Onkel Ove og Tante Kristiane vilde gerne gøre det hyggeligt for alle, som kom, og det er nærmest forbavsende, saa mange de magtede at faa samlet om sig. Foruden Børnenes Venner og Veninder var det dog især Slægten, som stadig kom der. Onkel Ove havde en meget stærkt udviklet Slægtsfølelse, og det at høre til den krarupske Slægt var en stærkt virkende anbefaling. Han tog sig med Raad og Daad, ja tildels ogsaa med pekuniær Støtte af de Svigerinder, der som Enker flyttede til København,

Barnebillede fra Haraldslund (Gottfred, Christian og Marie).

Ove Krarup

men først og sidst af de mange Broderbørn, der stadig gik ud og ind i Huset og altid blev modtaget med lige Venlighed og Hjertelighed, naar som helst og saa ofte de kom.

Jeg har i de senere Aar undertiden tænkt paa, hvorledes det var muligt med Onkel Oves dog ikke ubegrænsede Indtægter at føre et saa gæstfrit Hus. Vel var det billigere Tider, og

vel tjente han ganske godt; alligevel er det al Ære værd med 12–14 000 Kr. — som i mange Aar tillige skulde strække til til at underholde Bestemoder og Faster Lise — at holde aabent Hus evig og altid, ikke alene hver Søndag, hvor der ofte kunde komme 15–20 eller endnu flere til Middag, men ogsaa mange Hverdage. Det gamle Ord om Hjertelum og Husrum kan være godt nok; det var nu ikke saa lidt af et Kunststykke, Tante Kristiane præsterede ved stadig at have Mad til de mange, oftest uden forud at ane, hvor mange der kom.

Saa længe Børnene var mindre, foretoges der store Bornefester til Frederiksberg, Josty, Zoologisk Have eller til Dyrehaven; en Gang om Aaret en større Skovtur med svære Kasser af medbragt Mad til de 20–25, som kørte rundt hele Dagen i et Par store Char-à-banc'er. I mange Aar var der i „89“ hver Vinter Danseøvelser med derpaa følgende Bal; adskillige Gange spilledes der Dilettantkomædie til megen Moro, især vel for de agerende selv.

Siden, da Børnene blev voksne, blev Formerne for Fornøjelserne mangfoldigere. Allerbedst var vel næsten Viggos Idé om de store Udflugter paa flere Døgn, hvor ca. 60–70 unge med den evig ungdommelige Tante Kristiane som Anstandsdame tog af Sted

paa særlig lejede Dampbaade: til Kullen, til Møens Klint, til Båstad og hvor det nu var, disse Ture gik hen under Førerskab af Ove Thures nære Ven, den utrættelige „H. P.“ (nuværende Rektor ved Efterskølestens Skole H. P. Hansen).

Men O. T.s Kreds havde ogsaa Interesser ud over Fornøjelserne alene; fra sidst i Firserne, da de aarlige Sommerferierejser til Sønderjylland havde ført til Stiftelsen af Foreningen „To Løver“ til Pleje af en udvidet Forbindelse mellem Sønderjylland og Kongeriget, fra den Tid af og langt op i Aarene blev Hjemmet i „89“ ogsaa et af Midtpunkterne for denne nationale Sag, som optog os alle stærkt.

Djse faa Træk faar være nok til forhaabentlig at have gjort det forstaaeligt, at Huset i „89“ for alle os, der Aar efter Aar færdedes der, staa i et ganske eget Lys som noget for sig, som vi altid med Taknemlighed tænker tilbage paa; det var underlig vemodigt, da de gamle flyttede ud i Ove Thures Hus paa Steen Blichers Vej. En sidste Gang, ved Guldbrylluppet i 1909, samledes 60–70 af den gamle Kreds for at sige Tak for alt, hvad de havde været for os;

Vestervoldgade 89 (Penmetegning af Landskabsmaler Dull)

saa døde Ellen 1911, Onkel Ove 1912 og Tante Kristiane 1913, livlig og aandsfrisk til det sidste.

Alfred Krarup.

En supplerende Bemærkning.

I min Fætter Alfreds kønne og træffende Omtale af vort gamle Hjem er der et enkelt Punkt, som jeg gerne vil have Løv til at uddybelidt. Jeg er nemlig bange for, at der — for fremmede i alt Fald — kan være lidt misvisende ved Fremhævelsen af det politisk ensidige Sindelag, som Far uregtelig kunde lægge for Dagen. Man kunde maaske deraf faa det Indtryk, at Hjemmet i „89“ var præget af Snæversind og Ufordragelighed, og dette var dog saa langt fra Tilfældet. End ikke for Far selv gjaldt dette, trods alle de skarpe Ord, han kunde lade falde om anderledes tænkende, thi var han end „god Højremand“ og sædvanlig fuldt rettroende over for sit Partis Læresætninger, var han dog i Virkeligheden ikke uden personligt Frisind. I særlig Grad gav dette sig Udtryk i hans frie Syn paa Kvindens Stilling i Samfundslivet, hvilket hang sammen med, at han, der ved sit Væsens Godhed blev saa mange Ensommes Hjælper og Ven, saa ofte folte sig stærkt grebet af de Klager, som fortrykte Kvinder kom til ham med over Mænds Uret mod dem. Men selv hvor han stod urokkelig fast paa gammelkonservative Standpunkter, førte dette ham dog aldrig til Brud med de unge, som kom i Huset og var paa-virkede af nyere Tidens Tanker. Han forstod dem ganske vist ikke og rystede ofte paa Hovedet af dem, men han bar over med dem og trøstede sig med, at saadanne Ungdomsforvildelser nok rettede sig med Tiden. Og den Tro bevarede han til det sidste, selv om de en Gang unge kom godt op i Aarene uden at

Kristiane Krarup

være forbedrede endnu. — Alligevel, naar Politik eller „Anskuelser“ i det hele aldrig kom til at sætte Skel i vort Hjem, var det først og fremmest Mors Skyld, for hun var ikke blot ikke snæver, men hun var rummelig som faa. Med hendes Temperament var der givet hende en lykkelig Eyne til at se alt fra den lyseste Side og mest at lægge Mærke til det gode i, hvad der hændte, og kunde i enkelte Tilfælde end ikke hun faa Øje paa dette, var hun dog aldrig i Tvivl om, at der med alt, hvad der skete, *var* en god Mening, som vi blot endnu ikke forstod. Og saadan ogsaa med de Mennesker, hun traf paa sin Vej — og de var mange i Aarenes Løb —, altid saa hun det bedste hos dem, og derved skete det vel ogsaa, at disse virkelig kom til i særlig Grad at vise hende deres gode Sider. Tit lo vi mere verdenskløge Børn af hende, saa ukritisk, som vi syntes, hun var, men hun smilte blot stille og blev ved sit. Hun skuffedes da vistnok heller aldrig, for hun, som næppe nogen har hørt tale mindre godt om noget Menneske, hun vandt sig selv kun Venner i Livet. Og hendes lyse Syn, hendes milde Sind og hendes fromme Tro fulgte hende gennem 80 Aar uden at beskæmmes. Fr. Kr.

Ved Kristiane Krarups Jordefærd den 21. Juli 1913 blev nedenstaaende Sang paa Melodien: Befal du dine Veje afsunget.

Ved Sommertid du fødtes,
ved Sommer hjem du gik,
saa sommermildt vi mødtes
af Solen i dit Blik;
den varmed, saa det groede,
og efter Soles Art
paa onde som paa gode,
den skinned mildt og klart.

Smaablomster glad sig fojed
omkring den i en Krans,
og unge Træer bojed
sig gerne mod dens Glans.
Med Sommer klædtes Mulde,
hvor mildt dens Lys blev sendt;
den skinned, som den skulde,
til Dagens Værk var endt.

Ved Sommertid du fødtes,
ved Sommer hjem du gik,
saa sommermildt vi mødtes
af Solen i dit Blik.
Som alle Jordens Sole
for os den gled bag Sky —
den Gud, paa hvem vi stole,
han tænder den paany. II.

Christian Nielsen Krarup. Min Fader, Christian Krarup, født 18/8 1831, stammede fra Haraldslund. Min Moder, Nelly Aalborg, var derimod barnefødt i København, hvor hendes Fader var Skoleinspektør. Hun blev som ung Pige Lærerinde hos Pastor Fønss i Grundfør Præstegaard i Nærheden af Haraldslund, og hun lærte der Fader at kende, som da var Forvalter hjemme og Lærer ved det derværende Landvæseninstitut. Den 29/11 1856 holdt de Bryllup, og deres første Hjem var Nygaard i Ikast Sogn ved Herning. Senere flyttede de til Vendsyssel. Fader købte Gaarden Kneverhede i Nærheden af Sæby, og omtrent samtidig købte hans Broder Henrik Snedker-gaarden, der laa en Mil længere borte, og en anden Broder, Janus, blev Forpagter paa Ottostrup, hvorfra Jacob Holm, der var gift med Faders ældste Søster, Marie, flyttede til Sæby. Her boede ogsaa Tante Rikke, og der blev en livlig Forbindelse mellem de fem Søsken.

Vi var en stor Børneflokk, 11 i Tal. De fem ældste døde tidligt, medens vi andre seks voksede op i et godt og kærligt Hjem under smaa og beskedne Kaar. Mine Forældre var alvorlige Kristne, og vi begyndte altid Dagen med Andagt, og det var en staaende Regel, at vi Børn fulgte med dem i Kirke om Søndagen. Baae Fader og Moder var musikalske, og det var Moders største Lyst at sætte sig til Klaveret og faa os Børn og vore Kammerater til at synge.

Fader blev senere Vejassistent og maatte rejse meget omkring; saa styrede Moder Gaarden og Børneflokket med dygtig og energisk Haand; hun skyede intet Offer, naar det gjaldt hendes Børns Ve og Vel. Da vi Børn blev voksne, og det kneb med Penge til videre Uddannelse, oprettede Moder en Skole for Omegnens Børn for at kunne hjælpe med ved de forøgede Udgifter.

Aar 1900 flyttede mine Forældre ind til Sæby, hvor de havde tre stille og rolige Aar. Moder døde 1903. Fader blev den sidstlevende af den store Børneflokk fra Haraldslund; han var ualmindelig rask og rørig omtrent til det sidste. Han døde 1920 89 Aar gammel og hviler paa Sæby Kirkegaard ved Siden af Moder.

Marie Hundahl, født Krarup.

Henrik Nielsen Krarup var født 29/4 1835. Han gik en Tid i Aarhus Latinskole, lærte derefter Landvæsen og opholdt sig senere hos Faderen i København, medens han lærte Landmaaling og Nivellering. Han

var derefter Forvalter hos Holstein Rathlou paa Rathlousdal og var senere som nygift Faderens Bestyrer af Hegnsholt i den Tid, han ejede den. Han opholdt sig derefter en Tid i København, hvor han boede i samme Hus som Faderen, og derfor blev den af Sønerne, der var hos ham; da han døde. Han fik derefter Butterup Mølle under Løvenborg i Forpagning og blev senere i en Aarrække Ejer af Snedker-gaarden i Hørby Sogn i Vendsyssel. Her oppe fik han ogsaa flere Gange til gensidig Glæde og Tilfredshed Brug for sit Kendskab til Landmaaling og Dræning, blandt andet paa den nærliggende Herregaard Haven. Men da de for Landmændene saa vanskelige Aar indtraf i Begyndelsen af Firserne, kunde Gaarden ikke længere holdes af den ubemidlede Landmand.

Han maatte derefter foretage den for ham sikkert meget svære Flytning fra Landet til Byen. Han fik i Slutningen af 1883 en Stilling under Vejervæsenet i København, som han beholdt til sin Død Aar 1900.

Han var en ret blød og følsom Natur, hvem de mange Søskenes tidlige Død (alene i 1878 døde tre) var en meget stor Sorg. Og han holdt af sine Kornmarker, hvor han med egen Haand havde saaet hvert Korn, saadan, at det gik ham inderlig nær ikke alene af pekuniære Grunde, naar Høsten mislykkedes.

Hans første Ægteskab (ophævet 1883) var med Julie Marcowna Claudi, Datter af forhenv. Overrets-assessor, senere Herredsfoged Claudi, der havde gjort alt for gennem dygtige Lærere at bibringe sine Døtre de bedst mulige Kundskaber, særlig i Sprog, Historie og Musik. Ved Siden af at passe Huset læste hun selv med Børnene og sørgede omhyggeligt for god og passende Læsning til dem, og hun bragte Drengene frem til den afsluttende Eksamen i Byskolen. Hun døde 1909 med Bøn om, at Gud vilde føre hendes Børn hjem i Jesu Tro.

Hans andet Ægteskab var med den endnu levende Henriette Claudi, Datter af Landmand Claudi.

Alfrida Krarup.

Janus Balthazar Krarup blev født den 7. Septbr. 1838. Hans Hu stod til Landet, han elskede at færdes ude i Naturen, det var derfor ganske rimeligt, at han efter endt Skolegang kom til Landvæsenet.

Han gennemgik sin Læretid paa Haraldslund og kom derefter som Forvalter til sin Svoger, Holm, der dengang var Forpagter paa Sæbygaard og Ottostrup i Volstrup Sogn ved Sæby.

I Nabosagnet, Understed, var der en Pastor Lund, en Mand, der var elsket og agtet i vide Kredse; han var en Mand med store Evner, bl. a. var han baade musikalsk og digterisk begavet. Hans Hustru, født Lunddahl, styrede det store, gæstfri Hjem med sjælden Dygtighed og opdrog deres tre Børn med den Strenghed, der karakteriserede de Tiders Opdragelse. Janus Krarup, der var meget musikalsk begavet, blev en hyppig Gæst i Præstegaarden, og snart vandt han den unge Præstedatter Caroline, der spillede glimrende Klaver; man kan vel nok sige, at det til Dels var Musikken, der bandt de to unge sammen.

I 6½ Aar var de forlovede, saa købte Pastor Lund Gaarden Krættstrup til dem. Smaat og tarveligt begyndte de, men unge, energiske, som de var, arbejdede de sig fremad, til de nogle Aar senere overtog Ottostrup som Forpagtning.

Caroline havde arvet sin Faders Blidhed og musikalske Talent og sin Moders store Dygtighed som Husmoder. Hun fik i de kommende Aar Brug for begge Dele; svære Aar med megen Sygdom faldt over det unge Hjem. Tuberkulosen knugede den store, tilsyneladende saa kraftige Mand, men efter tre Aars Kamp bukkede Janus Krarup under for den forfærdelige Sygdom. Han døde den 17. Marts 1878.

I 15 Aar stred den unge Enke en haard Kamp for at holde Hjemmet for den opvoksende Børneflokk — 4 Sønner og 2 Døtre —, med en Energi, der søger sin Lige, satte hun sig ind i den store Bedrift, var paa Færde tidlig og silde og tog selv Del i alt Arbejdet.

Siden 1898 har hun levet i København, omgivet af de tre Børn, der endnu er i Live. Hendes Børn ser med Kærlighed og Beundring op til hende for det Hjem, hun skabte for dem og alle deres Venner paa Ottostrup og for hele hendes Livsgerning.

Paa hende passer i Sandhed Ordet:

„Guds Kraft fuldkommes i Skrøbelighed.“

Henriette Kragh, født Krarup.

Alfred Krarup. Den 30. Marts 1873 døde min Far paa Eriksholm fra sin unge Hustru og sine fem smaa Børn. Som man af vor Farmor, Henriette Krarups Manuskript vil se, var han hendes Yndlingsbarn, ikke fordi han var den ældste eller den yngste, men fordi han fra ganske lille maa have haft noget særligt ved sig, der gjorde, at man fik ham kær. En saa udpræget Forkærlighed fra Moderens Side, kunde godt have fremkaldt en vis Bitterhed hos hans Søkende; men

blot den Maade — som jeg mindes ganske tydelig —, hvorpaa de alle sagde: „Alfred“, og omtalte og behandlede os som „Alfreds Børn“, er mig Bevis nok for, hvor højt de alle satte ham. Et andet: at alle de Drengbørn, der blev født i Slægten den nærmeste Tid efter hans Død, blev opkaldt efter ham.

Om hans Barndoms- og første Ungdomstid ved jeg ikke andet, end hvad der staar i Bedstemoders Manuskript. En Udtalelse af hans Soldaterkammerat, senere Murermester Kruse i København, vil jeg dog anføre; mange, mange Aar senere sagde han til mig: „Tror De, nogen anden end Alfred kunde have fundet sig i, at hans Moder saaledes fulgte efter ham fra Sted til Sted?“ Og hvorfor? Sikkert fordi han var saa afholdt, at Soldaterkammeraterne ikke nænnede at drille ham med dette lidt overdrevne Udslag af Moderkærlighed.

I 1865 kom han her til Sjælland og blev Forpagter af Gaarden Severinsminde under Baroniet Løvenborg. Blandt de nye Hjem, han her lærte at kende, var det Henckellske i Kobbellhusene ved Løvenborg, som Husfaderens joviale Lune — han var ikke for intet Morbror til Olaf Poulsen —, Husmoderens udmærkede Mad og tre nydelige unge Døtre gjorde til et kært Samlingssted for Egnens Landmænd. Ret hurtigt forlovede han sig med den ældste af Døtrene, Thora Henckell, og i Eftersommeren 1866 stod deres Bryllup.

Hus og Hjem stod parat, og straalende lykkelig begyndte mine Forældre deres Ægteskab. Alt saa lyst og godt ud for dem, — kun een Vanskelighed, og i mine Øjne en meget stor Vanskelighed, havde Mor i hele sit kortvarige Ægteskab; Farmor kunde ikke tænke sig at undvære Fars daglige Selskab og blev boende hos dem i de 7 Aar, Ægteskabet varede, lige til Faders Død. Hvis Far ikke havde været, som han var, Godheden og Ridderligheden selv, var det sikkert ikke gaaet, og endda kunde det være vanskeligt nok.

Meget hurtigt kom der tre Børn, to Piger og en lille Dreng, og ganske kort efter Drengens Fødsel overtog Far, der hurtigt havde vist sig som en meget dygtig ung Landmand, Forpagtningen af den store Gaard „Eriksholm“ ved Bramsnæsvej, tilhørende Kammerherre Holstein. Et virksomt og lykkeligt Liv laa her for ham, og han tog fat med Energi. Endnu en lille Pige og en lille Dreng fødtes her, men endnu

før den sidste Fødsel blev Far angreben af Tuberkulose. Han naaede at se sin mindste Søn blive hjemmedøbt; men Kræfterne svandt hurtigt. Den 30. Marts 1873 døde han og blev begravet den 7. April fra Aagerup Kirke, hvor to Præster talte i varme Ord ved hans Baare. Musikalsk var han som de fleste af Slægten, og hans stærke, smukke Stemme havde baaret Sangen i Kirken Søndag efter Søndag.

Paa hans Begravelsesdag blev hans lille Søn fremstillet i Kirken, hvad der gjorde et gribende Indtryk paa alle.

I den krarupske Slægt rasede Tuberkulosen i de Aar og bortrev mange af Fars Søkende. I Mors Slægt derimod har der, saa vidt jeg ved, aldrig vist sig noget Tilfælde deraf; men det viste sig hurtigt, at hun ved Plejen af Far var bleven smittet.

Et Aar efter Fars Død beholdt hun Forpagtningen af den store Gaard, men flyttede saa til København, hvor hun bedre mente at kunne opdrage sine fem smaa Børn. Bedstefar Henckell var heldigvis velhavende og hjalp hende paa bedste Maade.

Men kun ganske faa Aar fik hun Lov at leve med sine Børn. Den 13. Januar 1877 døde hun fra os, og da var jeg, den ældste, kun 9 Aar gammel.

Men vi havde den Lykke i hendes Søster Almine, der flyttede til os, at finde en anden Mor, der gjorde vort Hjem lykkeligt og harmonisk, saa vi, skønt forældreløse, ikke følte os fattigere end andre Børn.

Kathrine Dall, f. Krarup.

Albrecht Thaar Krarup blev, yngst af alle Børnene, født paa Haraldslund den 15. Juni 1843, kom efter Konfirmationen 1858 først i Urtekræmmerlære; men gik snart — som saa mange af Brødrene — til Landvæsenet og var Elev først paa Fuglsang ved Hammel, siden hos den dygtige Janus B. Krarup paa Institutet paa Skaarupgaard. Saa kom han til Svogeren, Forpagter Jacob Holm paa Sæbygaard, der jo var gift med den ældste Søster, Marie. Siden blev han Forvalter først en 3—4 Aar hos Baron Løvenskiold paa Løvenborg, saa et Par Aar i Jylland (paa Bygholm), endelig hos Kammerherre Sehested paa Broholm. Det sidste Sted var han kun ganske kort, da han der fik stærk Blodspyting, saa han maatte tage til sin Broder Alfred paa Severinsminde, hvor han altid var en velset Gæst, som alle holdt af.

I Sommeren 1870 besøgte han Svogeren Holm og forlovede sig der med den attenaarige Lærerinde,

Christine Arnoldine Grønnerup; Aaret efter lykkedes det ham at faa Fogedgaarden ved Arden St. i Forpagtning, og 14. Marts 1872 holdt han Bryllup. De fire Aars Ægteskab blev for dem begge en lykkelig Tid; men Brystsygen slap ikke sit Offer. Først fik han dog solgt Forpagtningen, og de flyttede til København i Maj 1876. Straks efter døde han (29. Maj), saa sad Moder tilbage med de to smaa Dreng — den tredje døde 4 Uger efter Faderen —, men (skønt kun 25 Aar) havde hun dog Energi og Kraft nok til lykkelig at tage den svære Opgave op, at faa de to smaa opdraget og fort frem i Verden.

Alfred Krarup.

Gottfredine Marie Krarup var den ældste af Børnene, født den 19. August 1828. Hun blev ved sine personlige Egenskaber — Alvor og Forstand forenet med stor Godhed — allerede i Barndomshjemmet en Støtte for sine yngre Søsken, der altid senere omtalte hende med den største Kærlighed.

Hun blev 1856 gift med Jacob Holm, Søn af Prokurator Holm i Hobro. Holm havde først baade Sæbygaard og Ottostrup i Forpagtning, senere blot Ottostrup. Holms havde ingen Børn, og Christian Krarups ældste Datter, Henriette, var hos dem som Plejedatter. Er det ikke et Bevis paa den stærke Samhørighed, der den Gang fandtes i Slægten, at Broderen overlader sin barnløse Søster, Marie, sin ældste Datter? Hun blev imidlertid syg og døde, 15½ Aar gl., til deres store Sorg.

Holms flyttede fra Ottostrup til Sæby, og herfra rejste Marie Holm, der var blevet angrebet af Brystsygen, til København for at søge kyndig Lægehjælp. Hun døde her i sin Moders og Søsters Hjem den 29. September 1874 og blev senere begravet paa Sæby Kirkegaard. Holm døde 1910.

Frederikke Marie Krarup var født paa Haraldslund den 29. April 1841. I Moderens Beretning om Alfreds Liv omtales hun nogle Gange. Sine senere Aar tilbragte hun i Sæby, hvor hun var Lærerinde ved Skolen, og i de Aar var hun om Søndagen en kær Gæst snart hos den ene og snart hos den anden af Brødrene paa de nærliggende Gaarde. Hun blev angrebet af en anden Form for Tuberkulose end den, de andre Søsken døde af, rejste til København for at faa Sygdommen taget under Behandling og døde der i sin Moders Hjem den 23. Marts 1878.

Thora Krarup, født den 29. April 1841 paa Haralds-

lund. Om hendes Ungdom skal her anføres, hvad en nulevende Sagfører, der i sine unge Dage lærte Landvæsen paa Haraldslund, sidste Aar skrev om hende til en af hendes Døtre: „Hvor husker jeg nøje fra den Tid Deres Moder, som da var en blomstrende ung Pige, hvem alle, der kendte hende, holdt af; hun var ikke egentlig, hvad man kalder smuk; men der var noget meget tillalende og yndefuldt over hende, dertil livlig og ligefrem mod alle.“

Den 13. Februar 1861 blev hun gift med Vilhelm Ove Carl Claudi, Søn af afd. Herredsfoged Claudi, Vestervig, og derefter bosat paa Nygaard i Ikast Sogn. Det var ikke nogen let Opgave at være den styrende og ledende i det ret store Hus med mange Tjenestefolk, og efterhaanden som den store Børneflokk kom til, 9 i Tallet, hvoraf kun den yngste døde som spæd, blev det ikke lettere.

Hun var dog altid den kærligste Hustru og Moder, en sand Kristen, hvilket satte sit Præg paa hele Hjemmet, hvor hun altid var den gode- og forstaaende overfor alle, med hvem hun kom i Berøring.

En dygtig Husmoder var hun, der aldrig sparede sig selv; men tværtimod altid ofrede sig for alle i Hjemmet for at gøre dette saa hyggeligt og godt som muligt, og selv da Kræfterne mere og mere svigtede, klagede hun aldrig.

Sine sidste Aar var hun næsten altid syg, dog ikke sengeliggende til Stadighed. Hun døde Søndag Morgen den 10. November 1878 i sit 38. Aar og blev begravet den 18. November paa Ikast Kirkegaard under megen stor Deltagelse. Hendes tidlige Død var et uerstatteligt Tab for de mange Børn og hendes dybt bedrøvede Ægtefælle, der først døde den 19. Februar 1921.

Marie Claudi.

Kirstine Elisabeth Christiane Krarup. Elise Krarup var født den 25. Februar 1837. Hun var en Tid Lærerinde hos Familien Stallknecht paa Endelave, hvor hun maa have haft en lykkelig Tid, for den kom hun ofte tilbage til i sine Erindringer. Hun tilbragte derefter en Række Aar skiftevis hos forskellige af Brødrene, indtil hun kom til at styre Hus for Moderen i København. Her boede hun vel de sidste tredivende Aar af sit Liv i Blagaardsgade. Færdedes hun ude, saas hun altid i Følge med sin Hund; hun var en stor Dyreven. Den meste Tid boede hun overfor den beplantede Plads, der hørte til Blagaards Seminarium, og her havde hun en Del Aar, ved sin tro-

faste gamle Jomfru Jacobines Hjælp, et mindre Pensionat for studerende. Her var hun i Nærheden af Set. Johannes Kirke, som hun trofast holdt sig til gennem Aarene, og her havde hun en lille Gerning indenfor Menigheden med at tilse gamle.

Hun havde en overordentlig stærk og varm Familiefølelse, og efterhaanden som de mange Sorger kom indenfor den store Familie, kom de til at hvile stedse tungere paa hendes Sind. Hun huskede ikke alene enhver Fødselsdag indenfor Familien, men hun vidste grundig Besked om den enkelte og var utrættelig og opfindsom i sine Forsøg paa at trøste og hjælpe, naar Sorger og Vanskeligheder kom.

Hun kom til at overleve sine tre Søstre, som hun holdt saa meget af, i mange Aar. Da hun døde 1908, var hun vistnok træt af Dage; men hendes Familiekærlighed var vaagen til det sidste, og det mærkedes efter hendes Død, at der var bristet et Bindeled i Familien.

En Broderdatter.

Ellen Krarup. I „Nationaltidende“s Tillæg den 17. Maj 1911 har Frk. Mathilde Lütken i „Kvindernes Blad“ skrevet et meget smukt Stykke om den nys afdøde Kommunelærerinde Frk. Ellen Krarup.

Hun bliver karakteriseret som en af disse, desværre saa sjældne, helstøbte kristne Personligheder, som med glad Sind lever et opofrende Liv i Christi Fodspor, en af dem, om hvilke der saa betegnende er sagt, at de er som Foraarsbebudere om en bedre Verden, der engang skal komme.

Hun var født i et lykkeligt Hjem og var omgivet af talrige Venners og Slægtinges Kærlighed; men hendes Menneskekærlighed og dybe Guds frygt bragte hende tidligt ind i et stort og alsidigt Arbejde for de smaa i Samfundet, hvem hun med sin klare Forstand, sit kærlige Hjerte og sin stærke Tro paa alle Maader søgte at komme til Hjælp.

En stakkels Moder bad hende engang om Hjælp for Børnenes Skyld overfor en forfalden Mand. Hun hentede ham i en Beværtning. Da hun senere traf ham drikkende hjemme, talte hun med Manden, og han gav hende Lov til at kaste Brændevinen ud. „Gør det selv,“ sagde hun, og Manden gjorde det.

Gennem Værgeraadet fik hun ofte Lejlighed til at hjælpe, og Fattigplejen havde hendes dybeste Interesse; men bedst er hun kendt fra sit Arbejde med Drengene.

I 18 Aar underviste Frk. Ellen Krarup ved Kom-muneskolen i Larslejrstræde, og hun omfattede sine Elever med stor Omhu. Hun besøgte Hjemmene og kunde faa Tid til at hjælpe en optaget Moder med

Ellen Krarup

at lappe Drengenes Tøj. Om Søndagene arbejdede hun i Søndagsskolen, og hun havde sin lille private K. F. U. M. Virksomhed, hvor Husflid var en af de Ting, der trak de unge Fyre. Hendes kristelige Møder var stærkt paaskønnede af de mange unge Venner, hvis glade Ansigter og kraftige Sang vidnede om, at de var glade for hende og for hendes Arbejde.

Skoledrengene skaffede hun paa Landet i Sommerferien, og der var Sorg i Skolen den Dag, Flaget kom paa halv Stang, og det rygtedes, at hun var død.

„Aa, at det dejlige Menneske skulde dø saa ung,“ sagde en fattig Kone, „mine Drengene gaar hjemme og græder over hende.“

Ved hendes Begravelse saa man, hvordan hun havde vundet Venner. Blandt de mange, der fulgte, saa man fattige Koner med et Par Blomster i Haanden; de gav, hvad de kunde. Provst Ussing talte over Ordene „Komme dit Rige“, og bemærkede, at disse Ord kunde passende være Indskriften over hendes Liv. For det havde hun arbejdet fra sin tidligste Ungdom, og hun havde gennem sin Gerning og sit Liv

paa mange virket som et lysende Forbillede, som et tilskyndende „Hjertene opad!“

Der stod i K. F. U. M.s Maanedssblad et lille Mindeord skrevet af Louis Petersen; det ender saaledes: „ . . . jeg anede, hun var en af dem, der i det stille virker meget ved Forbøn. I sjælden Grad opfyldtes Ordet i Markus 14,8 paa hende: „Hun gjorde, hvad hun kunde.““

Naar en af de Skikkelser gaar bort, synes jeg, at der bliver tommere paa Jorden — og rigere i Himlen.
C. Krarup.

Apoteker Alfred Valdemar Krarup. Valdemar Krarup, Søn af Henrik Nielsen Krarup og Julie Marcow-na, født Claudi, blev født 1868 paa Lillejuleaften.

I Maj 1873 flyttede han med sine Forældre fra Butterup til Vendsyssel, hvor de havde købt en Gaard, Snekergaarden. Det var en rigtig hyggelig Gaard, der — med sit Bindingsværks Vaaningshus, sin store Have og Dammen bag Gaarden — blev et udmærket Hjemsted for Børnene. Og Moderens Dagbog fra 1873 fortæller om det gode Forhold og det livlige Samkvem, der var mellem den vendsysselske Familie. Her boede indenfor omtrent en Mils Omraade Onkel Christian og den højt elskede Tante Nelly, Onkel Janus og Tante Caroline, til Søby var Onkel Holm lige flyttet med den brystsvage Tante Marie, og i samme By boede Tante Rikke, der havde Ansættelse ved Byens Skole.

Faderen var nok god og kærlig mod Børnene; men i det daglige gav han sig ikke videre af med dem. Moderen underviste derimod selv Børnene, og forstod at gøre dem til sine Medarbejdere i Haven, og om Aftenen samlede hun dem gerne om Klaveret og sang med dem, og der blev altid sluttet med et Par Salmer.

Efter at have taget Præliminæreksamen i Søby, blev Drengen allerede Juni 1883 Discipel paa Kong Salomons Apotek i København, hvor han, som det hedder „med Flid og Lyst varetog sin Gerning“ til Læretiden afsluttedes med Medhjælpereksamen 1887.

Herefter var han i to Aar paa Struer Apotek hos Apoteker Schøll, der blandt andet den Gang skrev: „Jeg vil anbefale ham som en af dem, som man glæder sig over, saa længe man har ham, og savner, naar han forlader os. Han er en ualmindelig trofast og paalidelig Karakter, en dygtig Farmaceut“ o. s. v.

I Juni 1890 tog han pharmaceutisk Candidateksamen med Udmærkelse, og efter at have gjort Tjeneste nogle Aar paa Kroneapoteket og afljant sin Værnepligt, fik han i Oktober 1894 Ansættelse paa den kgl. Landbohøjskoles Forsøgslaboratorium.

Her faldt hans Hovedarbejde i næsten 25 Aar.

Ved Siden af at være Assistent paa det kemiske Laboratorium, blev han Medarbejder ved forskellige videnskabelige Arbejder, og han fandt ogsaa her Tid til et gennem flere Aar fortsat selvstændigt Arbejde om „Nedarvning og Variabilitet hos Havre“, og han modtog for en Afhandling herom Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Prisbelønning.

Senere blev han tillige Bestyrer af Landbohøjskolen Apotek og Lærer ved den dermed forbundne Undervisning for Veterinærstuderende.

Professor Storch, der var Forstander for Laboratoriets kemiske Afdeling, skriver efter 23 Aars Samarbejde blandt andet om ham: „Assistent A. V. Krarup besidder den sjældne og overordentlig værdifulde Egenskab at kunne arbejde helt for Sagens

Valdemar Krarup

Skyld alene uden at attraa anden Løn end den Glæde og Tilfredsstillelse, Arbejdet og dets Resultater medfører. Jeg kan med Sandhed udtale, at uden hans fortrinlige Medhjælp vilde det næppe have været

mig muligt at opnaa saa værdifulde og paalidelige Resultater, som vi i vort Samarbejde har naaet."

Hans Hu stod imidlertid efterhaanden til en mere selvstændig Stilling, hvor han i højere Grad kunde udnytte sine Kundskaber og sin praktiske Indsigt, og 1919 fik han overdraget Nørrefarimagsgades Apotek, til hvilket den praktiske Prøve for farmaceutiske Medhjælpere er henlagt.

Han tog ivrigt fat paa Apotekets Reorganisation; men den anden Influenzavinter gav ham et Knæk, som han ikke forvandt, og den 3. August 1920 døde han efter faa Ugers Hjernelidelse, som man mente var en Eftervirkning af Influenzaen.

Han havde et lyst og menneskevenligt Sind, som vandt ham mange Venner, og han var en trofast Son og Broder, der var det oplivende Element i sit Hjem, som han det meste af sit Liv delte med sin Moder.

Først efter hendes Død giftede han sig i Fyrretyveaarsalderen med Anna Dejgaard, med hvem han havde sluttet sig til et københavnsk Menighedssamfund. Hun efterlever ham. Ægteskabet var barnløst.

Alfrida Krarup.

REGISTRATOR

FREDERIK KRARUPS OPTEGNELSER

At de ikke mange Medlemmer af Slægten, der har gjort noget for at udforske dens Oprindelse, er der ingen, som har gjort Frederik Krarup Rangen stridigt som Førstemand.

Gennem sin Uddannelse ved Universitetet og sin Livsstilling som Registrator ved Gehejmearkivet havde Fr. Krarup et stort Forspring for alle andre, og at han benyttede Lejligheden, ses bedst af de Resultater, han kom til.

Fr. Krarup har opdaget, at vor Stamfader Christian Krarups Morfader Hans Larsen Krarup er identisk med Johan af Danmark (— Jan Dennemarek). Desværre blev der intet skriftligt Bevis ført, og det er vel kun et Tilfælde, om Beviset kan findes og føres af den anden.

Registratorens efterladte Papirer og Optegnelser bliver i disse Dage stillet til Disposition for Rigsarkivet, hvor interesserede da maa henvende sig. Imidlertid har Fru Nanna Meinert velvilligst tilladt Udg. at gennemgaa Materialet først.

Af Tryksager var der kun lidet. Man finder et lille Hefte:

12 Psalmer

forfattede i sovnløse Nætter
efter 7 Aars Sygeleje

af

N. B. C. Krarup
Landsvæsenscommissair, N. af D.
København 1863.

Vi aftrykke en af Salmerne, Nr. 5.

Højlovede, algode Gud
Du frelste os af Nøden ud,
Ved Sonnen Din Eenbaarne.

Fra Himlen steg han til os ned,
I Dit, det store Ojemed,
At frelse de Fortabte.

Ved Lære, Lidelse og Død
Han frelste Dem af Deres Nød,
Der troelig ham vil følge.

Med ydmygt og med barmhertigt Sind
Vi finde Vej i Himlen ind;
Men uden det slet ikke.

Et Avisudklip („Nationaltidende“ 1880 ¹⁰/₂, Morgen).
Reddede. Søndagen den 25. f. M. om Aftenen vare 2 Dreng fra Nees ude at løbe paa Skøjter paa Nissum Fjord, hvor de kom ud paa den tynde Is over en Vaage og faldt igennem. De vilde uden al Tvivl være omkommen — da Vaagen var mindst 4 Alen dyb og 8 Alen bred —, hvis ikke to behjertede Brødre, Chr. Kirkegaard Krarup og Poul Krarup, Sønner af Chr. Krarup i Nees, havde hørt deres Nødraab. Den førstnævnte sprang ifølge „Lemvig Avis“, nattet han holdt sig ved Iskanten, at naa Drengene, men forgæves. Imidlertid var der kommet Folk til med en lille Skæde, der blev sat ud i Vaagen, og ved Hjælp af hvilken den ældste af Drengene reddede sig op paa Isen. Da den yngste derimod var saa medtaget, at han ikke selv kunde bidrage til sin Redning, sprang Poul Krarup, der lige saa lidt som Broderen kunde svømme, ud i Vaagen og naaede ved Hjælp af Skæden hen til Drengen, som i bevidstløs Tilstand blev bragt i Land af ham.

To Litteraturhenvisninger: 1) Niels Bygum Krarup citeres i „Den danske Digtekunst V, S. IV af Rahbek og Nyerup“ i Anledning af en Artikel i Minerva Juli 1797 som den, der har hævdet sin Lærer, Chr. Fal-

ster, Forfatterskabet til Satiren: „Den lærde Skriverstue.“ 2) En ret karakteristisk Samtale mellem Frederik VI og Pastor C. N. Krarup i Vivild meddeles i hans „Ergane Pallas med Ceres og Eusebia“, S. 37 ff.

Et Udvalg af Fr. Krarups Optegnelser skal nu gives i kronologisk Orden.

1672 ²/₇ indlefuerede Christen Larsen Krarup Regenschab til Directeurene (i: i Vestindisk Komp.) paa hvist (— hvad) hand paa Compagniens Betiue udi Zylland indkøbt haffuer . . . Vestind. Compagnis Forhandlingsprotokol 1671 ff., S. 26.

Regningen var paa 898 Dtl. 1 Sk., og Varerne var købte i Aalborg og Viborg.

Saml. Indierne, rødt Nr. 436, fol. 66.

1674 ¹/₄ pantsætter Niels Sehested til Mullerup sin Hovedgaard Mullerup med alt Bøndergodset (undt. 10 Gaarde, der tilforn vare pantsatte) til Seign. Christen Lauridsen (Krarup). Pantebrevet undertegnet af Admiral Niels Juel.

Fyenbo Landsth. Skjøde- og Pantebog. Overr. Archiv.

1674 11. Juni har Peter Carisius til Palstrup udstedt en Obligation paa 1400 Rd. til Chr. Lauridsen Krarup i Kjøbenhavn.

1680 sælger Christen Lauridsen Krarup sin Gaard „Oxekoppen“ paa Østergade i Kjøbenhavn (Nr. 56).

O. Nielsen: Kbh. Historie IV, 461. Tillæg til S. 332.

1687 Stormegistue Arfue Rønge og Herre.

Arbi allerdybbiste wunderdanighed andragis, at jeg nu udi min 59de Aar uden Lifs Arfvinger min Tid har frembragt, mine Middeler uden Fortræd etc. etc. . . . hvorfor begjæres Ret til ved Testament eller anden Forfkrivelse frit at raade over sin Eiendom og binde Arvingerne paa hvad Maade, det synes ham raadeligst.

Kjøbenhavn 1687 ¹⁰/₂.

Christen Laurisen Krarup.
Fynske Indlæg.

Bevilget 1687 ¹⁵/₃ for „Christen Larsen Krarup til Mullerup“ (kaldes ib. ogsaa Chr. Lauritzen Kr.).

Fynske Registre 1687.

Af Niels Olsen havde Christen Krarup faaet i Pant Ørlevunderskov By i Bringstrup Sogn, Ringsted Herred, 171 Td. Htk., men paa Grund af en ubetydelig Restance 93 Rdl. og nogen Kornskat lod Amtsskrivere 1684 Godset tildømme Kongen.

Mod Restancens Betaling bedes Godset tilbagegivet eller erstattet med andet i Fyn eller Jylland svarende til Gælden med Renter 4339 ¹/₄ Rdl.

Erklæring herom ønskes 1687 ¹²/₃.

Reutek. Resol. Prot. XII, 164.

Afslaaet 1688 ²¹/₁.

Rentek. Resol. Prot. XV, 203—05,
17,22,

1689 beboer Christen Lauritsen Krarup som Ejer Gaarden Nr. 54 paa Købmagergade, ansat til forhen 510 Rdl. nu 450 Rdl.

O. Nielsen: Kjøbenhavns Diplom. IV, 707.

Den nævnte Gaard vendte ud haade mod Købmagergade og Rosengaarden, og de Levninger, der stod af Nabogaarden, hørte til Frederiksborggade. Altsaa bliver hans Ejendom Grunden paa Hjørnet af Købmagergade og Kulturvel (ligefor den Gaard, som i en lang Aarrække har været ejet af Carl Krarup).

1689 12. Septbr. har Herr Hans Hansen Møller i Gudbjerg Thingkerd med nogle Mænd og Kvinder af Sognet, der ikke vilde søge deres nye Stolestader, men snart gik ind nede i Kirken og snart i Mullerupgaard's Karle- og Kvindestole.

Af Thingsvidnerne ses, at Bispen (o: selveste Thomas Kingo) paa sin Visitats havde advaret disse Personer, at de ikke saaledes maatte give Forargelse i Kirken, endvidere ses, at Koret ved Kirkens Reparation var blevet udvidet, hvorved disse Folks Stole (fra Byen Brenderup) var blevne nedlagte eller flyttede fra at have været ovenfor Prædikestolen til at være nedenfor samme.

Sieigneur Christen Lauridsen Krarup var da Kirkens Ejer og Ejer af Mullerup.

Bøndernes Herskab, Excellencen v. Ahlefeldt til Glorup, sendte disse i en Deputation til Krarup, af hvem de skulde udbede sig at nyde deres Stole som tilforn. Krarup svarede hertil, at Sligt ikke kunde ske, uden Hs. Excellence selv talte med ham derom.

Videre sagde han: „Lad det blæse saa højt, som det kan. Jeg vil møde paa højre eller venstre Side, hvor det gøres fornødent.“

(Meddelt Fr. Krarup af Skolelærer Jørgensen i Kistrup, som fundet i en gl. Tingbog.)

1695 14. Septbr. Kongebrev til Broder Landorph og Raadmand Niels Muule i Odense om at fungere som Commissærer sammen med de to, som Chr. Larsen Krarup maatte ville udvælge for at afgøre Striden mellem C. L. K. og Abraham Wust, der oprindelig kun var en Uenighed om Lagie Beregning paa Vexler o. desl., men siden affødte haarde og mærgaende Beskyldninger fra C. L. K.s Side imod Abraham Wust, der var Creditor i Forholdet. Vælger Krarup sig ikke

2 Medlemmer af Commiss., da skulle de to Tilskevne ene afgøre Sagen.

Fynske Tegnelser.

1700 1. Februar. Skjøde paa Vindumvergaard med Gods m. m. fra Capitain Anders Scheel til Christen Lauridsen Krarup (47 Tdr. Hartkorn, *jus patronatus* til Vinkel, Rind, Almind, Vindum og Brandstrup Kirker samt Bondergods 247 Tdr. Hartkorn — herunder Skaungaard — for 17 500 Rdlr.).

do. Skjøde paa Mullerupgaard med Gods m. m. til Capitain Scheel med *jus patronatus* til Gudbjerg Kirke for 27 500 Rdlr.

1700. Christenn Laurszen Krarup udgiver et Memorial, Mullerup 1700 ¹⁰/₂ af følgende Indhold:

Ved kgl. Missive af 1700 ¹⁶/₁ er han blevet opfordret til at give et Forskud paa 5 000 Rdl. Det er Pligt at efterkomme Kongens Villie, men Kongen bedes dog, at „vilde anfæ min ringe Person's Oprindelse, at ieg er fød af fattige erlige Bønder Folk men Gud allermægtigste har givet mig Lykke udj Kjøbmands Handel, og det fornemmeligen med udenrigs Kjøbmænd udj Engeland, Holland og andre Stæder, ald den Middel ieg i saa Maade med mine endnu uliquiderede Medinteresserede samlet er udj fast Jordegøds anwent“.

Men Gødsel tynges af Skat og Contributioner, og Bønderne have i 2 Aar havt Misvæxt, saa at de ere komme i Fattigdom og somme af dem gaae om og ligge Føden. Deres Husbond maa da betale ej blot Skatterne, men ogsaa give Hovfolkene Kosten. Skjønt der desuden skal betales Penge til ¹¹/₆ til de nævnte ulikviderede Medinteressenter, skal han dog gøre sit Yderste for til s. Tid at skaffe Kongen 3 000 Rdl.

Underskriften egenhændig med en god, men ryttende Haandskrift.

Hermed er H. Maj. tilfreds.

Fynske Indlæg 1700 B. s. v. Christen.

1721. Christian Krarup, Forpagter paa Søvig [i Ovtrup Sogn, 18 Tdr. Htk.] erholdt 15. Debr. 1721 Skjøde paa Dejbjerglund af Commandeur Hans Kaas til Ryberg.

1768 ⁵/₅ tilskjøder Christian Krarup paa Dejbjerglund sin Gaard med Store Oldager i Skern Sogn, underliggende Afbyggere og Gods samt Mølleskyld, ialt 279 Tdr. Htk. til Laurs Ramsing.

Ramsing udsteder derfor s. D. (i Viborg) Obligation paa 12 000 Rdl. D. C. uopsigeligt i 3 Aar til Chr. Kr., nu boende i Viborg.

Viborg Landstings Skjøde- og Panteprotokol Nr. 45 f. 828 f.

1794. Skjøde fra Kammerherre og Landsdommer Friderich Schinckel til Hald til Consistorial Assessor Niels Bygom Krarup, Provst i Hjerm Herred, Præst i Vejrum: Bording Kirke [dengang] i Ginding Herred, for 2 290 Rdlr.

Mod Pant i samme Kirke laaner Køberen samme Dag 2 300 Rdlr. af Købmand Christen Lassen Nyboe i Holstebro, som ⁹/₁₀ 1794 tillader, at Kirkens *jus vocandi* maa udgaa af Pantet. Denne *jus vocandi* overdrages nemlig s. M. til Kongen.

Viborg Landstings Skjøde- og Panteprotokol 1793 f. fol. 192, 306—307.

Registrator Fr. Krarup noterede ²⁰/₆ 1907:

„Om det maatte lykkes til fulde at vide Johan af Danmark som vor Stamfader, da var der hævdet os en Herkomst, vi kunde være bekendt; blot saa ogsaa han kan være os bekendt! Store og mærkelige Folk blev vi visselig ikke, men i saa Henseende spiller Tilfældigheden dog ogsaa en Hovedrolle.

En Tilfældighed er det endelig ogsaa, der har skaffet os det Navn, vi fører. Kun gennem en Datter opnaar vi Forbindelse med denne Mand, og rimeligere vilde det have været, om vi havde taget Navn efter hans Svigersøn Hans Thomasen, der vistnok horte til Langernes hæderlige Slægt fra Roskilde.

Tiden dengang forholdt sig imidlertid ret overlegen overfor Tilhavne, anlagde dem eller bortkastede dem ret vilkaarligt efter fædrene eller mødrene Slægt, eller Smag eller Omstændigheder. Og dersom nu Christian Krarup til Dejbjerglund har lignet de ældre af sine Efterkommere, som min Moder endnu bevarede i sin trofaste Hukommelse, da var han og sagtens ligeledes hans Broder af forholdsvis lav (og bred) Bygning, mørkhaarede og brunøjede, livlige og lidt urolige. Da kunde et Navn som Lange vel falde lidt trykkende som en Spøg eller Parodi, og Modersnavnet med de medfølgende Minder har da frembudt sig som et heldigt Bytte.“

Endelig aftrykkes et Rim [af Fr. Krarup], som en formentlig Karakteristik af Slægtens Stamfædre; fra Forberedelserne til Krarup-Festen 1884:

Det var jævne Folk uden Glans uden Navn,
Men for Herren velkendte og kære.
I Tro og med Tak har de Livets Savn
I Haab om Frelserens Ære.

Udgivet af Sognepræst CHR. KRARUP i Tjustrup pr. Fuglebjerg
Trykt hos LOUIS HOIER, Bogtrykker, Ringkøbing

FRA UDGIVEREN

I Efteraaret 1928 gjorde Kontorchef Fr. Krarup Erlang i Ringkøbing mig den Glæde at sende et haandskrevet Hefte om dagligt Liv i Vejrum Præstegaard for 100 Aar siden, hvilket vil være af Interesse for hele Slægten.

Et udsendt trykt Brev indbragte en Masse Oplysninger af rent personlig Art, foruden at Heftets Udgivelse sikredes økonomisk, og begge disse Ting vil jeg gerne sige Tak for.

Paa given Foranledning optrykkes fra Nr. 5 Artiklen om Fru Inger Hansdatter Krarup og hendes Børn.

Slægtens Medlemmer anmodes om at sende Stof til nye Numre af Meddelelser, at Udgivelsen ikke skal gaa i Staa.

Stamtavlen af 1915 har været udsolgt i en halv Snes Aar, og da der stadig er Efterspørgsel efter den og meget nyt Stof er kommet til, er det maaske paa Tide at tænke paa en ny Udgave.

En ny Udgave bør maaske stilles op paa en noget anden Maade, og den kan vist lettest tilvejebringes ved, at der nedsættes et tre Mands Udvalg, bestaaende af en Redaktør, en Redaktionssekretær og en Kasserer.

Redaktøren besørger alt det skriftlige og overleverer det færdige Manuskript til Redaktionssekretæren; denne besørger Trykningen og overleverer den færdige Bog til Kassereren, som besørger Resten.

Indtil et saadant Udvalg maatte blive nedsat, kan man i denne Sag brevveksle med undertegnede.

Med Hilsen til alle Slægtens Medlemmer.

Tjustrup, Februar 1929.

CHRISTIAN KRARUP.

EPITAFIET I DEJBJERG KIRKE

Slægtens Medlemmer husker, at Apoteker Arnold Krarup i Holbæk i Juni Maaned 1928 udsendte et trykt Brev, hvori han meddelte os sin Beslutning om at lade et Epitafium opsætte i Dejbjerg Kirke til Minde om Christian Krarup til Dejbjerglund og hans Hustru Constance Biugom.

Denne smukke Beslutning blev til Virkelighed. Søndag den 22. Juli 1928 blev Epitafiet overgivet til Dejbjerg Kirkes Styrelse ved en Højtidelighed lige før Gudstjenestens Afslutning. Sognepræsten, Pastor Hans Pedersen, bragte Apoteker Krarup Menighedens Tak for den smukke Gave, og alle tilstedeværende rejste sig. Apoteker Krarup fortalte derpaa lidt af Slægtens Historie og udtalte, at det havde været Tanken at sætte det Ord paa Epitafiet, som havde staaet paa Slægtens Gravsted:

Gid den rige Velsignelse,
som den kærelige Styrer saa længe

har ladet hvile over Familien,
ogsaa i Fremtiden maa vedvare
og følge den indtil de fjærneste Tider,

men Pladsen havde ikke tilladt det, hvorfor der nu staaer det Ord:

Lyffelig den Slægt,
der vandrer i Herrens Spor.

Med Henviisning til de lokale Blades Omtale af Højtideligheden (f. Eks. „Skjern Avis“ 23. Juli 1928) skal Epitafiets Indskrift nævnes.

Paa Midterpartiets Mindetavle læses:

Til Minde om
Slægten Krarups Stamforældre

Christian Krarup
til Dejbjerglund,
født 1699 død 1766

Søn af Hans Thomsen Lange til Vormarksgaard og Inger Hansdatter Krarup, en Datter af Hans Lauridsen Krarup, der skal være falden som Oberst i Slaget ved Chotin 1673, saa Aar efter hendes Fødsel, hvorfor hendes Farbroder Christen Lauridsen Krarup til Mullerup og Bindumovergaard antog sig hende, hvis Sønner som Erkendtlighed antog Slægtnavnet Krarup,

og hans Hustru

Constance Biugom,
født 1707 død 1766

Datter af Niels Biugom til Biumgaard og Maren Thuresdatter, hvis Moders Farfaders Forældre var Bisfop i Aalborg Jacob Jensen Holm og Else Pedersdatter Løvenbalk. Denne sidste Fader var Bisfop i Viborg Peder Thøger Jensen, født 1533, død 1595, Søn af en tidligere Munk, Læsemester ved Viborg Domkirke Thøger Jensen, født ca. 1480, død 1538, som paa Spindefiden skal have nedstammet fra Etten Løvenbalk.

Et Avisreferat slutter med Ordene „Epitafiet, som er meget smukt, er en Pryd for den gamle Kirke.“

Det er Udg. af „Meddelelser om Familien Krarup“ en Glæde at kunne udtale sin Formening om at have

alle Slægtens Medlemmer bag sig, naar han her paa Slægtens Vegne overfor vor Slægtning Apoteker Arnold Krarup i Holbæk udtaler Slægtens dybeste og kærligste Tak for Epitafiet i Dejbjerg Kirke.

LEVNEDSSKILDRINGER

Maren Kirkegaard Krarup, født 27. Oktober 1851, blev gift 4. November 1881 med *Knud Kristensen*, som var født 19. August 1856. Deres første Hjem var Mose-toft i Nees, en udstykket Gaard fra Marens Fødegaard, Nr. Kirkegaard i Nees. Efter nogle Aars Forløb bortbyttedes Mose-toft med en større Gaard, Smedsgaard, i Bøvling. Her boede de en lang Aarrække og drev et udmærket Landbrug og havde et lykkeligt Hjem, hvor fem Børn voksede op, hvilke nu alle sidder i gode Stillinger. I Aaret 1918 afstod Knud og Maren Gaarden til deres ældste Søn og købte derefter et lille Hjem i Nærheden, hvor de boede til deres Død. (Side 15 i Stamtavlen, II, A).

Niels Kristian Krarup

Niels Kristian Krarup, født 6. November 1894, død 10. Marts 1918. Efter endt Skolegang var han hjemme for at hjælpe til med Gaardens Drift, indtil han 22 Aar gl. blev Soldat.

Vinteren 1916–17 var han paa Korporalskolen og gjorde derefter Tjeneste som Korporal, indtil han blev hjemsendt.

Vinteren 1917–18 var han paa Tommerup Højskole, hvor han i Marts Maaned blev angreben af Spansk Syge i Forbindelse med Lungebetændelse, som medførte hans Død. (Side 15 i Stamtavlen, II, B, d).

Øllegaard Constance Smith, født 27. Oktober 1843, død 27. Februar 1923, Datter af Peder Smith, Nymølle, og hans første Hustru Christine Rahbek fra Dalagergaard i Borris.

Ligesom sin yngre Broder Rahbek kom hun til at gaa i Skole i Holstebro, hvor de boede hos Overlærer Richter.

I 1868 kom hun sammen med Laura Buch, senere gift med den J. N. H. Skrumsager i Københoved til København for at lære Skræddersyning. Hvad der imidlertid blev af langt større Betydning for hende, var hendes Ophold paa Askov Højskole, første Gang 1872 og derefter hver Sommer i en halv Snes Aar.

Et Par Smaatræk, der har Tilknytning til hendes Ophold i København, kan maaske interessere. Hun fik sig en Symaskine, der vakte stor Opsigt, da hun kom hjem med den. Det var nemlig den første paa Egnen, og denne Maskine eksisterer endnu, idet den findes paa Ringkøbing Museum. Den blev iøvrigt brugt mange Aar, ligesaa længe hun gav sig af med at sy.

Laura Buch og Constance blev en Dag enige om, at de vilde fotografere og gik derfor op til Hansen & Weller, der foruden at være Hoffotografer interesserede sig for Folkedragter. Da de kunde høre paa de unge Damer, at de var fra Jylland, spurgte de dem, om de ikke kunde skaffe nogle Folkedragter hjemme fra. Det gjorde de saa, og det blev Oprindelsen til det kendte Billede: Folkedragter fra Ringkøbingegnen, hvor der staar tre unge Piger (den tredie — hende i Midten — er en Frk. Rørby, Datter af den Dame, de lærte at sy hos). Det er for Resten en Mandsdragt, hun har paa, hvad maaske de færreste er klar over.

Constance staar med begge Hænderne hvilende paa den ene Hofte. Endnu da hun var nær de firs, var det hendes Yndlingsstilling. Der er for mig noget vist rørende i, at disse travle Hænder dog har haft et Sted, de kunde være i Ro. Da Mads Meedom engang kom ind paa en Restauration i København, fik han en Tallerken med dette Billede paa at spise af; han

fik Lov at købe den og forærede den til Constance. Siden er Billedet blevet et Nationalbillede, saa at sige.

Nogle Aar var hun Lærerinde for sine yngre Søskende og en Overgang ogsaa i Friskolen i Skibelund Krat, men da der i Begyndelsen af Firserne skulde

Constance Smith

oprettes et Højskolehjem i Ringkøbing, blev Driften af det overdraget hende.

I de Aar, hun var Bestyrerinde der, kom hun jo i Berøring med mange forskellige Mennesker, og det er kun Lovord, man fra alle Sider hører om hendes Virksomhed baade i aandelig og materiel Henseende. De Julemøder, der i en Aarrække har været holdt paa Højskolehjemmet i Ringkøbing under stor Tilslutning, skyldes fra først af hendes Initiativ.

Ogsaa i Dansk Kvindesamfunds Arbejde tog hun livlig Del. Hendes Interesser spændte i det hele taget vidt, og alt, hvad hun gav sig af med, blev præget af hendes Sans for Realiteter, hendes Trang til i stort og smaat at finde ind til Sagens Kerne. „De' er jo li' de“ er tilsyneladende ikke noget aandrigt Motto, og dog staar det for mig som noget af det, der karakteriserer hende bedst. Samtalen kunde dreje sig om Kirke eller Køkken, Børn eller Voksne, det skulde nok komme: „De' er jo de', de' er jo li' de', de' er',“ og det fejlede sjældent, at hun fandt ind til „de', de' var.“

Hun var jo den eneste af Peder Smiths ti Børn, der ikke blev gift, og i hendes Tid var det jo noget, der for en Kvinde betød meget mere end nu. Saa meget mere Grund er der til at lægge Mærke til, hvordan hun har forstaaet at vende det til det gode. Hun undgik den Snæverhed og Lukkethed, som en Hustru og Moders Tilværelse tit prægedes af i de Dage, da Hjemmets Pasning sjældent levede Tid til noget Egetliv, og dog lykkedes det for hende, hvad der sikkert til alle Tider vil falde ugifte Kvinder svært, at faa Anvendelse for de Egenskaber, vi ikke synes maa ligge unyttet i en Kvinde. Hvad hun selv har følt, véd vel ingen; maaske vil det for de fleste Kvinder altid være lykkeligere at være alt for nogle faa Mennesker end blot noget for mange, og paa hvilken Maade, der kan ydes mest, kan ingen maale, men at hun gjorde den Indsats i Livet, hun kunde i de Kaar, der blev hende til Del, derom er der Vidnesbyrd nok.

I Forholdet til hendes Slægt har hendes Stilling som ugift sat tydelige Spor. Det er vel kun naturligt, at den gifte interesserer sig overvejende for sine egne, men hun, hun var ingen nærmere end dem allesammen. Hun fulgte hver ny Skæbnes Vækst, hun glædede sig, naar Slægtens Træk viste sig. Det morede hende at konstatere, at selv de mindre velbegavede af hendes Søskendebørn var flinke i Regning. En af hendes Prøver var Udregningen af hvor mange Dage, man havde levet.

Det ligger nær hos hende, der var besjælet af saa dyb en Slægtsfølelse, at søge de Træk, der er karakteristiske for Slægten, eller for den Gren, hun tilhører. De fleste vil da være snare til at nævne hendes Rastløshed, den var udpræget rahbeksk, men man har let ved at undskylde den, naar den som hos hende var parret med en virkelig Aktivitet og Driftighed.

Vi yngre i Slægten vil have vore bedste Minder om hende fra de dejlige Sommerdage, vi tilbragte hos hende i Nørre Lyngvig, hvor hun indtil 1916 havde Sommerpensionat. Et enestaaende Pensionat tør man sige. Det var hendes Stolthed, at hun aldrig havde behøvet at avertere; Anbefalinger fra Bekendt til Bekendt havde været nok til at fylde Pensionatet Sommer efter Sommer. Følgen blev jo, at Selskabets Sammensætning ikke var tilfældigt, men dannet ved en Metode, der baade er mere eksklusiv og tiltalende end de høje Prisers Metode. Mange kendte Mænd har

i Aarenes Løb tilbragt Ferien hos hende og vist deres Tilfredshed ved at komme igen.

Hendes økonomiske Udbytte af Pensionatet var næppe stort, men hun havde da det ud af det, som hun selv sagde, at hendes Søskendes Børn havde et Sted at besøge hende. De allerfleste af de ca. 70 har ogsaa benyttet sig af hendes Gæstfrihed, og i dem alle vil Mindet om en betænksom og uegennyttig Tante leve. (Side 27 i Stamtavlen, III, A).

Johannes Smith.

Mads Rahbek Smith, født 11. Januar 1846, død 17. November 1921, var Søn af Peder Smith, Nymølle i Lem, og hans første Hustru Christine Rahbek fra Dalagergaard i Borris.

Efter endt Skolegang i Holstebro kom Rahbek Smith i Handelslære hos Købmand V. Bentzen i Ribe fra 1. September 1860 til 1. Marts 1865 og blev i samme Forretning ogsaa efter sin Læretid ialt i 6½ Aar. I disse Aar tog han ogsaa Undervisning i Tysk og blev meget dygtig dertil, hvilket senere kom ham til gode. Efter endt Militærtjeneste og nogle Aar som handelsrejsende (Rejserne foretoges i en Gig) nedsatte han sig i 1876 som Isenkræmmer paa Bredgade i Ringkøbing. I 1884 købte han sammen med sin Svoger, Konsul Chr. Høy, Konsul Hustedes store Ejendom paa Hjørnet af Torvet og Vester Strandgade og flyttede saa sin Forretning til denne Ejendom. I mange Aar drev Rahbek Smith nu en stor Forretning, foretog en Mængde Forretningsrejser til Tyskland og var i det hele taget en driftig og dygtig Forretningsmand. Men rastløs og nervøs som han var, har han vel ikke faaet alt passet saa godt, som det skulde, i hvert Fald kom der en Tid, da det gik tilbage med Forretningen, og i 1908 maatte han holde op. Der kom nu nogle meget svære Aar for Rahbek Smith, som da var syg og nedbrudt paa Sjæl og Legeme. Han havde før haft et venligt og muntert Sind; nu blev han bitter og følte sig forurettet, ja ligefrem forfulgt. Men efterhaanden som Tiden gik, kom der igen mere Ro over ham, og naar han var sammen med sine Børn, kunde han være munter og glad og taknemlig over, at det gik dem alle godt. Nu fik han ogsaa Tid til at dyrke sine private Interesser. Han har virket meget for Hvide Sande-Sagen; i 1913 var han Fører for en Journalist fra Dagbladet „København“ paa en Fodtur rundt om Ringkøbing Fjord. Astronomi og Kulturhistorie interesserede ham ogsaa meget.

De sidste Aar, han levede, var han meget svag og talte tit om, at det lakkede mod Slutningen. Inden Sygdommen helt tog Overhaand, havde han skrevet, hvilke Salmer der skulde synges ved hans Begravelse. Blandt dem var „Dagen gaar med raske Fjed“ med Ordene: „Fandt ved Kvæld kun Sjælen Fred, gik det, som det skulde.“ Disse Ord var Sandhed for ham og den Fred, han fandt. (Side 27 i Stamtavlen, III, B).

Anna Sofie Christensen, f. Smith.

Christen Jensen Høy blev født i Ringkøbing den 27. Oktober 1845 som Søn af Urmager Christen Høy og Hustru Jensine Jensen.

5. Maj 1861 kom han i Købmandslære hos en af Ringkjøbings mest velstaaende og ansete Borgere, Konsul A. C. Husted, som foruden Butikshandel baade drev en Tømmerhandel og en Tobaksfabrik. Hos ham blev Christen Høy saalænge A. C. Husted levede, og Husted betragtede og behandlede ham næsten som sin Søn. Husted havde nemlig den store Sorg, at hans mange Børn — paa en Datter nær —, naar de blev ca. 20 Aar gamle angrebes af Tuberkulose og døde, og Høy blev ham da som i Søns Sted. Endnu mens han levede, overlod han Høy Tømmerhandelen og sørgede for, at han blev udmærket til Svensk-Norsk Vicekonsul, og ved sin Død 1883 overlod han ham Tobaksfabrikken og 6000 Kr. til at drive den med, ligesom Høy ogsaa overtog det tyske Konsulat efter ham.

1874 havde Høy ægtet Kristine Smith, Datter af den i Ringkøbing Amt vel kendte Smith paa Nymølle, og havde med hende en stor Børneflokk.

De økonomiske Kaar, der i Begyndelsen kunde være smaa nok, forbedrede sig meget siden. Navnlig gav Tobaksfabrikken, hvor der lavedes det i hele Vestjylland kendte og skattede Kardusskraa, en god og sikker aarlig Indtægt.

Christen Høy blev ikke gammel. Han døde allerede 18. Marts 1901 af en heftig Lungebetændelse. (Side 29 i Stamtavlen, A).

Ribe Stiftsprovstbolig, den 26. Januar 1929.

S. N. Westergaard.

Carl Krarup. Da Carl Krarup paa Kultorvet blev 80 Aar, skrev R—h i „Kristeligt Dagblad“ følgende: „Naar man ser denne Mand styre sin Gang fra Østerbro helt ind til Trinitatis, kan man vanskelig forstaa, at han har naaet de 80.

Paa C. E. Krarup passer imidlertid Salmistens Ord om, at de, som er plantede i Herrens Hus, skal grønes i Guds Forgaard. (Sl. 92, 14—16).

Som ganske ung stærk aandelig paavirket af Rudolf Frimodt sluttede han sig til denne og til St. Johannes Kirken.

Men efter Frimodts Død fandt han sin Plads i den Kirke, i hvilken han var konfirmeret — Trinitatis —, hvis Menighedsarbejde, særlig Menighedsplejen, han siden Schepelerns Dage med levende Interesse har deltaget i.

Men ogsaa andre end Trinitatis-Folk takker Gud for Krarup. Mange trindt omkring i Landet vil med Glæde mindes hans varme offervillige Interesse for Studenterhjemmet og dets Sag. Midnatsmissionen, Københavns Arbejdshjem o. fl. Virksomheder staar i Taknemlighedsgæld til ham. Og hertil kommer, at han i sin nidkære Virksomhed til Bedste for sit Fag, Manufakturhandlerfaget, altid har været stærkt paa-skønnet, Arbejdsmenneske som han er af den gode gamle Skole.

Maatte vor Hovedstad og hele vort Land altid eje mange gode Sønner af C. E. Krarups Støbning.“

Da Carl Krarup døde den 22. Maj 1928, skrev en københavnsk Præst et lille Stykke om ham og kendetegnede ham saadan: „Stille, men fast, urokkelig og trofast, — saadan staar han for mit Minde.“ (Side 30 i Stamtavlen, VII).

Thure Frederik Krarup. I „Aar bog for det danske Post- og Telegrafvæsen, 1928“, hvis Redaktion velvilligst har udlaaet den ovenfor benyttede Cliché, læses der Side 333—334 en Udtalelse om Krarup, skreven af Generaldirektør Mondrup, dengang Krarups Embede blev ophævet, ved at Postvæsen og Telegrafvæsen blev slaaet sammen 1. Juni 1927:

„T. F. Krarup blev Generaldirektør for Telegrafvæsenet den 1. Januar 1923, netop paa det Tidspunkt, da Forholdene blev vanskelige for Alvor.

Der blev stillet det Krav til den nye Generaldirektør, at Telegrafvæsenet skulde ledes efter forretningsmæssige Principper.

Dette Kravs Opfyldelse maatte volde store Vanskeligheder. Krigstidens stærkt forøgede Trafik havde medført en Personaleforøgelse, som der ikke længer var Brug for, da Trafikken igen blev normal. Trods foretagne Reduktioner maatte der stadig arbejdes med

et Personale, der talte nogle Hundrede Tjenestemænd mere end nødvendigt.

Hertil kom Radiovæsenets Udvikling, der netop faldt i disse Aar, og som under de trykkende økonomiske Forhold maatte berede Ledelsen særlige Vanskeligheder.

Under dette stærke økonomiske Tryk valgte Regeringen den Udvej ved en Sammenlægning af Post- og Telegrafvæsenet at søge opnaaet Besparelser i Administration og Drift for derigennem at aabne en Mulighed for haardt tiltrængte Takstnedsættelser indenfor de to Virksomheder. Trods den forholdsvis

Thure Frederik Krarup

korte Tid, i hvilken Krarup saaledes var Chef for Telegrafvæsenet, lykkedes det ham i sjælden Grad at vinde sine Medarbejdes Hengivenhed og Tillid.

Af den Takadresse, som Etatens Personale overrakte den fratrædende Generaldirektør, fremgaar det, at de Egenskaber, man særlig lærte at værdsætte hos ham, var hans Forstaaelse, Hensynsfuldhed og Ordholdenhed.

Vi, som har lært Krarup at kende og som har arbejdet sammen med ham, har lært at værdsætte de samme gode Egenskaber hos ham.

Ogsaa uden for den egentlige Embedsvirksomhed var der — og vil fremdeles blive — lagt stærkt Beslag paa Krarups store Indsigt og Arbejdsevne. Han er saaledes Medlem af eller Formand for en Række store og vigtige Kommissioner, som Elektricitetskommis-

sionen, Telefonkommissionen af 1917, Radiokommissionen af 1919, Gudenaakommissionen m. fl.“ (Side 30 i Stamtavlen, VII, A).

Eduard Busch. Provst O. Boeck, Lønborg, skriver i „Kristeligt Dagblad“ den 24. Januar 1929:

„Atter er en af dem, hvis Navn er kendt af mange — især her paa Vestkysten —, gaaet bort, nemlig fhv. Kredslæge og Overlæge ved Amtssygehuset i Tarm, Doktor Eduard Busch. Han døde den 19. ds. i København, hvor han har boet de sidste tre Aar. Busch har været praktiserende Læge i Bøvling i flere Aar og blev derefter Distriktslæge — senere Kredslæge — i Tarm og samtidig Overlæge ved Sygehuset dér. Han var en meget afholdt og søgt Læge og vandt altid sine Patienters Tillid og Kærlighed ved sit milde og venlige Væsen. Hertil kom, at han var en alvorlig og troende Mand, som kunde tale med de syge om den store Læge, og baade Indre- og Ydremission havde hans Hjertes fulde Kærlighed. Hans Hjem stod altid aabent for Herrens Venner, og han har i Aarenes Løb udvist en enestaaende Gæstfrihed mod de mange, som baade fra nær og fjern besøgte ham. Han havde ogsaa en gavmild Haand, og der er sikkert mange, som i Aarenes Løb har nydt godt deraf. Hans Navn vil sent glemmes paa disse Egne, og om ham kan det i Sandhed siges: „En retfærdigs Ihukommelse er til Velsignelse.“ (Side 31 i Stamtavlen, I, D).

Poul Krarup. I „Berlingske Tidende“ for 16. Oktober 1928 læses følgende:

„Marinens Officerskorps har lidt et smerteligt Tab idet den unge, ualmindelig lovende Søofficer, Kaptajnløjtnant Poul Krarup i Gaar er afgaaet ved Døden paa Marinehospitalet. Han blev i Foraaret angrebet af et alvorligt Tilfælde af Blindtarmsbetændelse, som medførte et langt Sygeleje; i August Maaned blev han atter syg og igen indlagt paa Marinehospitalet, hvor han nu skulde have været underkastet en Operation, men forinden afgik han ved Døden, kun 35 Aar gl.

Kaptajnløjtnant Poul Krarup var født her i Byen som ældste Søn af Højesteretsdommer Viggo Krarup og Hustru, født Johnson. Efter at have været Elev i Metropolitanskolen gik han til Søs som frivillig Lærling, blev Kadet og udnævntes i 1915 til Sekondløjtnant og Aaret efter til Premierløjtnant. Senere gennemgik han saavel Søværnets Officerskole som et

Specialkursus paa Hærens Officerskole, hvor han blev uddannet som Geodæt, udnævntes i 1923 til Kaptajn-løjtnant og udførte saa særlig Opmaalingsarbejde i Marinen og gjorde forøvrigt ogsaa Tjeneste i Flaadens Stab. Under „Gejser“-Ulykken blev han meget haardt saaret og var derpaa i lang Tid hos Dr. Gillies i London. Han var en overordentlig alsidig, velbegavet Mand, der omfattede sin Tjeneste med gløddende Interesse og Pligtopfyldelse og velanset af alle for sin fine, retliniede Personlighed. Marinen ventede

Poul Krarup

sig meget af hans rige Evner og store Arbejdskraft, bl. a. var han bestemt til i nær Fremtid at udføre store Opmaalingsarbejder i Grønland.

Ved Kaptajn-løjtnant Krarups tidlige Død samler Sympatien sig ikke mindst om hans unge Enke af den kendte Søofficersslægt Garde, som nu sidder tilbage med fire smaa Børn.“ (Side 38 i Stamtavlen, IV, A, a).

Hans Mathias Holten Dall blev født 24. Juni 1862 i Øster Skerninge paa Fyn. Gennemgik Tekn. Skole og Akademiet, hvorfra han 1889 fik Afgang. Udstillede første Gang paa Charlottenborg 1885, fik 1890 Sødringske, 1891 Neuhausenske Præmie. Fra 1891 i næsten 20 Aar var Tisvilde hans Hovedvirkefelt, og hans Billeder derfra vandt stor Yndest. Fik 1913 det

Ancherske Legat, for hvilket han foretog en længere Rejse til Italien. Ogsaa hans italienske Billeder samt hans svenske fra Arild paa Kullen, hvor han i de senere Aar tilbragte hver Sommer, gjorde megen Lykke. 1920 foretog han igen — ledsaget af sin Kone og sin Datter — en længere Rejse til Italien og var saa fuld af Arbejdsglæde som nogen Sinde, da han i Amalfi blev angrebet af Lungebetændelse og døde dér i det gamle Klosteralbergo „La Luna“ den 5. Decembr. 1920. (Side 40 i Stamtavlen).

DUGDRAABEN

Fra en afdød Slægtnings efterladte Papirer aftrykkes dette Digt:

En Sommermorgen tidlig i Dugdraaben laa det dejligste Billed! Jeg maatte stille staa; thi Billedet var Solen, saa fyldig og stor, det yndigste, jeg nogen Sinde skued' paa Jord.

Jeg maatte stille sige: „Hvor er den dog smuk; men hvor kan den dog rummes i én Draabe Dug, den store majestætiske herlige Sol, der kaster sine Straaler fra Pol til Pol.“

Og Solen mig svared': „Ja vist er jeg stor, i Storhed ej min Lige du finder paa Jord; men hører jeg fra Mørket selv det svageste Suk, jeg vil med Glæde rummes selv i én Draabe Dug.“

Jeg sagde til Solen: „Saa, kære, o kom, sig ej nej, naar du hører, hvad jeg beder dig om: vil du bo og bygge i mit Hjerte og Sind, maa dig med Lys og Varme jeg lukke herind?“

Hvad svarede Solen? Den sagde: „Om du mig giver hele Hjertet, saa kommer jeg nu; men ej maa du rumme noget andet end mig; hvis andet du huser, saa gaar jeg min Vej.“

Jeg sukked' da til Solen: „Hvad andet end du kan fylde mig? Alene til dig staar min Hu!“ „Jeg kommer,“ hvisked' Solen, „vidt Hjertet opluk!“ „O, Tak, at du vil bo i en fattig Draabe Dug.“

Marie Faber, f. Krarup.

Magnum est natum esse
a bonis parentibus.')

ERINDRINGER FRA 1820—30 I EN VESTJYDSK PRÆSTEGAARD

(Optegnede i 1895—96 af Felix H. . . . .')

Stedets Beskrivelse

Vejrum Præstegaard i Ringkøbing Amt ligger saa nær Limfjorden, at det smukke blaa Vand i Fjorden kunde ses fra ethvert højere Sted paa Marken, og saa nær Vesterhavet¹⁾, at man tydeligt kunde høre Havet i uroligt Vejr; en Lyd, der havde Lighed med flere Vognes Rumlen paa en haard Vej eller en brolagt Gade eller fjern Torden.

Selve Egnen var ikke alene ikke Hede, men Jorderne var usædvanlig gode og frugtbare med Underlag af Ler og enkelte Steder Kridt. Skønt Terrænet hovedsagelig var fladt, fandtes der dog mange Bakker og flere større Kæmpehøje. Gennem et længere Dalstrøg fra Syd mod Nord løb en lille Bæk tæt Vest for Præstegaarden. Vandstanden var dog ikke større, end at man til enhver Aarstid kunde køre igennem den, især da der var haardt Underlag, ja om Sommeren kunde man i Reglen ved Hjælp af nogle i Vandet udlagte større Sten gaa træskotør derover.

Landevejen gik i Øst og Vest lige Syd forbi Præstegaardens Lade og gik gennem Bækken.

Paa Grund af de gode Jorder var det en agerdyrkende eller rettere sagt en kvægopdrættende Egn med udmærkede Græsgange men overvejende træløs.

Ved selve Præstegaarden var der en efter Egnsens Forhold usædvanlig stor, smuk og med Træer stærkt bevokset Have, der i Dalen laa lunt og vel beskyttet mod Vind og Storm med høje Bakker paa begge Sider.

I Nærheden kunde ses flere større Herregaardshaver og i Afstand af 1 à 2 Mil befandtes et Par anseelige Skove stødende op til Limfjorden.

Vejrum Præstegaard var egentlig mere Avlsgaard

*) Magnum est . . . : Det er stort at være født af gode Forældre.

**) Felix H. . . . . = Lykkelige Helmuth (Helmuth Krarup, født 27/4 1820 i Vejrum Præstegaard, død 1899 i Herning som Branddirektør og Justitsraad. Har ogsaa skrevet: „Gamle Minder eller det Hammerum Herred, der forsvinder“ (først trykt i „Herning Folkeblad“ 1889). Ejede 1846—1890 Skibildgaard ved Herning og var blandt meget andet i en Række Aar Formand for Den vest- og sønderjydske Kreditforenings Repræsentantskab. Biografi af ham findes i Kreditforeningens i 1910 udgivne Festskrift, der er forfattet af F. K. Erlang).

1) Præstegaarden ligger 29—30 km fra Vesterhavet.

end Præstegaard, idet der var 16—17 Tdr. Hartkorn¹⁾ med udmærket Jord endog til Takst over 20. Avlsbruket var derfor temmelig stort — der havdes saaledes i Reglen 10 Arbejdsheste — og indbringende for den Præst, der tillige var Landmand.

Bygningerne var derfor af større Udstrækning navnlig og især Laden, der var temmelig lang og med Ud-kørselsport mod Syd ud til Landevejen. Sidehusene var ogsaa lange og gammeldags, af stærk Bindingsværk, men det østre Hus til Heste- og Kostald blev til Dels ombygget med Grundmur — saavidt vides — i min Faders Tid.

Stuehuset mod Nord, straatækket, var dels Bindingsværk, dels og mest Grundmur, vistnok som Følge af partielle Reparationer, noget snævert, ca. 10 Alen, temmeligt lavt til Loftet og Vinduer med smaa Ruder.

Det laa ca. 20—30 Alen Nord for Avlsbygningerne, adskilt fra disse ved et Stakit, i det hele usædvanlig lunt og skyggefuldt, omgivet af Haven. Stuehusets Indretning var den i ældre Tid for Præstegaarde sædvanlige, nemlig tvende Indgange ud mod Gaarden. Den mod Øst var for Honoratiores og Familien selv og førte ind til den saakaldte Forstue eller Entré. Til højre var der saa Storstuen — 10 × 8 Al. — og overfor mod Øst to Gæsteværelser, hvoraf min Fader dog brugte det ud imod Gaarden til sit Studereværelse, det andet var Gæstekammer Nr. 2, medens det finere Gæstekammer var ovenpaa i en Kvist eller et Tagværelse over Forstuen med Udsigt ud til Gaarden, forsaavidt denne ikke hindredes af de store Lindetræers Skygge foran Indgangen. Her logerede de fineste Gæster saasom Bispen, og her var den store Dobbeltseng med Himmel og vældige Omhæng, velforsynet med Sengehalm og flere tykke Underdyner. En noget primitiv Trappe — straks til højre for Indgangen — førte derop; under Trappen var anbragt et mørkt Aflukke til Gulvsand og dette var et meget frygtet sort Opholdssted for uartige Børn.

Til venstre for Forstuen kom man til Dagligstuen, der indtog omtrent Husets halve Bredde og havde tre Fag Vinduer til Gaarden eller Bihaven. I den Dagligstuen tilsvarende nordre Del af Stuehuset var der Køkken og Pige-kammer — egentlig kun en Alkovseseng. Fra Dagligstuen kom man saa til Sovekammeret, der havde to Fag Vinduer til Gaarden. Døren dertil havde til Dagligstuesiden som Laas et Jernhaandtag og en

1) Præstegaarden var paa 130 Tdr. Land.

lille og meget slidt Trykker ovenfor til Tommelfingeren; paa den anden Side til Sovekammeret var sædvanlig gammeldags Klinkelaas med Overslag eller Fals. En uhyggelig mørk og lang Gang adskilte Sovekammeret fra Spisekammeret mod Nord ud til Haven og tjente som Forbindelsesgang fra Køkkenet til Børnekammeret, Folkestuen og Bryggerset, der var i den vestlige Ende af Stuehuset, og hvortil man fra Gaarden kom ind ad Indgangsdør Nr. 2.

Ud mod Nord i Haven, til Dels bagved Storstuen og Gæstekammer Nr. 2, var tilbygget et Udskud, som brugtes til Fadebur og Mælkestue.

Meublementet var meget simpelt og tarveligt nok efter vor men dog ikke efter den Tids Anskuelse. Dagligstuen var bedst meubleret. Her stod en Hestehaars-Sofa med Ryggen op mod det midterste Fag Vinduer. Tæt ud for og tæt op til Sofaen næsten midtvejs i Stuen stod Dagligstuebordet paa sine fire buede Ben med ca. 40 Stkr. hollandske Porcellainsplader, hvorpaa med Blaas og Rødt var malet bibelske Tegninger, som jeg næsten alle mindes aldeles tydelig endnu, da disse Billeder illustrerede den første Undervisning for os Børn i Bibelhistorien. Der var saaledes Moses, der som Barn blev udsat i Vandet og reddet af Prinsessen, flere Episoder af Josefs Historie, saaledes hans Nedsænkning i Cisternen, Salget til de ægyptiske Købmænd, Mødet med Brødrene i Ægypten, Afrejsen og Hjemkomsten fra og til gamle Fader Jacob, udvalgte Stykker af Josvas Historie osv., osv. Ja mange af Sognefolkene betragtede disse lærerige — men forøvrigt noget grove Billeder — med stor Veneration, især naar vi Børn kunde forklare dem Indholdet. I selve Bordet var der ingen Skuffer, men midt for hver Ende kunde udtrækkes og indskydes en lille Træplade, akkurat saa stor, at derpaa kunde anbringes en Lysstage.

Lige over for Sofa og Bord — vel næppe i to Alens Afstand — stod en gammeldags 4-kantet Vindovns Kakkellovn, og midt paa Pladen var anbragt i Basrelief Kong Frederik den 5tes og Dronning Louises Brystbillede med den mindeværdige Underskrift:

Frederik og Louises Ære
skal min Sang til Skyen bære.

Over Kakkellovnen omkring Røret var en større 4-kantet Pladeovn (Tromle) for at forøge Varmen, og hvorpaa alle Dele, der skulde henstaa til Varme, henhættedes, saasom Tallerkner, Madlevninger o. lign.

Til højre for Sofaen — altsaa mellem Indgangsdøren og Vinduet — stod min Moders Egetræs Schatol, hendes Medgift eller Arvestykke, med en skraa Klap, der kunde slaas ned og bruges som Skrivebord, og ovenpaa et 3-delt Skab med tre Døre — den midterste højest — hvori Sølvtojet befandtes.¹⁾ Slige Skabe var meget almindelige paa Egnen i den Tid, og det var Skik, at en å to Døre — som tilfældig — stod aabne eller paa Klem for at imponere de fremmede med Velstanden af Sølvtoj. Hver Sølvske hang jo blank poleret paa sin bestemte Plads, der var indskaaret i Hylden med et lille trekantet Indsnit.

I Hjørnet til højre for Indgangsdøren stod Stueuhret — „Klokken“ kaldet — i et rundt, bruntmalet og riflet Klokkehus omtrent 3 Alen højt, altsaa næsten lige op til Loftet. Det havde nogen Lighed med de saakaldte Bornholmere. Paa selve Uhrskiven var Uhrmagerens eller Kunstnerens Navn sirlig, men dog ikke smukt skrevet, nemlig „Christen Marcussen, Meirup“. Det var forøvrigt et udmærket godt Uhr med svær, klar Dommedagsklang, hver Gang det slog; det blev regelmæssig optrukket hver Lørdag Aften som Signal for, at nu var den Uge forbi, og at det i Morgen var Søndag.

Til venstre eller mod Vest var jo Døren til Sovekammeret. Nordlig i Sovekammervæggen mod Vest var anbragt et Skab eller en Slags Buffet med Klap til at slaas ud som Bord, og kunde der lige blive Plads til en Person til at staa ved at vaske Thetøj foran. Døren lige tæt bagved Kakkellovnen førte ud til Køkkenet. Mellem Sovekammerdøren og Vinduet stod Klaveret, der næsten optog hele Pladsen. Da min Fader var en stor Elsker af Musik, ligesaa ogsaa nogle af os Børn, blev der jævnlig spillet derpaa. Vi Børn og mange med os syntes, at det var et af Verdens Vidundere; det skulde oprindeligt være strandet paa Vestkysten og indkøbt paa en Strandingsauktion. Der kunde skydes noget op i Klaviaturet, saa der fremkom de dejligste Klokke-toner, der for mange lød som himmelsk Musik. Ved højtidelig Lejlighed, som f. Eks. til mine Søstres Bryllup²⁾ blev det ført op i Kirken og erstattet der et Orgel.

1) Dette særdeles skønne gamle Møbel findes nu — i udmærket god Stand — hos hendes Sønnedattersens Kontorchef F. K. Er-lang i Ringkøbing.

2) Sofie Charlotte Karite Krarup, blev 26. Juni 1830 viet til Jens Lind (f. 30/10 1800, † 1/9 1885), som 2. Juni var udnævnt til Sognepræst i Vejrum og ordineredes 7. Juli.

Væggene i Dagligstuen blev regelmæssig hvert Aar kalkede.

Sovekammeret var ikke ret stort (vel 50–60 □-Al.), navnlig da det, især for Børnenes Vedkommende, var det daglige Hovedopholdssted for Familien, til Dels om Dagen, men særlig om Aftenen. Den største Del af Pladsen optoges af den store dobbelte Himmelseng, der var omgivet af en utrolig Masse Omhæng, saa det hele, naar Omhænget var slaaet for, lignede en Alkove, og ingen kunde da se, hvem der derudi befandtes. Ofte om Dagen var det provisorisk Soveplads for os Børn. Paa den østre Væg — op mod Dagligstuen — stod min Moders private Ejendom eller Medgift, hendes store Egetræs Dragkiste med de mange store og fulde Skuffer og Messingbeslag.

Midt imellem begge Fag Vinduer stod en Fyrretræs Kommode med en umalet Bordklap af Fyrretræ forbundet med Hængsler, hvilken kunde slaas ud, og hvilende paa to Udtræksarme eller Stænger fremkom et Spisebord, hvorved der ubegribeligt nok blev Plads rundt omkring til en halv Snes Stykker, naar der skulde spises. Vi Børn stod da i Reglen til Bords. I det sydvestre Hjørne af Sovekammeret var et Hjørnebord fast anbragt i Væggen, ved hvilket min Moder havde sin faste Plads — hendes Arbejdsplads og Skrivebord —, hun sad dog i Reglen paa en Stol, der akkurat kunde staa mellem Hjørnebordet og Kakkellovnen. Denne var en Bilæggekakkellovn, hvori der blev fyret fra Bryggerset, og dette ofte over al Maade, da det jo var gammeldags Skik, at naar Indfyringen skulde være forsvarlig, skulde hele Bilæggerovnen fyldes med Tørv. Selve Kakkellovnen var prydet med ophøjede Figurer og Zirater, navnlig tvende korslagte Kanoner med en tilhørende Stabel eller Opstilling af Kugler; disse blev undertiden saa varme, ja endog rødglødende, at det var farligt at være i Nærheden af dem, og jeg, der nedskriver disse Erindringer, har fra min to Aars Barndomstid et Ar af et Brandsaar, der den Gang bredte sig paa hele Overfladen af den venstre Haand, som et for hele mit Liv uforgængeligt Minde om den Kakkellovn og dens Kanoner.

I Køkkenet var der et stort Fyrretræs Bord langs Væggen ud til Haven og en forfærdelig vid, aaben Skorsten. I Højde af omtrent $\frac{3}{4}$ Alen under denne laa en svær støbt Jernplade, vel 6 à 7 □-Alen, hvorpaa al Maden lavedes. Under Pladen var en større Træskuffe til at tørre Malt og hvad der forøvrigt skulde

tørres eller holdes varmt. Komfur kendtes ikke, men løse Jernringe paa tre Ben at sætte Gryder i — i Reglen af sort Ler — og til at fyre under.

Den mørke Gang midt gennem Huset mellem Sovekammeret og Spisekammeret førte til Barnekammeret ud til Haven, hvor der paa hver Side var anbragt tvende forsvarlig store Alkovesenge, og hvori der i Reglen sov 4 à 6 Stykker ja flere.

I den vestre Ende af Huset var der et stort Bryggers, hvortil Indgang fra Gaarden, samt Folkestuen, temmelig stor men mørk, med en vældig Træstiver midt paa Gulvet, et langt Bord langs vestre Side omgivet af Træbænke, dels faste og dels løse. Storstuen var egentlig slet ikke meubleret, dog var der her en usædvanlig stor 2 à 3 Etagers Vindovn med det afskrækkende Mærke B.Ø.V. Denne var i sin Tid indkøbt paa en større Herregaard i Nærheden. Til Kakkellovnen hørte et (i Reglen altid) blankt poleret Messingildtøj, bestaaende af Ildtang, Skovl og Askeborste med lange 6-kantede Messinghaandtag.

For at hjælpe paa den indskrænkede Plads i Stuehuset var der — formodentlig af min Fader — opført en saakaldt Skole omtrent 50 Alen Sydøst for Stuehuset i Haven, hvori der var to Værelser. I Skolen var der et stort dobbelt Sengested med Himmel og tilhørende Overflødighed af Omhæng til Læreren og bagved en Alkoveseng; i det andet Værelse var der Plads og Sengesteder for Haandværkere og andre tilfældige logerende af 2den Klasse.

Det smukkeste ved Præstegaarden var dog Haven, der laa Øst og Nord for og omkring Stuehuset i et Dalstrøg op mod en større Bakkeskrænt mod Øst og op ad Kirken til, mod Vest begrænset af Engen og Bækken.

Haven var anlagt terrasseformigt, og det hele samlede sig i 2 à 3 Terrasser med tilhørende Trapper mod et Højdepunkt i Midten, „Kikkenborg“ kaldet, hvorfra der var en usædvanlig smuk Udsigt over Haven m. m. Forøvrigt førte en ikke slet saa stejl Gang i en liden Bue længere mod Syd op til Kirken, og Kirkegaardsdiget laa tæt op til Haven, kun adskilt ved en smal Markvej. Haven laa hovedsagelig lunt og godt i Dalen og kun paa Bakken udsat for Vestenvinden, og alt tydede paa, at den i en længere Aarrække havde været omhyggelig passet. Der var en Masse udmærkede Frugttræer af alle Slags, smukke Træer og Alléer af yngre Dato, alt i frodig Vækst, da

Jordbunden og Læforholdene var gode. Der var udmærket Plads for Biavl, som ogsaa blev passet og dyrket næsten i det store. Foran et ekstra skraat Læbælte af Hassel med Front mod Sydøst var der vistnok mindst ca. 20 à 30 Bistader og Syd for Dagligstuen og Sovekammeret (indenfor Stakittet til Gaarden) var der vistnok lige saa mange.

Udenfor Stuehusets Hovedindgangsdør stod der et stort smukt ældre Lindetræ, hvis tykke Stamme tydede paa, at det havde staaet der i flere Generationer. Det kan ikke nægtes, at dette Træ med sin store skyggefulde Krone undertiden gjorde det lidt mørkt i Værelserne særlig oppe paa Overkammeret, men om Sommeren var der et dejligt Opholdssted under og omkring Træet. I en langvarig Vinter, hvori næsten alle manglede Brændsel, kan jeg erindre, at der blev topfældet en større Allé af Asketræer, og mindes tydeligt, at disse brændte udmærket, skønt Træet var grønt og fuldt af Saft.

Til Slut i Beskrivelsen af selve Stedet og Omegnen skal endnu nævnes Kirken, der med sit høje, usædvanlig smukke og slanke Taarn¹⁾ laa ligesom Topunktet tæt over Præstegaarden; ja saa nær, at man i Gaarden i en Afstand af kun faa Alen Vest for det østre Hus kunde se Taarnet og Spiret næsten som i Linje med Tagrygningen.

Det var et Syn, der kunde give den barnlige Fantasi — som endnu ikke kendte H. C. Andersens Eventyr — Flugt, at se en Stork staa i Ro paa et Ben i den svimlende Højde paa Kirkefløjen, eller at bemærke en større Flok flyvende Storke kæmpende med Gaardens Storke om Besiddelsen af dette Højdepunkt.

Oppe i selve Kirketaarnet, hvortil der kun var vanskelig Adgang udvendig fra ved lange tilsyneladende gamle, halvraadne og skrøbelige Stiger, hang en stor Klokke med en smuk Klang, og det var en yndet Sport for os Drengene at kaste Smaasten op mod Klokken²⁾, idet man som en Præmie hørte, at den gav Lyd fra sig, naar den blev ramt.

Selve Kirken var temmelig stor; udvendig smukt muret af store Granitsten og tækket overalt — ogsaa paa Taarnet — med svære Blyplader. Indvendig var Kirken dog ikke smuk dengang, noget skummel og

¹⁾ Et smukt Billede af Kirken i Trap, VIII Bd., S. 150, set fra Nordøst.

²⁾ Trap siger: „Klokken har Christiørn. Abbed i Tvis Kloster, ladet støbe 1485 ved Jens Smed (Uldall, Kirkekl. p. 198).“

mørk, da Vinduerne var smaa, og i den vestre Ende var der et større Pulpitur eller Herskabsstol, der var forbeholdt Kirkeejeren i Sognet. Der var en Begravelseskælder, hvor der henstod flere Ligkister, og vi Drengene viste vort Mod ved at lette Laagene op paa de halvtforraadnede Trækister og titte ned til Ligene. Hist og her i Gravhvælvingen saa man et Dødningshoved eller henslængte Menneskeben, og i de gamle Kister holdt baade Ilder og Maar Bopæl, og det traf sig, at naar man som Barn lettede et Ligkistelaag op, at saa et af disse Dyr hastig for op af Kisten.

Indgangen til Kirken var gennem Vaabehuset mod Nord gennem en svær Egedør, der var stærkt beslaet med Jern; Nøglen til Døren var omtrent $\frac{1}{3}$ Al. lang. Fra Vaabehuset til selve Kirken kom man dengang gennem en lige saa svær og lige saa stærkt beslaet Egetræs Dør. I denne var der i Mandshøjde hugget et lidet Hul med skarpe Redskaber, og Rygtet fortalte, at Fjenderne, mulig Svenskerne, havde hugget dette Hul med deres Sabler for at komme ind i Kirken, men at Anføreren var bleven skudt fra Herskabsstolen af de samlede Sognebeboere, og at han laa begravet under den meget store Sten, der fandtes foran Døren. I Kirken var der to Trækrucifikser, velskikkede til at virke paa Børns Fantasi, en Herskabsstol paa et Pulpitur i den vestre Ende af Kirken, hvorpaa Apostlene i flere Felter var maalede. (Skumlere paastod rigtignok, at det var Portrætter af Herskabets Ahner).¹⁾

I Alteret var en sjælden Altertavle²⁾, forestillende Legenden om den hellige Familie, det Hele kunde tillukkes med Klapper eller Døre, mulig skete dette i Reformationens Tid, og nedenunder var anbragt en Indskrift.³⁾

1) Vejrum Sogns Kirke (eller rettere Kirketiende), der tidligere høret under Hovedgaarden Kvistrup, var ved Arv kommen i Familien Krarups Besiddelse, men var af Provst Krarups Fader afhændet til Stamhusbesidder Jermiin, Ausumgaard, se herom nærmere F. K. Erlangs Artikel i „Hardsyssels Aarvog“ 1908.

2) og 3) Trap siger: „Altertavlens ældste Del er en lille Fløjstavle af engelsk Arbejde fra Tiden henimod 1450, hvis Alabastrelieffer forestiller Sct. Katharinas Martyrium; 1595 har denne Tavle faaet et Fodstykke og lutheranske Indskrifter:

Diss Bilder er sat for Ziir og Pryd,
oc hafter ick anden Kraft og Dyd

og ca. 1630—40 har man yderligere givet den en stor, noget grov Renæssanceramme.“

Personalia

Første Person i Præstegaarden var selvfølgelig Præsten eller Provsten, som vi alle, saa vidt jeg kan minde, kaldte min Fader. Han var en lille klejn Mand med stærkt sort Haar, noget makerede Træk, klare og skarpe brune Øjne. Han var livlig og let i alle sine Bevægelser, og uden egentlig at være vittig var han altid munter og oprømt i sin Samtale, havde let til en hjertelig og smittende Latter; dog havde han ogsaa tilvisse sine alvorlige Tider og kunde da være meget streng, men den Side holdt han ved sig selv, eller aabenbarede den kun for den, for hvem Alvoren var bestemt.

Han var født 5. December 1774 i Vejrum Præstegaard, hvor hans Fader, født 1727 paa Dejbjerglund, før ham var Præst og Provst og Consistorialassessor. Efter en kort Skolegang i Aarhus, hvor Farbroderen var Rektor, kom han til København, hvor han 1798 tog theologisk Attestats, saavidt vides forlovede han sig samme Dag, og blev samme Aar, kun 24 Aar gl., Præst. Vejrum var et saakaldt privat Kald, hvortil Stamhusbesidderen paa Avsumgaard der i Sognet havde Kaldsret.

Den 3. Maj 1799 holdt han Bryllup. Han havde mange Opgaver at løse i Vejrum. Som Præst var han særdeles begavet. Foruden at være en velstuderet Mand — stiv Latiner — havde han Ordet let og fuldkommen i sin Magt. Han var almindelig anset for at være Omegnens bedste og mest veltalende Præst. Det var ubetinget en Nydelse og Tilfredsstillelse for alle at høre ham messe med sin smukke, bløde og klangfulde Stemme. Han havde let ved at tiltale baade Forstanden som Hjertet og Følelsen. Særlig hans Ligtaler, saa og Konfirmationer, var noget, som mange endog flere Aar efter kunde huske. Det var ellers ikke den Gang som nu at være Præst, da havde man kun „gudfrygtige“ og „gudelige“.

Under sit Ophold i København var min Fader kommen i Huset hos Biskop Balle, af hvem min Moder var en Slægtning¹⁾, og som Præst holdt han sig strengt til Balles Lærebog, den hans Konfirmander maatte lære ordret udenad.

1) Biskop Balles 1. Hustru Frederikke Severine Grundtvig (f. $\frac{9}{8}$ 1747, + $\frac{2}{8}$ 1781), gift $\frac{8}{10}$ 1771 med Sognepræst Nicolai Edinger Balle til Kjetterup og Gjøttrup i V. Han Herred, kort efter theologisk Professor, senere Biskop over Sjællands Stift (f. $\frac{12}{10}$ 1744, + $\frac{19}{10}$ 1816), Provstinde M. C. Krarups Fæster. (Wiberg og Elvius).

Vi Børn var til Stede ved Konfirmandundervisningen, og det var hans Specialitet som Præst og især som Børneven at forklare og udvikle de religiøse Sandheder paa en livlig og tiltalende Maade og vejlede sine Konfirmander for hele Livet.

Som Provst havde han en stor og besværlig Gerning i det udstrakte Provsti i tre Herreder, der vel tilsammen var større end Lolland og Falster. Der var 8 à 10 Mil til de yderste Sogne og Præster, saa alene de lange Rejser paa den Tids primitive Hedeveje generede jo meget, ikke mindst ved den længere Fraværelse fra Hjemmet. Saavidt erindres var det i 1828, at han fra en saadan længere Rejse kom syg hjem med Koldfeber, en Sygdom, som han egentlig aldrig forvandt. Hans største Fortjeneste som Provst var nok, at han fik „indbyrdes Undervisning“ indført i det vidtløftige Provsti, og det var nok især derfor, at han blev hædret med Ridderkorset. Forøvrigt havde han saa meget at forhandle i den Anledning med Oberstløjtnant Abrahamsen, der jo paa militær Maade ordnede og forestod hele denne Sag, og min Fader havde engang en meget skarp Fejde med ham i den Anledning. Før min Fader blev Provst, havde han været Tiendekommissær og skal som saadan haft meget dermed at gøre, men dette var før min Tid.

Som Landmand — baade praktisk og theoretisk — var han Nr. 1 der i Egnen, og det kunde nok behøves ved et saa stort Avlsbrug som Vejrum Præstegaard. Han var en af de første, der indførte Kartoffeldyrkningen i det store, og det var morsomt at høre ham fortælle om den Animositet, næsten alle den Gang havde derimod. Han havde et større Schäferi — jeg tror paa 500 af fine spanske Merinosfaar — og var Banebryder for Staldfoder og Vekseldrift osv., osv.

I det hele var han en Fremskridtsmand og havde stedse meget at gøre med det Kongelige Landhusholdnings Selskab, havde i flere Aar stadig to af dets Lærlinge, som derved aftjente deres Værnepligt. I Forbindelse med Landhusholdningsselskabets Sekretær, Assistent Hald¹⁾ og Etatsraad Fjelstrup paa Sindinggaard skrev han det meste af Ringkøbing Amts

1) Jacob Christian Hald, f. $\frac{10}{2}$ 1798, 1817 exam. juris, 1836 Sekretær ved Landhusholdningsselskabet, Kammeraad, + $\frac{27}{6}$ 1868. En af H. ældre Slægtninge var gift med Trone Birgitte Grundtvig, der var Søster til Provstinde Krarups Fader Enoch Grundtvig (f. $\frac{11}{6}$ 1744, + $\frac{4}{2}$ 1785), Sognepræst til Ude og Oppe Sundby, Provst, og Søster til Fru Bispede Frederikke Severine Balle. (Stamtavle over Slægten Hald, S. 8, ved C. Krarup. Kbh. 1929).

Beskrivelse. Tillige med nogle af Egnens ansete Landmænd foranledigede han, at Holstebro landøkonomiske Selskab blev stiftet, et Selskab der siden efter i flere Aar udfoldede en stor og heldig Virksomhed.¹⁾

Det gik ikke ham som saa mange andre spekulerende theoretiske Landmænd, at han satte Penge til derved, nej han samlede sig Formue som Landmand. Da han i 1830 forlod Vejrum Præstegaard ejede han — foruden at han havde ladet 3 à 4 Sønner studere — tre Landejendomme, som han havde købt, nemlig en rar lille Bondegaard tæt ved Præstegaarden, en Afbyggergaard fra en af de nærliggende Herregaarde og et Boelsted paa Thyholm.

Som Nr. 2 i Præstegaardens Personliste maa nævnes min Moder. Hun var født 14. Maj 1778 i Udesund by Præstegaard ved Frederikssund, og stammer hendes Slægt ned fra Peder Løvenbalk i Viborg. Da hun var 6 Aar, mistede hun begge sine Forældre, men Familien og flere højtstaaende Personer sørgede for, at hun fik en god Opdragelse og udmærket Undervisning. Hun var saa perfect i Tysk og Fransk, at hun ikke alene med Lethed talte begge Sprog, men kunde endog straks fra Bladet oversætte og oplæse enhver Bog i disse Sprog paa dansk. Hun havde særlig Interesse for det historiske, havde læst meget og havde dertil en usædvanlig Hukommelse, saa det var som at slaa op i et Conversationslexikon, naar man vilde have nogle historiske Oplysninger. Hun — der forøvrigt var en kødelig Cousine til N. F. Grundtvig, som hun omtrent var samtidig med men ellers ikke sympatiserede med — fortalte godt og altid interessant, saaledes kunde hun f. Eks. give flere private Oplysninger fra Personer, der havde oplevet og deltaget i den Struensee'ske Periode, og om Caroline Mathilde, saa og om den store Brand i København 1795, som hun havde været Øjenvidne til. Men hun skrev næsten endnu bedre. Hendes Haandskrift var zirlig ja elegant og leverede alt, hvad hun skrev — navnlig Breve — med en forunderlig Lethed.

Det var under forandrede Forhold, at hun, der havde færdedes i København i højtstillede Huse, f. Eks. Biskop Balle, Statsminister Henrik Stampe, Raadmand Læssø, Gyllembourg og J. L. Heiberg, kom til som

¹⁾ Om Provst Krarups betydningsfulde Virksomhed i dette Selskab, se H. Okholms Artikel i „Hardsyssels Aarbog“ 1916. Endvidere var Krarup virksom for Oprettelsen af Holstebro og Omegns Spare- og Laanekasse i 1827, se Sparekassens Festskrift 1927.

Præstekone at leve i en den Gang afsides og isoleret beliggende jydsk Præstegaard, hvor hun fik en stor Landhusholdning at varetage og blev Moder til 10 Børn.¹⁾ Det var hendes Svaghed — eller Stolthed — at hun gerne vilde have sine Sønner til at studere. Det huslige passede hun omhyggelig og godt; flere Aars Øvelse giver Erfaring og gør efterhaanden til Mester i Faget; men det kneb hende stadig med at faa Indkøb af alt det, hun ansaa for nødvendigt til Husets Montering og til Børnene. Der kom paa den Tid mange Kræmmere med meget af mange Slags, som nok kunde friste, og min Fader var meget økonomisk og sparsommelig anlagt. Men Moder holdt derfor strengt over — saa vidt jeg kan mindes —, at en lille privat Indtægt, hun havde fra København fra en Tontine, som Geheimeraad H. Stampe nok havde arrangeret eller indbetalt for hende, udelukkende kom hendes egen Privatkasse til gode. Mærkværdig nok levede hun saa længe, at hun var nær ved at blive en af de ældste i Tontinen og saaledes faa hele Kapitalen udbetalt. Da der saa kun var ca. 12 Stkr. tilbage, blev disse da enige om at dele. Min Moder fik saaledes paa sine gamle Dage (1862?) udbetalt ca. 18 000 Rdlr. kontant. Der var Børn og Børnebørn nok til at fordele disse Penge til. Vi havde ialt været 10 Børn, hvoraf 3 døde i ung Alder, hvilket især min Moder ofte sørgede meget over. De laa begravede paa Kirkegaarden i et smukt holdt Gravsted, som vi Børn altid betragtede med megen Veneration.

Min ældste Broder var i den opgivne Periode Fuldmægtig paa Amtskontoret i Ringkøbing; han var dansk Jurist og i en ung Alder bleven Fuldmægtig paa Amtskontoret i Ringkøbing hos Lorentz eller Tillisch. Den næstældste havde gaaet i Kolding Latinskole og læste som Student en Tid i Hjemmet med to yngre Brødre,

¹⁾ De 10 Børn er følgende:

1. Sophie Dortha, 1800—1834 (g. m. Troels Smith paa Krogsdal).
2. Bolette Marie, f. ²⁵/₁ 1802, † ¹⁶/₂ 1810.
3. Niels Bygom, 1803—1887.
4. Enoch Christian, 1806—1865.
5. Sofie Charlotte Karite, 1809—1852 (der selv blev Præstekone i Vejrum).
6. Frederik Foss Stampe, 1811—1881.
7. Nicolai Edinger, 1813—1867.
8. Jens Christian Lodberg, f. ⁷/₄ 1816, † ²¹/₁ 1821.
9. Hans Helmuth, 1820—1899.
10. Jens Christian Lodberg, f. ⁶/₁₀ 1823, † ²²/₈ 1824.

Se nærmere „Stamtavle over Efterkommerne af Christian Krarup til Dejbjerglund, 1915“.

indtil de kom i Viborg Latinskole; desuden hjalp han min Fader med at prædike og med Skriveriet. To Søstre blev gifte, den ældste i 1823, den yngste i 1830 og forblev hun i Præstegaarden, indtil hun i 1852 døde der.

Da jeg, Familiens yngste Medlem, er født i Slutningen af April Maaned 1820, kan jeg jo ingen Minder eller Selvoplevelser meddele fra de første 2—3 Aar af det Decennium, som Beskrivelsen skulde omtale. At min Moder i den Anledning havde været Døden nær, det har jeg kun efter, hvad hun senere har fortalt mig. Det første, jeg kan huske om mig selv, var det Bifald, jeg høstede som en Purk paa 2 à 3 Aar ved at hilse paa min nygifte ældste Søsters Mand med de Ord: „God Dag, Svoger!“ Ligeledes — vel nogen Tid efter — en Fastelavnsmandag blev jeg fra Vinduet i Sovekammeret hørt sige: „Hvem Skam er det, der kommer i æ Purt, mon det er Mads Post?“ og da gamle Tarin, der var lidt nysgerrig anlagt, for hen til Vinduet, erklæredes hun til almindelig Jubel og Latter som Fastelavnsnar. Det havde hun dog ikke ventet af „mi bette Mand“, der ellers ved hver Lejlighed var hendes Kæledægge. Da jeg ingen yngre Søkende havde, og da de to Brødre foran mig var næsten 10 Aar ældre, gik jeg i min Barndom noget ensomt ret ofte paa egen Haand.

Især knytter min Erindring sig til de paa Gaarden værende mange spanske Faar og Lam — vel henved 500 —, som min gode Ven Niels Faaredreng tilligemed Schäferhunden Pas passede om Sommeren. Denne Omgang var ret et Friluftsliv, som særlig tiltalte mig, alle de morsomme smaa Lam, de ærværdige Stamvædre med vældige krølleformede Horn.

Jeg fik ofte en lille Mellemad for at kunde holde ud til Middag eller Aften, men kom jeg tilfældig ud til Faarene, gav Niels Faaredreng mig og Pas lidt af sin halv eller hel Tomme tykke Mellemmad, naar Sulsten kom, og det smagte saa dejligt, at jeg siden aldrig har beklaget den, der kunde faa en rigtig tyk Mellemmad. Mest levende Medfølelse havde jeg med de mange vævre Smaalam, naar Halerne skulde hugges af dem. Operationen var der flere om at udføre, en til at fange dem og bringe dem til Huggeblokken, en til at holde dem og trække Haleskindet saa langt op, at det kunde skyde ud over Saaret, og en til at slaa med en Kølle paa en stor Kniv eller Økse. Jeg saa med blandede Følelser paa den store Dyng af

små Lammehaler. En interessant Hovedbegivenhed var det ogsaa, naar Faarene skulde vaskes. Efter at være behandlede af to Piger i en Vaskebalje, blev de kastede ud i den store Karudsdam for at skylles af, og de svømmede da alle med ubegribelig Færdighed over til næste Landbred, hvor der stod en Mand og halede i dem ved at trække i et langt Tov, der var fastgjort i en Grime.

Som jeg som Barn blev lidt ældre, havde jeg stor Passion for at færdes med Folkene, hvor de havde med Heste at gøre. Om Sommeren blev Hestene vandet udenfor Gaarden ved Bækken, og jeg havde mangt lille Eventyr med at ride dem til Vands; men mest levende staar dog en Ridetur for mig en Aften, jeg fulgtes med en af Drengene ud at hente fire unge Heste, som stod temmelig langt ude paa Marken. De tre Heste blev koblete sammen ved Tøjrene, hvoraf jeg saa skulde ride paa den anden, medens Drengen red paa den første og holdt de andre i det løse Tøj. Jeg havde god Øvelse og Færdighed i at holde mig fast ved Manken af Hesten. Snart gik det over i Galop, der blev stærkere og stærkere, indtil det blev et formeligt vildt Væddeløb. Drengen tabte Holdet og Tøjret paa de tre Heste, og i den susende Fart fløj jeg af og laa aldeles uskadt paa Ryggen; jeg løb hjem, og aldrig fik mine Forældre noget at vide herom.

Engang, da jeg var en stadig Passager med Gødningsvognen, naar den kørte tom tilbage, løb Hestene løbsk. I den vilde Fart fløj Kusk, Møgfjællene og jeg ud paa Marken, ved hvilken Lejlighed jeg paa en eller anden Maade fik slaaet et stort Hul øverst paa Hovedet. Jeg fejlede dog ikke mere, end at jeg hylende og tudskraalende kunde liste hjem gennem Kirkegaarden og Haven, hvor min Fader fra sit Studereværelse straks bemærkede og modtog mig. Da kunde jeg mærke, hvor meget han holdt af mig, thi jeg kan endnu huske, at jeg saa Taarer i hans Øjne. Tilfældet var vist ret slemt, thi det varede flere Aar, inden Saaret lægedes, og den Dag i Dag har jeg endnu tydelig Mærke deraf.

At jeg i min Barndom omgikkes Folkene saa meget, at jeg helst bestandig var hos dem ved deres Arbejde, var en naturlig Følge af, at mine Forældre, der i en Række af ca. 20 Aar havde haft mange Børn, ikke havde Tid og Lejlighed til — lige saa lidt som Tarin — at have mig under stadig Opsigt, hver havde jo sin daglige Gerning at passe. Jeg selv havde stor

Lyst til saaledes at gaa paa egen Haand, og saa kom hertil, at Folkene var saa mageløs kærlige og gode imod mig, at jeg godt mærkede, at jeg var deres Yndling og ubetinget befandt mig helt vel imellem dem. Det var ogsaa i de Aaringer rigtig rare og kærlige Folk allesammen; men særlig Kirsten, Malkepigen Nr. 1, havde en forunderlig Forkærlighed for mig, hvilken hun viste ved mange Lejligheder, og til Gengæld holdt jeg da ogsaa meget af hende. Jeg har ofte siden tænkt paa det farlige for Præstegaardsbørn saaledes at blive feteret og forgudet og rost af Tjenestefolkene og altid at føle sig som Nr. 1 af Gaardens Mennesker i deres Selskab.

Min Moder lærte mig Bogstaverne og de første Begyndelsesgrunde i Læsning. Saa vidt jeg mindes 1827 kom jeg en kort Tid i Skole og i Huset i Holstebro hos Skolelærer J. Dahl¹⁾, der havde været en afholdt Huslærer i Vejrum Præstegaard for mine ældre Søskende og som var gift med en Kusine til mig. Her deltog jeg i den indbyrdes Undervisning, som jeg syntes var meget morsomt, og om Aftenen efter endt Skoletid fulgtes jeg med Dahl, der fra Vejrum havde en usædvanlig Interesse for Træplantning, ned Øst for Byen at plante nogle da meget små Træplanter paa Sandbakkerne, der nu er Holstebrobyens usædvanlig vellykkede og smukke Lystanlæg.

Da vi siden i Præstegaarden fik en anden Prædikestudent, en theologisk Kandidat²⁾, der var Søn af min Faders gode Ven Provst Lind i Hygom, kom jeg hjem igen for at begynde paa Latinen under hans Undervisning. Han blev forlovet og gift med min yngste Søster, overlevede hende i 30 Aar, og begge ligger de begravede paa Vejrum Kirkegaard. Han afløste 1830 min Fader som Præst i Vejrum, hvortil Stamhuset paa Ausumgaard der i Sognet jo havde Kaldsret.

Tyendeforholdet var den Gang ikke som nu. Barnepigen — gamle Tarin (Trine) — var vistnok i Præstegaarden i over 20 Aar; hun var efter mit Skøn ca. 50 Aar. Hun var et originalt men udmærket Eksempel, tro og Familien meget hengiven, og derfor ogsaa meget betroet og det næsten i alle Retninger. Hun var dog ikke saa lidt partisk og gjorde svær Forskel paa dem af os, som hun kaldte sine egne Børn, dem hun elskede som sine egne. Jeg var jo især Kæle-

¹⁾ Se „Hardsyssels Aarvog“ 1916, S. 29; 104—195. 1917, S. 39—41, 148—150, 156—162.

²⁾ Jens Lind, 1800—1885, se Stamtavlen S. 46.

dæggen og kaldtes bestandig hendes „bette Mand“. Det var næsten rørende at være Vidne til den Forkærlighed, hun ved hver mulig Lejlighed viste for „mi bette Fræs“ og „mi bette Lai“, derimod ikke for den skarnagtige Lotte, der da egentlig var den snildeste og elskværdigste af os. Det var hendes Ret, som hun holdt strengt over, afvekslende med min Moder hver anden Søndag at komme i Kirke. Jeg ser hende endnu tydelig med saakaldte Vinger paa hendes Hovedtøj eller Kappen og Salmebogen med Ambra, Balsam og Lavendel. Ogsaa havde hun en Lugtekrukke af Sølv med Salmiak og Svamp i til behagelig Omgang og almindelig Forfriskelse.

Der passerede dog en Gang en Scene mellem min Moder og gamle Tarin, som jeg blev Vidne til og som jeg ikke kan glemme. Det hele foregik i Dagligstuen, hvor min Moder sad i Sofaen; gamle Tarin stod ved Skænken og tørrede Thekopper af. Enden blev, at min Moder grædende maatte forlade Valpladsen.

Kusken, gamle Wolle (Ole) med Mundheldet „En skal køre, saa æ Hønder kan være holden dermed“, var et endnu ældre Eksempel og var mulig endnu ældre i Gaarde end gamle Tarin. Han var fredsomlig og stille, høj, mager og stærkt skaldet. Han havde Øjne som en Falk og kendte alle Landets daarlige Veje og Biveje i mange, mange Miles Afstand, saa han kunde „uvælt“ færdes slige Steder saa vel ved Dag som ved Nat og i komplet Mørke. Han havde i alle de 6—7 Aar, jeg kan huske, sine bestemte Køreheste, et Par store udmærkede sorte. Han kørte, saa forekom det os, altid meget langsomt (man kaldte det at drive Vejen ind), det meste af Vejen i Skridt men sikkert og uden at vælte. Han var tro og saa vidt jeg mindes komplet ædruelig og blev betroet mange og lange Rejser paa egen Haand, saa som flere Gange til Bruunshaab ved Viborg med spansk Uld, til Kolding osv., osv. Naar han begyndte Rejsen og skulde køre ud, sagde han altid „No, i Guds Navn“, men ellers var hans stadige Afgangssignal for Hestene, som forstod det, „No, ijen da“. Engang gik Naturen over Optugtelsen for gamle Wolle paa en længere Rejse — vistnok til Kolding. De var kørt ud meget tidlig om Morgen i Mørke ad ensomme Hedeveje. Da det begyndte at blive lyst, forekom det min Søster, at Solen stod op i Vest, og hun gjorde min Fader opmærksom paa sin Opdagelse. Paa Tilraab til Wolle af min Fader, at det var gall, udrød han: „Hvans!“ Han havde

faaet sig en lille Morgenskraber paa Vognen efter mulig at have vaaget ved Hestene det meste af Natten for at fodre dem. Hestene havde benyttet Lejligheden til at faa Retningen forandret og sætte Kursen hjemad. Wolle var gift og boede i et lille Hus af min Faders. Hans Kone var en komplet Rasmus, en lille rødhaaret en.

[Wolle havde] en med mig jævnaldrende Søn, Anders Christian, som jeg af og til var Kammerat med.

Avlskarlen hed Jacob. Han var en yngre, kraftig og undersætsig Karl med stærkt sort Haar, der skarpt afskaaret hang ham ned i Panden. Jeg mindes ham endnu tydelig med gule Læder Knæbukser, langskafede Strømper (Plørhoser) og stærkt jernbeslaede Træsko. Han fik hver Morgen sin Ordre fra min Fader; gik eller kørte først og foran i al Arbejde og ringede med den i Porten hængende store Madklokke (en forhenværende Skibsklokke) til Maaltiderne til bestemt Klokkeslet.

Engang ved Slagtning af en Ko, hvor han hjalp min Moder med at partere den, faldt der et Par franske Ord ud af Munden paa ham, og idet min Moder straks optog Traaden og fortsatte Conversationen paa samme Sprog, opdagedes det, at han endnu kunde lidt Fransk fra sit toaarige Ophold formodentlig i Bouchain i Frankrig med de danske Tropper 1816–18 efter Napoleonstiden.

Hans Kæreste hed Kirsten; hun var egentlig Kokkepige, men gik en stor Del af Tiden om Sommeren i Marken som 1ste Pige. Hun var en køn, slank, velvoksen og usædvanlig rar Pige, som vi alle holdt meget af, rask til sin Gerning og havde til alt et udmærket Haandelag. Navnlig mindes jeg, at jeg timevis om Vinteraftnerne kunde sidde og se med Beundring den store Færdighed, hvormed hun kunde spinde Uldtejer, hvor hun dog kunde trække dem ud og saa spinde dem ind igen i en Fart. Hun var i Præstegaarden saa længe jeg kunde huske, begyndte dog allerede at blive lidt ældre og døde nok kort efter 1830, mulig af Brystsye.

Hvad de øvrige Tjenestefolk angaar, saa kom der regelmæssig hvert Aar til Skiftetid to nye Lærlinge, de saakaldte Grønkarle, formodentlig fordi de havde med Staldfoder at gøre. Disse Lærlinge kom fra Landets forskellige Egne og udgik i Reglen af Eliten af Bondestanden og var næsten altid velbegavede og flinke.

Degnen Henriksen¹⁾ hørte jo ogsaa til det faste Personale i Præstegaarden. Han boede i Skolen tæt ved, var en lang mager og gammel Mand med paa-faldende lange og skæve Ben og saa haltede han ikke saa lidt og gik med Stok. Han havde været Tjener eller Rideknægt hos Herskabet paa Tjele og fik sit Ben slaet i Stykker af en Hest, idet han red ved Siden af Herren. Til Gengæld blev han — gennem Familieforbindelse med Stamhuset paa Ausumgaard — ansat som Degn i Vejrum. Han mødte regelmæssig hver Søndag før Kirketjenesten, medbringende den ca. 1/2 Alen lange Kirkenøgle. Han sagde, at det var ham „imod“, naar han fra Præstegaarden skulde gaa op ad Kirkebakken gennem Haven, hvor der jo var nogle Trapper at passere. Han var nok som Skolelærer yderst tarvelig og maatte derfor holde en saakaldt Substitut. Syngende kunde han aldeles ikke, og det var ganske forførdeligt at høre ham lede Sangen i Kirken eller endog kun at sige „Amen“ ved Barne-daab (der blev sagt, at det havde Lighed med et Faars eller en Vædders Brægen). Han blev meget gammel.

Forskellige Erindringer

Levemaaden i en vestjydsk Præstegaard var paa den Tid ganske anderledes tarvelig og sparsommelig end i vor nuværende Tid, men derfor ikke mindre nærende og sund. The, Kaffe, Rabarbergrød osv. var Luksusartikler, som ikke brugtes og til Dels ikke kendtes i den daglige Husholdning, derimod levede man hovedsagelig af, hvad Gaarden selv frembragte, saasom Mælk, Øl, Rugbrød, Smør og Fedt, Flæsk, Kød, Fisk, Æg og Kartoffler. Af Havesager og Rodfrugter brugtes kun lidet.

Af Mælk og Øl, til Dels sammen med Brød og Gryn og Mel, lavedes et Morgenmaaltid („æ Dower“) for alle Gaardens Medlemmer, hvoraf i Reglen større Kvantiteter indtoges i saa rigeligt Maal, at der kunde holdes ud i flere Timer. Jeg mindes saaledes, at min Moder plejede at nyde hver Morgen 1 à 2 større Skaaler af kogt Mælk og Øl, der til Dels var sammenløbet til Ost. Folkene fik jo deres Dower, hovedsagelig bestaaende af de samme Ingredienser, men efter Aars-tiden afvekslende tillavet paa forskellig Maade. I det hele og i Reglen levede Familien og alle Tjenestefolkene af samme Mad, som kun blev serveret paa en

¹⁾ Omtalt i „Hardsyssels Aarbog“ 1908, S. 87—104.

lidt forskellig Maade og paa forskelligt Sted. Hele Huset spiste til Middag, naar Avlskarlen Kl. 12 havde ringet med Madklokken i Porten.

Øl og Brød lavedes i Huset. Der blev jævnlig brygget ikke i saa ganske smaa Kvantiteter, og det var en hel Svir at faa Lov til at smage det dejlige saakaldte „Urt“, en sødlig Drik, som fremkom, før Øllet gærede. Ligeledes blev der jævnlig baget og opslaet en Masse forførdelig lange og store Rugbrød — jo større de var, des større blev jo Mellemmaderne —, men samtidig havde min Moder altid et Tillæg af saakaldt Finbrød — Sigtebrød, Tvebakker og Kringler —, som skulde med ind i Ovnene og bages. Brygningen og Bagningen stod Bryggerspigen — Kirsten — for, og hun havde dermed en anstrengende Gerning, navnlig med at ilde Bagerovnen og at sætte Brødene ind og tage dem ud igen.

Om Middagen blev Folkenes „Tilmad“ udskiftet af min Moder personligt i Køkkenet, og enhvers Part anbragt paa lange (1–2–3 Alen) og smalle Træbakker eller Tallerkener med 3–4 à 8 Portioner paa hver, alt eftersom hver sad ved Bordet, og i jævnt Løb transporteret af Kokkepigen gennem den mørke Gang ned i Folkestuen, og Ve hende, hvis hun vovede at forandre noget ved Fordelingen.

Om Sommeren og da navnlig i den Tid, Dagene var længere, fik Folkene saa deres Mellemmad, som i Reglen fortæredes i fri Luft. Disse skulde være store og tykke, sjældent under 1/2 Tomme, og som oftest belagt med Ost eller speget Kød.

Hver Karl havde sin bestemte Ske sædvanlig af Horn, som anbragtes ved Loftsbjælken paa bestemt Plads i en Læderrem, og hver brugte under Maaltidet sin egen Lommekniv. Gaffler kendtes, saa vidt vides, ikke i Folkestuen, men hver hjalp sig med den 5-delte Gaffel, Vorherre havde givet dem. Skeer aftørredes sædvanlig paa Spidsen af den venstre Albue efter først at være slikket.

Af Brød kunde enhver spise til Maden saa meget, han vilde, og den store Trælkande med Laag og en Pibe eller Trærør — af hvis Mund enhver drak — stod ogsaa altid til fri Afbenyttelse paa Folkestuebordet.

Om Aftenen var hele Husets Affodring, der kaldtes „Nætter“ (egl. Nådver), sædvanlig Grød, ofte Surgrød med store Byggryn med Mælk eller Øl til, og det var utroligt de Masser, som deraf kunde fortæres, og det såvel ude som inde.

Der slagtedes selvfølgelig ikke saa ganske lidt om Efteraaret for at have et Forraad af speget og røget Kød og Flæsk at holde Hus med hele Aaret igennem. Ligeledes havdes der, saa vidt mindes, altid Forraad af tør og saltet Fisk, som man fik dels fra Limfjorden (særlig Sild), og tildels fra Vesterhavet (Torsk og Hvillinger).

Af Høns forekom det mig, vi ikke havde ret mange, formodentlig fordi min Fader ikke yndede deres Nærværelse og Medvirkning i Haven. Derimod var der god Lejlighed til at holde Ænder, da der jo altid var Vand i Bækken, særlig hvor der ved Opstemning dannedes en Dam til Vanding af Kvæget.

Det har siden undret mig, at jeg ingen Sinde mindes, at Honning blev anvendt i Husholdningen, skønt vi dog havde en usædvanlig stor Mængde Bistader, formodentlig maa min Fader, der var en god Finansmand, have fundet et bedre Marked for Honningen end at fortære slige Luxusartikler i Husholdningen.

Kom der saa uventede fremmede i Familien, gik det altid ud over Ænderne, der da maatte strække Hals. Der blev da ogsaa serveret med The og Kaffe, men det var, hvad man kaldte Thevand, meget tynd og med uforholdsmæssig megen Fløde i. Til en lille Kop Kaffe, som vankede ved højtidelige Lejligheder midt paa Dagen, fik man saa en Knalling Kandissukker saa stor som en Skovnød.

Smørtilberedningen og hvad dertil hørte som Mælken Skumning m. m. stod min Moder udelukkende for, for jeg mindes tit, at hun om Morgenens, efter at Pigen havde endt Kjærningen, havde et meget besværligt Arbejde med Æltning og Nedslagning af Smøret i Træet.

En anden besværlig Husgerning, som ogsaa personlig paahvilede min Moder, var Lysestøbningen. Man kendte ikke Lamper eller Petroleum paa den Tid, og der brugtes mange Lys til Belysning. Et rundt Tællelys i en Stage med tilhørende Lysesaks var jo i Reglen paa den Tid god Belysning for hele Familien, da alle sad samlet i de lange Vinteraftener. Særlig uheldigt var det, naar saa en kom til at pudse for nær med Saksen, saa Lyset gik ud. Hele Forsamlingen sad da i Mørke, og al huslig Gerning laa stille, indtil Lyset atter blev tændt i Køkkenet ved at blæse en Lue op i en Tørveglød. Paa samme Maade fik Avlskarlen hver Morgen i Køkkenet Lyset tændt i sin Lygte. Man kendte den Gang ikke de senere lette Maa-

der, som nu bruges, særlig med Tændstikker, at tænde et Lys paa. Ved højtidelige Lejligheder, og naar der var flere fremmede om Aftenen, flottede man sig i Dagligstuen med to saakaldte tykke Tællelys.

Støbningen af Lys var om Efteraaret efter endt Slagtning af Køer og Faar en Hovedbegivenhed og foregik i Børnekammeret ved et stort rundt Bord, der kunde drejes rundt, og paa hvis Kant de runde Brikker, hvorpaa Vægerne sad, var anbragt. I den store Kjærne fyldtes saa den flydende (kogende) Tælle, der flød ovenpaa det varme Vand, hvormed Bunden opfyldtes. Eftersom hver Brikke med sine Væger var dypet i Tællen og havde afdryppet, og de Væger, som hængte sammen, adskilte med Skillepind, som holdtes i venstre Haand, fik Bordet et lille Stød fremad for at behandle den næste Brikke, som under Omgangen var afsvalet. De bedste og tykkeste Lys blev støbt først af den bedste Tælle, og var der mange Lys paa Brikken, blev det tilsidst en meget tung Byrde at løfte henved en Snes Lys op paa een Gang og vente, indtil de alle fik afdryppet. Der hørte Kunst dertil, og det var et anstrengende Arbejde for Husmoderen, især da der altid var en stegende Varme og usund Luft i Værelset og Atmosfæren fordærvet af Tælledampen. Det var kun som Undtagelse, at Børnene fik Lov til at overvære Forestillingen, der særlig blev interessant ved at se, hvorledes et Helligtrekongers Lys dannedes. Et saadant Lys havde tre Grene og tændtes Helligtrekongers Aften. Julelys mindes ikke at blive lavede, ligesom Juletræ ikke kan erindres fra den Tid. Der blev lavet mange Slags Lys: til Folkestuen, til Lygterne, saa kaldte Smallys og Praaser, der anbragtes paa Stager eller Stativer med en Jernfjeder og brugtes til at løbe om med i Huset og særlig til at stikke til den Glød, der blev blæst op til Lue for at tænde Lys.

Det er fast ubegribeligt, hvorledes den store Husholdning — al den daglige Madlavning — kunde ekspederes fra det lille primitive Køkken. Komfur kendtes eller brugtes den Gang ikke. I Køkkenet eller i Skorstenen laa en Jernplade ca. 2 Alen lang og 1 Alen bred, og vistnok en stor Forbedring fremfor en muret Arne. Under denne Plade var en Skuffe, hvori der blev tørret Malt, og forøvrigt anbragtes deri alt, hvad der af vaade Stykker skulde tørres. Paa selve Pladen var et større Baal af Ild, hvortil Leer- og Jerngryder anbragtes, dels ved 3-Fod eller -Ben dels ved

en Krog i en Lænke fra Skorstenen, hvor da al Madsen lavedes. Der kunde baade være forførdelig varmt i et saadant Køkken — særlig i Sommertiden ved Middagstide — og forførdelig koldt til andre Tider, da Skorstenen var saa aaben og vid, at en Mand med Stige kunde passere den, og mangen Husmoder har her i den Tid tilsat sit gode Helbred ved slige Skorstene. En Trafik brugte man dog jævnlig i Køkkenet, som jeg den Gang ikke skænkede nogen særlig Opmærksomhed, nemlig at hensætte en kogende Gryde i Sengehalmen i Pigernes Seng, hvorved Kogningen eller den høje Varme kunde vedligeholdes i paafaldende lang Tid; det er jo den samme Metode, som af Fjord senere anbefaledes i hans Kogekasse fyldt med Hø og en Pude over.

Ligesom Levemaaden saaledes var ogsaa Klædragten for ca. 70 Aar siden [o: 1820–30] særlig i Vestjylland billigere og simplere end nu, men derfor ikke ringere; tværtimod var Klædragten maaske langt varmere og solidere end nu i disse Luxustider, da den hovedsagelig bestod af hjemmelavede og hjemmegjorte Stoffer.

Husfliden spillede paa den Tid, særlig i den Del af Landet, en stor Rolle, hvor Formalet var saa vidt muligt at lave alt og ikke give Penge ud. Hør dyrkedes i Marken og blev ved Gaardens egen Kraft behandlet igennem alle sine Stadier. Saa vidt mindes var det dog særlig min Moder, der gav sig af med Hørspinden i Sovekammeret om Vinteraftnerne. At det ikke var saa ganske lidt, der blev produceret, kan skønnes deraf, at der hver Sommer befandtes vistnok over 10 Stkr. lange Lærreder paa Bleg ude i Haven tæt Nord for Køkkenvinduerne. For at holde Vagt over Lærredet om Natten blev Gaardhunden Tyrk, en kraftig sort Puddel, flyttet fra Staldøren ud til Smedjen, der laa nordligst i Haven. Saa vidt mindes var dog Kvaliteten meget grovere end Nutidens Lærreder, men vistnok ogsaa meget langt stærkere.

Pigerne spandt i Børnekammeret — særlig Uld og Blaar —, og at det ikke var Ubetydeligheder, de her forarbejdede, kunde bedst bemærkes af de store Kvantiteter, der blev vævet. Det var et helt Læs og en hel Rejse, naar min Moder kørte til Væveren, hvor vidtløftig Regning og Overslag gjordes om Trændgarn og Islæt og Opgivelse af de forskellige Mønstre. Et Billede og en tilhørende Fortælling, som for nogle Aar siden stod i en Kalender om Rejsen til Væveren, var

vel skikket til at fremkalde gamle Minder i saa Henseende.¹⁾ Af det vævede blev saa fabrikeret alle Slags Klæder til Familien, Dynner, Duge, Lintøj, Lagner, Hølsklæder, Dækkener, Sække osv., osv.

Som karakteristisk for den Tid var, at i ethvert ledigt Øjeblik blev der, skønt det ikke var i den saakaldte Bindeegn, bestandig strikket („bundet“) alle de Strømper, som Familien behøvede. Min salig Moders Færdighed eller Øvelse var saa stor, at hun kunde læse — ja endog læse højt — medens Strikkepindene mekanisk gik.

For mig stillede det sig saaledes, at det især var i Folkestuen, at Husfliden trivedes. Der blev af de deri værende Tyende snoet en Masse Simer; med stor Færdighed rullede Straaet saaledes, at det dannede en smuk egal Halmsnor, der jævnligen forsvandt bagud under det venstre Laar for efter endt Aftengering at rulles op paa et større Nøgle, der efter hver Aften voksede som en Snebold, der rulles i Sne. Navnligen var gamle Wolle en stor Mester i at sno Simer, og jeg kunde i Timevis se paa ham uden at blive ked deraf. Avlskarlen lavede eller spandt paa en særlig dertil indrettet sindrig Mekanisme, der kunde fastgøres i et Hul i Væggen, Læderremme af de forskellige Huder, der var tilberedte paa en særegen Maade, og derved fremkom usædvanlig stærke Skagler og Bindsler for Kreaturerne. Paa samme Maskine snoede han ogsaa Heste- og Svinehaar, der saa næsten uopslidelige anvendtes til Tøjr. Det kneb med Pladsen i den lille Folkestue og med det ene Lys for dem, der var beskæftigede med Kurvefletning, en Virksomhed, som min Fader særlig syntes at have fremmet, da der jo avledes en stor Mængde baade grovere og finere Pil, som særlig egnede sig hertil. Navnligen var det de saakaldte „Grønkarle“ eller Lærlinge under Landhusholdningsselskabet, som øvedes under en sagkyndig Havekarls Vejledning heri. Man bandt Løb ♂: Kurve af Halm, som syedes af Træsplinter, der ved en snild Maskine kløvedes i 3—4 Stkr. ud af Pilegrene. Faaredrenge havde nok at gøre med at karte Tejer hos Pigen i Børnekammeret; han sad gerne i den mørkeste Krog.

Opholdet i Folkestuen var unægtelig under slig Virksomhed meget interessant; her fandt en lignende Tone Sted, som Steen Blicher skildrer i sine Bindstue-

¹⁾ Uden Tvivl den, navnligen fra danske Læsebøger, velkendte Fortælling „En Tur til Væveren“ af Dr. H. ♂: Hother Tolderlund).

fortællinger, og blev mangt Eventyr, mange Spøgelsehistorier og Sagn fortalt. Navnligen mindes jeg en Gang, at Fortællingen om Udgravningen af en Høj paa Buurhede gjorde stormende Lykke med sin Slutningsreplik „det var da S . . . . til Spark af en Kok.“

Naar nu det hjemmevævede uldne Tøj var kommet hjem fra Væveren — senere farvet og presset op —, saa kom der en Skræder, Jens Frederiksen, en lille gesvindt Mand paa 40—50 Aar med sort krøllet Haar, store livlige Øjne og Messingringe i Ørerne, med 2 à 3 Svende, mandlige og kvindelige, i en 8 à 14 Dage at sy Klæder til hele Familien. Det blev jo alt syet efter sidste Mode der i Egnen, og jeg kan særlig huske, at alt, hvad der blev syet til mig, alle Steder var lavet til at vokse i et Par Aar, saa det selvfølgelig aldrig passede, men jeg selv syntes, at jeg saa saa stor og voksen ud i de nye Klæder. Det var heller ikke fri for, at de nye blaa Klæder, der var farvede i Indigo, smittede. Hele Familien, saa vel dens mandlige som kvindelige Medlemmer, blev besørget, selv gamle Wolle fik en ny Kuskekjole, ikke med Liberforsiringer, men forfærdelig tyk og varm og rigelig foret alle Vegne og med stort Slag. Det var jo kun til højtidelige Lejligheder den nye Kuskekjole brugtes, som til Bryllup i Sognet og til Familierejser. Til daglig Slidsbrug, hvor han kørte alene, blev saa den gamle Kuskekjole brugt, som vistnok utallige Gange har været gennemvaad. Jeg kan huske, at den saa noget reduceret og falmet ud — og det vel ikke uden Grund. Det største Kunststykke, jeg mindes, at Jens Frederiksen lavede, var at sy et Par Ridebukser til min Fader. De var af svært Uldstof og med Knapper op ad begge Sider og dertil forklædte med Skind eller Læder alle Steder, hvor der kunde tænkes Berøring med Hest eller Sadel. Det var en hel Opgave at blive iført sligt Klædningsstykke og at faa alle Knapper knappede, men varme var de og skaanede selvfølgelig alle finere Klæder, og da det i den Periode var meget almindeligt at gøre mange og lange Rejser til Hest, var det rimeligt, at slige unævnelige var meget i Mode navnligen hos alle Prangere, Proprietærer, Præster osv. Min Moder og mine Søstre fik syet Klæder af saakaldt Hvergarn, der kunde væves meget smukt, naar det var vævet af en kunstforstandig Væver, og naar et smukt Mønster havde været ham opgivet. En Sirtskjole var paa den Tid næsten lige saa stor Luxusartikel som nu en Silkekjole, og de, der havde Raad

dertil, blev forsynet dermed af de omløbende Kræmmere, der jo kendte deres Kunder og deres Smag. Forøvrigt har jeg en dunkel Erindring om, at vi i Huset fik en Del finere Klædestoffer fra Bruunshaab Klædefabrik, hvor min Fader i Reglen hvert Aar leverede et større Parti spansk Uld.

Hvad det daglige Liv i Familien angik, da hengled Livet stille og roligt, den ene Dag som den anden, idet enhver havde nok at bestille. Der kom — som det syntes mig — kun sjældent fremmede; dog kom der stadig hver Søndag nogle dels før og dels efter Kirketjenesten. I Gaarden kom alle de Vogne, som havde befordret Kirkegæster, særlig til Barnedaab og Bryllupper, Konfirmation osv., og det var ofte et stort Antal Heste, der blev indstaldede. Det var jo ofte — især for en Dreng i min Alder — interessant at være til Stede, naar sligt Tog skulde afgaa, og anstille Betragtninger. Jeg kendte allerede i temmelig ung Alder de fleste af Sognets Heste.

Selvfølgelig levedes der dog efter den Tids Forhold et selskabeligt Liv i Præstegaarden, idet man stod i nærmere Omgangsforhold til to à tre nærliggende Herregaarde — paa to af dem var der flere jævnaldrende Børn —, alle Nabopræsterne og mange fjærnere boende Slægtninge, Venner og bekendte. Siden min Fader blev Provst, kom der ogsaa flere især yngre Præster. Der blev da ofte, naar det var notable og kærkomne fremmede, saa vidt jeg mindes, serveret med varm Andesteg om Aftenen, og Besøget hædret med to tykke Tællelys paa Dagligstuebordet! Af Spirituosa eller Vin kan jeg slet ikke mindes, at der blev forbrugt noget, uden da min yngste Søster havde Bryllup.

Min Fader holdt meget af Musik; han kunde spille paa Fløjte, men gjorde det kun sjældent, og jeg syntes, at det da indskrænkede sig mest til nogle Tremulanter og Triller. Skønt han havde en usædvanlig smuk, klangfuld og blød Stemme, noget han vistnok havde faaet i Arv efter Moderen, saa hørte man ham dog kun sjældent synge i Hjemmet og egentlig kun i Kirken, naar han messede. Imidlertid kan jeg tydeligt mindes, at han med en vis Glæde og Begejstring for Melodien sang en smuk tysk saakaldt „Soldatervise“, Melodien er siden bleven populær her i Landet, idet Heiberg har afbenyttet den til Slutningssangen i „Nej“, og Ploug har skrevet nogle af sine bedste Studentersange til samme Melodi.

Min Moder var egentlig ikke musikalsk, men havde alligevel megen Interesse for Musik, og egentlig kunde hun heller ikke synge, men alligevel sang hun alle de Sange og Viser, som fra hendes unge Dage var i Mode. Hun var usædvanlig stærk i at huske alle Ordene og alle Vittigheder deri, og en Masse af Selskabssange og den Tids skønnere Produktion, f. Eks. P. A. Heibergs „Komme hvo, som komme kan“, Zinclair Visen, en hel Del fra den saakaldte norske Klub (Rahbek, Zedtlitz), Marseillaisen sang hun med Udtryk ja næsten Begejstring, Sange af Høstgildet, Peters Bryllup. Naar hun sang eller smaannede dem, blev min Fader altid lidt blød om Hjertet og gentog ofte, hvordan den og den Skuespillerinde, hvis Navne jeg nu ikke mindes, havde med Ild og dejlig Stemme sunget de Sange.

Vi havde jo et Klaver i Huset, og min Fader havde, vistnok med ikke saa ganske liden Bekostning efter den Tids Forhold, arrangeret det saaledes, at Organisten fra Holstebro en Gang hver Uge kom til Præstegaarden for at give Undervisning i Musik. Mandens Navn var Weber¹⁾, uden dog at være i Familie med den berømte C. M. Weber, var vistnok barnefødt i Tyskland og havde et Par Aar været ansat ved Musikken i Napoleons Krige. Han var vistnok en interessant Personlighed, som havde oplevet meget, men jeg var jo for ung til at lægge Mærke til hans Ejendommeligheder og til, hvad han fortalte. Han var Cavallerist ret con amore og kom ridende hver Torsdag paa en ganske dejlig sort Hest, som vistnok var, efter hvad jeg da kunde skønne, udmærket tilredet. Selv var han en høj mager Mand med militær Holdning og med Tendens til Rødhed i Ansigtet — maaske det var Ar af Kopper —, noget stille og beskedne, men var ganske usædvanlig musikalsk begavet. To af mine Brødre lærte at blæse paa Fløjte, en at spille paa Violin og Klaver og min Søster ligeledes paa Klaver. Af hans mange efterladte Noder at skønne, var han ogsaa en meget heldig Componist, og af den Musik, der leveredes i Præstegaarden efter hans Død — omkring 1828 —, kunde skønnes, at han nøje havde kendt Datidens bedre Componister, saasom Mozart, Weber, Boieldieu osv., osv. Under hans Efterfølger begyndte jeg, omtrent 8 Aar gammel, at lære at spille paa Klaver, men til liden Glæde baade for ham og mig.

¹⁾ Anton Georg Veber, † 7/5 1824, 42 Aar gl., Organist og Stadsmusikant, saa vidt man vidste født i Østrig; ugift.

Skønt ingen af mine Forældre selv — idet mindste saa vidt jeg ved — kunde danse, sørgede de dog for, at deres Børn fik det lært. Det var jo ikke en ganske let Opgave i den afsides liggende Egn af Landet, men der blev lavet et Interessentskab med de to nærmest liggende Herregaarde, hvor der var flere jævndrende Børn, saaledes, at Øvelserne afholdtes hver 3dje Uge paa hvert Sted. Elevantallet var, saa synes det mig, ca. en Snes Stykker. Skønt jeg kun var en Purk paa 6 à 7 Aar, var jeg jo til Dels med og lærte de 5 Positioner og Regler for Dans i $\frac{3}{4}$ Takt. Det var jo for de unge en fornøjelig Sport dog næppe for den ældste og største af Pigebørnene, der som saadan stod øverst i Rækken, men forøvrigt var noget tung og klodset. „De hopper som en Hvipskade, Jomfru Gelline!“ kan jeg mindes, at Danselæreren raabte til hende. Det var jo især Vals, som dansedes i den Tid, og som det kneb med at faa lært de rette Sving til med det højre Ben i $\frac{3}{4}$ Takten. Holstensk Vals, Française og Galopade kendtes aldeles ikke, derimod Skotsk lang engelsk Dans, hvor man stilledes op i to lange Rækker, og naar det opførende Par havde gjort Passagen ned og op, blev der kædet, hvorefter det næste Par figurerede. Menuet lærtes ikke, saa vidt jeg mindes, og maa vistnok allerede den Gang være gaaet af Brug, derimod dansedes Fandango, Figaro, Böhmerdans med Klap, Tyrolerval, Fangedans osv., osv. med stor Glæde, især da vi havde en særdeles flink og flot Spillemand, der forstod med sin Violin at sætte et forunderligt Liv i de dansende. Det var en almindelig simpel, ung Bondekarl (Væversvend) ved Navn Ole Kjær¹⁾.

Ole Kjær blev siden i Ringkøbing Amt lige saa berømt som gamle Lumbye i København. Han var der til et meget fornøjeligt Menneske og kunde som Jongleur og Gymnastiker o: Voltigeur gøre det mest forbavsende og altid — for Ungdommen — underholdende Kunster. Hans utallige livlige og iørefaldende Dansemelodier — thi han var et musikalsk Geni og Komponist om en Hals — vare i mange Aar ja er endnu den Dag i Dag i stor Yndest i Ringkøbing Amt. Han blev

¹⁾ Ole Balleby Andersen Kjær, † 4/12 1841 34 Aar gl. i Ringkøbing, hvor han var Væver og Musicus. Var født i Humlum, Søn af Anders Kjær. Gift med Else Cathrine Hansdatter. Biografi af ham og en af hans Kompositioner findes i „Veje Amts Aarbog“, 1921.

Hans Søn, Postmester H. A. Kiær, se Stamtavlen S. 45, I, havde arvet en Del af hans musikalske Begavelse.

tilsidst forfalden og døde som Stadsmusikant i Ringkøbing i ung Alder af Brystsyge.

Skulde der paa den Tid være Dans, enten det var hos høje eller lave, da var det lige saa nødvendigt at sikre sig Ole Kjær, som at faa Løfte paa en bestemt Kogekone til et Barselgilde eller Bryllup, og naar Folkene havde Opskær o: Høstgilde, var det ham, der lærte dem, hvorledes der ret skulde danses Syvspring. I hans Tid begyndte dog Dansen i $\frac{3}{4}$ Takt at komme i Mode.

Besøg, Udflugter og længere Rejser

Det var en priselig Skik, min Moder havde, at hun gerne vilde tage et å to af sine Børn med, naar hun rejste ud, og da det er ganske mærkværdigt, hvor slige Udflugter ofte gør Indtryk paa et Barn og tydelig kan mindes hele Livet igennem, skal jeg endnu i mit 76ende Aar takke hende derfor i hendes Grav.

Oprindelsen til, at jeg — der som den yngste mulig var lidt særlig begunstiget — maaske fortrinsvis kom med, er mig fortalt saaledes, at jeg paa Begæring om at komme med blev imødegaaet med den Bemærkning, at den Familie, der skulde besøges, havde det lidt knapt med Sengeplads, havde sagt: „Mei ver en Raad, mei kan ligge ved dig.“ „Ja, men der er ogsaa knap Plads paa Vognen!“ ligeledes „Mei ver en Raad, mei kan sidde ved dig.“

Jeg kom tidlig med, men hvor tidligt kan jo ikke ikke mindes. De første regelmæssige Ture, jeg var med paa, var til min ældste Søster, der boede paa Krogsdal, beliggende ca. $\frac{1}{2}$ Mil Syd for Holstebro. Gennemfarten gennem denne By og Opholdet hos en Købmandsfamilie¹⁾ [min Svogers Forældre], hvor jeg blev trakteret af Købmandskonen, der forestod Butikken, med en lille Haandfuld Svesker, der blev serveret særskilt for mig paa en Træstol som Bord, hvorledes Moderen med et hvidt Tørklæde om Hovedet eller hvid Natkappe i hele Forretningen var det ledende og tilsyneladende raadende Element, medens hun paa Døren og paa Disken synes med Kridt at have ført sit Regnskab om forskellige Mellemværender. Manden, der forøvrigt skal have været en snild og begavet Mand, maaske lidt alvorlig, gik stille og rolig

¹⁾ Seigneur Peder Smith og Hustru Maren Troulsdt. Lund. Butikken laa ved Nørreport, hvor nu (o: 1917) Gartner Vestergaard bor. („Hardsyssels Aarbog“ 1917).

omkring med en hvid Nathue og passede tilsyneladende sit Avlsvæsen og sine Køer. Der var større Formue efter dem. Man har fortalt, at den første egentlige Begyndelse til denne var, at han engang havde faaet tilsendt et langt større Parti Cikorie, end han havde bestilt.

Naar vi saa havde passeret Toldconsumptionen og Toldbetjenten Syd for Byen, kom man straks ud i den store Hede, og den meget sandede Vej gik op over og nedad flere store Lyng- og Sandbanker. Paa denne Strækning kom flere Gange en sindssvag Dreng paa 16 à 18 Aar løbende fra et nærliggende Hus ud til Vognen og fulgte som en Hund med et Stykke. En medfølgende Passager, som sad ved Kusken og formentlig kendte Familieforholdene, raabte engang til Drengen: „Kan du løbe hjem og banke din Moder!“ Med et glad „Ja“ og et bifaldende Nik løb han straks hjem. Jeg kan huske, at jeg anstillede mine sære Betragtninger derom.

Paa Krogsdal var der en større Landbrugsvirksomhed; der blev opdyrket Hede efter større Maalestok. Der dreves Teglværk, som særlig interesserede mig, og som jeg, der senere selv har anlagt og drevet Teglværk, havde Nytte af som Barn da at have studeret grundigt. Et større og senere meget smukt Haveanlæg kan jeg tydelig mindes med de utallige smaa Træer, Stiklinger og Buske og nylig anlagte Gange i den sandede Jord, der slet ikke lignede den Jord, vi havde i Vejrum Præstegaards Have.

Det fineste Besøg, som blev gjort fra Præstegaarden, var den Visit, som min Moder plejede hvert Aar at aflægge hos Egnens første adelige Dame, Etatsraadinde Schou paa Volstrup, en større gammeldags Herregaard en Mils Vej borte i Nærheden af Limfjorden med et betydeligt Skovtilliggende og en vidunderlig skøn og stor Have. Nævnte Etatsraadinde havde baaret mig til Daaben var altsaa min Gudmoder, i hvilken Anledning hun havde givet mig 200 Rdlr., saa jeg var jo allerede som lille Purk selvskreven til at medtages og præsenteres.

Det var med en vis Højtidelighed, at vi passerede den lange Bro, som fra Ladegaarden førte ind til den med høje Træer tilplantede skyggefulde Borggaard. Vi holdt jo stille udenfor Døren, indtil vi var meldte, og indkomme i det egentlige Opholdsgemak mindes jeg tydelig, hvorledes min Moder gjorde — under gensidige Smil — sin Reverents hos hendes Naade ved

ærbødigt at kysse hende paa Haanden og to à tre Gange paa Munden. De var tre gamle Damer, som boede sammen paa Gaarden, Etatsraadinden, Consistorialraadinde Schou¹⁾, vistnok en nær Slægtning, og Jomfru Nikke, en lille gesvindt pukkelrygget en, som vistnok fungerede som Selskabsdame. Medens Damerne blev placerede i Sofaen under Vinduet, hvorfra der var Udsigt til en større Vandflade eller Sø, hvori jeg syntes der var Svaner — mulig det var Gæs —, fik jeg en staaende Plads lige indenfor Døren, hvor jeg anstillede Betragtninger over de mange ophængte Portrætter og Billeder, indtil Jomfru Nikke fik mig sendt ned i Haven.

Efter at være passeret en Bro kom man til en Indgangsdør i Havemuren. Der blev saa ringet paa en Klokke for at tilkalde Gartneren, der modtog mig og førte mig ind i Edens Have, der var meget stor og usædvanlig skøn, anlagt i gammeldags fransk Stil med lige Gange, klippede Hække, en ukendt Overflodighed af Gange, store Træer, Blomster, Buskadsler og indbydende Frugter, navnlig udmærkede Blommer, Kirsebær, Æbler og Pærer osv., osv., som dog af mig betragtedes som forbuden Frugt.

Famlien gjorde jævnlig Smaabesøg paa et Par nærliggende Herregaarde, hvor der var flere jævnaldrende Børn, men det forekommer mig, at vi i Reglen gik dertil. Kun erindrer jeg tydelig engang, at vi en mørk Søndag Aften kørte et større Familielæs hjem vistnok en 9 à 10 Stkr. Gamle Wolle havde den Dag vistnok Udgangstilladelse, thi Gartnerdrengen eller Karlen fungerede som Kusk. Min ældre Broder tog imidlertid Tømmen, men væltede os alle, dog ganske langsomt og uden at nogen af os kom til Skade. Jeg mindes ingen Sinde at have oplevet, saa vred som min Moder den Gang var.

Af større Udflugter eller længere Rejser var jeg med paa adskillige, vistnok i Aarene 1826—27 eller førend jeg egentlig kom til at gaa i Skole. Den første var til Herregaarden i Salling Kjeldgaard, hvortil den forrige Ejer af den nærved liggende Herregaard Kvistrup, Proprietær Nyssum, var flyttet med sin Familie. Jeg kan mindes, at vi passerede Skive, gjorde nogle Visitter der, overnattede i Breum²⁾ Præstegaard og

1) Engel Elisabeth Drebing, døbt ²⁵/₁ 1778, ¹⁹/₆ 1808 g. m. Anton Frederik Schou, Sognepræst i Hjern, † ²⁷/₁ 1828. Hun døde paa Volstrup ²⁹/₆ 1854. (Wiberg, I, S. 627).

2) Breum Præstegaard brændte ¹⁷/₆ 1859, Barndomshjem for

opholdt os der en Dag (eller to), paa hvilke(n) jeg med Præstens eller Provstens Sønner gjorde Besøg paa de nærliggende Herregaarde Grinderslevkloster og Eskjær. Skønt jeg aldrig siden har været paa disse Gaarde, har jeg dog tydelig Erindring om dem, mulig derved, at jeg har hørt dem meget omtale. Paa denne Rejse til Salling var det min Svoger paa Krogsdal, der afgav Befordring, da Hovedformaalet med Rejsen var et Besøg, min gifte Søster vilde aflægge i Breum Præstegaard, idet Præstekonen¹⁾ dér og min Søster havde været Ungdomsveninder. Det var en ganske anderledes rask Befordring, end vi var vant til under gamle Wolles stiftfældige Ledelse. Jeg tænker, at vi næsten kørte Milen i Timen med et Par store halvunge raske Heste og flot Seletøj (ikke Stavtøj). Min Svoger skulde engang have haft et voldsomt Sammenstød med en tidligere Kusk, der paa gammeldags Manner vilde køre med sine Heste saaledes, at de kunde være holdne derved, hvortil min Svoger, der var lidt hidsig, bandte: „Hestene er . . . mine, og du skal derfor køre med dem, som jeg vil have det!“ Den Kusk, som da kørte for os, var et usædvanligt belevent Menneske, høj og lang, der siden som ældre blev en meget anset Mand som Sognefoged m. m. og Stafader til flere, hvis Navne [Mundberg]²⁾ nu er velkendte i den politiske Verden.

Endvidere var jeg med paa en længere Rejse til Hammelev Præstegaard i Nærheden af Grenaa, hvor min Moder havde en Ungdomsveninde³⁾, der var gift med Præsten. De havde skriftlig arrangeret en foreløbig Byttehandel med deres Datter, i hvilken Anledning vi gjorde Rejsen. Jeg kan dog ikke huske ret meget fra denne Tur, som foregik under gamle Wolles Ledelse, kun at vi passerede Randers og overnattede dér, og at jeg var imponeret af den store Mængde Storke, jeg der saa samlet. Tillige med Præ-

Provst Jens Møllers 9 Børn, af hvilke Sønnen Erik Høyer Møller, f. ²⁸/₄ 1818, er kendt under Navnet „Den gamle Feltpræst.“

1) Cecilie Gjessing Møller, f. Leth, f. ¹⁴/₅ 1799; gift ⁵/₁₂ 1816. (Wiberg, I, S. 481).

2) Politikeren Anton Nielsen [Mundberg], socialdemokratisk Landtingsmand, † 1901, fødtes ¹⁵/₈ 1837 i Gimsing, Faderen var Gaardmand Christian Mundberg og Moderen hed Andrejette Marie Nielsdatter.

3) Sognepræst Gert Munck i Hammelev ved Grenaa var gift med Henriette Stampe Fabricius af Lejrskov, f. 1778, hvis Søster Christine, døbt ¹⁷/₂ 1768, var gift med Provst Krarups ældste Halvbroder, Amtsprøvt C. J. L. Krarup i Borris. (Wiberg, I, S. 527 og 194).

stens Børn gik vi til Havet, hvor jeg første Gang saa Kattegattet.

Endelig gjorde jeg med mine Forældre en Rejse til Faders Søster i Smidstrup Præstegaard, der ligger lige nær ved Kolding, Vejle og Fredericia, for at besøge Faders Søster og vor Bedstemoder, der var født . . . ? Samtidig besøgte vi undervejs flere af Familien, ligesom Opholdet i Kolding med den mærkelige Ruin staar ganske tydelig for mig.

Alle disse Rejser var jeg med paa, fordi min Skolegang endnu ikke var begyndt, og i saa Henseende forsømte jeg intet derved, og det var vel Grunden til, at jeg siden ikke kom med. Med min Undervisning gik det, som det bedst kunde — jeg gik jo noget meget alene —, og var temmelig meget overladt til Folkene, der forøvrigt var flinke og rare imod mig. Særlig holdt jeg meget af at tilbringe Tiden med Niels Faaredreng, de spanske Faar, deres Lam og Schäferhunden Pas, og det kneb meget at møde hos min Moder til bestemt Tid for hos hende at lære at kende Bogstaverne og lære at læse. Den eneste Øreflign, jeg mindes at have faaet af min Moder, var i den Anledning.

Senere holdt min Fader, efter at mine to ældre Brødre var komne i Viborg Latinskole, en saakaldt Prædikestudent¹⁾, der skulde prædike ihvor ung han var og hjælpe min Fader med Skriverseri ved de provstelige Forretninger, der syntes at optage den større eller største Del af hans Tid. Nævnte Student, en høj tør lang en, der siden kom til Guinea som Præst, og jeg var slet ikke gode Venner, idet jeg ikke kunde undlade at gøre Nar af ham, og deri havde jeg Medhold af altfor mange. Jeg kom derfor foreløbig i Borger-skolen i Holstebro hos Husets gamle trofaste Ven J. Dahl, der var gift med min Kusine, og her befandt jeg mig usædvanlig vel og deltog med særlig Interesse og Liv i den indbyrdes Undervisning, der paa den Tid efter Oberstløjtnant Abrahamsens Ledelse var indført paa complet militair manøer, lærte regelmæssig hver Aften et Stykke af den lille og store Tabel. Særlig forekom det mig den Gang meget vanskeligt at lære at huske, hvormeget 7×9 og 8×9 var. Efter endt Dagsgerning fulgtes jeg saa med Dahl ud at plante

1) Student Jacob Rosborg Tørsleff kom til Vejrum Præstegaard ^{23/11} 1827, rejste 1828, 24 Aar gl., til København. Blev Præst i Afrika, død ^{20/9} 1879 (iflg. Richter), bekendtgjort i „Berlingske Tidende“ af Ulrikke, født Tolstrup.

smaa Træer og Træplanter i en stor Sandbanke, der laa lige Østen for Byen, og som nogle Aar efter blev den skønneste Plantage, som tænkes kunde og som endnu den Dag i Dag er en stor Prydelse og Hæder for Byen. Jeg bar og holdt Planterne, medens Dahl selv gravede Hullerne og fæstnede Jorden om dem.

En Hovedbegivenhed indtraf i Holstebro, medens jeg var der, og skønt jeg ikke kan mindes ret meget deraf, kan jeg dog ikke lade den uomtalt. Byen fik nemlig Kongebesøg¹⁾ af Frederik den 6te. Byens Klokker ringede af al Magt, Borgervæbningen, vistnok en 20—30 Mand, trak ud med Fane og fuld Borgermusik at møde Kongen ved østre Port og præsentere for ham. Jeg ser endnu det krigerske Optog passere gennem Byen, kommanderet af „Overkrigscommissairen“ som Borgerkaptajn, og en god Ven af vor Familie, en ung Købmand og forøvrigt Byens Ønskekavaler, i funklen-de ny Uniform og med dragen Klinge, hilsende paa os paa militær Maner, da han marcherede forbi. Jeg kan huske, at jeg ved dette første Syn af Militær anstillede Betragtninger over Krigen og dens Rædsel osv. Som Kongen med Følge nu nærmede sig Byen, kommende fra Viborg eller Hagebro, hvor der var skiftet Heste, udbredte sig forfærdelige Rygter om, hvor mange Heste, der undervejs var styrtede; thi gamle Frederik VI holdt nok af at køre rask, og det var Egnens Heste jo slet ikke vant til, især saaledes som Vejene den Gang var. I Skolen, hvor den indbyrdes Undervisning blev præsenteret, skal Frederik VI have været meget ubehagelig mod Dahl og hentydede til, at han nok paa hans røde Næse kunde se, hvad han var for en Person. Dahls Næse var nemlig noget vanskabt og rød, lignede en rød Rubin eller modent Jordbær, men aldrig nød han Spiritus, var forøvrigt den hæderligste og agtværdigste Personlighed, som tænkes kunde, og i flere Retninger en meget fortjenstfuld Mand. Da Frederik VI blev gjort opmærksom paa Fejltagelsen, blev Dahl hædret med Danebrogskorsset.

Vistnok nogle Aar efter (mulig 1829) var jeg til Stede i Lemvig til et Kongebesøg²⁾, og lagde da mere Mærke til de kongelige Personer. Navnlige mindes jeg, at jeg snært fulgte Prins Fritz, der da var et ungt rask Menneske i flatterende gul Uniform, hen til det ham an-

1) Kongen besøgte Holstebro tre Gange, nemlig 1824, 1826 og 1828 (se „Hardsyssels Aarbog“, 1917, S. 91 ff.).

2) Kongebesøget i Lemvig var i 1826 (skildret i „Hardsyssels Aarbog“, 1912, S. 137—150).

viste Logis hos Præstens. Senere hen paa Eftermid-dagen skulde der foretages en Køretur til Bovbjerg og Støtten der, og stod jeg da udenfor Byfoged Schönaus Bygning, hvor Kongen logerede, tæt ved den kongelige Vogn og saa med stor Opmærksomhed, at den lille hvidhaarede Konge med den skarpe Profil med hele Følget stige til Vogns. Prins Fritz vilde helst have været fri for den Tur, og jeg hørte da tydelig Kongen med sin hule dybe Stemme sige disse for mig bestandig vidunderlige Ord til ham: „Vil du, eller vil du ikke?“

Medens mine to ældre Brødre var hjemme 1828 eller 29 en Sommerferie fra Viborg Latinskole, blev der lagt Plan til, at de skulde besøge vor mangeaarige Barnepige gamle Tarin, der jo i den ældre Alder var bleven gift¹⁾ med en ældre Enkemand i Humlum. Det var en Tur paa over to Mil, og det blev bestemt, at de skulde ride. Det kriblede jo stærkt i mig for at komme med, og ved min Moders sædvanlige gode Medhjælp blev det tilladt, at jeg maatte ride med paa den gamle tykke røde, min Faders nu kasserede Ridehoppe, der var lige saa adstadig som tyk, saa det kneb jo for en 8 à 9 Aars Dreng at faa Benene spilede saa langt ud paa saa lang en Tur. Min ældste Broder red paa „æ Landsener“, en ganske dejlig rød Hoppe, der nylig var antaget som den Militærhest, Præstegaarden skulde stille til aarlig Mønstring ved Landsenerne i Kolding eller Rendsborg. Den yngre Broder fik min Faders nye Ridehoppe, der var et lille, usædvanlig smukt, snildt og letløbende Dyr. Vi var altsaa tre veludrustede Ryttere, da vi en Morgen tidlig red ud af Præstegaarden, men da Brødrene nok holdt af at ride rask, hvad deres Heste ogsaa var oplagte til, kneb det jo for mig og den tykke at vinde med. Stor Jubel fremkaldte det hos gamle Tarin, da hun saa de tre unge Ryttere, hendes tre kære Drengene „mi kjære Fræs“ og „mi kjære Lai“ og „mi bette Mand“. Hun traktede os gentagende med varme Vasler og Kaffe og lavede sød Suppe og Pandekager og vidste i det hele ikke, hvor god hun vilde være imod os, og i sin Glæde maatte vi gaa med hende til Nabokonen, hvor hun med en vis moderlig Stolthed præsenterede os. Det var sidste Gang, vi saa hende, og jeg glemmer aldrig den Ridetur eller hende.

1) Vejrum Kirkebog udviser, at ^{2/11} 1828 viedes Ane Cathrine Madsdatter, 51 Aar gl., i Præstegaarden til Ole Christensen Gade af Humlum Sogn.

Efter at min Fader havde engageret en theologisk Kandidat til Prædikestudent og som Medhjælper ved Provstegerningen, kom jeg atter hjem for hos ham at gaa regelmæssig i Skole tilligemed en jævnaldrende Kammerat. Der blev tidligt begyndt paa Latinen ifølge min Faders specielle Forlangende, og vi læste og lærte hver Dag en stor Mængde latinske Gloser i en latinsk Ordbog, der hed „Aurora“, og hvor en stor Del af Teksten var trykt med røde Bogstaver. Det kan nok være, at vi to Drengene var vigtige overfor Folkene med vore latinske Kundskaber, idet vi vidste, hvad baade Smør og Øl hed paa Latin. E. Munthes Fædrelands-historie læste vi den Gang med stor Interesse, særlig Tordenskjold.

I Familielivet skete imidlertid den Forandring, at den theologiske Kandidat blev forlovet med min Søster. En skøn Morgen kaldte min Fader mig med en vis Højtidelighed ind i sit Studereværelse og viste mig et Kort over Sjælland, og idet han viste mig, hvor Jægerspris laa, betroede han mig, at Kongen den 7. April havde kaldet ham til Præst der, og at han snart skulde flytte dertil. Da Vejrum var et privat Kald, hvortil Stamherren paa Ausumgaard havde Kaldsret, var det arrangeret saadan, at min eventuelle Svoger skulde have Kaldet efter ham. Alt dette gjorde jo en storartet Revolution i Familien over hele Linjen, Bryllup blev bestemt til om kort Tid, og hvad der var det vigtigste for mig var, at jeg pludselig skulde følge med min Fader til Sjælland, for at han ikke skulde gaa ganske alene derovre i Naadsensaaret.

Min Fader havde lagt Rejseplanen saaledes, at han skulde køre til sit nye Hjem med sin egen Befordring, saa var den jo befordret med det samme, og idet København foreløbig sattes som Rejsens Maal, saa vilde han dog paa Vejen dertil køre omad og besøge alle de gamle Venner og bekendte, som han havde Trang til at gense. Der blev i den Anledning indkøbt et Par nydelige brune Hopper (1ste Klasses Varer), og skulde de køre i den store holstenske Kurvevogn. Endvidere havdes der et imponerende – vistnok ikke nyt – Seletøj saakaldt Bringetøj (NB. ikke Stavtøj) stærkt forsynet med Messingbeslag og Zirater, navnlig høje Messingnøgler og Plader og Ringe paa mulige og umulige Steder. Det gik med dette Sæt Stadsseletøj som med Klokker Links Halsklud, der blev kasseret i København, skønt den havde været i stor Ære og Anseelse i Grenaa. Endvidere blev en flink

og snild Gartnerdreng eller Karl paa 18–19 Aar – min specielle gode Ven Jens Skarby – udnævnt til Køresvend, som min Fader kaldte det. Han og de to jyske Hopper kom siden til Ære og Værdighed og det i flere Aar, men Vognen og Seletøjet kimsede man af.

Den første, vi besøgte og tog Afsked med, var den da saakaldte Krigsraad Fjelstrup paa Sindinggaard, der i mange Aar havde været min Faders Medarbejder i alt, hvad der hed det fremadskridende Landbrug. De havde i Forening faaet oprettet Holstebro eller mulig Ringkøbing Amts landøkonomiske Selskab og Holstebro Sparekasse. Paa Sindinggaard traf vi sammen med min Svoger Smith fra Krogsdal, der stadig havde været i Konsortiet, og som gjorde Rejsen sammen med os¹⁾.

Jeg erindrer ej, hvem flere vi besøgte og tog Afsked med her i Jylland, men jeg kan tydelig mindes min første Sejlur fra Snoghøj til Middelfart. I Fyn kørte vi om ad Assens og derfra til Faaborg, hvor vi opholdt os to à tre Dage besøgende Pastor Hasle, tidligere Præst i Holstebro og min Faders specielt gode og kære Ven. Dernæst kørte vi til Svendborg, og jeg glemmer aldrig det Indtryk, som det gjorde paa mig, da vi passerede Hvedholm. Jeg var aldeles hentagen over al den Skønhed og Storhed i selve Anlægget, som jeg aldrig havde anet eller set Mage til. Vi overnattede i Svendborg paa Apotheket, der nok var et Slags Gæstgivergaard, og jeg kan huske, at min Fader forklarede mig den latinske Oprindelse til Værentens Navn Lacoppidan. Derpaa gjorde vi saa en Afstikker til Taasinge, hvor en Fætter²⁾ af min Fader var Præst i Brejninge. Jeg mindes tydeligt, at vi var oppe at nyde Udsigten fra Brejninge Kirke, rundt omkring og helt over til Langeland, og det imponerede mig meget i en stor Kikkert at se en Dame i et af Vinduerne paa Tranekjær Slot.

Rejsen gik derpaa over Nyborg, hvor jeg for første Gang saa en Fæstning, og det med mange historiske Minder, med Volde og virkelige Militære, hvorefter vi jævnt passerede med vor egen Befordring de sjællandske Byer Sorø, Skelskør, Ringsted, Roskilde. Det messingbeslaaede Seletøj generede jo Histene ikke saa ganske lidt, der ikke var vante dertil.

¹⁾ Portrætter baade af Fjelstrup, Smith og Provst Krarup findes i „Hardsyssels Aarvog“, 1916.

I samme Aarvog for 1918, S. 31, findes Portræt af Justitsraad Helmuth Krarup, som har skrevet disse Erindringer.

²⁾ Christian Jensen Krarup, 1768–1845.

Da vi var København paa et Par Mil nær, passerede et Uheld, som jeg opdagede i yderste Øjeblik, nemlig at der var Fejl ved det højre Baghjul paa Vognen. Vi standsede pludselig og bemærkede, at Hjulet var aldeles utjenstdygtigt. Vi laa der da midt paa den brede Roskilde Landevej og maatte ind til den nærmeste Bondegaard, hvor vi fik et Stykke Træ paa 6 à 8 Alen anbragt som Slæber under den højre Bagaksel, medens min Fader og Svoger Smith lejede Bonden til at køre dem og al Bagagen til København. Jeg foretrak at blive hos Jens Skarby og snært (o: tæt) følgende Bonden, der kørte som han var gal i ukendt Fart, jollede vi paa de tre Hjul og en Slæber snært bagefter, og saaledes kom jeg første Gang til København, hvor vi tog ind paa Knapsted Gæstgivergaard.

OPLYSNINGER OM

Fru Inger Hansdatter Krarup og hendes Børn¹⁾

Brødrene *Christen Larsen Krarup* og *Hans Larsen Krarup* er Sønner af en Bonde i Krarup By, Tistrup Sogn, Horne Herred, Ribe Amt, nemlig *Lars* (Laurs eller Laurids) og har antaget Fødebyens Navn som Familienavn.

Af disse er *Christen Larsen Krarup* saare vel kendt. Han er født 1628, døde 1711 ^{20/4} paa Vindumovergaard og bisattes i Hvælvingen under Koret i Vindum Kirke, hvorfra dog Kisten senere er borttaget og begravet paa Kirkegaarden. Paa en lille Messingplade paa Kisten skal have staaet følgende Inskription: „Aprilis kom, slog Kroppen om, til Himlen Sjelen vendte“¹⁾. I sin Ungdom og Manddom opholdt han sig meget i København, hvor han var Kornskriver paa Proviantgaarden og tjente sin Formue som Kornhandler. 1668 opgav han dog denne Stilling og rejste ud af Rigt²⁾, men endnu 1689 var han Ejer af en stor Gaard paa Købmagergade³⁾. 1682 købte han Hovedgaarden Mullerup⁴⁾ i Gudme Sogn, Gudbjerg Herred, Svendborg Amt, hvilken han 1700 mageskiftede for Vindumovergaard⁵⁾, Vindum Sogn, Meddelsom Herred, Viborg Amt, som han solgte 1708, stiftede 1711 (Fundats ^{6/11}) et Legat paa 1200 Rdr. Cr. til fattige i Aalborg¹⁾ og 1702

¹⁾ Har tidligere været trykt i Nr. 5 af Meddelelser, men optrykkes her efter Opfordring.

¹¹/₃ giver Amtmanden over Odense, Dalum og Sct. Knuds Amter, Didrich Schult, ham det Vidnesbyrd, at han er „en vederhæftig Mand, der lefver af sine Renter“⁶).

Hans Larsen Krarup kendes derimod egentlig kun gennem sin Broder og sine Børn, hvorfor Sagnet har dannet sig om ham. Han skal have været Militær, men findes ikke omtalt i Oberstløjtnant Hirsch's „Danske og norske Militærpersoner 1648—1812“. Efter nogle skal han være draget til Pfalz, hvor han ansattes ved Hæren hos Kurfyrsten af Nedrepfalz, Carl Ludvig, en Søn af den fra Trediveaarskrigen saa velkendte Frederik af Pfalz og hans Gemalinde Elisabeth, hvis Forældre var Jacob VI af Skotland (den I af England) og Christian IV's Søster Anna. I Pfalz skal han have ægtet en Datter af en rig skotsk Kuchenbager ved Navn Stuart, og herfra skal stamme det ualmindelige Navn Stewart eller Stiwart, som han gav en af sine Døtre⁷). Senere vendte han tilbage til Danmark, hvor i hvert Tilfælde hans Børn levede. Efter andre skal han være gaaet som Kriger til Brandenburg og som Anfører for en Afdeling Brandenburgere være falden i det store Slag ved Chotin (Chocim) i det vestlige Bessarabien 1673 ¹¹/₁₁, i hvilket Johan Sobiesky vandt sin store Sejr over Tyrkerne, og han skal være identisk med den af den polske Digter Henryk Sienkiewicz besungne og i dennes Bog „Pan Wolodyjowski“ omtalte Jan Dennemarck. Hvorledes det nu end forholder sig med disse Sagns Oprindelse, saa har Manden, om hvem de har formet sig, sikkerlig ikke været nogen Ubetydelighed, og som Bevis herpaa kan vel nok tjene den Kendsgerning, at hans ene Datters, Inger Hansdatter Krarups Børn, alle antog deres Moders Familienavn. Det er altsaa den cognatiske Gren af Slægten, der her saa vidt gørligt, skal følges.

Inger Hansdatter Krarup, f. 16 . . og død 1730 paa Vormarksgaard før ¹²/₁₀, da Skiftet efter hende sluttedes⁸).

I sit første Ægteskab havde hun 9 Børn, 5 Sønner og 4 Døtre⁹), af hvilke 5 levede ved Ægtefællens Død, og af disse var kun den ældste 10 Aar, saaledes som

⁷) Registratør F. Krarup har desangaaende udtalt, at den ovennævnte Dronning Elisabeth Stuart ofte blev kaldt „Dronning Stuart“, og at Navnet Stiwart sikkert skyldes, at man har villet opkalde Dronningen, der forøvrigt senere af „Familiesagnet“ er bleven forvekslet med den mere berømte Dronning Maria Stuart, der imidlertid var hendes Bedstemoder.

hun meddeler det i et af hende egenhændig underskrevet Andragende af 1699 ¹⁵/₃ til Kongen om, at der maatte udnævnes Skiftekommissærer til at behandle Boet¹⁰). Det viste sig imidlertid, at hun paa dette Tidspunkt var frugtsommelig, hvorfor Skiftet blev udsat til 1700 ²⁶/₁⁶). Hun maa altsaa have haft 6 Børn i Live efter Mandens Død — forudsat, at det sidste kom levende til Verden —, men af disse er det kun lykkedes med Sikkerhed at gøre Rede for de 5. Hesselager Sogns Kirkebøger haves nemlig først fra 1814 og i Nyborg-Tranekær Amts Skifteprotokol er der en Lacune fra 1709—36. Ved Skiftesamlingen 1699 ¹²/₆ mødte Christen Larsen Krarup „som de umyndige Børns efter Loven ret født og falden Værg“⁶), men da Boet skulde sluttes 1700 ²⁶/₁ udeblev han og sendte i Stedet en skriftlig Anmodning om at blive fritaget for Værgemaalet, som han foreslog overdraget til Hans Christensen Anker, med hvem Enken paa dette Tidspunkt var forlovet. Kongen billigede denne Ordning i et aabent Brev af ⁷/₆ s. A., hvorefter Skiftet endelig bragtes til Endskaab 1701 ²¹/₆⁶).

I sit andet Ægteskab havde Inger Hansdatter Krarup ingen Børn.

1° g. 1687 m. *Hans Thomesen Lange*, f. ca. 1665, † 1699 ⁴/₃, 34 Aar gl.⁹) paa Vormarksgaard. Om hans Afstamning er det ikke lykkedes at finde nogetsomhelst. Han var først Forpagter paa den daværende Hovedgaard Vormarksgaard i Hesselager Sogn, hvilken han 1694 købte af Ejeren Hofjunker Vincenz Lerche¹¹). Ifølge en Synsforretning, optaget 1690 ¹⁹/₆ ved Sundsgudme Herredsting¹²), var Hovedbygningen paa dette Tidspunkt meget forfalden, saaledes hedder det: „I Fruerstuen er 7 Vinduer ganske i Stykker og Ruderne udblæste, de andre 3 ved Magt. Døren med en gl. aaben Laas. I Loftet over Fruerstuen har nogle Deller givet sig, formedelst de ere forraadnede; 1 Væg er ude. Fodstykkerne for Gavlen paa bemeldte Fruerstuehus brøstfældige. Luderne eller Udskuddene langs med Fruerstuehuset findes ingen Loft, Døre eller Vinduer udi og en Del Vægge brøstfældige. Et Vindue i Forstuen var ganske i Stykker; for Stuedøren i Fruerstuen findes en gammel fordærvet Laas uden Nøgle“ o. s. v., o. s. v., af hvilket fremgaar, at Bygningen ikke i lange Tider har været benyttet som Ilerskabsbolig, og at der for Hans Thomesen Lange var adskilligt at udrette for at faa den bragt i beboelig Stand. Han ses imidlertid ved sin Død at have været en velstaa-

ende Mand, thi der tilfaldt hans Børn som Arv efter ham et samlet Beløb paa 3 405 Rd. 3 Mrk. 3 Sk.¹²)

2° g. 1701 m. *Hans Christensen Anker*, † ca. 1750. Heller ikke om hans Oprindelse vides der noget. Han blev, som ovenfor omtalt, Værg for sine Stifbørn, som han efter Skiftekommissionens Bestemmelse var „tilforbunden att forinholde med Klæder, Ophold och christelig Optugtelse til Sønnernis 16^{te}de och Døtternis 18^{te}de Aaer“¹³), men Stiftamtmanden var langtfra tilfreds med ham som saadan, thi 1702 ⁹/₆ indberetter denne til Kongen, at „i hvor vell hand Børnenes Gaard og Gods under Direction og fuld Possession haver, halver hand dog hid indtil icke præsteret dend vedbørlige og nøyagtige Forsichring“⁶), og 25. i s. M. resolverer Kongen, at Hans Christensen Anker paa Vormarksgaard skal fra sig levere hans Formynderskab eller stille Caution¹³). Denne maa han have fremskaffet, thi det ses ikke, at der er udnævnt nogen anden Værg for Børnene, og det fremgaar heller ikke af noget, at han har staaet i daarligt Forhold til disse; tværtimod synes dette at have været godt, eftersom Stifsønnen Hans Hansen Krarup undertiden kalder sig Hans Anker Krarup, f. Eks. da han 1750 i Slagelse underskriver sig som Forlover for sin Brodersøn Thomas Christensen Krarup, og en Søster til sidstnævnte, Inger Kristine Christensdatter Krarup, kalder en af sine Sønner Johan Anker. Vormarksgaard solgte han 1745 til Søren Lund til Damsbo¹⁴).

1731, kort efter Inger Hansdatter Krarups Død, ægtede han Mette Marie Jacobsdatter, f. 1684 ¹¹/₂, † 1744 ¹⁰/₆ paa Vormarksgaard. 1732 ¹⁵/₁ oprettede Ægteparret et gensidigt Testamente, ifølge hvilket den Hans Christensen Anker tilfaldende Part skulde deles saaledes, at den ene Halvdel deraf skulde komme hans Stifbørn til gode, den anden tilfalde hans Broder, Jørgen Christensen Anker, Birkedommer til Hesselager Birk¹⁴).

Heller ikke i sit andet Ægteskab havde han Børn. Mette Marie Jacobsdatter var Datter af Borgmester i Faaborg Jacob Jørgensen og Hustru, Karen, og havde tidligere været gift 1° 1704 ¹⁸/₁₁ med Godsinspektør Hans H. Vulf, 2° 1719 med Tolder Peter Halch¹⁴).

Inger Hansdatter Krarups Børn var følgende I—VI. I. *Christen Hansen Krarup*, f. ca. 1689 og † før 1730, thi ved Skiftet efter hans Moder 1740 ¹²/₁₀ tilstaaer Stif-faderen, Hans Christensen Anker, at være skyldig til

sin Stifson, salig Christen Hansen Krarups efterladte Børn og Arvinger 133 Rd. 2 Mk., som dem var tilfalden efter hans salig Hustru Inger Hansdatter Krarup. Børnenes Værgе var deres Farbroder, Hans Hansen Krarup, i Orte Skovgaard. Om Christen Hansen Krarup vides iøvrigt kun, at han 1720 var Forpagter i Langaa, Gudme Herred, Svendborg Amt, formentlig paa Rygaard, idet han den 18. Marts d. A. faar døbt i Langaa Kirke sin Datter Else Cathrine. 1722 opholder han sig endnu i Sognet, og muligvis har han været der længere, men for Aarene 1724 og 25 er der en Lacune i Kirkebogen. 1719 ¹⁰/₅ var Jørgen Christensen Anker Forpagter paa Rygaard.

Ca. 1712 g. m. *Anna Christine Hiort*, f. ca. 1697 og † 1771 ¹²/₁₂¹⁶), 73 Aar gl. i Præstø. Ved sin Død var hun Ejer af et Hus paa 8 Fag til Gaden, et Tværhus paa 3 Fag i Gaarden, en Eng paa den store Holm i Boele Fjorden og en Jord paa Præstø Overdrevs Mark, alt vurderet til 120 Rdr. Indboet var meget pænt, men en Del gode Stykker deraf var paa Forhaand givet til de to ugifte Døtre, Bolette Sophie og Anna Christiane, formentlig i Erstatning for, hvad de gifte Døtre havde faaet i Udstyr. Det vurderedes til 49 Rdr., men indbragte ved Auktionen ca. 81 Rdr. Skønt den yngste Datter opholdt sig i Hjemmet, holdtes der dog Tjenestepige. Hendes Broder, Jacob Hiort, var tilstede, da Sønnen, Thomas Krarup, 1756 i Præstø afholdt Skifte efter sin 1. Hustru, men ellers vides intet om hendes Slægt.

Ægteparret havde 6 Børn, 1—6.

1. *Niels Christensen Krarup*, f. ca. 1713 og begravet 1767 ⁶/₁₀ i Roskilde paa Domkirkens Kirkegaard, 54 Aar gl. I den hans Enke 1767 ¹³/₁₁ meddelte kgl. Bevilling til at hense i uskiftet Bo¹⁷) kaldes han „forrige Gæstgiver udi Kjøbstad Roskilde“, men i Byens Kæmnerregnskaber, hvor han første Gang forekommer 1760 som svarende Skat, nævnes ingen Stilling for ham, ligesom heller ikke i Kirkebøgerne; det er ikke lykkedes at finde hans Borgerskabsbevilling, og hvad maaske betyder endnu mere, det Beløb, han betaler i Skat, 2 Rdr., anføres i nævnte Regnskaber ikke i Colonnen, hvori de næringsdrivende Borgeres Skattebeløb er indført, men er bragt inden for denne i Lighed med, hvad der gælder for dem, der stod udenfor det egentlige Borgerskab. Det rigtige er derfor maaske, at han har været Gæstgiver i en anden By, hvor han har tjent sine Penge, og at han saa fra

1760 har levet i Roskilde af disse. Han maa have været ret velstaaende, thi kun faa i Byen betaler højere Skat end han.

Ca. 1759 g. m. *Anna Cathrine Schreiber*; 1770 boede hun endnu i Roskilde, men 1773 ⁵/₁ ved Skiftesamlingen i Præstø efter hendes Ægtefælles Moder meddeles, at hun „efter Beretning opholder sig enten paa Cronborg eller hos høyermedte Baron“¹⁸), nemlig Baron Gielting i Holsten.

Ægteparret havde 3 Børn, a—c.

a. *Christina Cathrina Krarup*, dbt. 1760 ¹⁰/₉ i Roskilde Domkirke. Der vides intet andet om hende, end at hun 1773 opholdt sig hos Moderen enten paa Kronborg eller hos Baron Gielting i Holsten.

b. *Henning Christian Krarup*, dbt. 1762 ³¹/₁ i Roskilde Domkirke og begravet 1765 ⁸/₃ paa samme Kirkes Kirkegaard.

c. *Friderich Carl Krarup*, dbt. 1763 ²⁸/₃ i Roskilde Domkirke. 1773 var han hos Baron Gielting i Holsten¹⁹), men er senere ikke paatruffen.

2. *Inger Kirstine Krarup*, † før 1773 i Hamborg efterladende sig 3 Sønner, af hvilke den ældste bar Navnet Johan Anker Horstmand, var 1773 27 Aar og Skrædder, boende hos Faderen i Hamborg¹⁶).

Ca. 1745 g. m. *Johan Marquart Horstmand*, Skomager i Hamborg.

3. *Else Cathrine Krarup*, dbt. 1720 ¹⁸/₃ i Langaa paa Fyen, blev baaren til Daaben af sin Farmoder, og blandt Fadderne var Faderens Stiffaders Broder Jørgen Anker, Farbroderen Hans Krarup og Fasteren Maren Krarup.

G. m. *Heinrich Kinder*, Skrædder i Hamborg¹⁶).

4. *Thomas Krarup*, f. ca. 1725, † 1794 ³/₁₀, 69 Aar gl. i Præstø. I Folketælling 1787 ¹/₇ opgives hans Alder til 66 Aar, ifølge hvilket han altsaa skulde være født 1721 og være 73 Aar gl. ved sin Død. Han var først Købmand i Præstø, hvor han ved Skøde af 1751 ¹/₂ for 600 Rdr. købte af Forpagteren paa Holmegaard, Haagen Pedersen, en paa Adelgades søndre Side beliggende Gaard, hvis Forhus var paa 28 Fag, den østre og vestre Længe i Gaarden hver paa 14 Fag og den søndre paa 17. Til Ejendommen hørte endvidere Have og Enge i Boelefjorden¹⁸). 1756 havde han 2 gule Heste, hver paa 8 Aar, og 2 Køer¹⁹). Ved Skiftet efter hans 1. Hustru vurderedes hans Bo til 1000 Rdr., men da Gælden var af samme Størrelse, blev der intet at arve til hans 2 smaa Døtre¹⁹). I Aarenes Løb

ses det at gaa stærkt tilbage for ham. Ved Skøde af 1766 ¹⁶/₆ solgte han sin Gaard for 590 Rdr. til Ole Kølling i København²⁰), og han kalder sig da Brandinspektør, idet han formentlig paa dette Tidspunkt har maattet opgive Købmandsforretningen; senere ses han at være bleven Kæmner i Byen²¹). Ved hans Død var hans Bo saa fattigt, at der til Registrering ikke forefandtes andet end 2 Sengesteder med Omhæng, hvilke endda allerede vare forud udlagte Hans Majestæts Kasse for afdødes Debet til samme, og til Boets Indtægt vidstes intet uden Gaarden med tilliggende²²). Det viser sig altsaa, at han maa have købt en anden Gaard i Stedet for den, han solgte 1766.

1° g. 1750 ³/₇ i Slagelse m. *Else From*, f. 1717 ¹⁹/₉ i Ottestrup, † 1753 ¹/₆ i Præstø, Datter af Kapellan først ved St. Peders Kirke og fra 1754 ved St. Michels Kirke i Slagelse, Godske Nielsen From, og hans 1. Hustru Birgitte Andersdatter Gjersing.

2° g. 1756 ²²/₉ i Præstø m. *Anna Marie Henriksdatter Møller*, f. ca. 1720 og begravet 1798 ³/₁₁, 78 Aar gl., i Præstø.

Thomas Krarups 3 Børn, d—f.

d. *Birgitte Cathrine Krarup*, f. 1751 ²⁷/₃ i Præstø og † 1829 ²⁹/₉ smstds. 1777 tjente hun hos Provst Ditzel i Øster Egesborg, 1787 boede hun hos Forældrene og havde da hos sig sin 10-aarige Søn Kristen Reimer²¹), døbt 1778 ¹⁸/₅ i Præstø. Faderen var Student Just Reimer, der sammen med hende conditionerede i Øster Egesborg Præstegaard; han var født 1756 og kaldtes 1785 til Præst i Aagerup-Kirkerup, hvor han forblev til sin Død 1828 ²¹/₁₁. Birgitte Cathrine Krarup forblev ugift og modtog tilsidst Understøttelse af Fattiggassen.

e. *Else Marie Krarup*, dbt. 1753 ²⁴/₄ i Præstø, men hendes Død er ikke funden der. Hun forekommer sidste Gang i Byens Kirkebog 1794 ²⁵/₅, da hun faar en Datter døbt.

1° g. 1785 ⁴/₁₁ i St. Peders Kirke i Næstved m. *Johan Peter Stenneke*, f. ca. 1750 og † 1787 ⁸/₇, 37 Aar gl. i Præstø, hvor han var Muremester. Der blev intet at arve.

2° g. 1788 ²⁹/₁₀ i Præstø m. *Hans Friderich Petersen*, Snedkersvend i Præstø.

f. *Christiane Krarup*, dbt. 1757 ²²/₁ i Præstø og † 1831 ²⁵/₁₂ sammesteds som Fattiglem. 1787 boede hun hjemme hos Forældrene og havde da hos sig sin Datter, Anne Cathrine Mackene, dbt. 1778 ¹⁴/₁ i Præstø.

Faderen var Henric Bielke Machene, Korporal ved Major Falkenskiolds Eskadron i Præstø.

5. *Bolette Sophie Krarup* opholdt sig ved Moderens Død 1771 som ugift i København; ved Skiftets Slutning 1773 $\frac{5}{8}$ var hun tilstede i Præstø, men er senere ikke paatruffen¹⁶⁾.

6. *Anne Christiane Christensdatter Krarup*²³⁾, f. ca. 1728 og begravet 1795 $\frac{27}{2}$, 67 Aar gl., i Præstø. Saa længe Moderen levede, boede hun hos hende.

G. 1773 $\frac{1}{8}$ i Præstø m. *Rasmus Jensen Kiær*, f. ca. 1721 og begravet 1795 $\frac{27}{3}$, 74 Aar gl., i Præstø, hvor han var Urmager; ved sin Vielse var han Enkemand og havde i sit 1. Ægteskab 2 Døtre.

II. *Maria Krarup* kendes kun fra Orte Kirkebog, hvor hun nævnes 1759 $\frac{1}{10}$, og det er ingenlunde sikkert, at hun er et af Inger Hansdatter Krarups Børn.

III. *Hans Hansen Krarup*, f. ca. 1695 paa Vormarksgaard og † 1758 i Skydebjerg, hvor han faldt om paa Gaden og udaandede; han begravedes $\frac{12}{11}$ i de fattiges Jord, og hans Bo viste Underskud. 1717 $\frac{17}{7}$ blev han Student²⁴⁾ fra Odense Latinskole og var da 22 Aar gl. 1730, da Stiffaderen, Hans Christensen Anker, udsteder til ham en Obligation paa 366 Rdr. 4 Mk., hvori var indbefattet de 200 Rdr., der tilkom ham som mødrene Arv, boede han i Hesselager Skrivergaard⁸⁾ og har formentlig da været Skriver ved Hesselager Birk, hvor Stiffaderens Broder Jørgen Anker da var Birkedommer, men samtidig var han Ejer af en lille Gaard paa 3 Tdr. 4 Skpr. Hartkorn, Orte Skovhuse kaldet, hvilken han 1730 pantsatte til Rasmus Laursen i Gribsvad for et Laan paa 400 Rdr. og 1740 $\frac{3}{8}$ solgte til samme⁹⁾. Han og hans Hustru havde da beboet Gaarden i nogen Tid.

G. ca. 1725 m. *Kirstine Christensdatter*, f. ca. 1664 og † 1751 $\frac{18}{8}$, 87 Aar gl. i Orte. Ifølge et i hendes Bo fra en Slægtning beroende Brev skal hun ikke være bleven behandlet synderligt godt af sin ca. 30 Aar yngre Ægtefælle, og i Blochs „Den Fynske Gejstligheds Historie“, II, 244, siges, at hun, der mange Aar efter sin første Ægtefælles Død giftede sig med en Student, Hans Krarup, døde i en høj Alder og kummerlige Vilkaar. Hun havde 1. Gang været gift med Jacob Walter med Tilnavn Coch, der 1682 blev Student fra Odense Skole og 1692 personel Capellan hos Præsten i Kjerte, Niels Jørgensen Sommer, idet der var givet ham Haab, at han skulde blive dennes Efterfølger i Embedet, hvilket han imidlertid ikke

opnaaede, da han døde 1708, et Aar før Sognepræsten²⁵⁾.

Hans Hansen Krarup efterlod sig ingen Børn.

IV. *Jens Hansen Krarup*, f. 1698 $\frac{18}{5}$ paa Vormarksgaard og blev 1724 $\frac{21}{2}$ cand. theol. med Karakteren non contemnendus²⁶⁾, men han er ikke funden i Universitetsmatriklen som Student, med mindre han skulde være identisk med den Johannes Krarup, der 1717, 22 Aar gl., blev Student fra Odense Skole. Hertil er imidlertid at bemærke, at der i nævnte Matrikel skelnes skarpt mellem Janus = Jens og Johannes = Hans samt at den her nævnte Alder ikke stemmer med den af Hundrup opgivne; dog er det ikke udelukket, at det alligevel er ham, som her er ment, og at Broderen Hans i Orte ikke, som meddelt af J. C. Bloch, var Student. At det skulde være sidstnævnte, der 1724 tog theologisk Embedseksamen, er der næppe nogen Sandsynlighed for, thi hvis han var naaet saa vidt, havde han utvivlsomt søgt Embede som Præst og ikke fortsat sin beskedne Tilværelse i Orte. Hvorledes det nu end forholder sig, saa er Jens Hansen Krarup ikke senere paatruffen.

V. *Maren Hansdatter Krarup*. Fødsels- og Dødsåret kendes ikke. 1720 $\frac{18}{3}$ stod hun tilligemed sin Moder og Broderen Hans Fadder i Langaa til sin Broders, Christen Krarups Datter, Else Katrine, og hun synes stadig at have opholdt sig i sit Hjem paa Vormarksgaard til 1732, da hun drog til Gislev. 1730 udstedte Stiffaderen til hende en Obligation paa 594 Rdr. 4 Mk., hvilken Sum var hendes fædrene og mødrene Arv. For Beløbet, som udbetaltes hende 1738, kvitterede hendes Ægtefælle paa hendes Vegne¹⁵⁾.

G. 1737 m. *Peder Boye*, † 1782 $\frac{2}{3}$. Han efterlod sig ingen Børn, thi ved Boopgørelsen gik hans Ejendom til Udarvinger¹⁴⁾.

VI. *Christian Krarup* blev Student 1717 $\frac{17}{7}$, 18 Aar gammel, efter at have nydt privat Undervisning²⁴⁾. Han var født 1699 efter Faderens Død og blev optagen sammen med en Broder i sin Moders Farbroders Hjem paa Vindumovergaard.

Christian gik ikke den studerende Vej, men blev Landmand. Han var først Forpagter, men købte 1724 Dejbjerglund, og 20. September samme Aar holdt han Bryllup med *Constance Biugum*, som var 17 Aar gl., og af hvis Forfædre nogle kan føres et Par Aarhundreder tilbage.

Fru Constance styrede sit Hus med Dygtighed, til

Trods for megen Sygdom, f. Eks. et Sygeleje paa 14 Aar igennem. Efter hendes Død 1766 solgte Christian Krarup Dejbjerglund til Hr. Ramsing og flyttede selv til Viborg, hvor han døde i Maj 1769.

Christian Krarup er Slægtens Stamfader.

De benyttede Kilder ere:

1) Hjort-Lorenzens Repertorium over Legater og milde Stiftelser V, 38, og Samlinger til jydsk Historie og Topografi IV, 44.
2) Samlinger til jydsk Historie og Topografi I, 325.

3) Kbhns. Diplomater III, 707.

4) Trap, 3. Udg., III, 729.

5) I. c. IV, 720.

6) Rigsarkivet. Fynske og Smaalandske Tegnelser 1699—1707. Indlæg $\frac{16}{1702}$.

7) Hofmans Fundatser IV, 200.

8) Fr. Krarups efterladte Papirer. Udskr. af Fyns Landstings Skøde- og Panteprotokol.

9) I. c. Fr. Krarups Afskrift af Inskriptionen paa den Sten, Inger Hansdatter Krarup lagde paa sin 1. Ægtefælles Grav paa Hesselager Kirkegaard. Den lyder saaledes: „Udi en ærefuld Opstandelses Haab hviler herunder dend ærlig, høyaectbare oc velfornemme nu salig Mand, Hans Thomæsen til Vormarksgaard, som udi Herren hensov d. 4. Martij Anno 1699 udi hans Alders 35. Aar. Oc halver hans efterladte Hustru, dend ærlig, dydig oc gudfryct Matrone, Inger Hansdatter til Vormarksgaard, med hvilken hand levede et christeligt og kierligt Ægteskab i 12 Aar. [Imid]lertid blev af Gud velsignet med / Børn, 5 Sønner oc 4 Dattere, ladet lege denne Sten over hannem til en erlig Amindelse.“ Joh. 10.

10) Rigsark. Fynske og Smaalandske Tegn. 1687—99. Indl. $\frac{9}{1699}$.

11) Trap, 3. Udg., III, 720.

12) Registr. Fr. Krarups Samlinger. Afskrift.

13) Fynske og Smaalandske Tegnelser. 1669—1707. Indl. $\frac{16}{1702}$.

14) Registr. Fr. Krarups Samlinger.

15) I. c. Uddrag af Fyns Landstings Skøde- og Pantebøger.

16) Præstø Skifteprotokol. 1740—1806. Bl. 516, ff.

17) Roskilde Skifteprotokol. 1763—78. Bl. 275, b.

18) Præstø Skøde- og Panteprotokol. 1739—98. Bl. 93.

19) Præstø Skifteprotokol. 1740—1806. Bl. 282, b.

20) Præstø Skøde- og Panteprotokol. 1739—98. Bl. 235.

21) Rigsarkivet. Folketællingsliste 1787.

22) Præstø Skifteprotokol. 1740—1806. Bl. 787, b.

23) Saaledes underskriver hun sig paa det af hende og hendes Ægtefælle 1776 $\frac{31}{8}$ oprettede gensidige Testamente. Præstø Skifteprotokol. 1746—1806. Bl. 789.

24) Universitetsmatriklen 1611—1740. S. 408.

25) Wibergs Præstehistorie II, 77.

26) Rigsarkivet, Hundrups Collectanea 22. Han kaldes her Johannes, hvilket godt kan være en Latinisering af Jens. Uheldigvis opgiver Hundrup ikke sin Kilde.

*Udarbejdet af cand. mag. Frøken Nanna Lange,
Registratør ved Landsarkivet for Sjælland.*

Udgivet af Sognepræst CHR. KRARUP i Tjustrup pr. Fuglebjerg
Trykt hos LOUIS HØIER, Bogtrykker i Ringkøbing

FRA UDGIVEREN

Dette Nummer bedes betragtet som et Tillæg til det nylig udkomne Nr. 6 af Meddelelser, som gav et Under-skud paa 13 Kroner, hvilket Beløb samt Omkostningerne ved nærværende Nummer — ca. 200 Kroner — venligst bedes dækket af Slægtens Medlemmer. Et Indbetalingskort er hoslagt.

Med Hilsen til alle Slægtens Medlemmer.

Tjustrup, August 1929.

CHRISTIAN KRARUP.

JANUS BALTHAZAR KRARUP

* 11/10 1845, † 11/1 1928

Min kære Farbroder „Onkel Janus“ døde for et Aars Tid siden, efter at have levet et langt og travlt Liv. Han var Student fra Aarhus Katedralskole, cand.

med. 1872 og flyttede kort efter til Lemvig, hvor han var praktiserende Læge og Jernbanelæge. 1887—1892 Distriktslæge paa Læsø, og derefter 26 Aar i samme Gerning paa Samsø.

Ridderkorset fik han 1913, og 1918 flyttede han til Odder og boede her sine sidste Aar.

Livlig i sin Færd, interesseret for mange forskellige Ting, omhyggelig i sin Gerning vandt han Patienternes Tillid, alles Agtelse og sine Slægtninges Kærlighed.

Særlig det sønderjydske Spørgsmaal, Armenierfolkets Skæbne og dansk Politik optog ham meget, og Retsstatspartiet mistede i ham en stærk Støtte.

I Hjemmet optog Haven ham om Somren, Husflid om Vinteren, Musik hele Aaret igennem.

Han var en søgt Selskabsmand, og selv søgte han hver Søndag Kirken.

Trods en lang Lægegernings Spænding og Slid, og trods et skrøbeligt Hjerte, opnaede han en Alder af 82 Aar, før en Sygdom i Leveren endte hans Liv. Gid vor Slægt altid maa tælle mange af hans Slags.

Chr. Krarup.

Cand. mag. *Agner Krarup Erlang*, videnskabelig Medarbejder ved København Telefon Selskab, døde Søndag den 3. Februar 1929, og Fredagen derefter blev han stedt til Hvile fra Sundby Kirke, hvor Provst Koch talte over Ordet „Hans prøvede Troskab kende I.“

Den stilfærdige Mand havde mange Venner, det viste sig tydeligt ved den store Deltagelse og ved de mange kærlige Breve, som Tante Magdalene modtog.

Hans stilfærdige Lune, beskedne Elskværdighed, rige Godgørenhed og prøvede Trofasthed havde skaffet ham Vennerne, og sikkert er ikke et eneste Venskabsbaand nogensinde blevet brudt fra hans Side.

Hans hurtige og klare Tanke i Forbindelse med en stærkt udviklet kritisk Sans, Flid og Arbejdsevne gjorde ham til en over Verden kendt Videnskabsmand, hvis Navn lever gennem Udtrykket „Erlangs Formel“. Engang sagde han halvt i Spøg til undertegnede, at „først finder jeg Problemerne, saa løser jeg dem.“

Agner Krarup Erlang

Hans Kristentro gav sig praktisk Udslag i hans Arbejde indenfor den kristelige Studenterbevægelse, som han elskede og altid var rede til at støtte.

Hans Død fik Ordet om de evige Boliger til at straa i Glansen af det kristelige Haab, og hans Minde udslettes aldrig hos os, som holdt af ham.

Chr. Krarup.

Øjenlæge *Valdemar Krarup* døde i sit Hjem i Odense den 9. Februar 1929. Afdøde, som jo var født paa Gyldensteen 18. Maj 1850, blev Student fra Odense Katedralskole 1868.

Efter sin Lægeeksamen var han Reservelæge i Hæren et Par Aar, og efter et Par Aars Tjeneste ved Frederiks Hospital rejste han en længere Tur i Udlandet og studerede Øjensygdomme.

Fra 1883 til sin Død havde han en overmaade stor Praksis som Øjenlæge i Odense, hvor han havde mange Venner.

Læge Krarup var ugift hele sit Liv igennem, men havde paataget sig at opdrage sine to Brodersønner Erik og Lorenz Valdemar, hvis Fader Mathias Krarup jo døde tidligt.

En tiltagende Aareforkalkning medførte Døden, og Budskabet om denne modtoges med Beklagelse af den store Vennekreds.

Forkortet efter E. B. i *Fyens Stiftstidende* 10. Februar 1929.

ET BREV FRA

PROVSTINDE M. C. KRARUP, f. GRUNDTVIG

Gjertov, 2. Septbr. 1848.

Kjæreste Marthine!

Saa gjerne jeg end denne Postdag vilde have fortalt Dig lidt om vor Jubelfest¹⁾ saa meget sætter Tiden sig derimod, allerede er Viseren rendt til den sidste Time til Brevenes Bortgang, før jeg faar begyndt, og vil begynde med den Bøn: tag til Takke med Hastværk. Alderen er svag og sen og ikke sjælden brøstfældig, endda skal man være glad for, at saa blide Aftensdage holder sig til os. Siden Du ikke selv kunde overvære den mærkværdige 50-aarige Jubel, som jeg mest glædede mig til som Deeltagerinde i de mange Aar, men ogsaa frygtede for det svære Nabolag og Omegn, som jeg ikke ret vidste Tal paa og dog skulde belave mig paa at beværte. En stor Maalestok maatte jeg belave mig paa og til flere forskellige Klasser. Det kunde nok dog ske i Forvejen, men da Tiden kom, gik alt saa godt saa fornøjeligt, at enhver var tilfreds, jeg kunde grandt kende, at mange fromme Bønner var sendt til Gud for os. Vejret, som i mange Dage var saa ustadigt, at Høsten blev saa langvarig og besværlig, men netop endt, det blev den Dag paa en lille Byge nær ret interessant, saa vi da Klokkeren var 1 gik et halvhundrede Mennesker herfra til den pyntede Kirke, ja den var udmærket pyntet og staar endnu som en yndig Brud til Beskuelse. Jægerspriserne især Doctorens maa vi takke derfor og for 2 store Lys paa Alteret og et udmærket Georgine-Arbejde i mørk Bund med gule Asters indvirket: 50 Aar.

— Kirken har aldrig været saa fuld som den Dag, og Sangen ikke stod tilbage, kan Du vide deraf, at

¹⁾ 50-Aars Dagen for Provst J. B. Krarups Ordination. Wiberg nævner 29. August som Ordinationsdagen. Brevet er skrevet til Svigerdatteren Marthine Krarup, f. Bøegh, i Ringkøbing.

der var 9 Kirkesangere. Provst Neergaard holdt en smuk Tale, derefter kom Frits¹⁾ paa Prækestolen, thi den anden holdtes for Alteret, enhver sagde, han var heldig, og mange vaade Øjne vidnede derom, noget, hans Fader havde skrevet, læste han op, og det gik ret til Gemyttet. Psalmerne var ogsaa godt valgte, 2 især af Hjørts var passende til Dagen. Tilsidst lyste Din Svigerfader selv Velsignelsen for sidste Gang over sin Menighed, thi Sang kan han bedre udføre end Tale. Toget gik da hjemad ad blomsterbestrøet Vej, men Annexbønderne stimlede ind til Sognefogdens og Gjertov til Skolen, begge Steder var sendt Vin og Brændevin og Smørrebrød og Søsterkage, saa de gik ikke aldeles med tør Mund derfra. Herhjemme beværtedes med Kaffe og Chokolade; jeg sad paa Stads den hele Dag. Nogle tog dog hjem, som dels havde syge, det var Fru Lowtzow og Fru Simelkjær, som begge havde syge Mænd, ogsaa Möhl i Ølstykke tog bort, Forpagter Helmers havde Kammerherrens Fremmede, Grev Bille Brahe iligemaade, men over 40 blev dog til Bordet i den store Stue og et Bibord i Gæstekamret. Det var en lang Vej for Opvartning, hele Husets Længde. Mine²⁾ og Marie Lind³⁾ bestred den dog godt og raskt i selve Spisestuen, men andre tog jo fra dem udenfor og flyede rent igjen, en Pige bar selve Maden paa Bordet og en dygtig Kaagekone anrettede den. Kuske og egne Folk var ogsaa i stor Mængde. Disse fik Risengrød, Oxesteg og Søsterkage og Kaffe. Vi andre derimod fik brun Suppe med Kød-boller, Melon, smaa Postejer, Gjedde og Laxørred, Flæskeskinke og røget Oxetunge og Blomkaal og Snittebønner, Rombudding og Rødvinsbudding, Dyresteg, Kalkun og Kyllinger, en stor Kransekage og Wiener-tærte, Pære, Blommer, Abrikoser, Krakmandler og Rosiner og Konditorkager. Rødvind og Madera og Portvin under Maaltidet. Her har Du Beretningen, jeg gemte det til sidste Blad, for at Du kan klippe det væk, som allfor smaat for Beskrivelse; vi Koner tager jo gjerne til Takke med Smaligheder, det store og ophøjede er for det stærkere Køn.

Endnu maa jeg fortælle Dig, at Sognefolkene havde skudt sammen til en Present, som blev et Taffel

¹⁾ Sønnen Frederik, der var Kapellan hos Faderen. Efter dennes Død i 1852 blev han Sognepræst til Vium, Sjørlev og Almind. Moderen flyttede med ham til Vium og døde hos ham 1864.

²⁾ Den 18-aarige Datterdatter Marenstine (se Stamt. S. 43, III), der altid blev kaldt Mine.

³⁾ En anden Datterdatter, 17 Aar gl. (se Stamt. S. 46, I).

Uhr, der staar paa Comoden i Daglig Stuen stadigt for Øje¹⁾, Værdien er mindre end den Kærlighed, det bærer frem, der vist vilde med en Mund udtale det Ønske at beholde Frits, men det tillades dem jo ikke, det værste er, Magthaverne har ikke engang den Magt, saa jeg frygter, at dette vort inderlige Ønske maa dale, i hvor yndigt det end var at vide sine gamle trætte Øjne lukket af saa kærlige Hænder. At Du lukkede Din gamle Moders var nu hendes Held; men ogsaa Skæbne, thi da hun var saa kort syg, var det jo ikke sandsynligt; det skulde nu saa være, Troen paa en højere Styrelse er vor største Lykke i Livet. Saaledes er jeg overbevist af mit lange Liv heneden. De kære Børns Fremtid trykkede mig tit, men Haab til Gud og redelig Vilje hos Forældre og Børn styrkede Bønnen og førte til godt Maal. Tak baade Marie og hendes Fader for kært Brev, som krydsede mit sidste. Om et Instrument vilde jeg gjerne virke, men kan blot fortælle, hvorledes det gik til, at Linds fik et, da de var renonce. Frits tog til Byen efter Anvisning, og Lykken var saa god, at lidt mere end 100 Rdr. løste Knuden, og de er fornøjet dermed. Samme Vej er endnu aaben, at nyt ikke kan faas til den Pris, er vist. Hils dem alle kærligt fra os alle ved Din gamle kærlige Moder

Marie Krarup.

OM FAMILIENS OPRINDELSE

Tidligere er Johan af Danmark omtalt. For mulig at faa noget at vide fra de polske Arkiver og Bibliotheker har man sat sig i Forbindelse med Hr. Edmund Majkowski, Director des „Archivum Archidiece-sanum Posnaniense“ i Posen. Med mere end almindelig Elskværdighed paatog Hr. Majkowski sig Opgaven, granskede selv, satte sig i Forbindelse med Professor, Dr. Semkowicz, som er Polens bedste Genealog, havde Spørgsmaal i polske personalhistoriske Tidsskrifter — alt uden Resultat.

Nogle faa Slægtninge sendte som en Paaskønnelse

¹⁾ Dette Ur findes nu hos Brevskriverindens Sønnedattersøn, Kontorchef F. K. Erlang i Ringkøbing. Urkassen er sort og ret enkel, men smuk, og ovenpaa den staar en med Krumsabel bevæbnet Figur og holder en stejlede Hest i Tøjlen. Uret gaar den Dag i Dag aldeles udmærket og slaar med ualmindelig smuk Sølvklang.

Hr. Majkowski et historisk Værk „Acta pontificum Danica“, hvilket han ønskede sig.

Paa Foranledning af Sekretær i „Skånes Handelskammare“ Hr. Eilif Sylwan er der fundet noget hidtil ukendt Stof frem fra København, og samtidig kunde man læse det i „Meddelelser fra Personalhistorisk Institut“ Nr. 4—7, Sp. 68, under „Lejlighedsfund“.

Fru Inger Hansdatter Krarups ældste Søn nævnes i Helligaands Kirkes Daabsprotokol 1713—28.

1715 Fredag 21. Juni. Christen Hansen Krarup, Brøger i Closterstræde og Anne Cathrine Hiorth en Datter døbt og kaldet af Mag. Morthen Reenberg Inger Kirstine.

Estatzraad Heltes Frue bar og holdt Barnet over og Mademoiselle Kristine Krarup holdt Christenhuen.

1716 Løverdags d. 29. Augusti. Christen Hansen Krarup, Brøger i Klosterstræde og Anne Cathrine Hiorth en Søn døbt og kaldet af Mag. Morthen Reenberg Hans Ancher.

I et Manuskript (N. k. S. 743) „Slægter og Personer af Navnet Lange i Norge“, som 1917 blev skænket til Det kongelige Bibliothek, nævnes i en Afdeling betitlet „Spredte Langer“ en Hans Thomas Lange, som var Sørenskriver i Nedre Telemarken og altsaa ikke kan være Fru Inger Krarups 1. Ægtefælle.

Endvidere har cand. mag. Frøken Nanna Lange efterset Fru Fachts Manuskript om Gotland Langerne i Det kongelige Bibliothek; det findes i Ny kgl. Saml. 1977b, 4° Danske Biographica III, Pakke L—R. Manuskriptet indeholdt intet som helst til Oplysning om Hans Thomsen Langes Afstamning, lige saa lidt som der i Pakke I A—B var noget om Hans Christensen Anker.

PERSONLIGE OPLYSNINGER

Side 1, Hanne Petronelle Koefoed, f. 12/11 1828, † 17/3 1883.

Marie Louise Malherbe døde, og Chr. Krarup giftede sig 2. Gang, nl. med Jeanne Doussantousse, f. 9. Marts 1877.

G a, Christine Margrethe gift 27/7 1916 med Landinspektør Hvenegaard i Svendborg.

1. Karen Margrethe Hvenegaard, f. 31/7 1917.
2. Kirsten Hvenegaard, f. 27/12 1918.

Side 1, 3. Marie Hvenegaard, f. 2/7 1920.

4. Bente Hvenegaard, f. 3/9 1923.

5. Jørgen Thorvald Hvenegaard, f. 10/12 1924.

b. Carl Krarup-Nielsen, Forretningsfører i Galten, g. m. Marie Kahlen.

1. Jytte Krarup-Nielsen, f. 4/9 1923.

c. Ella Krarup-Nielsen g. m. Jørgen Lysholm Schjelderup, bor i Panama.

1. Jørgen Lysholm Schjelderup.

„ 2, V, Fhv. Sognepræst Koch, død 15/3 1924, Danmarks ældste Præst.

„ 4, A b, Elisabeth v. Bülow gift 24/3 1917 i Christianskirken med Carl Frederik Balslev, f. 2/7 1888, cand. mag. i Engelsk, Lærer ved Købmandskolen i København.

c. C. C. v. Bülow gift 7/8 1915 med Marie Christine Olsen, f. 27/4 1890.

1. Johannes Poul Martin v. Bülow, f. 23/2 1916.

2. Aase Elisabeth v. Bülow, f. 18/5 1918.

V, Hans Chr. Math. Krarup, R. af D. 1920, afskediget 1921, bor i Thisted.

„ 5, IV B, Anne Marie Krarup døde 14/10 1925.

a. Poul Erik Faber, Seminarist Somren 1929.

b. Ingeborg g. 27/12 1927 med Kæmnerassistent Viggo Johannesen i Thisted.

1. Anne Marie Johannesen, f. 15/4 1929.

E e, Jakob Edvard Krarup, f. 27/7 1919.

f. Emilie Krarup, f. 8/1 1921.

g. Ole Krarup, f. 4/5 1923, døde to Dage gl.

Pater monumentum posuit.

h. Jørgen Christian Krarup, f. 5/2 1926.

F, Joh. Forpagter af „Eskildstrup“ ved Haslev.

G, Jacob. Lagerforvalter i Kolding.

a. Karen Sophie Krarup gift 6/11 1928 med Sognepræst Th. Neergaard (se S. 54, II B).

f. Niels Jakob Krarup, f. 28/8 1920.

g. Bendt Krarup, f. 18/8 1922.

V, Janus Balthazar, fhv. Distriktslæge, R. af Dbg., boende i Odder, døde 11/1 1928.

B, Peter, Politimester i Svendborg.

D, Svend Krarup, Skibsfører i Østasiatisk Kompagni, 1° gift 20/11 1922 med Else . . . , Ægteskabet er opløst, 2° gift Maj 1928 med Gerda Kaarup.

E, Anne er Klasselotterikollektrice i Horsens.

a. Torben.

b. Asger.

Side 6, I, Bothilde Krarup, død.

II, Magdalene Øllgaard døde 9/10 1922.

IV B, Christen, praktiserende Læge i Agersted, g. 23/3 1922 med Paula Berthelsen, f. 2/10 1885.

C, Magdalene døde 27/9 1922.

D, Johannes døde 20/10 1920.

F, Sigurd ejer en Gaard ved Horslunde St., g. m. Johanne Thomsen.

„ 7, I B, Olaf Finsen er Etatsraad.

a. Eyvind, elektrisk Installatør („Dansk Elektrisk Comp.“) g. m. Oda Marie Battemann, f. 22/12 1897.

1. Birgit Finsen, f. 14/10 1924.

2. Erling Finsen, f. 7/9 1926.

b. Bjørn Finsen, Skibsmægler i Horsens, g. m. Anna Margrethe Schultz, f. 4/8 1897.

1. Grete Finsen, f. 18/6 1927.

c. Thorkild Finsen, Sekretær i K. F. U. M. og Lærer i Dansk i Berlin, g. m. Lydia Larsen, f. 14/12 1899.

1. Estrid Finsen, f. 6/8 1928.

d. Herdis Finsen, Assistent paa Rigshospitalet. VI B, Poul Øllgaard, 1. res. Kap. ved St. Knuds Kirke i Odense.

E, Hans Øllgaard, Sognepræst i Asperup-Rørslev.

a. Margrethe Øllgaard, f. 1/11 1919.

F, Augusta Øllgaard, Forstanderinde „Norgesminde“.

G, Christian Øllgaard, Propr., Ejer af „Thykjær“ ved Mørke St.

„ 8, II A, Frederik Krarup Erlang, Kontorchef i Kreditforeningen i Ringkjøbing.

B, Agner Krarup Erlang døde 3/2 1929.

III B c, Steen Mourier, f. 27/3 1918.

„ 9, VII, Magdalene Sveistrup, Lærerinde, død 20/4 1927.

XA, Karen Sveistrup, Læge, f. T. paa Rigshospitalet.

C, Peter Sveistrup, cand. polyt., bor i København.

D, Margrethe Sveistrup, cand. phil., Bibliotheksassistent i Helsingør.

„ 10, Nr. 5 B, Guttorm Thomsen, Gartner i Taarbæk.

a. Ingrid Thomsen, stud. mag.

„ 12, II, Hans Øllgaard Lind er død.

„ 13, X C, Theodor Krarup Lind er død 20/5 1920.

- Side 14, E f, Karen Krarup Kjær gift $7/6$ 1929 med Sognepræst i Frøslev Ejnar Walther Hansen, f. $3/10$ 1902.
- „ 15, A, Maren Kirkegaard Krarup døde i Februar 1926. Knud Kristensen døde i Foraaret 1923.
B a a. Kristine Krarup, f. $27/5$ 1914.
4. Anna Krarup, f. $20/11$ 1916 (1915?)
5. Elisabeth Krarup, f. $24/8$ 1917.
6. Niels Krarup, f. $12/8$ 1920.
7. Maria Krarup, f. $7/9$ 1923.
8. Ester Krarup, f. $5/11$ 1925.
9. Johannes Krarup, f. $12/1$ 1928.
b. Maren Krarup gift $15/4$ 1919 med Lærer i Egebjerg ved Vinderup Jens Andersen, f. $19/7$ 1889.
c a. Andrea Krarup Jespersen, f. $19/2$ 1917.
4. Niels Krarup Jespersen, f. $11/2$ 1919.
5. Kristen Krarup Jespersen, f. $25/1$ 1921.
6. Karl Krarup Jespersen, f. $9/9$ 1922.
7. Jens Krarup Jespersen, f. $18/10$ 1926.
d. Niels Kristian Krarup døde $10/3$ 1918.
e. Maria Krarup gift $31/3$ 1928 med Carl Kruse, Ejer af „Lindagergaard“ ved Varde.
C a, Kristian Annanias Krarup gift $22/8$ 1917 med Karen Cecilie Jensen, f. $28/8$ 1887.
1. Marie Krarup, f. $11/8$ 1918.
2. Anna Ruth Krarup, f. $22/11$ 1919.
3. Poul Lind Krarup, f. $31/3$ 1921.
4. Ester Margrethe Krarup, f. $15/7$ 1922.
5. Lydia Elisabeth Krarup, f. $20/1$ 1924.
6. Johannes Bonde Krarup, f. $3/2$ 1927.
b. Anna Krarup gift $13/4$ 1923 med Landmand i Bøvling Niels Peter Gadebæk Nielsen, f. $20/8$ 1896.
1. Marie Krarup Nielsen, f. $27/9$ 1924.
- „ 17, C b, Thure Krarup død $30/7$ 1919.
F d 2. Anne-Lise Lybecker, f. $15/8$ 1919.
e. Alfred Lybecker nu Fuldmægtig ved Sygehuset.
4. Knud Erik Lybecker, f. $24/4$ 1920.
- „ 18, B, Fru Louise Augusta John-Hansen død $18/2$ 1929.
b. Niels Theilgaard Teiling, Læge, bor i Byen Zaghuan i Nordafrika, er fransk Borger, gift 2. Gang $12/5$ 1919 med Mariotta Thomsen, f. $24/9$ 1896.
1. John Peter Axel Teiling, f. $18/8$ 1922.
- Side 18, 2. Anna Sofie Teiling, f. $5/4$ 1924.
3. Niels Theilgaard Teiling, f. $10/4$ 1928.
d. Elise John-Hansen gift $27/12$ 1920 med Sextus Octavius Bjerre, Skibsmægler i Thisted, f. $24/10$ 1890.
1. Jens Anthon Bjerre, f. $28/7$ 1922.
2. Bodil Bjerre, f. $28/8$ 1923.
3. Ulla Bjerre, f. $18/1$ 1926.
- „ 19, A b 1, Edith Vilstrup Larsen, f. $30/11$ 1913.
2. Urban Vilstrup Larsen, f. $8/8$ 1915.
a. Julie Vilstrup Larsen, f. $24/4$ 1917.
B a, Karen Margrethe Vilstrup gift $21/8$ 1923 med exam. pharm. Georg V. Johansen i Odense.
1. Inge Margrethe Johansen, f. $27/10$ 1924.
2. Anna Margrethe Johansen, f. $17/8$ 1926.
b. Else Julie Vilstrup gift $10/11$ 1923 med Harald Karl Rønnenfelt, f. $27/8$ 1898, Præst ved Simeons Kirke i København.
1. Eva Rønnenfelt, f. $10/7$ 1926.
c. Inger Kirstine Stampe Vilstrup gift $5/5$ 1928 med Peter Frey, cand. phil., Realskolelærer i Viborg.
C, Christian Julius Bølling Vilstrup gift $20/2/8$ 1919 med Thora Frederikke Johanne Kruse.
D, Holger Kaas Vilstrup er Politimester i Graasten.
F a, Solvejg Vilstrup g. m. Frederik Lagerroth, Docent i Statskundskab i Lund.
1. Anna Ragnhild Elisabeth Lagerroth, f. $23/12$ 1921.
G, Elna Severine Vilstrup, Bogholder ved Kreditforeningen i Haderslev.
J, Emil Nolde, Dr. phil. h. c., bor nu Seebüll b/ Neukirchen.
K b, Thure Vilstrup.
c. Anne Marie Vilstrup, f. $8/3$ 1920.
d. Hans Vilstrup.
L, Vilhelm August Vilstrup, Direktør for Fællesforeningens Fabrikker i Kolding gift med Marie Sommer.
a. Ole Vilstrup.
b. Gyrithe Vilstrup.
M, Aage Foss Vilstrup, Grosserer i Hellerup.
c. Bente Foss Vilstrup, f. $14/10$ 1916.
d. Folke Foss Vilstrup, f. $15/11$ 1926.
- „ 21, A a, Adoptiv søn Vilhelm Spanggaard, f. $10/1$ 1917.
b. Emil Bendixsen, bor nu i Hellerup.
- Side 21, 2. Hanne Bendixsen, f. $80/3$ 1916.
a. Inge Agnete Bendixsen, f. $17/7$ 1917.
d. Axel Bendixsen, Filialbestyrer i Buenos Aires (Christiani & Nielsen).
2. Torben Holck Bendixsen, f. $12/10$ 1916.
3. Annalise Holck Bendixsen, f. $5/12$ 1918.
4. Jørgen Holck Bendixsen, f. $3/7$ 1921.
f. Aage Bendixsen, Kontorchef for Gummiafdelingen i „United Baltic Corporation“, London, gift $30/8$ 1919 med Mary Beatrice Potter, f. $11/9$ 1897.
1. Brenda Mary Bendixsen, f. $27/7$ 1921.
g. Sigrid Bendixsen gift $24/6$ 1920 med Carl Seidelin Larsen, f. $26/7$ 1890, Sekretær i Justitsministeriet.
B, Fru Rigmor Jansen døde $1/11$ 1921.
C, Postmester Bendixsen, Afsked $31/8$ 1924.
E, Hilda Jansen døde $4/11$ 1919, var Enke siden $20/7$ 1893.
a. Børge Andersen, Landsretssagfører.
- „ 22, VII C a, Anne Sofie Levinsen gift $8/6$ 1919 med Sognepræst i Assing Jørgen Bachevold, f. $7/3$ 1884.
XIA, Rasmus Thorvald Knudsen, f. $22/1$ 1870, siden 1921 Præst for Ryslinge grundtvigske Valgmenighed.
„ 23, IB, Christian Fahnø er Dansk Vicekonsul i Rosario, Argentina.
VB, Lars Frederik la Cour er Akademikasserer i Sorø.
a. Vagn la Cour, Repræsentant i Sorø, gift $5/12$ 1926 med Inger Rønne Hansen, f. $14/9$ 1906.
1. Jørgen Vilhelm Dornonville de la Cour, f. $26/8$ 1928.
b. Martha la Cour, exam. pharm.
c. Inge la Cour gift $28/12$ 1927 med Bankbogholder Gustav Krog-Meyer i Skelskør, f. $23/11$ 1895.
1. Henning Krogh-Meyer, f. $22/9$ 1928.
D, Claus Peter Clausen, fra $1/8$ 1925 Rektor i Horsens.
a. Carl Frederik Clausen, cand. polyt., Ingeniør i „F. L. Smidth & Co.“ A/S, New York, gift $4/4$ 1928 med Elna Ruge, f. $8/8$ 1905.
b. Louise Kathrine Clausen, Massøse, Kommunehospitalet i Aarhus.
c. Hjalmar Clausen, Landbrugskandidat.

Side 24, D b, Christine Steenholdt. „ . . . Ich bin nicht mehr Lehrerin in Hoyer, sondern seit 1920 übe ich mein Amt in Brunsbüttel a. d. Elbe aus.“
c, Hansine Steenholdt er Lærerinde.
Se iøvrigt „Fra gamle Dage“, Københ. 1913, S. 216—217.

„ 26, II, Regine Rahbek, gift ^{13/10} 1844.
Christian Meedom døde ^{12/5} 1906.
F p, Knud Meedom døde ^{19/12} 1909.

„ 27, A, Øllegaard Constance Smith døde ^{27/2} 1923.
B, Mads Rahbek Smith døde ^{17/11} 1921.
Claudine Smith, f. Kierkemann, døde ^{31/5} 1917.
a. Carl Smith, Repræsentant i København, g. ^{16/6} 1923 m. Bodil Johanne Sofie Brix, f. Petersen, f. ^{2/11} 1897, hvis Søn af 1. Ægteskab, f. ^{25/3} 1920, er adopteret, Willy Arne Smith.
1. Vibeke Rahbek Smith, født i Maj 1924.
b. Anna Sofie Smith, Lærerinde, gift ^{9/6} 1924 med Lærer Jens Kristen Christensen i Ringkøbing.
1. Jørgen Christensen, f. ^{23/3} 1925.
c. Regnar Smith, Snedker i Dassow i Meklenborg, gift ^{21/6} 1920 med Anna Tent, f. ^{22/8} 1900.
1. Claudine Rahbek Smith, f. ^{28/2} 1923.
2. Valdemar Rahbek Smith, f. ^{12/9} 1927.
d. Ellen Margrethe Smith, Sygeplejerske i Esbjerg.
e. Frode Smith, Revisor, bor i New York.
f. Olaf Smith, Maskinmester, bor i Søborg, gift ^{12/7} 1919 med Mary Eline Jensen, f. ^{11/9} 1893.
1. Gudrun Rahbek Smith, f. ^{3/11} 1919.
2. Astrid Rahbek Smith, f. ^{24/5} 1921.
3. Edith Rahbek Smith, f. ^{24/5} 1921.
4. Knud Rahbek Smith, f. 1924.
g. Johannes Smith, Bankassistent i København, gift ^{13/12} 1923 med Paula Christensen.
C, Jens Christian L. Smith døde ^{19/9} 1923.
VA b, Conrad J. K. Johnsen, Emilsminde ved Hinnerup.
B f, Karen Koefoed gift ^{26/11} 1921 med Herluf Krarup (S. 54, B).
1. Bent Krarup.
Ca, Conrad D. K. S. Egvad, Sagfører i Horsens.

„ 28, A, Alfred J. S. Rahbek døde ^{17/6} 1929 i Grækenland.
B b, Dagmar Sophie Wiinholt gift ^{18/8} 1918 med

Side 28, Bankkasserer i Grenaa Olaf Skjødsholm, f. ^{21/11} 1894.
1. Jacob Claudius Skjødsholm, f. ^{4/10} 1920.

„ 29, A a, Jens Høy døde ^{17/4} 1927.
b. Søren Meisen Westergaard, Stiftsprovst i Ribe.
1. Anna Margrethe Westergaard, Tandlæge i Roskilde, gift 1. Maj 1923 med Sagfører Carl Schou i Roskilde.
3 og 4. Axel Westergaard og Arne Westergaard har forpagtet en Gaard ved Ringkøbing.
5. Vagn Westergaard, ved Landvæsen.
6. Karen Westergaard, Seminaristeksam. 1929.
7. Knud Westergaard, juridisk Student.
e 7. Kristine Agnete Høy Jørgensen, f. ^{27/1} 1920.
8. Inge Høy Jørgensen, f. i August 1927.
h 3. Jørgen Knudsen, f. ^{15/6} 1916.
4. Henning Knudsen, f. ^{2/9} 1919.
5. Gudrun Knudsen, f. ^{18/7} 1922.
6. Gerda Christine Knudsen, f. ^{20/2} 1925.
7. Niels Knudsen, f. ^{27/1} 1927.
k. Christen Høy var gift med Louise Høy, som døde ^{28/4} 1927.
1. Frantz Høy, f. ^{13/7} 1923.
2. Christen Høy, f. September 1924.
3. Verner Høy, f. April 1927.
m. Asta Høy gift ^{13/10} 1918 med Bestyrer af Andelsbankens Filial i Thisted Hans Hansen, nu i København.
1. Bodil Høy Hansen, f. ^{23/11} 1921.
2. Poul Høy Hansen, f. ^{17/1} 1923.
3. Helge Høy Hansen, f. ^{8/6} 1925.
D b, Peter Wind bor i San Francisco.
c. Jens Wind paa Landbrugsuniversitet i Amerika.
e. Viggo Wind gift ^{4/4} 1920 med Karen Buck.
1. Grethe Wind, f. ^{24/12} 1920.
g. Jane Wind gift 1918 i New York med Aage Svenningsen.
1. Jane Svenningsen, f. ^{4/6} 1919.
h. Marie Wind har været gift i Amerika.
1. Charlotte Wind, f. ^{21/1} 1918.
E, Læge Andersen døde ^{25/10} 1925.
G, Regine Møllgaard, f. Smith døde ^{7/1} 1928.
a. Agnes Møllgaard gift ^{5/5} 1922 med Repræsentant Søren Enevoldsen, f. ^{18/8} 1886, bor i Gentofte.

Side 29, 1. Kirsten Enevoldsen, f. ^{11/7} 1924.
2. Bodil Enevoldsen, f. ^{2/6} 1926.
b 2. Harald Møllgaard Balslev, f. ^{28/2} 1916.
3. Erik Møllgaard Balslev, f. ^{23/4} 1919.
4. Sophus Theodor Balslev, f. ^{20/10} 1921.
5. Jørgen Balslev, f. ^{7/1} 1928.
d. Astrid Møllgaard, Manufakturhandler i København.
e. Aage Møllgaard, Snedker, bor i Vanløse, gift ^{20/5} 1917 med Elfride Iversen, f. ^{9/6} 1895.
1. Vibeke Møllgaard, f. ^{25/8} 1919.
2. Svend Aage Møllgaard, f. ^{10/7} 1920.
3. Poul Møllgaard, f. ^{4/7} 1922.
4. Karen Møllgaard, f. ^{27/6} 1924.
5. Hans Ulrich Møllgaard, f. ^{7/12} 1925.
f. Hans Peter Møllgaard er Læge i Nicaragua; ugift.
g. Ellen Møllgaard gift ^{8/7} 1924 med Lærer Hans Aksel Mortensen i Sønderborg, f. ^{8/2} 1888.
1. Ruth Mortensen, f. ^{11/1} 1926.
2. Jørgen Mortensen, f. ^{10/8} 1928.
h. Ulrich Møllgaard, 1928 Sognepræst i Skelby-Gunderslev, gift ^{31/8} 1924 med Signe Marie Jørgensen, f. ^{4/5} 1897.
1. Ragna Møllgaard, f. ^{24/6} 1925.
2. Ulrich Møllgaard, f. ^{20/7} 1926.
3. Ole Møllgaard, f. ^{10/4} 1928.
i. Oskar Møllgaard, Telegrafist i København, gift ^{28/9} 1924 med Caritha Lindhardt, f. ^{13/3} 1904.
1. Vagn Møllgaard, f. ^{7/7} 1926.
2. Arne Møllgaard, f. ^{13/10} 1927.
k. Gerda Møllgaard, Diakonisse, f. T. Amtssygehuset i Herning.
l. Constance Møllgaard, Kontorist i København.
n. Carl Johan Møllgaard uddanner sig til Radiotelegrafist.

„ 30, A, Ingeniør Winsløw har taget sin Afsked som Direktør for Elektricitetsværket.
II a. Christian Jacob Krarup Winsløw, f. ^{30/11} 1882, død ^{18/6} 1908, cand. polit.
b. Ellen Winsløw, f. ^{28/1} 1885, død ^{17/3} 1887.
c. Carl Theodor Winsløw, f. ^{24/12} 1886, Kontorchef ved Københavns Havnevesen, gift ^{4/10} 1922 med Ida Hedwig Wahlstrøm, f. ^{3/8} 1898.
1. Henrik Christian Oluf Winsløw, f. ^{26/2} 1924.
2. Gerda Christine Sophie Winsløw, f. ^{4/3} 1926.
3. Frederik Christian Winsløw, f. ^{16/1} 1928.

Side 30, d. Emil Adolf Winsløw, f. $\frac{3}{10}$ 1891, Læge i København, gift $\frac{20}{6}$ 1917 med Else Marie Paulin, f. $\frac{13}{11}$ 1895.

1. Mette Winsløw, f. $\frac{28}{4}$ 1918.
2. Else Regine Winsløw, f. $\frac{15}{3}$ 1921, død $\frac{3}{2}$ 1926.
3. Jacob Benignus Winsløw, f. $\frac{10}{9}$ 1923.

III, Constance Funch, f. Krarup, døde $\frac{28}{1}$ 1923. Da, Ingeborg Margrethe Carstens, Læge i Grønland, gift $\frac{23}{9}$ 1923 med Niels Peder Westergaard, Præst i Grønland, f. $\frac{1}{1}$ 1893.

1. Else Marie Westergaard, f. $\frac{22}{8}$ 1924.
2. Johan Westergaard, f. $\frac{31}{12}$ 1925.
3. Karen Birte Westergaard, f. $\frac{5}{5}$ 1927.

E a, Vibeke Funch, Læge, f. T. Amtssygehuset i Gentofte.

b. Mogens Funch, Boghandlermedh. i Paris. c. Birgitte Funch, Sygeplejeelev paa Rigshosp. IV B a, Harald Krarup, Handelsmand i Brooklyn gift med Mabel Forrest, f. $\frac{17}{8}$ 1895.

1. Walter Josef Krarup, f. $\frac{20}{1}$ 1921.

Da, Walther Krarup, Apotheker i Brooklyn, gift med Elisabeth Larsen, f. $\frac{10}{10}$ 1905.

b. Astrid Krarup gift $\frac{1}{6}$ 1919 med Harry Frederik Bauer, f. $\frac{15}{10}$ 1891, Bankmand i Brooklyn.

1. Dorothy Ellen Bauer, f. $\frac{27}{2}$ 1920.
2. Richard James Bauer, f. $\frac{2}{5}$ 1922.

VI, Johanne Margrethe Krarup døde $\frac{2}{1}$ 1926. A, Thure Fr. Krarup døde $\frac{30}{7}$ 1919. B, Andrea Krarup, Lærerinde i Rudkjøbing. C, Fru Krarup, f. Trojel, er født 1861.

VII, Carl Emil Krarup døde $\frac{22}{5}$ 1927. A, Thure Frederik Krarup, fhv. Generaldirektør for Telegrafvæsenet døde $\frac{28}{10}$ 1928.

a. Inger Krarup gift $\frac{18}{6}$ 1924 med cand. polyt., Ingeniør Olaf Jørgen Sønderhausen, f. $\frac{24}{12}$ 1899.

1. Dorrit Sønderhausen, f. $\frac{2}{5}$ 1925.
2. Ole Sønderhausen, f. $\frac{15}{6}$ 1926.

b. Ruth Krarup gift $\frac{30}{6}$ 1929 med Sognepræst Bent Lindhardt i Haraldsted, f. $\frac{13}{8}$ 1883. B, Peter Krarup døde $\frac{7}{9}$ 1923.

- a. Anna Elise Braag Krarup, f. $\frac{29}{7}$ 1914.
- b. Jørgen Braag Krarup, f. $\frac{28}{8}$ 1918, død $\frac{6}{1}$ 1919.
- c. Ninni Constance Biugum Krarup, f. $\frac{6}{7}$ 1920.

C, Fru Harriet Krarup, f. Walsøe, gift $\frac{7}{1}$ 1929 med Sognepræst Simon Chr. Thomsen Hjorth i Hylleholt, f. $\frac{10}{4}$ 1871.

H c, Lis Yvonne Wulff, f. $\frac{3}{11}$ 1920.

„ 31, Nr. 1, Thomas Chr. Møller, f. 13. April 1787. D, Kredslæge Busch døde 19. Januar 1929. A a, Jakob T. Møller, Lærer i Skelund. b. Svend T. Møller, Marts 1926 Sognepræst for Grundtør-Spørring. d. Valdemar T. Møller, Staldmester paa Statens Seruminstitut. g. Vagn T. Møller, cand. mag., Lærer i Hjørring. h. Sverre T. Møller, stud. theol. k. Ruth T. Møller døde $\frac{7}{3}$ 1926. F, Jacob Chr. Møller døde $\frac{30}{3}$ 1924. G a, Ellen Louise Thure Møller gift $\frac{9}{4}$ 1921 med

Side 31, Assistent i Finansboghorderiet Olavo Christiano de Roepstorff, f. $\frac{5}{4}$ 1892 i Brasilien. Adopteret Barn (1922) Anita Carlina Fahnøe Møller, f. $\frac{31}{12}$ 1905 i Argentina, er nu aut. Massøse f. T. i Hornbæk. H, Benedicte Traasdahl, f. Møller, bor i Struer. b. Solveig Hoseth Traasdahl gift $\frac{11}{5}$ 1928 med Anders Kristian Lindskov Pedersen, Kasserer, f. $\frac{20}{4}$ 1901. Je, Herbert Oest Møller, f. $\frac{26}{8}$ 1920. K, Christian N. K. Møller bor i Chicago. N, Ludvig B. Møller bor i Chicago, for 2-3 Aar siden gift med Astrid Degn Larsen, f. $\frac{27}{12}$ 1900. O, Ove Thomas N. K. Møller er Apotheker paa Kommunehospital i København. P, Knud Christian Møller, Repræsentant i København, gift $\frac{13}{2}$ 1926 med Lisa Swensson fra Carlshamn, f. $\frac{30}{6}$ 1901.

„ 32, II A, Peder Saksbjerg døde $\frac{23}{11}$ 1926. B, Vilhelm N. Møller, Bestyrer paa Ny Vejbjerg. F, Andrea Johanne Møller gift $\frac{2}{11}$ 1897 med Lars Funksgaard Nielsen, Ejer af Vester Hede-gaard i Idom.

- a. Aksel Nielsen har Biavlerforretning.
- b. Knud Ove Nielsen er Landmand.
- c. Emma Amalie Nielsen gift $\frac{30}{11}$ 1923 med Landmand Jørgen Jørgensen.

1. Ester Jørgensen, f. $\frac{17}{10}$ 1924.
2. Elly Jørgensen, f. $\frac{9}{4}$ 1926.

d. Gustav Nielsen er Mejerist. e. Sigrild Gunhild Nielsen gift $\frac{23}{10}$ 1927 med Landmand Peder Himmelstrup Mortensen, Ejer af „Kristinelyst“ ved Nykjøbing Mors. III C, Stationsforstander Bach i Arden. E, Viggo B. Møller er gift med en Dame fra New York.

- a. Cathrine Møller, f. 1920.
- b. Laura Virginie Møller, f. 1923.
- c. Edna Lillian Møller, f. 1928.

„ 33, A, Nikolai J. M. Krarup har taget Afsked, bor nu i Hellerup.

„ 34, D b, Frederik C. C. L. Harboe gift $\frac{29}{4}$ 1919 med Ina Hartvig. F, Overlærer Aasted døde $\frac{21}{3}$ 1923. a. Eigil Aasted gift $\frac{25}{5}$ 1920 med Dorothea Brammer, f. $\frac{17}{9}$ 1895.

1. Vagn Brammer Aasted, f. $\frac{1}{10}$ 1923.
2. Bengt Brammer Aasted, f. $\frac{30}{11}$ 1926.

G, Christen Noe Harboe døde i Juni 1925. H, læs 1912. K, Assistent Klingsey født 1864. a. Ebba Marie Klingsey gift $\frac{29}{5}$ 1925 med Fabrikant Knud Carsten Harboe, f. $\frac{27}{8}$ 1889.

1. Kristen Noe Harboe, f. $\frac{8}{6}$ 1926.
2. Nanna Marie Christiane Harboe, f. $\frac{17}{9}$ 1927.

b. Paul Georg Klingsey, Konstruktør, gift $\frac{28}{9}$ 1928 med Ebba Elisabeth Jensen, f. $\frac{3}{5}$ 1906.

„ 35, IV A a, Hans Nicolaj Kr. Hansen er Præst i Marstal.

Side 35, b. Niels Ove Kr. Hansen er Læge i Ranum, gift $\frac{13}{10}$ 1926 med Sigrid Jensen Hindevad, f. $\frac{10}{8}$ 1897.

1. Rigmor Elisabeth Krarup Hansen, f. $\frac{18}{2}$ 1928.
- c. Christian Emanuel Kr. Hansen er stud. theol. H b, Emilie Kristine Krarup, f. $\frac{2}{8}$ 1919. c. Hans Aage Krarup, f. $\frac{19}{11}$ 1920. J, Aksel Krarup gift $\frac{19}{12}$ 1920 med Anna Mortensen, f. $\frac{28}{11}$ 1892. K, Marie Lucie Krarup gift $\frac{1}{7}$ 1921 med Hans Thorvald Herlev, f. $\frac{6}{12}$ 1865, Overlærer paa Frederiksberg. V, Ingeniør Peter Krarup døde $\frac{20}{7}$ 1922.

„ 36, X A, Ove Frederik Krarup, Landsdommer i Viborg, gift $\frac{14}{1}$ 1921 med Karen Christine Bøgvad.

  - a. Bente Margrethe Krarup, f. $\frac{3}{1}$ 1922.
  - b. Lise Krarup, f. $\frac{10}{11}$ 1923.
  - c. Niels Theodor Frederik Krarup, f. $\frac{1}{10}$ 1927.

B, Erik Krarup, Ingeniør ved Statsbanerne. C, Svend Krarup, Kontrolør ved Statskontrollen for Smør, Margarine og Ost m. m. D, Harald Krarup, Læge i Vrønding, gift $\frac{16}{3}$ 1924 med Sophie Klintholm.

  - a. Nina Margrethe Krarup, f. $\frac{28}{6}$ 1925.
  - E, Marie Mathilde Krarup, Assistent i Københavns Skattevæsen.

„ 37, III, Christian N. Krarup døde $\frac{8}{10}$ 1920. III K, A. M. C. Georgia Krarup-IIindenborg gift $\frac{17}{6}$ 1919 med Arkitekt i København Jens Anton Haastrup, f. $\frac{7}{6}$ 1862.

„ 38, IV A a, Kaptajnløjtnant i Flaaden Poul G. O. Krarup døde $\frac{15}{10}$ 1928, var gift med Anna Elisabeth Garde.

  1. Mogens Frederik Viggo Krarup, f. $\frac{1}{6}$ 1921.
  2. Olaf Thure Krarup, f. $\frac{24}{12}$ 1924.
  - a. Erling Otto Krarup, f. $\frac{26}{12}$ 1925.
  4. Tove Krarup, f. $\frac{21}{12}$ 1927.

b. Aage Johannes Krarup, Sekretær i Justitsministeriet gift $\frac{27}{10}$ 1923 med Vibeke Valentin-Branth.

  1. Vibeke Annette Krarup, f. $\frac{25}{3}$ 1925.
  2. Ove Thure William Krarup, f. $\frac{29}{3}$ 1928.
  - c. Bodil E. Krarup, Assistent i Kgl. Bibliothek. d. Børge S. Krarup, cand. jur., Sagførerfuldm. V D, Alfred Valdemar Krarup døde i Aug. 1920. F, Oluf Sigfred Krarup gift med Anna Mathilde Jensen, f. $\frac{11}{9}$ 1891.
  - a. Torben Krarup, f. $\frac{22}{2}$ 1918.
  - G, Harald Alfred Krarup, f. $\frac{5}{2}$ 1891, Styrmand, Radiotelegrafist.

„ 39, IX, Vilhelm Ove Carl Claudi døde $\frac{10}{2}$ 1921. D b, Christian Claudi Kærgaard, Landmand, gift med Sonja Sørensen. c. Jacob Munch Kærgaard, Kommis. f. T. i Livgardens Musikkorps.

„ 40, X A, Hans Dall døde i December 1920 i Italien. a. Ove Holten Dall, i Forsikringsselskabet „Danmark“, Student fra Metropolitanskolen 1916. 20 Førstepremier for Idræt. Gift $\frac{19}{4}$ 1926 med

- Side 40, Annaruth Anton-Svendsen, cand. polit. Januar 1929, Assistent i „Danmark“.
1. Datter født $27/4$ 1928.
  - b. Esther Holten Dall, Student med Udm. 1920 gift $15/8$ 1925 med Arthur Edward Chew, f. $6/3$ 1884, bor i New York, Exportør en gros.
  1. Ralph Holten Chew, f. $24/6$ 1928.
  - C, Johan Frederik Henckell Krarup fra $1/4$ 1929 Direktør for Statsskovbruget.
  - a. Ebbe Just Krarup, f. $19/10$ 1899, Grosserer i København, gift $8/4$ 1925 med Agnete Emilie Levy, f. $2/3$ 1904.
  1. Bent Ebbe Krarup, f. $5/11$ 1928.
  - b. Aase Krarup gift $10/10$ 1926 med Læge Karl Edgar Lehmann i København.
  - c. Thyge Krarup, medicinsk Student.
  - d. Erik Just Krarup, Handelskontorist i Svendborg.
  - E a, Thora Margrethe Krarup, Magister i Engelsk og Tysk gift $31/3$ 1925 med Juan Gomez Millas, f. $17/7$ 1900, Professor i Historie ved Universitetet i Santiago, Chile.
  1. Maria Eujenia Millas, f. $19/4$ 1926.
  2. Maria Antonieta Millas, f. $23/2$ 1928.
  - b. Bodil Krarup gift $23/1$ 1926 med Ramiro Mendez, f. $21/4$ 1898, Advokat i Santiago, Chile.
  1. Maria Isabel Mendez, f. $18/12$ 1926.
  - c. Sven Alfred Krarup er Landbrugskonsulent.
  - d. Sonja Vibeke Krarup døde $28/11$ 1927.
  - XIA, Marie Caroline Constance Amalie Caspari døde $25/2$ 1922, og 28. Decbr. 1923 ægtede Alfred Krarup Julie Aagot Caspari, f. $18/1$ 1895.
  - a. Wilhelm Krarup er theologisk Student.
  - b. Per Albert Krarup, cand. mag. i klassisk Filologi Juni 1929.
  - c. Hans Henning Krarup, f. $5/10$ 1924.
  - B a, Adoptiv søn Henning Krarup, f. $20/12$ 1917.
  - „ 41, D, Forpagter Lassen døde $8/8$ 1923 og Fru Christiane Lassen døde $14/12$ 1925.
  - a a. Thomas Lauritz Henrik Barfoed, f. $13/5$ 1922.
  - b. Henrik Chr. O. Lassen, Inspektør ved Statens Gaarde „Trollesminde“ og „Faurholm“, gift $15/12$ 1921 med Signe Skovgaard.
  - D d, Gerda Lassen gift $6/10$ 1915 med Johan Peter Jensen Saltø, Ejer af Cathrinebjerg ved Strib, f. $30/9$ 1890.
  1. Bodil Jette Saltø, f. $23/8$ 1916.
  2. Jette Jensen Saltø, f. $5/4$ 1919.
  - e. Bodil Lassen, fra $1/1$ 1929 Forstanderinde paa Hvedholm Plejehjem.
  - f. Inger Marie Lassen g. m. Kapt. Lind i Tønder.
  2. Otto Katharus Lind, f. $28/11$ 1920.
  - a. Estrid Lind, f. $19/8$ 1923.
  - g. Søren Peter Lassen, fra $1/4$ 1925 Forpagter af Hærtrilslevgaard.
  - „ 42, V C, Knud Harald Krarup, 1920 Amtslandinspektør i Aabenraa.
  - a. Ove Emil Krarup, Landinspektørekseamen i Juni 1929.
- Side 42, b. Gerda Krarup gift $2/8$ 1927 med Christian Rode, Guldsmed i Aabenraa.
  1. Lis Rode, f. $8/5$ 1928.
  - „ 43, III G, Oberstinde Holten døde $10/10$ 1924.
  - b. Hans Emil Holten, cand. jur., Sekretær i Undervisningsministeriet.
  - „ 44, IVA, Troels Krarup-Smith døde 1921 i San Francisco som Commandør i De forenede Staters Flaade.
  - C, Jens Krarup-Smith døde 1927 i San Francisco, Rentier.
  - D, Nicolaj Krarup-Smith, f. $27/10$ 1869, tidligere dansk Konsul i Bristol, gift med Ellen Brinkmann Krarup-Smith, f. $22/1$ 1891. Medlem af Ingeniørforeningen, bor i Charlottenlund efter 38 Aars Ophold i Udlandet.
  - E, Haldur Krarup-Smith, Regeringslods i San Francisco, gift med Astrid . . .
  - a. Howard Krarup-Smith, f. ca. 1910.
  - H, Ole Krarup-Smith, Ingeniør i Oakland, Californien, gift med Elsie . . .
  - a. Elinor Krarup-Smith.
  - b. Marjory Krarup-Smith.
  - „ 45, IV B, Hans Peter M. Krarup, Postmester i Rødby. C, Ove Nikolaj Krarups Ægteskab opløst, gift igen $22/8$ 1923 med Louise Fernanda Elisabeth Norlander, f. $20/4$ 1888. Postkontrolør i Kbh.
  - a. Erik Krarup, f. $18/11$ 1924.
  - VA a a. Vibeke Hammerum, f. $1/12$ 1919.
  - c. Christian Andersen, Trikotagefabrik i Vejle.
  - d. Peter Andersen, Direktør for Horsens Privatbank.
  - e. Charlotte Andersen gift $7/6$ 1920 med Eiler Brummerstedt-Hansen, f. $19/9$ 1892, Assistent i D. F. D. S.
  1. Hans Christian Brummerstedt-Hansen, f. $23/8$ 1921.
  - B a, Anna Cecilie Sp. Wulff gift $22/11$ 1919 med Otto Schachner, f. $25/6$ 1892, Direktør for Vejle Trælast- og Kulkomp. A/S.
  1. Georg Schachner, f. $13/2$ 1921.
  2. Knud Schachner, f. $28/7$ 1924.
  - D, Janus E. Wulff bor nu i Odense.
  - F, Ferdinand Wulff er gift og har 3 Børn.
  - „ 46, IV B, Jens Valdemar Lind, Lærer paa „Stenhus“ ved Holbæk.
  - VB, Jens Lind har afstaaet Knudsgaard og alle tre Børn er gift.
  - VIA, Jens Lind, siden 1927 Apotheker i Viborg (St. Mathias Apothek). Skilt 1915 fra Hedevig Harder, gift 1919 med Gunild Koed.
  - C, Johannes Lind, Farmer i Californien.
  - D, Karl Sofus Lind, Farmer i Californien; ugift.
  - E, Ove Bygum Lind, Farmer i Californien; gift [i Rusland].
  - a. Eda Lind.
  - VII, Jenny Charlotte Lind døde $7/7$ 1927.
  - VIII, Peter Lind bor nu i Birkerød som Pastor emeritus.

Side 46, A, Knud Peter Lind bor i Varde.
  - B, Jens Tyge Lind, Politimester i Skelskør.
  - c. Aase Lind, f. $3/8$ 1916.
  - d. Knud Hjelm Lind, f. $15/8$ 1917.
  - e. Otto Hjelm Lind, f. $1/8$ 1920.
  - E, Frederik C. B. Lind („Fritz“), Overassistent i København Telefon Aktieselskab, gift $6/6$ 1923 med Olivia Salomonsen.
  - a. Else Lind, f. $31/7$ 1924.
  - B, Jens Christian Lind, f. $15/6$ 1928.
  - F, Johannes B. Lind, Læge i Nykøbing Sj., gift $1/6$ 1926 med Esther Plenge.
  - „ 47, I C, Christian Krarup døde ved en Automobilulykke i Amerika $10/7$ 1922.
  - D, Emma Pedersen gift med Vært i „Arbejderforeningen af 1860“ C. Vald. Pedersen har tre Sønner og en Datter.
  - d. Hanne Margrethe Krarup Pedersen, f. $14/7$ 1922.
  - II C, Theodor Lind, Redaktør i Gyldendalske Boghandel : Nordisk Forlag døde $20/5$ 1920.
  - D, Aage Krarup Lind, Godsforvalter paa Skaføgård.
  - E, Johannes Krarup Lind, Direktør for en Margarinfabrik i Paris.
  - III, Johanne Krarup døde i Januar 1926.
  - IV, Christian Krarup døde $30/4$ 1919.
  - A, S. T. Koefoed, siden Genforeningen Lærer i Aabenraa.
  - c. Bent Ove Koefoed, f. $22/8$ 1920.
  - d. Jens Erik Koefoed, f. $18/8$ 1922.
  - B, Helma Krarup, nu Fru Spur, f. T. sindssyg.
  - C, Stella Krarup, nu Fru St. Nielsen, bor i Aarhus.
  - D, Metha Krarup studerer Montessorri Systemet i England.
  - E, Janus Helmuth er ved Landvæsenet.
  - „ 53, VI B, Maud Krarup var gift med Jack Butler, som faldt 1916 i Slaget ved St. Julienne.
  - a. Irene Butler.
  - b. Muriel Butler.
  - c. Charles Butler, f. 1915.
  - C, John Krarup gift med Ada Flint.
  - a. John Hjalte Lind Krarup, f. 1921.
  - b. Winifred Krarup, f. 1921.
  - c. Trevar Krarup, f. 1928.
  - D, Hilda Krarup er gift med Ingeniør William Derrick, som har to engelske Medailler fra Krigen.
  - E, Charles Krarup er gift med Gladys Spray, to Medailler samt Mons-Stjernen.
  - F, Jens Chr. Hj. Krarup, engelsk Løjtnant, Ingeniør, ansat i General Motors, bor f. T. i Warschau, gift med Kate Icke. Har samme Dekorationer som Broderen Charles.
  - H, Daisy Krarup døde i 1919.
  - IX A, Tage Krarup er juridisk Kandidat.
  - B, Niels Bygum Krarup er theologisk Student.
  - C, Ebbe Krarup er juridisk Student.

- Side 53, XI, Jens Frederik Krarup bor nu i London.
 A, Frederick Temperley Krarup, Ingeniør i Peru, gift 1927 med Eva Tejada Lapoint, f. 1905.
 a. Evita Edith Krarup, f. $\frac{9}{6}$ 1928.
 D, Eric Krarup, Bankassistent.
 E, Maurice Krarup, Bankassistent.
- „ 54, I, Theodor Krarup, Dommer i Kerteminde.
 A, Svend Aage Krarup, Ekspeditionssekretær i Overformynderiet, gift $\frac{4}{3}$ 1917 med Ragnhild Olga Petersen.
 a. Senta Gurli Krarup, f. $\frac{21}{9}$ 1918.
 b. Bjørn Helge Krarup, f. $\frac{1}{3}$ 1921.
 B, Herluf Krarup, Bogholder i Ø. K. døde $\frac{15}{3}$ 1928, gift $\frac{26}{11}$ 1921 med Karen Koefoed (S. 27 VB f).
 a. Bent Krarup.
 II A, Christian Marius Neergaard, Adjunkt i Hillerød.
 B, Theodor Neergaard, Sognepræst i Testrup, gift 1° med Sofie Elisabeth Bartholdy, f. $\frac{6}{4}$ 1896, død.
 a. Kirsten Neergaard, f. $\frac{13}{12}$ 1922.
 b. Carl Johan Bartholdy Neergaard, f. $\frac{22}{6}$ 1924. Gift 2° $\frac{6}{11}$ 1928 med Karen Sophie Krarup (S. 5, IV G a).
 C, Karen Marie Neergaard, nu Fru Andresen i København.
 D, Johannes Neergaard, Assistent, bor i København.
 E, Fru Ingeborg Neergaard bor i Kongens Lyngby.
 F, Gudrun Neergaard er hjemme.
 G, Helga Neergaard bor i København.
 III A, Henriette Krarup gift $\frac{6}{9}$ 1921 med Ivar Lange, f. $\frac{27}{6}$ 1893, Præst i Kolding.
 a. Ludvig Henrik Krarup Lange, f. $\frac{12}{10}$ 1922.
 b. Louise Magdalene Lange, f. $\frac{21}{6}$ 1924.
 c. Poul Gerhardt Krarup Lange, f. $\frac{15}{2}$ 1928.
 B, Georg Krarup, Organist i Nykøbing S.
 C, Marie Louise Krarup, $\frac{22}{1}$ 1907, gift $\frac{28}{12}$ 1928 med Ove Høegh Guldberg, f. $\frac{28}{2}$ 1905, medicinsk Student.
 D, Johan Ludvig Krarup er Handelskontorist i København.
 E, Magdalene Julie Susanne Krarup, f. $\frac{2}{2}$ 1920.
 V, Ove N. Krarup, Byfoged i Rønne, gift 1° med Julie Augusta Schepelern, 2° $\frac{3}{4}$ 1917 med Beate Elisabeth Hørrning, f. $\frac{2}{5}$ 1880.
 A, Erik Schepelern Krarup, Boghandlermedhjælper i København, gift $\frac{13}{4}$ 1927 med Olga Holten, f. $\frac{25}{11}$ 1900.
 a. Birthe Krarup, f. $\frac{17}{2}$ 1929.
 B, Johan Gotfred Schepelern Krarup, Boghandlermedhjælper i København.
- „ 57, I E, Christian C. I. Krarup døde 10. Juli 1929.
 VB, P. C. Emil Krarup, Oberstløjtnant, Chef for 3. Dragonregiment i Aarhus, R., Dbm. p. p.
 F, Eli Krarup, cand. pharm. i Aalborg.
- „ 59, II A, Sophie C. H. R. Høite se under VII.

- Side 59, C, Kai Høite gift $\frac{21}{11}$ 1900 med Emma Sølvér, f. $\frac{29}{1}$ 1877.
 a. Grethe Høite, f. $\frac{12}{2}$ 1903.
 b. Berglioth Høite, f. $\frac{9}{3}$ 1904.
 c. Solvejg Høite, f. $\frac{9}{3}$ 1904, gift $\frac{15}{6}$ 1924 med Reservelæge Rohleder i Helsingør.
 d. Kai Høite, f. $\frac{11}{1}$ 1907.
 e. Ole Høite, f. $\frac{23}{7}$ 1910.
 f. Jens Høite, f. $\frac{23}{19}$ 1915.
 D, Ina Høite gift $\frac{9}{1}$ 1903 med Skibsfører Martin Petersen, Eskær, Taasinge, f. $\frac{23}{8}$ 1866.
 a. Oluf Petersen, f. $\frac{23}{10}$ 1907.
 b. Karen Petersen, f. $\frac{8}{10}$ 1909.
 E, Valborg Høite gift $\frac{18}{10}$ 1913 med Inspektør Magnus Troensegaard i København, f. $\frac{5}{4}$ 1872.
 F, Hans Høite, Tvedevej, Svendborg.
 G, Harald Høite, Grubbemøllevej, Svendborg.
 H, Andrea Høite gift $\frac{22}{9}$ 1910 med Ingeniør Einar Sølvér i København, f. $\frac{11}{5}$ 1886.
 a. Svend Sølvér, f. $\frac{1}{8}$ 1911.
 IV, Ingeborg P. S. Troensegaard døde $\frac{9}{9}$ 1921, gift $\frac{17}{7}$ 1877 med Bernhard Rasmussen.
 A, Doris Kirstine Rasmussen gift $\frac{22}{2}$ 1903 med Arnold Meyer, Guldsmid i Rudkøbing.
 a. Ada Meyer, f. $\frac{15}{5}$ 1904, gift $\frac{18}{4}$ 1927 med Hans Peter Christensen, Læge i Skjern.
 b. Inga Meyer, f. $\frac{19}{2}$ 1907, gift $\frac{23}{7}$ 1928 med Mogens Salling-Mathorne, Assistent i Aarhus.
 B, Carl Hans Rasmussen, f. $\frac{6}{7}$ 1882, gift $\frac{27}{6}$ 1909 med Elna Anna Rafn Weeke.
 a. Bernhard Weeke Rasmussen, f. $\frac{5}{6}$ 1910, teologisk Student.
 b. Carl Weeke Rasmussen, f. $\frac{9}{7}$ 1915.
 D, Alvilda Rasmussen, f. $\frac{6}{4}$ 1888, gift $\frac{18}{4}$ 1910 med Hans Jørgen Andersen, Sparekassekas-serer i Rudkøbing.
 a. Kai Andersen, f. $\frac{5}{9}$ 1916.
 VA, Peter Nielsen bor paa Faaborg Forsørgelsesanstalt.
 VI, Caia Andrea Troensegaard døde $\frac{17}{10}$ 1923 i København, gift $\frac{25}{4}$ 1877 med Jacob Lentz-Hansen, f. $\frac{30}{11}$ 1849, død $\frac{2}{8}$ 1907 som Grosserer i Le Havre efter at have opholdt sig 35 Aar i Udlandet.
 A, Max Holger Lentz-Hansen, f. $\frac{11}{3}$ 1878 i Frankrig, død $\frac{6}{2}$ 1885 i Turin.
 B, Kai Johan Lentz-Hansen, Grosserer i Udlandet, Médaille de guerre 1914—18 m. m., gift $\frac{28}{2}$ 1913 med Marie (Moussia) Krawtzowa, f. $\frac{10}{7}$ 1882.
 C, Berthe Maxcima Lentz-Hansen, f. $\frac{24}{11}$ 1885, død $\frac{10}{8}$ 1918, gift $\frac{17}{6}$ 1915 med Paul Basquin (Armateur), Croix de guerre 1914—18.
 D, Anna (kaldet Annuschka) Marguerite Adolphine Lentz-Hansen, f. $\frac{18}{10}$ 1892, 1° gift $\frac{12}{11}$ 1912 med Dekorationsmaler Axel Nielsen, f. $\frac{9}{9}$ 1882, Ægteskabet opløst.
 2° gift $\frac{9}{7}$ 1921 med Grosserer Erik Lucas, f. $\frac{2}{9}$ 1885.

- Side 59, a. Annelise Madeleine, f. $\frac{7}{7}$ 1914, adopteret i 1923 af Erik Lucas med Familienavnet Lucas.
 VII, Peter Emil Hansen, Hotelejer, senere Vogtmand og Forpagter i Hellebæk, døde $\frac{26}{11}$ 1923.
 2° gift $\frac{29}{7}$ 1890 med Sophie Christine Harald Rasmussen Høite, f. $\frac{29}{8}$ 1868.
 A, Ingeborg Astrid Hansen, f. $\frac{17}{10}$ 1882, gift $\frac{7}{8}$ 1912 med Aage Holger de Fine Licht, f. $\frac{25}{8}$ 1872, Dommer i Hjørring.
 a. Vilhelm de Fine Licht, f. $\frac{28}{6}$ 1919.
 b. Flemming Emil de Fine Licht, f. $\frac{1}{1}$ 1921.
 B, Christian Hansen, f. $\frac{1}{5}$ 1884, Forvalter i København, gift $\frac{8}{6}$ 1924 med Anine Fredrikke Westergaard, f. $\frac{1}{11}$ 1897.
 C, Karen Margrethe Hansen, f. $\frac{13}{12}$ 1886, gift $\frac{24}{2}$ 1908 med Carl Vilhelm Sølvér, f. $\frac{11}{5}$ 1882, Kaptajn i København.
 a. Gerda Sølvér, f. $\frac{2}{8}$ 1910.
 D, Kaja Valborg Hansen, f. $\frac{13}{9}$ 1891, gift $\frac{17}{1}$ 1918 med Thorkild Knuppert, f. $\frac{6}{8}$ 1889, Fuldmægtig i København.
 a. Per Louis Knuppert, f. $\frac{28}{10}$ 1918.
 b. Hugo Knuppert, f. $\frac{13}{6}$ 1920.
 E, Ella Minna Hansen, f. $\frac{3}{10}$ 1896, Assistent i Telegrafvæsenet.
- „ 60, II C, Kaj Krarup Gundel døde i Novbr. 1918.
 IV, Fru Laura Nielsen døde $\frac{7}{4}$ 1829.
 B, Ingeborg Nielsen er Sygeplejerske.
 VA, Eli Chr. Kr. Wissing, Disponent, gift $\frac{16}{4}$ 1919 med Sigrid Gerda Agnes Wolff-Lenshoeck, f. $\frac{20}{3}$ 1894.
 D, Harriet Wissing, Assistent i Skattedirektoratet.

NB. Slægtens Medlemmer bedes indsende Meddelelse om Familiebegivenheder og lignende, for at det kan blive trykt i Nr. 8 af „Meddelelser om Familien Krarup“.

FRA UDGIVEREN

Dette Nummer af Meddelelser udsendes med Tak til alle de Efterkommere af Amtsprøvt Krarup, som ved deres Tilskud har muliggjort, at man kunde anmode Personalhistorikeren Sognepræst Villads Christensen i Græsted at udarbejde den Artikel, som bærer dette Nr., og for hvilken alle Slægtens Medlemmer er taknemlig.

En særlig Tak rettes til vor Slægtning Thøger Vilstrup, som har stillet udmærkede skriftlige Dokumenter til Raadighed.

Om ca. 1½ Aar haaber vi paa et Nr. 9, som skal indeholde en Artikel om Præsten paa Fyn Jens Henrik Krarup, og i 1933 kan der maaske komme et Nr. om Niels Bygum Krarup fra Haraldslund, samt med Register til 10 Numre.

Herefter kan man maaske begynde at tænke paa en ny Stamtavle, men det ligger jo noget ude i Fremtiden.

Foreløbig benyttes Lejligheden til at takke alle dem, der ved venlige Opmuntringer og anerkendende Udtalelser har glædet mig personlig.

Tjustrup, i December 1930.

CHRISTIAN KRARUP.

AMTSPROVST

CHRISTIAN JOHAN LODBERG KRARUP

*født i Vinkel Præstegaard 25. Juni 1765,
død 3. Oktober 1820 i Borris*

Slutningen af det attende og Begyndelsen af det nittende Aarhundrede er en interessant Periode i vort Fædrelands Historie. Det sidste Par Decennier af det gamle Aarhundrede var en lykkelig Tid for vort Folk. Bondestanden frigjordes, og Landets Velstand øgedes i enestaaende Grad, alle Vegne var der Fremdrift og lyse Forhaabninger om en straalende Fremtid. De skønne Drømme brast imidlertid med 1801 og 1807 og efterlod en Hovedstad i Ruiner og Landet i knu-

gende Armod, og det varede Aartier, før de gyldne Tider atter viste sig. Dog nye Forhaabninger rejste sig af de gamle Ruiner, hvad udad tabtes, blev indad vundet. Den blodige Dyst og de bitre Tab blev Intonationen til vor Guldalders rige Digtning og straalende Aandsliv paa saa godt som alle Omraader, og efter Rationalismens Tørke vaagnede et fyldigere og dybere Kristendomssyn med Grundtvig og Mynster. Trods alt, hvad der gik i Stykker i de bevægede Aar, gik ogsaa det nye Aarhundrede ind som en Fremgangs- og Grotid, hvor nyt Land blev indvundet og kultiveret.

Den Mand, hvis Liv og Bedrift vi her skal behandle i store Træk, er en Overgangsskikkelse; han hører hverken den gamle rationalistiske eller den nye idealistiske Tid til, og dog fik han en god Lod at dyrke og gjorde en tapper Indsats paa sit begrænsede Omraade, saa Kultur og levende Kristendom kunde naa ud til de forhen saa fortrykte og uvidende jyske Bønder og give Danmark en Fremtid og et Haab. Den Dag i Dag — over et Aarhundrede efter hans Død — nævnes hans Navn med Hæder paa det Felt, Almuens Oplysning og Dygtiggørelse, hvor han satte ind med sin iderige Aand og utrættelige Flid.

Som saa mange andre fortjente Mænd paa Skolens Omraade var han en Præstesøn. Faderen, Niels Bygom Krarup, der døde som Præst og Provst i Vejrum ved Holstebro 1799 med Titel af Konsistorialassessor, var en betydelig Præst og Skolemand. Moderen, Christine Sophie Lodberg, døde, da han var fem Aar gammel 1770. Men han og hans yngre Broder, Christian Nielsen Krarup, der blev Præst i Vivild ved Randers og som Faderen blev Konsistorialassessor, fik en god Stifmoder i Sophie Dorthea Schouboe. En Søn af sidste Ægteskab var „Gjerlev-Krarup“, Janus Ballthasar Krarup, som navnlig blev kendt som Foregangsmand paa Landbrugets Omraade saavel i Jylland som paa Frederikssundegnen.

Han var saaledes af god Herkomst og havde arvet Familiens betydelige Evner og glødende Energi. Faderen underviste selv sine Børn og skilte sig saa godt fra det, at han 1783 optoges i ældste Klasse i

Aarhus Katedralskole, hvor han det følgende Aar 1784 tog Studentereksamen med den højeste Udmærkelse af samtlige Studenter det Aar, et Vidnesbyrd paa en Gang om Faderens glimrende Dygtighed som Lærer og om Sønnens fremragende receptive Evner. Den nittenaarige unge Student dokumenterede yderligere sin Dygtighed ved at holde en Tale paa Latin til Kundskabens Pris.

Studietiden ved Universitetet kom kun til at vare tre Aar. Aarsagen, til at han saaledes egentlig mod sin Bestemmelse tog sin theologiske Embedseksamen saa hurtig, var den, at han af Kirkepatronen Jermiin til Ausumgaard gennem sin Familie blev tilbudt Embedet som Præst i Naur og Sir ved Holstebro, som han ikke turde afslaa. Han fik derfor ikke en Karakter, der svarede til Artium, dog opnaede han en pæn Andenkarakter i en Alder af 22 Aar.

Tilltrods for det forcerede Studium ved Universitetet havde han dog i sit første Studieaar aabenbart gennemgaaet en religiøs Krise, hvis Udslag eller Resultat ligger aabent for os i et bevaret vist ret enestaaende Dokument, en skriftlig Pagtslutning med Gud, hvilket her aftrykkes ordret:

Uendelige, evige, hellige og majestætiske Gud!

Jeg søger i min Sjæls allerhøjeste Ydmyghed og Fornedelse at komme frem for Dig. Jeg ved vel, hvor uværdig saadan en syndig Orm er at komme for Din hellige Majestæt, for Dig o Kongernes Konge og Herrens Herre, særdeles ved saadan en Lejlighed som denne, hvor jeg agter at ihukomme eller at forny den Pagt, som jeg ej alene i Daaben ved andre, men endog selv offentlig i Din Tjeneres og Menighedens Paahør med Dig har indgaaet. Du har, o ejegode Gud, ved Din Barmhjertighed tilbudt os den formedelt Din Søn. Jeg kommer derfor til Dig og bekender mine Synder for Dig. Jeg beder derfor med Tødsren: Gud vær mig Synder naadig. Jeg har syndet, jeg har syndet imod Dig; tilregn mig ikke mine mangfoldige Misgerninger, men tilgiv mig dem, for Din Søns, min Forfædres Skyld, og tag mig igjen til Naade, endskønt jeg ofte har overtraadt den Pagt, som jeg tilforn har indgaaet med Dig. Jeg er nu overbevist om, at Du har den største Ret til mig, og jeg ønsker intet hellere end at være Din.

Allerhelligste Gud! Jeg overgiver mig selv i Dag, paa det allerhøjtideligste, i Dine Hænder. Hør mig, I Himle, jeg anraaber Herren i Dag, at han skal være min Gud, jeg bekynder og udtaler i Dag, at jeg vil være et af hans Pagts Børn og Ejendomsfolk. Hør mig, o Du himmelske Gud! og skriv det i Din Hukommelses Bog, at jeg fra denne Tid af vil være Din, ej for en Del, men ganske og alene Din til evig Tid. Fra denne Dag af forlader jeg hver en Synd og hver en Lyst, som har hersket over mig, og jeg vil ved Din Naade modstaa alle Fristelser, som kan møde mig. Jeg overgiver i Dag alt, hvad mit er, alle mine Sjæls Kræfter og Legemes Lemmer til at være et levende, helligt og Dig velbehageligt Offer. Min Fornuft helliger jeg Dig, og det skal være mit højeste Ønske at anvende Alt det, mig hører til, i Din Tjeneste og til at befordre Din Ære. Jeg underkaster mig ganske Din Villie, at Du kan gjøre og lade med mig, hvad Dig bedst synes, og enten det gaar mig ilde eller vel, vil jeg dermed være fornøjet; behager det Dig at forunde mig nogen Formue, vil jeg dermed søge at befordre Din Ære og tjene mine Medbrødre i Verden. Min Tid og Glid vil jeg ogsaa opofre til Din Tjeneste og mine Medmennekers Nytte. Jeg forpligter mig ej alene selv til at tjene Dig, men jeg vil og søge, saavidt jeg med Fornuft og Villighed kan, at formaa andre dertil. Dine hellige Bud og Villie vil jeg efterkomme, saavidt det for et skøbeligt Menneske er muligt. Jeg vil alle mine Dage tilbede og ære Dig som det højeste Væsen, paakalde, frygte og elske Dig, over alle Ting sætte min højeste Tillid til Dig. Jeg vil ved Troen tilegne mig min Fjelsers Forsoning og inderlig glæde mig i ham.

I denne min Pagt og Forpligtelse vil jeg ved Guds Naade blive bestandig indtil min sidste salige Ende.

Christ. Johan Lødberg Krarup.

O Herre! Du som ved alle Ting, se nu i Naade til mig elendige Synder og giv mig ved Din værdige hellige Aand Kraft til i mit ganske Liv at holde denne min Pagt ubrødelig. Lad mig stedse med Verbodighed og Ødmynghed erindre denne højtidelige Dag, paa hvilken jeg ganske har overgivet mig i Din Haand! Giv at jeg aldrig forsætlig falder af Din Naade! Men naar jeg af Skøbelighed forser mig, da gør, at jeg med en inderlig Bedrovelse igjen afbeder det for Dig, og derefter stedse stræber at blive mere og mere fuldkommen, skønt jeg vel ved, at ingen i dette Liv bliver ganske fuldkommen. Ak, maatte det behage Dig fra denne Dag at regne mig blandt Dit Ejendomsfolk! —

Lag, o himmelske Fader, Din forlorne Søn igjen til Naade og to mig i Din allerkjæreste Søns Blod. Klæd mig i

hans fuldkomne Retfærdighed og helliggjør mig ganske ved Din Helligaands Kraft! Ødelæg mere og mere Syndens Magt udi mit Hjerter, omskøb og dan mig alt mere efter Dit eget Billede! Om Din behagelige Villie er nogenfinde at beskikke mig til at være en Ordets Tjener ved Din Menighed, da giv mig, o Gud! den Naade, at jeg ej alene maa anvende retskaffen Glid paa mine Studeringer og først erhverve mig den fornødne Kundskab, men og at jeg med største Glid og Oprigtighed maa forrette det Embede, som det behager Dig at paalægge mig. Giv mig Lykke til mine Foretagender og gør ved Din vederkvægende, opmuntrende og trøstende Aand, at jeg maa indrette min ganske Wandel her i dette Liv efter Dit Exempel. — Og naar min Dødstime nærmer sig, lad mig da ihukomme denne oprettede Pagt med Dig, efterdi Du dog alene vil være al min Salighed. Kom Du, o Herre! den ogsaa i Hu og se Du i Naade til Dit vansmægtende Barn, som ligger for Døden! Giv min Sjæl Styrke og Tillid, naar den skal vandre herfra! Lag den i Dine Arme, at den der kan forvente en ærefuld Opstandelse og evig Lykkelig!

— Skulde nogen af mine efterladte Venner efter min Død finde denne med Dig skriftlig oprettede Pagt, da giv, at de maa forbinde sig paa samme Naade til Dig! Dig Fader, Søn og Helligaand ske Lov, Pris og Ære i Evighed. Amen.

E. S. Denne skriftlige Pagt haver jeg med Højtidelighed og beraad Hu indgaaet med min Gud den 3. Juni 1785 i Kjøbenhavn. Herren giver mig Naade til at holde den og oprigtigen at tjene min Gud, og til et Tegn paa mit urygglige Forsæt har jeg sat min Haand og Signete dertil.

E. S.

Nærmere om, hvad der har foranlediget dette, eller hvilken Paavirkning han muligvis har været udsat for, synes at være ubekendt. Mig forekommer det sandsynligst, at det er Mødet med den rationalistiske Theologi, som doceredes ved Universitetet, der har bragt den unge 20-aarige Theolog til at gaa i sig selv og vende tilbage til sin enfoldige Barnetro. Og for saa at slaa det urokkeligt fast for sig selv, at det var den Skanse, der aldrig skulde opgives, har han følt sig drevet til at opsætte denne højtidelige med Navn og Segl bekræftede Pagt med Gud, som vilde han sige: „Derved bliver det!“ Han havde saaledes taget sit Stæde i positiv Kristendom modsat Rationalismens Fornægtelse. Om nogen Paavirkning fra Pietisme eller Hernhutisme tror jeg ikke, der er Tale, vi hører aldrig siden om nogen Forbindelse mellem ham og Hernhutismen paa Skjærnegnen, hvad i saa Fald havde

været ret nærliggende. Man maa snarere betegne hans Stilling som gammeldagstroende. Man kan formode, at Bevistheden om den aandelige Modsætning til den raadende Rationalisme ved Universitetet har været medvirkende Aarsag til, at han har gjort sig saa hurtigt færdig for at gaa ind i Præstetjenesten, men noget nærmere derom vides ikke.

Skønt han saaledes manglede tre Aar i den lovbefalede Alder, fik han kongelig Tilladelse til at blive ordineret, hvilket fandt Sted 7. November 1787. Kort efter blev han indsat i sit Præsteembede af sin gamle Fader, der var Provst i Hjerm-Ginding Herreder. Et halvt Aar senere, 4. Juli 1788, ægtede han Christine Fabricius, en Præstedatter fra Lejrskov ved Kolding. Noget nærmere om hans Virksomhed i de to fattige Sogne ved Holstebro i de 7 Aar, han var Præst der, kendes ikke, men saa meget desto mere om de 26 Aar, hvor han var Præst i Borris og Faster paa Skjærnegnen, hvortil han kaldedes 31. Oktober 1794, og hvor han blev til sin Død 1820. Her satte hans Virksomhed saavel i timelig som aandelig Henseende saa dybe Spor, at det med fuld Ret har kunnet siges af Egnens Befolkning selv op mod vore Dage som Udtryk for dens Taknemmelighed mod ham, at hans Sogn kom en Menneskealder foran andre Sogne, takket være hans utrættelige Opofrelse for den.

Det, der bevirkede denne Opblomstring, var ikke nogen kristelig Opvækkelse i almindelig Forstand, fremkaldt ved Ordets Forkyndelse og Vidnesbyrd, om noget saadant høres aldrig Tale; naar der ikke desto mindre skete en udtalt Rejsning af Befolkningen og en Højnelse af dens hele Niveau, som i højeste Grad tiltrængtes, saa udgik den i første Række fra Seminariet i Borris Præstegaard. Paa lignende Vis som de grundtvigske Højskoler og siden Indre Missions i Slutningen af forrige Aarhundrede blev Kulturcentre i en større eller mindre Kreds, saa Omegnens Befolkning er blevet præget deraf baade i timelig og aandelig Forstand, saaledes virkede i Aarhundredets Begyndelse Seminarierne og hvad der knyttede sig dertil, i hvert Fald det i Borris. Formelt var det kun en Skole for Uddannelse af Almueskolelærere, men reelt blev det en Planteskole, hvor hele Egnen gik i Lære og fandt det, Tiden trængte til i første Omgang. Siden er der saa gaaet en dybtgaaende kristelig Vækkelse over Egnen, som har udfyldt, hvad der manglede i den moralske, aandelige Opvækkelse i Krarups

Dage. Men den sidste Opvækkelse staar i Gæld til den første og kan takke den for en Befolkning, der var Tømmer i.

Naar Pastor Krarup fandt paa at oprette et Seminarium, saa var det alt andet end en Finansoperation, han var i højeste Grad et uegennyttigt Menneske, altid opfyldt af Sind til at tjene, intet var ham kærere end, om han kunde være til Nytte og Hjælp for andre, og han kom aldrig til at spinde Silke paa Seminariet, men han gav det sin bedste Kraft og blev tidlig oplidt. Det var derimod Tidens Løsen i Slutningen af det attende Aarhundrede, at Vejen til Folkets Fremgang og Lyksalighed, som man udtrykte det, gik gennem Oplysning, og det Befolkningslag, der frem for alt stod for Tur, var Landalmuen, som til da var holdt nede i Trældom og Uvidenhed.

Den pietistiske Bevægelse i første Halvdel af Aarhundredet havde ikke blot drevet paa Vækkelse men ogsaa paa Oplysning, men man havde ikke fundet Udveje til økonomisk at gennemføre de store Planer om Landets Forsyning med Skoler. Nu vaagnede efter Stavnsbaandets Løsning 1788 en stærk Følelse af Ansvar for Bøndernes Oplysning og aandelige Dygtiggørelse efter Aarhundredernes Dvale. Først gjaldt det da om at tilvejebringe duelige Lærere. Og i Løbet af 25 Aar, fra det første Seminarium saa Lyset 1791 til 1816, rejste sig som paa Bestilling ikke mindre end elleve Seminarier. Nummer seks i Rækken var det i Borris, rejst paa Pastor Krarups Initiativ.

I Begyndelsen af Aar 1806 indgik Pastor Krarup til Kancelliet med et Forslag og Tilbud om Oprettelse af et Seminarium for Jylland i Borris Præstegaard. Hans Planer og Vedtægter for det paatænkte Seminarium blev i alle Henseende antagne ved kongelig Forordning af 2. Maj samme Aar. Til Undervisning af 12 à 15 Subjekter af Bondestanden, som det hed da, ansattes foruden Krarup som Førstelærer og Forstander yderligere en Andenlærer. For Hus til Seminariet skulde Krarup selv sørge, det skulde ligge tæt ved Præstegaarden og maatte ikke koste over 400 Rdlr. at opføre. Foruden de almindelige Skolefag skulde der ogsaa undervises i Havedyrkning og Biavl, ja endogsaa Agerdyrkning, om muligt forenet med praktiske Forsøg.

Planen slutter med de vise Ord: „Overalt skal have Hensyn til, at Seminaristerne ikke skulde dannes til lærde Videnskabsmænd, men alene undervises i

det, som i en god Landsbyskole kan være anvendeligt.“

Seminariets Undervisning tog sin Gang omtrent med det samme; den foregik foreløbig i Præstens Stuer, og to Aar senere dimitteredes de første Elever til Direktionens fulde Tilfredshed, saa den nye Plantning hurtigt vandt Yndest og Paaskønnelse selv hos det høje Kancelli i Hovedstaden.

Interessant er det nu at se, hvorledes Krarup Aar for Aar tager mere og mere Land ind, Træet skyder bestandigt nye friske Skud. Først kom en Forberedelsesklasse til, hvor Eleverne dels fik Undervisning, dels blev sendt ud i Omegnens smaa Biskoler for selv at undervise og gøre praktisk Prøve paa, hvad de duede til. Dernæst fik han knyttet en Øvelsesskole til Seminariet, hvilken blev en hel Mønsterskole og søgt som Egnens „Universitet“. Pastor Krarups første Skrift, udgivet i Ribe 1811, er en udførlig Beskrivelse af Undervisningen i Skolen der. Hans Tanke var, at Indretningen af Skolen i Borris skulde anspore til Efterfølgelse andre Steder, hvad den sikkert ogsaa har gjort. Endelig lykkedes det Krarup at faa knyttet praktisk Landbrug til Seminariet, idet han fik købt en lille Landejendom og fik ansat en særlig landbrugskyndig og uddannet Mand til at vejlede baade i Theori og Praksis. Det lykkedes ad denne Vej at sætte Fart i Landbruget paa de Steder, hvor Lærere, der var kyndige i tidssvarende Jorddyrkning, fik deres Virksomhed. Derom foreligger flere Vidnesbyrd fra Sam- og Eftertid. Paa Seminarjets Jordlod foretoges adskillige Forsøg med Dyrkning af Hamp, Valmuer, Kartofler, Humle, Tobak, Krap og Hør.

Fra først af toges Havedyrkning ind under Seminariets Fag; Krarup var selv en fin Havemand, hvis Lyst det var at forædle Frugttræer dels til eget Brug og dels til Foræring til Beboerne. Han overlod endogsaa Jord af Præstegaarden til Seminarister til Dyrkning med Urter og Træer for at vække deres Interesse derfor. En af hans Elever, Lærer Dahl i Holstebro, fulgte i sin Læremesters Spor og drev ved Siden af sin Lærergerning en Planteskole og uddelte Frugttræer til Egnen. Ja, samme Lærer plantede i Løbet af en Aarrække en stor Part af Byens skønne Anlæg. Ogsaa Biavl dreves med Flid, og Bogbinderi, ja endogsaa de forskellige Haandværk fik adskillige lært Begyndelsesgrundene i.

Det var saaledes et virksomt Liv, der udfoldedes

i og omkring Seminariet i disse Aar. Sommerdage toges der fat Kl. 7 om Morgenen paa Undervisningen, og der holdtes først Fyraften Kl. 9 om Aftenen. Tre Timer paa Dagen anvendtes udelukkende til disse her nævnte Fritidssystemer, og det var vist ikke den mindst betydningsfulde Del af dens Udrustning til Livets Gerning, de tilegnede sig i disse Timer.

Krarup selv gik med Liv og Lyst op i sin Gerning paa Seminariet, her var knap den Ting, der ikke var Genstand for hans Interesse, og han forstod at vække andres Interesse. Man forbavses over alt det, der blev naaet. Han havde i Sandhed Glæde af sit Værk, Aar for Aar voksede det i Omfang og vandt Anerkendelse paa højeste Sted, ja selveste Landsfaderen Frederik den Sjette udtaler sin Tilfredshed. Hvad kunde han saa forlange mere. Et synligt Tegn paa Anerkendelse var Krarups Udnævnelse til Amtsprøbst for de fire sydligste Herreder i Ringkøbing Amt, det vil sige Skoleprøbst for alt Almueskolevæsen i Herrederne. Det var 1812, Aaret efter fik han Ridderkorset.

For at fremme sine Elevers boglige Interesse og Uddannelse oprettede Krarup et Bibliothek, ligesom han ogsaa tog sig af hele Egnens vakte Læselyst ved Oprettelsen af Læseselskaber og ved Oprettelse af Sognebibliotheker. Og ikke nok med det, han startede selv med kongelig Tilladelse et Skolebogtrykkeri i Borris 1815, det var installeret i Præstegaarden. Herfra udsendtes en Snes Bøger i hans Levetid, deriblandt flere af ham selv forfattede, som siden skal omtales. De fleste af de i Borris trykte Bøger var naturligvis Bøger beregnede for Seminariet og Lærergerningen.

En Aarsag til Seminariets Blomstring var foruden Krarups fremragende pædagogiske Evner, at han forstod at omgive sig med dygtige Lærerkrafter; deraf skal nævnes den senere Præst i Uldum Rasmus Using, som udgav tre Lærebøger for Seminariet, der ogsaa tryktes paa Præstegaardens Trykkeri, og hans senere Svigersøn, Vilstrup, der til sidst blev hans Medforstander og Kapellan og arvede baade Embedet og Seminariet efter Krarups Død. Vilstrup udgav en i sin Tid meget benyttet Lærebog, der 1851 kom i 6. Udgave.

Krarup forstod ogsaa bestandig at bevare den gode Aand, der fra først af raadede mellem Seminaristerne indbyrdes og mellem disse og Præstegaarden og Lærerne. Ved at tiltale Seminaristerne med du og For-

og Efternavn skabtes en hyggelig Fortrolighed mellem Lærere og Elever, og der sattes samtidig en Bremse paa en ikke ualmindelig Tilbøjelighed til Vigtighed hos de unge Mennesker. Gennem en Artikel i „Ribe Avis“ fra 1816 faar vi Indtryk af, at Krarup ogsaa forstod ved passende Lejlighed at samle sit Folk til Fest, og at de i det hele taget førte et fornøjeligt og virksomt Liv. Festen, der omtales, er Landsfaderens Fødselsdag, som blev fejret med Tale og Sang, Festmaaltid paa Seminariet, Fyrværkeri og Dans.

Provst Krarup havde i høj Grad Glæde af de Lærere, der udgik fra Borris. Han skriver i en Fremstilling af Seminariets Historie, som stammer fra hans sidste Aar, at kun saare enkelte har bedrøvet ham med en slet eller mindre god Opførsel, hvorimod Hovedparten har skænket ham mange og sande Glæder ved deres Flid og gode Opførsel ikke alene paa Seminariet, men ogsaa i deres Livsgering. Men Krarup sparede heller ikke sig selv, naar det gjaldt hans kære Seminarium og Lærere. Han vedblev at følge hver enkelt af dem og stod i Brevveksling med dem og var utrættelig i at sørge for Pladser til dem og optraadte under alle Forhold som deres fødte Forsvarer, Støtte og Vejleder. Meget betegnende for Krarup er saaledes en skarp Udtalelse af ham, da der var Tale om et særligt Seminarium for Købstadslærere: Det var en unødvendig Indretning, der var baade tilstrækkelig og duelige Seminarister, han havde selv 11 Elever ansatte i Købstadskoler, som gjorde udmærket Fyldest, skrev han.

Fra Krarups sidste Aar stammer ogsaa en Artikel: „Klogskabsregler for Seminarister, som bliver Huslærere“, som er ganske interessant, hvor han paa det bedste formaner til at være et Mønster til Efterlignelse i Gudfrygtighed, i Maadehold af Lidenskaberne, i Flid og Troskab mod Herskabet, i Orden, i Renlighed, i Taalmod og Sagtmodighed, men hvor han heller ikke glemmer at advare mod Umaadelighed ved Bordet og mod at gøre sig til Nar ved Brugen af Fremmedord, som de ikke forstod.

Pludselig, som alt stod i sin skønneste Blomstring, Krarup havde et Aarstid i Forvejen faaet et kært Ønske opfyldt, nemlig at faa sin Svigersøn Præsten i Vorbasse, Claus Nicolaj Vilstrup, til at overtage Sognepræsteembedet og være hans Medhjælper ved Seminariet, for desmere at kunne hellige sig Undervisningen af de unge og sin Amtsprovstgering,

segnede han om midt i sin travle Virksomhed, kun 55 Aar gammel. Efter en hyggelig Aften i Familiens Skød gik han ind paa sit Værelse for at besørge en Smule skriftligt Arbejde før Nattehvilen, og da de kom derind lidt senere, var han bleven ramt af et apoplektisk Slag og var allerede inde i Døden. Hans kære stod ved hans Leje, men der var ingen Forbindelse mellem ham og dem mere; før Dagen gryede, havde han udaandet. Det skete Natten mellem 2. og

Mindesmærket paa Borris Kirkegaard

3. Oktober 1820. Det var et meget haardt Slag for hans skrøbelige Hustru og otte Børn, af hvilke sidste den yngste lige var bleven konfirmeret og flere saa langt fra kunde forsørge sig selv. Dødsfaldet gjorde et stærkt Indtryk ogsaa i Sognet og blandt hans Elever videnom. Jordfæstelsen fandt Sted paa Borris Kirkegaard 12. Oktober, hvor der blev talt baade af Svigersønnen og Amtsprovst Frost fra Ringkøbing. Begge Taler er bevarede og trykte i den korte Oversigt over hans Liv og Virksomhed, som Svigersønnen udsendte nogen Tid efter fra Skolebogtrykkeriet. Nogle

Aar efter satte hans Elever ham et værdigt Minde paa hans Grav tæt ved Indgangen til Kirken. Det er en smuk Sandstensfigur, hvori der er indsat en Marmorbikube som et passende Symbol paa den jernflittige Mand. Indskriften lyder: „Til Erindring om en elsket Lærer Johan Lodberg Krarup, Amtsprovst, Seminarieforstander, Ridder af Dbg., født 25. Juni 1765, død 3. Oktober 1820, og hans Ægtefælle Christine Krarup, født Fabricius, født 6. Februar 1768, død 3. April 1822, rejstes dette Minde af Borris Seminarister.“

Dermed var Amtsprovstens virksomme Liv afsluttet, og hans Hustru fulgte snart efter. Af hans Børn blev ingen kendt i større Kredse, undtagen Skolemanden, Bestyrer af Borgerdydsskolen, Dr. phil. Niels Bygum Krarup, en fin Græker og Latiner, som ogsaa døde i en yngre Alder, 1842.

Endnu skal forsøges en Karakteristik af hans Personlighed og gives en Udsigt over hans Forfattervirksomhed. Men først maa vi et Øjeblik følge hans kære Seminariums Skæbne. Det var forsaavidt i rette Øjeblik, Krarup nedlagde sin Vandringsstav, som han derved forskaanedes for at opleve at se sit Livs Hovedværk gaa til Grunde. Allerede straks efter hans Død stilledes Krav om Besparelser, og de blev Aar efter Aar stærkere, og 1824 kom den kongelige Ordre: Seminariet skal nedlægges. 1826 demitteredes de sidste Elever, og Seminariets Saga var ude paa Grund af Pengeød.

Af ydre Skikkelse var Amtsprovst Krarup kun en lille Mand og dertil tynd og mager, men der var et spillende Liv over ham. Af Natur var han godmodig, forstaaende, mild i sin Dom, tjenstvillig til det yderste og pligtopfyldende som faa. Han havde en omfattende Viden og Indsigt ikke mindst i det borgerlige Livs mange praktiske Spørgsmaal, ligesom han læste meget og fulgte godt med i alle Tidens brændende Spørgsmaal. Paa mangfoldige Omraader var han for sine Omgivelser et Leksikon, hvori de kunde slaa op og faa Svar paa næsten alle Spørgsmaal. Han var klog. De tyede til ham fra nær og fjern, snart om Dyrkning af deres Jord, Kvægets Røgt, Havens Pasning, Husraad mod Sygdom hos Dyr og Mennesker, ja han havde indrettet sig et ikke saa ringe Husapotek, som blev flittigt brugt. For sine Sognebørn var han virkelig paa god gammeldags Vis „vor Far“. Hans Svaghed og hans Styrke var i Grunden

det samme: De mange Planer og Projekter, som absolut skulde realiseres. Hans tidligere Kapellan og Medarbejder ved Seminariet, senere Pastor Ussing i Uldum, har i sine Erindringer fortalt om et tragikomisk Eksempel paa denne Side hos Krarup. Det turde dog være betydelig overdrevet. Saa meget er nu sikkert rigtigt, at Krarup i sin Hustru havde en praktisk Modvægt mod Eksperimenteren med lidet nyttige Projekter. En anden Svaghed hos Krarup var, at han paa Grund af sin store Optagethed døjede med at komme præcis til sine Timer, men der hvilede sikkert ogsaa mere paa hans Skuldre, end nogen anede. Det var saavist ikke, fordi han kededes ved Undervisning, tværtimod var det afgjort den kæreste Gerning for ham paa Jorden; og intet Steds befandt han sig saadan hjemme som mellem Børn og Unge, og han var født Lærer. Han forstod som faa i Datiden at katekisere, saa enhver Sag blev virkelig uddybet og behandlet til Bunds og alle Spørgsmaal klart fremstillet. De 127 Lærere, der udgik fra hans Seminarium i hans Tid og de mange, han baade før og samtidig privat havde faaet gjort skikkede til Lærergerningen, ærede og agtede ham i hans Grav.

Naar Krarup kunde overkomme saa meget, hang det sammen med hans Lyst til Arbejde og den Letthed og Hurtighed, hvormed han arbejdede, og tillige med at han forstod at skifte Arbejde, saa aandeligt Arbejde og timeligt Virke afløste hinanden paa rette Maade. Med sin kære Tobakspibe i Munden Dagen lang var han fra Morgen tidlig til Aften sent ivrigt beskæftiget overalt, hvor hans Haand og Aand krævedes, og det var ikke Smaating, der hvilede paa ham. Meget Tid tog blandt andet den med Aarene stadig voksende Korrespondance med og angaaende hans gamle Elever.

Som Prædikant hørtes han gerne af sine Folk, han var en varmhjertet Ordets Forkynder. Betegnende er det for hans direkte præstelige Gerning, at han skattedes højest som Prædikant ved Konfirmation. Spørgsmaalet Forældre og Børn laa bedst for den ivrige Pædagog og Skolemand at tale om. Om hans Kristendomssyn kan man danne sig et Begreb gennem en interessant Gudelig Læsebog for Børn, som oversat fra Tysk blev udgivet fra Borris med Forord af Krarup. Selv om Hovedvægten her i denne Samtale mellem en Mor og hendes Børn om de evige Spørgsmaal er lagt paa det moralske, findes der ingen Fornægten

af nogen af de kristne Sandheder. Han svigtede aldrig sin kristne Tro, den han i sin Ungdom havde stridt en Kamp for at vinde fast Grund i.

Krarups Færd som Forstander, Sognepræst og Foresat for Skolevæsenet i en større Kreds var præget af Upartiskhed og Retsindighed. Optraadte han med Myndighed, var det altid den blide Myndighed, der vinder sine underordnedes Venskab og dybe Agtelse.

Krarup var en Hjemmets Mand. Hans Hustru var en husholderisk Kvinde, der forstod at gøre Hjemmet til det festlige Midtpunkt for den ret talrige Familie. Der levedes et smukt Familieliv, og han var en god Fader og Opdrager for sine Børn, som „ikke sparede nogen Omkostning, hvor det gjaldt deres Vel,“ siger hans Svigersøn.

Krarup optraadte ogsaa som Forfatter, og hans Forfattervirksomhed er et tro Billede af Manden, som han var, levende optaget af, hvorledes han kunde tjene sit Folk og frem for alt fremme dets aandelige Udrustning. Han siger selv som noget af et Program for sin Skribentvirksomhed: „Gode Bøger, der bidrager til Sjælens Dannelse og sand Gudfrygtigheds Fremme, er de vigtigste, hvad enhver tilstaar, som ved, at Sjælen er vigtigere end Legemet, og at Mennesket ikke er skabt alene for dette korte Liv. At skaffe saadanne Bøger i Hænde er derfor ogsaa min Agt. Men da det tillige er Skæbnens Hensigt, at vi her paa Jorden skal nyde timelig Lyksalighed, saa er det ogsaa vigtigt at vide, hvorledes enhver i sin Stand bedst kan befordre denne og nyde saa megen Glæde og Lyksalighed her i Livet som muligt.“

Krarups Skrifter er følgende:

- I. *Beskrivelse over Børneskolen i Borris, Ribe 1811.* Skriftet er omtalt i det foregaaende og viser hans store Indsigt i Skolespørgsmaal og rige pædagogiske Evner.
- II. *Anvisning for Forældre og Lærere til at lære Børnene at kende Bogstaverne og stave, Ribe 1815.* Ogsaa dette Arbejde fra Krarups Haand, som i høj Grad tiltrængtes dengang, viser os Skolemanden, der forstaar, at Barnets første Undervisning skal ske med Lyst og Leg.
- Da Skolebogtrykkeriet var blevet oprettet, udgav han med en enkelt Undtagelse sine Arbejder der.
- III. *Allehaande Nyttigt, I. og II. Afdeling,* er et i høj Grad underholdende og belærende Skrift beregnet paa Bondestanden. Der findes der en Vrim-

mel af nyttige Oplysninger og ikke mindst Husraad i Livets mange forskellige Forhold.

IV. Forslag om *Natmandsstandens Forsørgelse* er et Bidrag til Løsning af et socialt Spørgsmaal, som optog Datiden, der hjemsøgte af disse omstrefende Bander af Zigøjnere. Krarup vilde have dem ansatte som Skorstensfejere.

V. *Allehaande Moersomt* er et oversat Arbejde fra Tysk, der indeholder adskillige humoristiske Smaatræk og Historier, som den Dag i Dag findes i Folkemunde.

VI. *Allehaande Trøsteligt, Ribe 1819,* er det sidste Arbejde, Krarup gav i Trykken. Det slaar paa dybere og alvorligere Streng end de foregaaende, der mere var helligt det borgerlige Liv. Det vigtigste Bidrag i den lille Bog er en udførlig Levnedsskildring af den i Datiden meget omtalte fromme tyske Professor Gellerts Liv og Død.

Men foruden disse af ham selv udgivne Arbejder maa nævnes en betydningsfuld Indberetning om Borris Seminarium, som har nydt den Ære at blive fremdraget i vore Dage af Skolemanden Joakim Larsen i Vor Ungdom 1903, Tillæg III.

— Vi har dermed fulgt Amtsprovst Krarup i hans Liv og Virksomhed. Tilbage bliver Mindet om en Mand, der i stort og smaat gav sig hen i Tjeneste af Samfundet og den enkelte med alle de Evner, der stod til hans Raadighed og med hele sit rige, varme Hjerter. Tør vi ikke just betragte ham som en Fører i landsomfattende Betydning, saa blev han især for Vestjylland Manden, der blev set hen til som Banebryderen for en ny og bedre Slægt. Og han arbejdede ikke forgæves, derfor bør hans Minde holdes i Ære og ganske særlig blandt hans Efterkommere. Han har efterladt sig et Minde, der kalder til Efterfølgelse.

Endnu skal tilføjes, at hans Død inspirerede Pastor J. Bloch i Lønborg til et Mindedig, der blandt andet indeholder følgende Ord, hvormed jeg skal slutte denne Fremstilling:

... Han er ej mere,
han, den raske, gæve Idrætsmand;
han, som ene virkede for flere,
end med Ynglings Kraft i retvis Aand;
han, den fromme Mand, den ømme Fader;
tro i Venskab, tro i Daad som Ord,
i uventet Stund vor Jord forlader,
som han træder fra sit Arbejdsbord. . . .
Siddig Pennen lagdes for at tages
med den aarle Morgen fat paany.

Kilderne til nærværende Skitse af Amtsprovst Krarups Liv er: Litteraturlidende 1820, Selmers Nekrologiske Samlinger, Nyerup og Kraft: Litteraturleksikon, Erslew: Forfatterleksikon, Storgaard-Pedersen: Borris Seminariums Historie (Hardsyssel Aarbog, 1909), Vor Ungdom 1903, Tillæg III, En gammel Landsbypræsts Ungdomsminder (Memoirer og Breve, udgivet af Clausen og Rist, 1925), Amtsprovst C. J. L. Krarups Levnedbeskrivelse, Borris 1821, og Avisartikler.

VILLADS CHRISTENSEN,
Præst i Græsted.

Efterskrift. I ovenstaaende Skildring er den aftrykte Pagt med Gud utvivlsomt det interessanteste, alene fordi den er saa sjælden. Dens Fræmkomst maa ganske sikkert tilskrives herrnhutisk Paavirkning. Indenfor Brødremenigheden vides skriftlige Pagter med Gud temmelig sikkert at have været brugt paa Zinzendorfs Tid, bl. a. af Greven selv, men det har hidtil ikke været Pastor Høy i Christiansfeld muligt at finde noget i Arkiver eller lign., der omhandler dette.

I Ølby-Asp-Fausing, Nabosogn til Vejrum, var Amtsprovstens Farbroder Præst, og i Fausing var der netop et herrnhutisk „Societet“. Emissærberetningen omtaler Præsten som en Brødremenigheden velsindet Præst, men ikke som en Medarbejder. En Svoger til Præsten — Søn af dennes Svigerfader og Formand i Ølby — var den Pastor Lund, der har skrevet Salmen Nr. 232: Min Jesus, lad mit Hjerte faa.

Det ligger nær at antage, at den unge Krarup er blevet paavirket af Societetet i Fausing, men i Tidens Løb har udskilt sig fra dem (i 1799 tales der om en Spaltning blandt dem), maaske fordi hans praktiske Sind ikke godt kunde forliges med Herrnhuternes stærkt følelsesbetonede Lære („Blodtheologi“) og fremmede Væsen.

Udg. Anm.

Da der ikke kendes Portrætter af C. J. L. Krarup og Hustru har man i foranstaaende Biografi kun kunnet bringe et Billede af Mindesmærket paa Borris Kirkegaard, hvilket man har laant fra P. Storgaard-Pedersens ovennævnte Skildring af Seminariets Historie i Hardsyssels Aarbog, 1909. Samme Sted findes Portrætter af Krarups Svigersøn og Efterfølger C. N. Vilstrup og dennes Hustru.¹⁾

¹⁾ I samme Aarbog (for 1908) findes forøvrigt Portræt og Bio-

Af Krarups Fader, Provst N. B. Krarup i Vejrum, findes et lille Silhuetportræt, se Titalkobberet til „Taknemmeligt Æreminde“, der har været afbildet i Nr. 2 af „Meddelelser“, Side 7.

Christen Fabricius

Christine Amalie Foss-Heining

Af Krarups Svigerforældre, Præsten Christen Fabricius og Hustru, findes to Portrætter, som vi afbilder her, da de formentlig vil kunne have betydelig Interesse for Efterslægten. Billederne, som vi har laant grafi (ved S. Sandvad) af C. N. Vilstrups Søn og Eftermand i Embedet Provst Henrik Stampe Vilstrup.

fra C. C. Danielsens „Stambog over den Rahbekske Slægt, særlig fra Dalagergaard i Borris Sogn“ (Holstebro 1916), har hængt i Borris Præstegaard gennem tre Generationer og findes nu hos Apotheker Christian Julius Bølling Vilstrup i Glostrup. Det er to udmærkede velbevarede Malerier; hvem der har malet dem vides ikke.

Idet iøvrigt maa henvises til Fabricius-Slægten Stamtavle, skal her kun oplyses, at Christen Fabricius, født 1736, død 1786, havde været Missionær i Grønland i nogle Aar; derefter Sognepræst til Lejrskov og Jordrup. Hans Hustru Christine Amalie Foss-Heining, født 1743, død 1790, var en Søsterdatter af Statsminister Henrik Stampe, hvorfor Slægten fra Borris Præstegaard har Fortrinsret til de Stampeske Legater, se Nr. 3 af „Meddelelser“, Side 23.

Det samme gælder forøvrigt Efterkommerne af C. J. L. Krarups Broder, Provst J. B. Krarup, idet dennes Hustru, Marie Christine Grundtvig, ligeledes var en Søsterdatter af Henr. Stampe.

F. K. Erlang.

H. C. M. KRARUP 1843—1930

Den 22. Februar 1930 henvov min gamle Fader Hans Christian Matthias Krarup, 86 Aar gl.

Den ydre Ramme om min Faders Liv er denne: Født 22. September 1843 i Hlygom Præstegaard, Student 1863 fra Aarhus Katedralskole, cand. theol. 1869, Kapellan i Ranum 1870—1876, Sognepræst Horsens-Hammer til 1885, derefter i Hasle-Skejby-Lisbjerg til 1900, og 1900—1921 i Nors-Tved, Otium i Thisted til Løbet var endt.

Gift 16. August 1872 med Cecilia Hall, † 1913. Fik Ridderkorset 1920. Faders, Moders og min ældste Søsters Grave findes paa Nors Kirkegaard.

Var saaledes min Faders Kaar i jævn Fremadskriden fra det ene Embede til det andet, var der ogsaa en Vækst i det at være nyttig til Tjenesten.

Endskønt min Fader med en god Opfattelsesevne forbandt en Hukommelse, som i visse Retninger var ud over det almindelige, blev han til Trods for Flid i Studieaarene aldrig nogen lærd Mand, dog læste han omtrent daglig Ny Testamente paa Græsk. Fader var Præst, og her var han udlært. Faders musikalske Evne

og kønne Sangstemme tillod ham at messe smukt, og hans klare Talestemme, store Lethed i at udtrykke sig mundtligt, sikre Takt i at anvende Træk fra det daglige Liv, hans Kendskab til Menneskehjertet og til Bøgernes Bog ved Siden af ægte Tro og personlig Grebthed gjorde ham til en Prædikant, hvis Forkyndelse greb, huskedes og havde evige Virkninger i Sjælene.

Gennem Lønkamrets Stilhed, i meget flittig Bibel-læsning og inderlige Bønner modnedes Fader til som Sjælesørger at naa meget højt. Konfirmationsforbere-

Hans Christian Matthias Krarup

delse var ham en kær Gerning, Børn elskede han og kendte Masser af Børn i Sognene ved Navn, foruden at han huskede deres Fødselsdage.

Til en Kvinde med en stor Børneflokk sagde Fader engang, da Flokken ventedes forøget: „Husk, at med hvert Barn giver Gud en ny Velsignelse,“ og til en anden Kvinde med et aandsvagt Barn lød dette: „Husk, at i Evigheden er der ingen svage.“

Min Faders Livsgang var ikke altid let, Nidkærhed i Herrens Tjeneste forårsagede ham megen Modstand; frygtløs gik han sin Gang, og gennem Prøvelserne modnedes han synligt.

Til Trods for Sygdom i Hjemmet gennem lange Aar var vort Barndomshjem altid et Hjem med Hjerte-

rum og Husrum for hver, der kom, og nødigt lod Fader fattige og trængende gaa tomhændede bort.

Paa Fader opfyldtes det, som vi synger om, at Kraften var størst paa det sidste.

De sidste 9 Aar i Thisted [betegnende nok kaldtes Villaen „Villa Nors“] var rige og lykkelige Arbejdsaar, hvor Fader fandt Indgang blandt høj og lav, paa Sygehus og Alderdomshjem og mange andre Steder. Altid bragte han et Ord fra Gud; Husdøre aabnede sig for ham, og Hjertedøre aabnede han for sin Herres Ord. Fader var Æresmedlem af Sudanmissionens Bestyrelse og Æresmedlem af K. F. U. M. i Thisted, og efter hans Død afholdtes der efter Thisted Menighedsraads Ønske en stemningsfuld Mindegudstjeneste i den Kirke, hvor han selv havde haft en rig frivillig Gerning.

Lungebetændelse med en Uges Sygeleje fremkaldte Afslutningen paa en velsignet Livsdag og bragte os fire Børn Tabet af en god Fader, og mange delte Sagnet med os, de, der i ham mistede en trofast Ven, en forstaaende Sjælesørger og tro Forbeder; det saa man, da Begravelsen fandt Sted, og Folk kappedes om at bevise deres Deltagelse.

Der blev sagt, at der var ingen i Thisted By, hvis Død vilde vække mere Opmærksomhed end „gamle Pastor Krarups“, og naar dette siges om en Mand paa 86½ Aar, der var kommen som fremmed til Byen 9 Aar tidligere, viser det bedst, hvad min Fader fik Lov at udrette.

Paa ham opfyldes Ps. 92, V. 15: Endogsaa i graahærdet Alder skyde de friske Skud, og for ham vil Ordet i Daniel 12 gælde: De, som førte mange til Retfærdighed, skulle skinne som Stjernerne evindeligt og altid.

Ære være min Faders Minde!
Requiescat in pace.

Eskildstrup, 1930.

JOHS. KRARUP.

NICOLAI THURE KRARUP

* i Naur 12. Februar 1835, † i København 18. April 1930

Naar man iagttager en Slægts Levnedsløb, saa vil man bemærke, at hvert Slægtled har sin Opgave, hvortil den særlig er rustet.

Forud for det Slægtled, hvortil han hørte, der ny- lig er død som Slægtens Ældste, æret af alle for sit

rene Sind og elskelige Væsen, kom en Slægt med Foregangsmænd paa Skolens og Landbrugets Omraa- der; nu gjaldt det ved trofast Arbejde og stille Flid at indarbejde det, som var vundet.

Hermed er ikke sagt, at min Fader manglede Evner. Han var rigt udstyret, besad en glimrende Hu- kommelse og en Modtagelighed, som forbavsede alle. I en Alder af ca. 90 Aar gav han sig saaledes til at studere det ukræniske Spørgsmaal. Naar jeg i Skolen hørte, at den Tid var forbi, hvor de lærde vare hjem- me i alle Vidensgrene, tænkte jeg ved mig selv: Min Fader er endnu tilbage. Der var vel ikke det Om- raade, hvor man ikke kunde komme til ham om Svar, og hans Svar vare gode. . . .

Om hans Ungdomsliv ved jeg ikke meget. Hans Barndom levedes i Ulfborg Præstegaard saa at sige i Skyggen af den gamle Herregaard Nørre Vosborg, hvor hans Moder hørte hjemme. Hans Skolegang var i Viborg, men intet tyder paa, at han her fandt stærke Tilskyndelser. I Studentertiden synes hans overdrevne Beskedenhed at have stillet ham vel meget i Krogen; det grundtvigske Livssyn kunde han ikke finde sig hjemme i — der var for megen Selvophøjelse. Saa blev han Kandidat og i to Aar Huslærer, hvor han efter min Moders Sigende ikke havde det godt. Han talte dog altid om Hjemmet med Agtelse og Kærlighed, og han vandt her sin elskede Brud Emilie Frost.

Saa skulde han ud til sin Gerning i Livet. Han var Præst, og man kunde se det paa ham.

Hans Liv falder i fire Afsnit.

1. Kapellan i Ranum (1864—69) og Sognepræst i Vil- sted-Vindblæs (1870—79). Afstanden mellem de to Ste- der er ca. ½ Mil, Kredsen væsentlig den samme.

Det synes mig, at han passede ind i Kredsen af de gode Seminarielærere, som dengang fandtes, og at han selv uafvidende blev en Høvding iblandt dem ved sin Forstand og solide Kundskaber. Det er for- talt mig, at unge Seminarielærere søgte til Vilsted for at høre hans Bibellæsning: Den gav dem saa meget. Fra den Tid husker jeg ham paa en Talerstol ved et Grundlovsmøde i Bjørnsholm Have. Det forekom mig, at han havde noget at bringe.

En Dame vidnede om ham: Jeg laa af Skarlagens- feber, ingen turde se til mig, men saa kom han den store Mand og besøgte mig, som om intet var i Vejen. Dette lille Træk viser ham som den selvfor-glemmen- de Mand.

Men i de Dage maatte han opleve Tragedien i sit Liv: den bitre Skuffelse, da Livsrøret i Vesthimmerland, som han elskede, vendte sig i sekterisk Retning.

2. 1880—93 var han paa Sjælland, Sognepræst i Uby. Her var gammelt Trosliv. Han passede godt ind her. Ved sin Indsættelse gjorde han Kong Carl II.s Ord til sine: Hvor ere mine Fjender. Da han af økonomiske Grunde maatte rejse bort, sagde en Kone: Jeg kan ikke forstaa, at en Præst og Menighed, som holde saa meget af hianden, skal være nødte til at skilles. Bedst husker jeg ham siddende i en troende Kreds.

Nicolai Thure Krarup

Han var stille og hjerteglad, og han kunde kønt lede Samtalen og bringe noget af sit rige Indhold ind i den. Hvad der i denne Tid var ham til Forhindring og til en svær Prøvelse var hans vanskelige økonomiske Kaar, men han voksede under Byrden.

3. 1894—1912 var han Sognepræst i Aastrup paa Falster. Han drog vistnok derned med store Forhaabninger om at prøve sine Kræfter paa et ret uopdyrket Sted, men Skuffelsen kom. Maaske var han vel gammel til at flytte, og Modstanden var for haard, saa det lykkedes ikke at samle en Kreds om Guds Ord. Derimod var han utrættelig i at gaa rundt for at tale med Folk om Frelseren. Desuden var han et godt Eksempel for Egnen ved sit smukke, rene Liv.

Han sagde undertiden, at hvis ikke han formaaede andet, saa kunde han blive Landpost. Nu svigtede Kræfterne, saa at han ikke mere kunde færdes. Derfor bad han om Afsked.

4. Han tog til København vistnok med den Tanke, at han snart skulde dø, men 18 Aar lagdes til hans Livsbane. Som Solnedgangen er Dagens smukkeste Tid, saaledes hvilede Fred og Glæde over hans sidste Dage. Den elskede Hustru blev kaldt bort, men han overvandt Sorgen. Børnene vare velkomne i hans Hjem, og han var til Glæde for mange, som søgte ham. En stor Mand i Israel er falden bort.

Ved hans Jordefærd tænkte jeg, at vi hellere maatte samle vor lille Kreds i Kapellet, thi han havde ikke kunnet deltage i Menighedens Liv. Men se, den store Kirke fyldtes af en meget deltagende Skare; et Bevis paa, at den er til Velsignelse, som kun virker ved den stille Magt.

Om hans Børn kan siges, at her paa Jorden komme de næppe over det Savn, som han har efterladt sig.

Ikast, 26. November 1930.

OVE V. KRARUP.

ANNA LUCIE KAABER, f. KRARUP

* 13. September 1879, † 9. September 1930

Dersom en fremmed var kommet forbi Kirken i Ringe Søndag den 14. September, vilde han sikkert med nogen Underen spørge: „Hvem er dog det, der bliver begravet i Dag?“ Et fyldigt Svar kunde han læse f. Eks. i „Fyns Tidende“s Referat af Begravelsen, og det vil glæde alle Slægtens Medlemmer at se det Billede, der her blev ridset op.

Anna Kaaber, f. Krarup, var et højt begavet Menneske med stor Forstaaelse af andre, med Kærlighedens Forstaaelse som tænker paa andre og ikke paa sig selv.

I sit Hjem kom hun gæstfrit Gæsterne i Møde, og ud fra Hjemmet udfoldede hun sin Godgørenhed. Foruden at fylde helt i Hjemmet tog hun ivrig Del i forskelligartet Menighedsarbejde, hvorom Kransene paa hendes Baare fra K. F. U. M. og K. F. U. K., Blaa Kors, Indre Mission m. fl. bar tydeligt Vidne.

Men rigest er dog Ordene, som blev talt ved Jordefærden, Ord, der bærer Troværdighedens Stempel. Pastor Carlsen sluttede sin Tale med at sige: I det Hjem var Fru Kaaber den, der ved sin hjertelige

Sandhed og Menneskelighed fyldte saa godt i Børnenes Liv, idet hun gav sig hen for dem med hele sin milde og hjertelige Personlighed. Gud velsigne hendes Minde, saa det bliver til Velsignelse for hendes Hjem og alle os, som savner hende.

Pastor Ove Krarup endte sin Tale med disse Ord: Men til alle vil jeg gerne sige, at allerede fra Ungdomsaarene var Kristendommen Klippen, som bar min Søster.

Men kønnest af alt var sikkert hendes Mands Vidnesbyrd: „Der var over hende noget af en Engel

Anna Lucie Kaaber, f. Krarup

klædt i Kød og Blod. Hun kom med Fred og uden Tyngde.“
Chr. Krarup.

E. S. Det bør maaske tilføjes, at Tandlæge Kaabers yngste Søn Svend døde i Aar den 18. Maj.

VED ONKEL FRITS' KISTE,

Lønborg, den 31. Oktober 1881

(Tale over Præsten Frederik Foss Stampe Krarup, * 1811, † 1881, holdt af Brodersønnen Præsten Hans Christian Matthias Krarup, * 1843, † 1930, nedskr. af Taleren hovedsagelig efter Hukommelsen)

Jeg vilde ogsaa gjerne sige Farvel og Tak til den gamle Præst, som nu snart skal bæres bort herfra,

fra sit Hjem og fra sin Slægt. Og det er saa underlig vemodigt saadan at sige Tak for sidste Gang, naar Minderne strømme sammen, og Billedet oprulles om alt det, som vi nød i det Hjem, hvor han var Husfaderen. Thi det var altid kjært for os at komme til Vium og senere til Lønborg; vi vidste det jo saa godt forud, at vi vare velkomne, og at vi blev modtagne med milde Blik og i megen Kjærlighed. Saa er der altsaa nu paa den Maade lukket til for dette gode Sted. Men vor sidste Hilsen skal følge ham paa den store Rejse. Der er jo heller ingen af dem, der her ere samlede, der kan tage fejl af, at det er en gammel Herrens Tjener, vi tage Afsked med i denne Stund. Og herom rinder mig i Tanker et Ord af Apostelen Paulus, da han paa sin Rejse til Kejseren i Rom led megen Nød i Skibbruddet. Da fortæller han i Apostgjern.^s næstsidste Kap., at han blev trøstet i Natte-timen af en Engel fra den Gud, siger han, „hvis jeg er, og hvem jeg tjener“ (27, 23). Jeg er vis paa, at han, om hvem vi her staa, kunde sige ligesaa om sit Liv, der her er endt, at han var Guds Ejendom, Guds Barn og Guds Tjener, som efter sine Gaver og Naadens Maal, har gaaet i hans Ærinde med det glade Budskab og kaldet og draget og indbudt Sjælene til Ham og den, han udsendte, Jesus Christus, hans kjære Søn. Ja derom kan der ikke tvivles, at han havde givet vor Herre og Gud sit Hjerte, og at det var hans Lyst og Glæde at være hans Sendebud paa de Steder, hvor Snorene faldt for ham. Og har han ikke havt de store, glimrende Gaver, saa han førte Ord om sin Herre med den henrivende, smeltende Kraft, saa har han talt af sit milde og kjærlige Hjertes Overbevisning, talt, fordi han troede, — troede ærligt og villigt paa den Gud og Frelser, hvis han var, og hvem han tjente. Og naar det store Regnskab skal holdes, da spørges der jo ikke om, hvormeget vi fik, — thi dette hører jo Herrens Visdoms og Naades Hemmelighed til —, men om vi var tro med at bruge det og aagre med det, at vi dog med nogen Rente kunde levere det betroede tilbage. Men jeg kan maaske udtrykke mig saaledes. Det lyder som et Sagn om en og anden af de gamle Domkirker, at den ejede et Orgel med Toner saa dybe og dejlige, som kunde de udtone alt, hvad der kan rummes i et Menneskebryst af usigelig Ve og usigelig Jubel. Men aldrig turde Mesteren spille Orgelet fuldt ud, thi da vilde Kirkens Hvælvinger styrte sammen. Saa spillede han sagte og afdæmpet,

og de, der lyttede, fik stille Anelser om, hvordan den mægtige Samklang engang vilde lyde, naar Skrankerne faldt. Mon vi ikke alle kunne forstaa, at i Sagnets Billedsprog ligger dette, at *Guds Naades Evangelium* ligesom hint Orgel ejer en saadan Rigdom af Toner, at deri kan alt udtones, hvad der kan bevæge et Menneskehjerte, fra den bitreste Sorg til den saligste Glæde, fra den knugende, fredløse Angst til den frejdige Forvisning med en Fred saa dyb og saa blikstille; — men intet Menneske blev det forundt at spille dette Orgel fuldt ud, *det*, der staaer i det troende Menneskes Hjerte; men naar den store Mester fra Himmerig ved sin Helligaand leger paa Orgelet, da lyde Tonerne, men dog kun saa svage, sagte og afdæmpede, og vi ane den store Samklang, naar engang de frivgne Toner ville bruse og udtone Livsaligheden, — naar den rige Sang og det store Halleluja skal lyde fra dem, der ere komne hjem, kjøbte ved Jesu Blod.

Og hermed mener jeg, at den gamle Præst, der havde et saa fint Øre for Tonernes Velklang, har følt dem i sit Hjerte; men de lød, som jeg sagde i Sagnet, saa bløde og dæmpede. Men da det stundede mod Aften for ham, da tænker jeg, at de lød stærkere og fuldere, og da Solen var ved at synke, da lød de saa dejlige og dragende; men da Samklangen blev fuldkommen —: da sank den gamle Støvhytte, og han gik til Hvile og lukkede Øjnene til saa stille og fredeligt som Barnet, der slumrer ind ved Moderens Sang. „Himmeriges Klokker de ringe efter mig. Mig længes efter de Sjæle.“ Men vi haabe, at han for Jesu, vor Frelseres Skyld er gaaet ind i den store Allehelgen-skare, iført den lange, hvide Præstedragt, med Palmene i Haand, og at de bundne Toner i ham maa være løsnede, og at han synger med ved det store Bryllupsbord i Himmeriges Rige.

Dog, hvis jeg endnu turde sige et eneste Ord til Slutning, saa vilde jeg atter anføre et Ord af den samme Apostel, og det staaer at læse i den samme Bogs det sidste Kapitel. At da den fangne Paulus var steget i Land og nærmede sig Kejsereens Hovedstad, da gik Brødrene ud og mødte ham paa Vejen. Og herom fortæller Lukas, at da Apostelen saa Brødrene, takkede han Gud og fattede Mod. Jeg synes, det maa være umuligt at udtrykke dette paa en mere jevn og énfoldig Maade. Han takkede Gud og fattede Mod! hvilken Rigdom ligger der dog ikke i de simple Ord. Men netop dette simple og dog saa rige Ord vil jeg nævne

til dig, min kjære Tante, min Moders Søster. Naar nu Huset snart bliver tomt, og dit Hjerte bliver stille, og du sidder ene med Savnet, saa tag dette Ord frem og lad det opfyldes i dig. Og lad blot Tankerne gaa tilbage til hin Dag i 1842, da du stod som Brud for Herrens Alter, og min Fader hilsende og tiltalte sin Broder og dig med det Ord, som din Fader havde nævnet for ham selv: Alt hos Eder ske i Kjærlighed! (1. Kor. 16, 14), ja saa begynd kun med at takke, takke atter og atter for lyse og gode Minder lige til denne Dag. Og det er jo altid saadan med os, at naar vi i Bedetimen ere matte og kolde, og vi saa blot begynde med at takke for alle Herrens Gaver og Velgjeringer, — da skal nok Bønnen strømme frisk og levende fra Hjerte og Mund, og Bønhørelsen hentes ned i Jesu Navn, og vi fatte Mod til at gaa videre. Og naar vi tale om dig og spørge hverandre: hvordan mon hun lever derovre, og hvordan mon Tiden gaar? — om der saa maatte kunne svares: hun lever godt, og Tiden gaar saa yndigt, thi hun takker Gud og fatter Mod!

Ja fat Mod i Jesu Navn; skær dig, som det saa barnligt er sagt, en Stav af Hans Kors, og du skal fra en stridende Korsdrager blive til en sejrende Korsridder, der siger Gud og Faderen Tak for alle Ting i Jesu, Immanuel's Navn.

Saa sige vi Farvel. Men naar Venner skilles, da sige de: Farvel saalænge! Saa bringe vi dig, du kjære, gamle, fromme Præst den samme Hilsen: Farvel saalænge, i Jesu, vor Herres Navn! Og Naade og Fred fra Gudfader være med ham og os alle for hans enbaarne Søns Skyld! Amen! —

SLÆGTSNAVNET KRARUP

Slægtsnavnet Krarup er desværre ikke, som de fleste af os vistnok i lang Tid troede, et Navn, som er forbeholdt vor Familie. Der findes efterhaanden ikke saa faa Personer, der bærer dette Efternavn uden at være af vor Slægt. Justitsministeriet har paa Forespørgsel opgivet mig, at man derfra har meddelt otte Personer Tilladelse til at antage Navnet Krarup (kgl. Navnebevilling, der baade efter den tidligere og den nugældende Ordning har kunnet meddeles) og at fire Politimestre i Jylland har udstedt Øvrighedsbeviser til forskellige Personer, hvorved der tillægges disse

Ret til at antage Efternavnet Krarup (i Overensstemmelse med Lov om Navneforandring af 30. April 1904).

Saa vidt jeg har kunnet konstatere, har ingen af disse nye Krarup'er noget med vor Slægt at gøre, og efterhaanden som deres Tal forøges, vil vi jo være ganske ude af Stand til at vide, om vi i givet Tilfælde staar overfor en Slægtning eller en os ganske uvedkommende Person.

Herved er intet at gøre. Lov er Lov, og dette maa vi bøje os for, og jeg vil i denne Forbindelse gerne fremhæve, at der fra vor Side ikke bør næres nogen uvillig Følelse overfor disse nye Krarup'er. Thi vor Stamfader, Christian Krarup til Dejbjerglund, tog, som det nok huskes, sit Efternavn efter Moderen og ikke efter Faderen, Hans Lange. Vi har saaledes heller ikke selv ganske rent Brød i Posen.

Jeg kunde imidlertid tænke mig, at der i vor Slægt kunde være Stemning for at særpræge vort Navn paa en eller anden Maade, og hvis Slægtninge, som have Interesse derfor, vilde fremkomme med Forslag, kunde vi maaske blive enige om en saadan Foranstaltning. Som et enkelt Eksempel paa, hvad jeg tænker mig, skal jeg nævne: Krarup (af Lange).

Dermed mener jeg ikke, at vi i det daglige skulde kalde os saaledes, men kun bruge det, hvor Talen var om Slægtsforhold. Det vilde f. Eks. ikke lyde søgt, om man i en Nekrolog læste saaledes: Den afdøde tilhørte Slægten Krarup (af Lange), der har skænket vort Samfund saa mange dygtige Mænd o. s. v., men selvfølgelig vilde en saadan Særprægning af Navnet medføre en endnu strengere Forpligtelse for os alle til aldrig at sætte nogen Plet paa det.

Holbæk, i September 1930.

A. KRARUP, Apotheker.

TO UDNÆVNELSER

For faa Dage siden blev Dommer *Viggo Krarup* i Højesteret 70 Aar gammel og tog samtidig sin Afsked; men dermed begyndte hans Otium ikke, idet han i Sommer var bleven udnævnt til Ordensskatmester.

Da Krarup i sin Tid fik Storkorset og derfor maatte afgive et Skjoldvaaben til Frederiksborg Slotskirke, optog han heri — ved Tanken paa de mange gode Præster, der har været i vor Slægt — Gavlen af en Landsbykirke med et Kors i.

Afdelingschef i Generaldirektoratet for De danske Statsbaner *Balthazar Krarup Ølgaard* er blevet udnævnt til Amtmand paa Bornholm.

Saa vidt vides, er det første Gang at Efterkommere af Christian Krarup til Dejbjerglund er udnævnte til henholdsvis Ordensskatmester og Amtmand.

ET OG ANDET

VEDRØRENDE DE ÆLDSTE KRARUPPER, DE ÆLDRE UDGAVER AF STAMTAVLEN, NOGLE GAMLE PORTRÆTTER SAMT OM NAVNET BALTHAZAR

Ved F. K. ERLANG, Ringkøbing

Redaktionen af „Meddelelser“ har haft den Glæde, at vor Slægtning *Thøger Vilstrup* i Aarhus har stillet til Redaktionens Raadighed forskellige gamle Breve m. v., der tildels vil blive aftrykt i det følgende, og som sikkert vil kunne interessere ikke blot den meget store Gren af Slægten, der stammer fra Borris Præstegaard, men ogsaa mange andre. Redaktionen (min kære Ven og Fætter Pastor Chr. Krarup) har vist mig den Tillid at anmode mig om at skrive lidt til Indledning, og det vil jeg saare gerne. Om jeg egner mig hertil, er et andet Spørgsmaal.

Først vil jeg gerne have Lov til at mindes den Række Mænd, der gennem Tiderne har dyrket Krarup-Slægten Historie. Sidste Udgave af Stamtavlen (1915) betegnes som den 4. Udgave, men allerede forinden den første af disse udkom, forelaa der et Par Forsøg paa eller Tilløb til en krarupsk Stamtavle. Som den første Begyndelse til en saadan kan man anse det i Nr. 1 af „Meddelelser“ (Side 2) omtalte lille Mindeskraft: Taknemmeligt Æreminde oprettet en uforglemmelig Fader, Sal. Hr. Consistorial-Assessor Niels Bygom Krarup og i Trykken udgivet af hans 7 efterladte Børn (trykt i Viborg 1799).

Heri findes meddelt alt, hvad man paa den Tid vidste om Familien og dens Oprindelse. Dette var ikke meget, og dens Medlemmers Antal var paa den Tid ikke stort. De Oplysninger, der meddeles, er rimeligvis indsamlede og meddelt af J. B. Krarup, der senere i 1847 udsendte den for sin Tid aldeles fortrinlige Stamtavle, som vi nu kalder „1. Udgave“, eller mulig af hans ældre Broder Amtsprovst Krarup i Borris [der jo i 1847 forlængst var afgaaet ved Døden].

Af „Taknemmeligt Æreminde“ findes der vistnok endnu adskillige Eksemplarer opbevaret omkring i Slægten. Derimod har jeg kun et eneste Sted, nemlig hos Købmand Claus Chr. Theodor Madsen i Vejle, fundet i Behold det til Æremindet hørende Titelkobber. Maaske eksisterer der nu kun dette ene Eksempel af dette gamle Stik, som er udført af Kobberstikkeren A. Flint (eller Flindt), der levede 1768—1824. En Gengivelse af det findes i Nr. 2 af „Meddelelser“ (Side 7). Som man vil se, findes der paa dette Mindeblad et Silhuetportræt af N. B. Krarup, Vejrum, hvilket uden Tvivl er det ældste eksisterende krarupske Portræt. Dog findes der ogsaa et Portræt af en anden af Søkendeflokken fra Dejbjerglund, nemlig et Maleri af Rektor, Prof. Thure Krarup, Aarhus, og ligeledes et Maleri af dennes Hustru. Disse Portrætter har, efter hvad der meddeles mig, sidst tilhørt den gamle Præst N. Th. Krarup. Hvem der har malet dem, ved jeg ikke.

Nogle faa Aar forinden Stamtavlen af 1847 udkom, havde den fortjente og flittige Genealog Kaptajn Lengnick, der udgav ca. 500 Stamtavler, ogsaa udgivet en lille krarupsk Stamtavle. Lengnick ledsagede denne med nogle bitre Bemærkninger om, at han hos Familiens Medlemmer havde mødt stor Vrangvilje og Mangel paa Forstaaelse. Hertil maa dog siges, at dette vist netop i Regelen var hans Skæbne, idet det i saa Henseende gik ham som saa mange andre Foregangs-mænd. Og at man blandt Krarupperne ikke interesserede sig for hans Stamtavle er maaske dog i nogen Grad undskyldeligt, naar Familien selv havde en — efter Familiens egen Mening mere tilfredsstillende — Stamtavle under Forberedelse.

I Forordet til sin Stamtavle nævner J. B. Krarup forøvrigt selv Lengnick og hans Arbejde med al Agtelse og Respekt. Man kan jo nok mærke, at han syntes bedst om sit eget Arbejde, men dette har virkelig ogsaa væsentlige Fortrin.

2. Udgave af Stamtavlen blev udsendt 1871 af J. B. Krarups Søn, Præsten Fr. F. S. Krarup i Lønborg (undertegnede Bedstefader), der som Kapellan hos Faderen (i Gjerlev) havde haft en væsentlig Del i Arbejdet med 1. Udgave. Ogsaa 2. Udgave er et meget smukt og godt Arbejde. Den omfatter ca. 450 Personer, en ret betydelig Forøgelse siden 1. Udgave, da Antallet var godt 300.

Men Tiden gik, og Slægten forøgedes stadig stærkt,

og 20—30 Aar efter begyndte man at føle Trang til en 3. Udgave. En saadan fremkom ogsaa besørget af Præsten N. P. Krarup i Sanderum, der selvfølgelig kun fortjener Tak og Paaskønnelse for dette sit Arbejde, selv om man kan beklage, at han ikke mente at kunne paatage sig at medtage Slægtens efterhaanden baade talrige og omfangsrige kvindelige Linjer, hvorfor man i denne Stamtavle kun finder de Personer, der har haft Navnet Krarup til Familienavn.

Et Medlem af Slægten, der ogsaa bør mindes med Taknemlighed for sin store Slægtsinteresse er J. Fr. Krarup, i sin Tid Registrator i Gehejme-Arkivet. Blandt alle, der har beskæftiget sig med Slægtens ældre Historie, fortjener han vistnok Prisen. Han var jo nemlig ogsaa den, der vidste Besked med Hensyn til Kilderne. Desværre naaede han ikke paa Grund af sin mangeaarige Sygdom at faa udgivet den samlede Redegørelse, som det var hans Hensigt at udsende; men hvem der vilde kunde øse af hans Viden.

Hvem der i det sidste Slægtsled har været uden Sammenligning den første Mand paa disse Omraader, derom kan jo ingen være i Tvivl. Selvfølgelig Christian Krarup, som ikke blot i 1915 udsendte 4. Udgave omfattende ca. 2500 Personer, men som yderligere senere har været Udgiver og Redaktør af „Meddelelser“, og hvis Virksomhed paa disse Omraader fortjener den største Beundring.

Allerede paa den 2. krarupske Familie-Sammenkomst i København 1907 var der Enighed om, at det kunde være ønskeligt snart at faa en ny Udgave. (Ved Lejlighed burde der i „Meddelelser“ fortælles lidt om de to Familiesammenkomster i København, hvoraf den første blev afholdt midt i 1880'erne, den sidste 1907). Undertegnede følte mig dengang stærkt fristet til at træde i min Bedstefaders og Oldefaders Fodspor og blev af Registrator Krarup stærkt opmuntret hertil, men Tiden gik, uden at jeg kunde komme til rigtig for Alvor at faa taget fat paa Arbejdet. Saa tabte Chr. Krarup Taalmodigheden og sendte mig et Ultimatum, at hvis det nu ikke blev til Alvor, vilde han tage fat paa en Stamtavle. Og det er jeg ham meget taknemlig for. Vi blev hurtig enige om, at det vilde være det bedste, at Chr. Krarup overtog Arbejdet, men at jeg skulde bistaa ham med Raad og Daad, og jeg tror, at dette Samarbejde blev til Glæde for begge Parter (jfr. hans venlige Ord til mig i Nr. 1 af „Meddelelser“).

I de ældre Udgaver af Stamtavlen findes fortalt et og andet om Slægtens Oprindelse og ældste Historie. En Del heraf er nu stærkt forældet, idet der senere er tilvejebragt ny betydningsfulde Oplysninger.

Imidlertid findes der i 1. Udgave en lille Beretning, der sikkert kan anses for fuldt troværdig, og som i flere Henseende er af Interesse. Hvad den beretter er ikke Sagn eller Gisninger, men Ting, som Udgiveren har kendt godt, og desuden i god Overensstemmelse med foreliggende Dokumenter.

Udgiveren, Provst J. B. Krarup, Søn af Provst N. B. Krarup, Søn af Christian Krarup til Dejbjerglund, beretter, at naar ikke blot alle de fire Sønner fra Dejbjerglund kom til at studere, men at det ogsaa blev muligt at lade alle Sønnenne i det næste Slægtsled studere, saa bidrog hertil især dette: Cancelliraad Christian Moth til Qvistrup (ved Struer) havde kun en Søn; samme døde af et Slag af en Hest i Kongens Stald. Paa Grund heraf arvede Chr. Moths Søster, som var gift med Balthazar Halse, Conrector ved Aarhus Latinskole, ikke ubetydeligt. Hun testamenterede ikke alene de fire Krarupper 10 000 Rdlr., men min Fader desuden Vejrum Kirke (eller vel rettere Kirke-tiende. Denne solgte han forøvrigt for 6 000 Rdlr. til Consistorialraad Thomas Just Jermin, der 1777 oprettede Stamhuset Ausumgaard og hertil havde Brug for Tiende og Jordegods).

Af et i dette Nr. af „Meddelelser“ aftrykt gammelt Dokument, hvis Original er blevet opbevaret i Borris Præstegaard, vil det ses, at det har sin Rigtighed, at Balthazar Halses Enke allerede inden sin Død havde skænket N. B. Krarup ikke blot Vejrum Kirke, men ogsaa en Bondegaard Soiberg eller Soiberrig (nu Søbjerg) i Vejrum Sogn. Men hertil kommer altsaa, at hun endvidere testamenterede en efter Datidens Forhold betydelig Pengesum til samtlige de fire Brødre fra Dejbjerglund. Det kan saaledes siges, at det sørgelige Ulykkestilfælde, der ramte den unge Moth, som vel sagtens skulde have været Hofmand, men som blev sparket ihjel af Kongens Hest, indirekte og takket være Balthazar Halse og Hustru er blevet til Gavn for hele Krarup-Slægten, selv om nogle af os, saasom undertegnede og Redaktøren af „Meddelelser“, der nedstammer baade fra Christen Krarup, Ølby, og fra Broderen N. B. Krarup i Vejrum, og saaledes ad to Veje er blevet delagtige i Virkningerne, vel nok bør føle dobbelt Taknemlighed! Jeg har undertiden tænkt

paa, hvad Grunden kan have været til denne Donation til de fire Brødre Krarup, og har tænkt, at Forklaringen vel for en Del kunde være den, at Mag. Thure Krarup har været Balthazar Halses gode Ven og Kollega og senere hans Efterfølger som Konrektor ved Aarhus lærde Skole, men ved at se paa det ovennævnte gamle Dokument blev jeg straks opmærksom paa, at Balthazar Halses Hustru hed Christiana Stybart Moth, hvilket tyder paa Slægtskab med Krarupperne, idet Hans Larsen Krarup jo gav en af sine Døtre det ualmindelige Navn Stivart (se herom „Meddelelser“ Nr. 6, Side 70, Spalte 1) og straks efter saa jeg, at hun i Dokumentet omtaler N. B. Krarup som sin kære Fætter. Det maa vel altsaa antages, at hun og andre af Motherne paa en eller anden Maade har været af samme Oprindelse som Krarupperne. Det kunde være interessant at vide, hvorledes det forholder sig hermed, men jeg har ikke i Øjeblikket Lejlighed til at undersøge dette.

Det er imidlertid herefter ganske klart, hvorfor Navnet Balthazar (endog i den kvindelige Form: Balthazarine) er blevet almindeligt i Slægten. Dette skyldes en naturlig og tiltalende Følelse af Taknemlighed mod Balthazar Halse, og jeg vilde finde det tiltalende, om Navnet stadig maatte findes i Slægten. Jeg er i Besiddelse af en ganske morsom gammel Bog, som har tilhørt Balthazar Halse (en pædagogisk Roman om Telemacho, Ulyssis Søn, skrevet af Fenelon og i det Danske med al Flid oversat af Søren Dumetius, Sogne-Præst til Vester Møland og dets Annex udi Christianssand Stift udi Norge. Trykt i Kjøbenhavn 1727). Balthazar Halse har selv skrevet sit Navn i Bogen og ligesaa N. B. Krarup, Vejrum.

I en anden Gren af Slægten, nemlig hos Provst Thomas Møller, forhen Ølby, senere Spentrup, findes opbevaret et meget godt gammelt Maleri, som efter hvad Provst Møller har faaet oplyst af sin Fætter Registrator Fr. Krarup menes at forestille enten Balthazar Halse eller Cancelliraad Chr. Moth, sandsynligvis dog den førstnævnte.

Adskilligt andet kunde jeg have Lyst til at meddele om andre gamle Billeder m. m., men Pladshensyn forhindrer, at det kan ske denne Gang.

Men endnu kunde jeg have Lyst til at bemærke, at naar Red. i dette Nr. siger, at vor Slægtsning Amtmand Balthazar Øllgaard, saa vidt vides er den første Efterkommer af Chr. Krarup til Dejbjerglund, der er

blevet Amtmand, saa er det sikkert rigtigt, men adskillige af os — ogsaa B. Øllgaard — nedstammer da ellers fra en Amtmand, nemlig Amtmanden i Lundenæs og Bøvling Amter, Oberstløjtnant Jørgen Lund. Dennes Søn Hans Mathias Lund blev Sognepræst til Ølby-Asp-Fousing, og den ældste af Brødrene fra Dejbjerglund, Christen Krarup, blev hans Svigersøn og Eftermand (se nærmere Hardsyssels Aarbog 1924, Side 60 ff.).

FRU HALSES GAVEBREV PAA VEJRUM KIRKE OG SOIBERG

Jeg underskrevne *Christiana Styvart Moth*, sal. Cancellie Raad *Halses* Efterleverske tilstaar og bekender herved, at have givet og foræret, lige som jeg herved giver og forærer min kære Fætter Herr Niels Bygum Krarup, Sognepræst for Winkel og Ring Menigheder, til Belønning for hans i adskillige Maader baade min sal. Mand og mig beviste Troskab og betydelige Tjeneste Weirum Kirke og en Bondegaard Soiberg i Weirum, saaledes at jeg selv, saa længe jeg lever, ejer og beholder begge Dele med al sin Herlighed, Indkomster, Rettigheder og Ejendomme i alle Maader ubeskaaret, men saa snart det i sin Tid behager min Gud at hjemkalde mig fra denne Verdens Møje, er bemeldte Kirke og Bondegaard Velmt^e Herr Krarup og hans Arvinger tilhørende, uden nogen Skilling derfor til mig eller mine Arvinger at betale eller nogen Afgang derfor at lide udi det, som jeg ved min sidste Viljes Forfatning ham eller hans Arvinger kan have tillagt, efterdi merbemeldte Weirum Kirke og Gaarden Soiberg ikke kan eller maa indberegnes under mine Eftenladenskaber, som efter min Død skal skiftes og deles paa den Maade, som min i Pennen forfattede sidste Vilje i sin Tid skal udvise, men dette mit uigenkaldelige og uryggelige Gavebrev har og skal have selsamme Kraft og Gyldighed, som en imod fuld Betaling forinden min Død udgiven Skjøde kunde have til at fri, frelse og hjemle merbemeldte Herr Krarup og hans Arvinger bemeldte Weirum Kirke og Soiberg med alle de Herligheder, Rettigheder og Ejendomme, som dertil af Arilds Tid tillagt haver og med Rette dertil ligger, nemlig Weirum Kirke med jus patronatus et vocandi og Kirketiende i bemeldte Weirum Sogn, Lundenæs Amt, Hjerm Herred beliggende, anslaaet i nye Matricul for 47 Tdr. Hartkorn samt Kirkejorder saasom 2 Fdkr. Hartkorn, nu fæstet til Søren Pedersen i Bierre for aarlig Afgift 2 Mark, 2 Fdkr. 2 Album Hartkorn til Christen Dal-

gaards Enke i Tinggaard for aarlig Afgift 4 Mark og 2 Skpr. 3 Fdkr. til Degnen Christian Hierm i Hjerm for aarlig Afgift 4 Mark — item med Herlighed til Præstegaarden og Degneboligen, alt ligesom det tilfornige Kvistrup Gaards Ejere er solgt og skødet, og det særlig ved Kongelig Majestæts allernaadigste Skøde af 10de Juni 1720 til Niels Overgaard imod 2320 Rdlr. Betaling, hvilket allerhøjstbemeldte Skøde herved in originali udleveres, derved Soiberig, som er anslagen for 3 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdkr. 1 Album og nu er fæstet til Peder Christensen for Afgift i alt 8 Rdlr. og altsaa kan taxeres for 200 Rdlr. Værdi. Hvilken fornævnte Kirke med Korn- og Kvægtiende og videre tilhørende saa vel som Gaarden Soiberg, saaledes som meldet er oftbemeldte Herr Krarup og hans Arvinger skal nyde, bruge og erholde til evindeligt Arv og Ejendom, saa jeg herved kender fra mig og mine Arvinger ingen mere Ret eller præntension derpaa at have, end hvad jeg mig, som foranført er, har paa min Livstid reserveret og forbeholdt. Til Bekræftelse stadfæster jeg dette med min egen Haand og Zignete og venlig ombeder velærværdige og højlerde Herr Christian Krarup, Sognepræst for Ølby-Asp og Fausing Menigheder som Laugsværge og velædle Sr Mads Andersen Qvistgaard af Qvistgaard samt velædle Seigneur Laurids Buch til Randrup til Vitterlighed, dette med mig at ville underskrive og forsegle.

Datum Qvistrup, d. 29. Octbr. 1771.

Christiane Moth.
Sl. Halses.

Som Laugsværge efter Begæring underskriver og forseglar
Christen Krarup.

Til Vitterlighed efter Begæring skriver og forseglar
M. Qvistgaard.

Ligesaa underskriver og forseglar
L. Buch.

(Dokumentets Silkesnor er forsegllet med fire Laksegl, og i et af disse ses tydeligt ☞.).

Ligelydende Genpart af dette originale Gavebrev, som i Dag os undertegnede er forevist, er indført i Skiftebrevet efter Sal. Frue Cancelliraadinde Halse under Nr. 31.

Aarhus, d. 9. Juni 1773.

Thure Krarup. *Christen Krarup.* *J. H. Krarup.*

Paa Sal. Madame Langes trende Børns Vegne i Følge en af deres allernaadigst beskikket Curator Secretair
Lange mig given Fuldmagt *Wogelius.*

Kære Fætter!

Først vil jeg lade Dem vide om Deres Familie: Deres Faders Forældre boede i Taaning Skole, Og han var Skolelærer Der, han hed Claus Wilstrup og hans Hustru hed Karen; Disse tjente sammen i Hedensted Præstegaard, han var studeret og forrettede Tjenesten for Præsten, Og hun var Stuepige, Der blev disse forenet med hinanden, saa var der ingen Kald ledig for ham, saa maatte han nøjes med Dette Skole Kald, Disse forfædre var sammen i 16 Aar og avlede 7 Børn, Først Hans, Andreas, Kiersten, Ane, Per, Anekatrine, Niels Christian. Hans var Skolelærer i Tvingstrup, af ham er den her Jørgen Hansen, som bor i Roeskilde, af disse 7 er der Kuns Toe Levende, Min Moder Kiersten og hende i Lybek Ane. Andreas deres Fader var Skolelærer for Enevold Iivids Børn paa Tamestrup i Nogle Aar, saa kom han til Etatsraadinden I Horsens og var hendes Tiener der, Etatsraadinden Eiede en Papiers Mølle, Der satte hun ham til som Forvalter, for hans Troskab og Dyd holdte hun ham frem til at blive Organist og kom saa Omsider Til Wiborg, Dette er dette, som Deres Faster erindre Om Deres Faders Levnets Beskrivelse. —

Jeg Takker dem ærbødigst Kiære Fætter for deres Bøger og Sange som er mig foræret, Det vilde glæde at vise min Giengæld, men jeg kan ikke paa nærværende Tid formedelst Da vi Ere saa langt adskildt.

Hvad det angaar deres Faster i Lübek kan jeg ikke give nogen underretning om, Da jeg ikke har faaet Brev fra dem i 6 Aar, Da skrev hun at de var fra deres Bestilling som de havde, men at de havde et Lidet Sted i Byen og havde det meget godt, Den Tid var hendes Mand Falkenhagen levende men han var ikke meget stærk. Men om deres Søn havde de ikke faaet Nogen underretning om, Den Tid. Han som rejste Tilskibs for Nogle Aar siden. —

Hvad ellers Angaar Da maa De endelig lade Mig vide om de har faaet Brev som jeg sendte den strax efter, som jeg havde faaet Svar fra dem. Nu vil jeg lade [Præsten?] skrive uden paa Brevet, og sige mig hvordan Det kan gaa sikkert, Dem være flittigt hilset af Deres Faster og Mig og Deres paarørende her.

Lev fornøjet og Vel
Dette Ønskes af Mig Deres
hengivne Fætter *C. P. J. Wilstrup.*
(Forbogstaverne er ikke helt sikre).

Adressen lyder saaledes:

Ælverøedige høilærde
Hr. Pastor Vilstrup

Afslægtet ved
Skjernbroe

Borris Præstegaard
ved Ringkjøbing

Udgivet af Sognepræst CHR. KRARUP i Tjustrup pr. Fuglebjerg
Trykt hos LOUIS HØIER, Bogtrykker i Ringkøbing

FRA UDGIVEREN

For Indholdet af dette Nr. af „Meddelelser om Familien Krarup“ er vi alle Oberst Krarup i Aarhus og Apotheker Jens Lind i Viborg Tak skyldige.

Manglende Eksemplarer af Nr. 2, 4, 6, 7 og 8 kan faas for 2 Kr. pr. Stk.

Hermed ophører Udgivelsen af „Meddelelser“, og jeg takker Slægtens Medlemmer for god Modtagelse i Aarenes Løb.

Tjustrup Præstegaard, Marts 1933.

CHRISTIAN KRARUP.

LÆGE CHRISTEN KRARUP

I „Ugeskrift for Læger“ skriver Læge A. Clausager-Madsen, Flauenskjold:

Den 9. November 1932 døde Dr. Christen Krarup i Asaa, 43 Aar gammel. Han var et værdigt Medlem af den kendte gamle Slægt, der i mange Generationer har ydet saa stort et Kontingent af betydelige Akademikere. Da et ældre Medlem af Slægten, den kendte Theolog i Sorø, for kort Tid siden døde, blev det sagt i en Nekrolog, at han tilhørte vor ypperste Studerekammeradel. Den samme Adel prægede Christen Krarup. Hans levende litterære Interesser og specielle historiske Kundskaber gjorde en Aften — tilbragt i Samtale indenfor hans af Bøger dækkede Vægge — til en berigende Oplevelse. Hans umiddelbare Godhed og Interesse for Patienternes Ve og Vel gjorde, at han var afholdt og elsket af sit Klientel.

DR. THEOL. F. C. KRARUP

I „Berlingske Tidende“ for 29. December 1931 skriver Provst, Dr. theol. Sv. A. Becker, Ølstykke:

Dr. F. C. Krarup i Sorø er død, 79 Aar gammel. Med ham har dansk Teologi mistet en af sine betydeligste Repræsentanter. Han indførte den Ritschlske

Vurderingsteologi i Danmark, men med stor Selvstændighed. Han var til Forskel fra den „liberale Teologi“ i Tyskland afgjort positiv i sit kristelige Grundsyn. Kristi Person og Gerning var ham altid det bærende og nødvendige Grundlag. Hvad han vilde var „Livsforstaaelse“ (Titlen paa hans Dogmatik) og „Livsførelse“ (Titlen paa hans Etik), og hvad Teologi efter hans Mening skulde og kunde yde — hvad der ogsaa blev Krarups egen teologiske Indsats — foruden det bibelske Grundlag at give psykologisk Underbygning og urokkeligt at gennemføre skarp Sondring mellem Religion og Videnskab, Tro og Lære. I „Religionsfilosofi“ 1905 fremstillede han dette erkendelsesteoretiske Grundlag; i „Jesu Ord“ udvalgt til Skolebrug, 1925, søgte han at give et bibelsk Grundlag for Skolens Religionsundervisning. Mange Teologer og Lærere — ikke blot i Danmark, men i Norden — vil regne Dr. Krarup blandt dem, hvem de skylder meget eller mest; men Disciple i egentlig Forstand fik han ikke, hvad der vel hænger sammen med hans teologiske Tæknings overvejende forstandsmæssige Præg; han var af Naturen mere intellektuelt og etisk orienteret end æstetisk-religiøs.

Et paa een Gang sjældent virksomt og sjældent stille Liv er afsluttet. Dr. Krarup begyndte sin Præstegerning i Mariager og forflyttedes til Sorø, hvor han virkede som Sognepræst, indtil han 1922 søgte sin Afsked. I Sorø havde han ikke Embedsbolig, men boede i sin egen Villa. Der var han at træffe, der havde man de rige Stunder, som det altid var, naar man fik Lov at besøge ham og hans trofaste Hustru. Til Sorø havde han knyttet sig, der vilde han blive. Spadsereturene med ham i Sorøs dejlige Skove vil høre til hans Venners bedste Minder. Det var ikke tilfældigt, at han altid kaldtes „Dr. Krarup i Sorø“.

Af Hverv uden for Sorø paatog han sig ikke mange. Fra 1902—28 var han Censor ved teologisk Embeds-eksamen, en Virksomhed der interesserede ham meget, og hvortil han med sine omfattende Kundskaber og sin stærke Retfærdighedssans var i høj Grad skikket. Jeg har ikke kendt nogen, der med saa overlegen Ro forenede et saa livligt Temperament. Hur-

tig i Opfattelsen, klar i Tanken, med Vid og Lune, altid forbavsende velorienteret ikke blot i sine Studier, men i alt, hvorfor han havde Interesse. Og han havde omfattende Interesser for meget: Kirkeliv, Samfundsliv, ogsaa i lokale og snævrere Forhold, og ikke mindst for Personer og personlige Forhold.

Som Menneske var Dr. Krarup en gennemfin og ridderlig Karakter. Sine Venners Ven. Og han fik i Sorø sammen med sin Hustru Lejlighed til at være meget for mange. I en snæver Kreds gav han sig selv helt. Karakteristisk for ham er hans „Fra Romantisme til Realisme, Oplevelser og Tanker“, 1930, hvor han giver en interessant Skildring af sin teologiske Udvikling, men i øvrigt holder sig selv og sine personlige Oplevelser udenfor.

Tiden efter Krigen har ogsaa i teologisk Henseende vendt Tankerne ind paa andre Veje end dem, Dr. Krarup fulgte, men hans Personlighed og teologiske Arbejder vil faa blivende Plads i dansk Teologis Historie.

SAGFØRER J. H. KRARUP

Johannes Henry Krarup, Søn af daværende Proprietær Henrik Nielsen Krarup og Julie Marcowna, født Claudi, var født den 31. Oktober 1861 paa Hegnsholt i Tresserne

Hegnsholt i Tresserne

Sagfører J. H. Krarup

holt, hvor hans Forældre boede de første Aar af deres Ægteskab.

Det havde været hans Moders inderlige Ønske, at den velbegavede Dreng skulde gaa i Latinskole — dér begyndte jo gerne i gamle Dage Vejen, der kunde føre op til de ledende Stillinger —; men, som de økonomiske Forhold udviklede sig for Forældrene, var der ikke Raad dertil. Det hørte til de Erindringer, som han fremdrog paa sine ældre Dage, at Moderen alligevel gjorde nogle forgæves Forsøg paa at faa sin ældste Søn i Latinskole. Saaledes skrev hun f. Eks. derom til en Fætter, der var Stiftsprovst, en Mand, som hun kendte nøje og satte stor Pris paa: „Men,“ fortalte han, „Moder græd, da Svaret kom.“

Hun maatte da delvis selv læse med ham, Faderen overtog under saadan Forhold Matematikundervisningen, og det foreløbige mere beskedne Livsmaal for Drengen blev Dansk juridisk Eksamen. 1877 tog han Præliminæreksamen ved Universitetet; exam. jur. 1883. Fuldmægtig ved Hammerum Herred 1883—84; aftjente sin Soldatertjeneste ved Garden og Intendanturen,

derefter Fuldmægtig ved Østre Flakkebjerg Herred 1885—93; ved Præstø Købstad og Vordingborg Birk 1893—1919. Derefter nedsatte han sig som Sagfører i Præstø, hvor han praktiserede til sin Død. Han var en Del Aar Næstformand for Bestyrelsen for Banken for Præstø og Omegn og en Tid Overkommisær.

Han døde Nytaarsmorgen i sit Hjem i Præstø efter kun faa Dages Sygdom. Endnu to Dage før sin Død kunde han gennemgaa sin omfattende Brevpost.

De forskellige sydsjællandske Dagblade gav ham et godt Eftermæle, hvoraf gives et Uddrag.

Sagfører Krarup var gennem de 38½ Aar, han har

J. H. Krarups Ejendom i Præstø

boet her i Byen, blevet en af Præstøegnens mest kendte Skikkelser. Igennem sin Gerning som Birkefuldmægtig fra 15. Juli 1893 til 1919 og senere gennem sin omfattende Sagførervirksomhed, kom han i Berøring med en Mængde Mennesker.

Han var kendt af alle og kendte selv de fleste. Og man behøvede ikke at have haft ret meget med ham at gøre, før man opdagede, at han var en retlinjet og finttænkende Mand.

Igennem Aarene skabte han sig sikkert en ret betydelig Formue, med hvilken han i det stille gjorde meget godt. Og gjaldt det en Indsamling til et eller andet smukt Formaal, kunde man altid regne med et godt Bidrag fra ham.

Sagfører Krarup var en Arbejdets Mand; Ferier og Fornøjelsesrejser brød han sig ikke om. Men dette: at passe sit Arbejde — samvittighedsfuldt og dygtigt, som han gjorde det, — var hans bedste Glæde.

(Præstø Avis)

Afdøde var i den lange Aarrække, han virkede som Fuldmægtig og Sagfører, kommet i Berøring med en Masse Mennesker og var kendt viden om som en flink og afholdt Mand, der ved sine glimrende Evner, store Dygtighed og Punktlighed havde dannet sig et udstrakt Klientel.

(Præstø Aftenavis)

Den afdøde var en sjælden samvittighedsfuld Mand, der gennem sin mangeaarige Virksomhed paa denne Egn havde gjort sig afholdt af alle, han kom i Berøring med.

(Sydsjællands Venstreblad)

Udover sin Stilling som Medleder af Banken for Præstø og Omegn deltog Sagfører Krarup ikke i offentlige Anliggender, men Sagførerforretningen gav ham ogsaa fuld Beskæftigelse, idet han hørte til de Mennesker, der helst vilde udføre Arbejdet selv, — ikke af Pengebegærlighed, langt fra; men fordi han var en punktlig og pligtopyldende Mand. Til langt ud paa Natten sad Krarup paa sit Kontor, hvilket ikke var saa mærkeligt, naar man ved, at Dokumenter, som andre i vore Dage lader udfærdige paa en Skrivemaskine, blev prentet af Krarup selv med hans sirrlige Skrift.

Krarup var en særpræget Natur; men gennem sin store Virksomhed vandt han sig mange Venner i alle Lejre.

(Sydsjællands Social-Demokrat)

Hans Bisættelse foregik under stor Deltagelse fra Præstø Kirke, efter at Pastor C. Krarup, Tjustrup, først havde talt i Hjemmet.

J. H. Krarup havde allerede som ung Mand bestemt, at, om han kunde samle noget, saa vilde han ikke leve det op; men det skulde ved hans Død kom-

J. H. Krarup som ung (Udsnit af Billede fra Birkefuldmægtigtiden)

me ubemidlede til Gode. Og det, som han efterhaanden gennem Arbejde, Dygtighed og Afholdenhed fik samlet, gaar derfor til et Legat, hvis Renter, naar de engang frigøres, vil komme ubemidlede Personer, der stammer fra Bedsteforældrene Krarup og Claudi, til Gode. (Landstingsmand N. B. C. Krarup og Henriette, født Manniche, Haraldslund, og forh. Overretsassessor, senere Herredsfoged J. G. Cfaudi og Christiane, født Tüchsen).

Halvdelen af Renterne er bestemt til ubemidlede Kvinder, der ikke modtager Aldersrente eller anden offentlig Understøttelse; den anden Halvdel til Studiehjælp med Fortrin for Jurister og Landbrugsstuderende. Findes der til Tider ikke kvalificerede Ansøgere i Slægten, bliver ledige Legatportioner — indtil saadanne Personer igen findes — at tillægge værdige og trængende Personer i Præstø Købstad og Vordingborg nordre Birk.

Alfrida Krarup.

Præsten og Videnskabsmanden
JENS HENRIK KRAUP
til St. Jørgens og Sørup

* 19. Februar 1735, † 24. Juni 1791

Det syttende og attende Aarhundrede var rigt paa lærde Præster. I en Mængde Præstegaarde Landet over dyrkedes lærde Sysler med Iver i Datiden. Den Tids Præster ikke blot talte og skrev med Forkærlighed Latin som deres Modersmaal men ofte bedre. Deres danske Udarbejdelser kan falde saa underlig knudret og tungt ud, medens derimod Latinen flyder fra deres Pen elegant og fornemt selv med de vanskeligste Konstruktioner. Det var mange Slags Lærdom, den Tids Præster tog op i deres Studerekamre, ofte Ting som laa saare fjernt fra deres egentlige Livsgerning. Man hyldede det gamle Ord: nil humanum à me alienum puto (jeg anser intet menneskeligt for fremmed for mig). Men én Ting havde særlig i Slutningen af det attende Aarhundrede, den Tid vi her skulde beskæftige os med, en overvældende Interesse i saa godt som alle Præstehjem, det var Landbrugsforhold og alt, hvad der knyttede sig dertil. Dette var jo i og for sig ikke saa underligt, da Præstestanden var henvist til at hente saa stor en Del af sin Løn ved Dyrkning af Præstegaardens Jord. De maatte derfor være interesseret i enhver Forbedring

af Jordens Dyrkning og Redskaberne. Men Interessen for de Ting havde ogsaa en anden mere uegenlyttig Aarsag. Stillingen var ikke anderledes i Datiden, hvor de store landøkonomiske Spørgsmaal stod paa Statens Dagsorden, end at Landets Styre fortrinsvis saa hen til Præsterne som dem, der maatte gaa i Spidsen for Forbedringerne og som Bøndernes Læremestre i Landbrug. Der var ingen andre til det. Præstegaardene var Kulturcentre i Datiden, ogsaa naar det gjaldt for en Bonde at faa lært at drive et økonomisk Landbrug. Dette maa man have i Tanken for ikke at komme til at gøre Uret mod den Tids Præster. Alt, hvad her er sagt, finder i høj Grad sin

Jens Henrik Krarup

Anvendelse paa denne Pastor Krarup, som jeg her skulde forsøge at give en Smule Levnedstegning af, saa godt det lader sig gøre.

Jens Henrik Krarup var runden af en begavet og dygtig Slægt. Faderen, Christian Krarup, var ikke nogen almindelig Landmand. Han var en Mand baade af Lærdom og Dannelse. I flere Aar, fortælles der, havde han søgt Uddannelse baade i Landbrug og Videnskab hos den tidligere Rektor ved Viborg lærde Skole, Jens Reenberg, der havde trukket sig tilbage fra Skolelivet til sin Gaard, Lynderupgaard. Saa Forpagteren paa Søvig, hvilket han var i nogle Aar, var vel rustet til sin Livsgerning, da han i 1724 købte Hovedgaarden Dejbjerglund i Nærheden af Ringkjøbing. Han var ogsaa i Besiddelse af Midler, saa han rykkede ind som en gældfri Mand. Denne Gaard var

i hans Besiddelse indtil 1768. Det var dengang en meget stor Gaard med betydeligt Jordareal og Bøndergods. Omtrent ved denne Tid ægtede han sin Hustru, der hed Constance Bygom. De fik 8 Børn, alle født paa Dejbjerglund. Den ældste Søn hed Christen, han døde som Præst i Ølby. Niels Bygom hed den næste, han døde som Præst i Vejrum og var Fader til den kendte Amtsprøbst og Seminarieforstander Chr. Lodberg Krarup i Borris. Nr. 3 i Rækken var Jens Henrik, som her skal omtales. Endvidere var der Thure Krarup, den lærde Rektor i Aarhus, som var gift med Biskop Bildsøes Datter, og endelig Datteren Anna Kristine, der blev gift med Konrektor Lange i Ribe.

Hjemmet paa Dejbjerglund tyngedes i en lang Aarrække af Moderens Sygdom. I ikke mindre end 14 Aar maatte hun ligge til Sengs, men fra sin Seng styrede den aandslivlige, begavede Kvinde ikke desto mindre hele sit store Hus, til hun døde 1766. To Aar efter blev den gamle Krarup træt af sin vidtløftige Ejendom, solgte den og flyttede til Viborg for at bo hos sin Datter, som boede dér med sine Børn, efter at hendes Mand, Konrektor Lange var død. Her døde han 1769.

Takket være sine gode Kaar og sin egen Interesse for Aandslivet, sørgede Godsejer Krarup for, at alle hans Børn fik en fortrinlig Uddannelse. De tre ældste gik i Skole i Ribe hos den udmærkede Rektor Chr. Falster, den fjerde derimod kom til Aarhus hos den ikke mindre betydelige Rektor Worm, hvem han siden efterfulgte som Rektor. Sønnerne blev alle fire betydelige Sprogmand, og ganske særlig udmærkede de sig i det latinske Sprog.

Jens Henrik Krarup var født 19. Februar 1735, blev Student fra Ribe, da han var 16 Aar, 1751, og theologisk Kandidat i 21-Aars Alderen, 1756, hvorefter han som Alumnus i 5 Aar paa Borchs Kollegium og en Tid som Dekanus ved det kongelige Kommunitet dyrkede videnskabelige Studier af forskellig Art. Som Alumnus paa Kollegiet var han pligtig til efter Tur at disputere over et selvvalgt Emne. Et Par af disse hans Disputatser har været regnede af den Betydning, at de blev trykte, men kun den ene er bleven bevaret til vore Dage, af den anden kendes kun Emnet: „Cogitationes de primorum anglorum peccato“ („De første Engles Synd“). Den første skal vi siden komme tilbage til. I Aaret 1763 tildeltes der ham en Belønning af Universitetet for den lærde Afhandling

om Maaling af Universet, den var ligeledes paa det latinske Sprog.

Vi faar derigennem Vidnesbyrd om, hvilke Studier der har optaget ham i disse Ungdomsaar. Det er foruden Filosofi og Theologi særlig Matematik og Fysik, i hvilke Discipliner han efter sin Tid tilegnede sig betydelige Kundskaber. Desuden vides det, at han har gjort anseelige Studier vedrørende Statistik og Personalhistorie. Man kan saaledes forstaa, at han har benyttet Tiden til at tilegne sig en alsidig Dannelse. Antagelig har han tænkt sig ad den Vej at skabe sig en Fremtid som Videnskabsmand. Det skete ikke. Han brød pludselig af, uvist af hvad Aarsag, udnævntes 1765 til Præst paa Avernakø, hvorfra han 3 Aar senere, 1768, forflyttedes til St. Jørgens og Sørup ved Svendborg, hvor han forblev til sin Død.

En glædelig Forandring i hans Tilværelse skete, da han 14. November 1765 ægtede Sophie Hansen, en Datter af Forpagter Niels Hansen paa Herregaarden Egeskov. I Ægteskabet fødtes dem to Sønner og en Datter. Den ældste Søn blev Præst i Brejninge og døde dér, den anden Søn døde som theologisk Student 4 Aar efter Faderen. Datteren levede ugift.

Mens Krarup i sine unge Aar i Disputatserne vovede sig i Lag med de højeste og mest subtile Spørgsmaal som Synden i Engleverdenen og Guds Allestedsnærværelse, bragte Mandomsaaerne og Præstegerningen ham betydelig nærmere Jorden. Her mødte Livets Krav op og forlangte Hensynstagen. Men det gik ham som saa mange af Samtidens lærde Præster, han fik aldrig ret sin store Lærdom gjort frugtbringende i et samlet Aandsarbejde. Det blev mest til lærde Petitesser. Hvad der er igen efter ham, nogle Oplysninger, Anmeldelser og Recensioner af andres Arbejder, dels vedrørende det kære Landbrug som f. Eks. om den svenske Plov, dels fornemmelig om statistiske Spørgsmaal, som om Mynt, Maal og Vægt, Hartkorn, Plov- og Landskyld, har vel haft sin Betydning i Datidens Drøftelser, men man kan egentlig ikke sige, at noget af det har haft eller har nogen almen Interesse. Ulykken var, at Tiden aldrig stillede ham overfor nogen Opgaver, der var hans Aands-evner værdig, maaske var han ogsaa for stuekærd til at give sig i Kast med et selvstændigt Spørgsmaal. Det, hvori han paa sin Vis synes nærmest at have været virkelig Fagmand, var Statistik.

Gennem denne Interesse for Fædrelandets Statistik

og Økonomi bragtes han i venskabelig Forbindelse og lærd Brevveksling med Professoren i Statistik, Frederik Thaarup, hvem han ydede mange Bidrag og Rettelser ved Udarbejdelsen af hans kendte Værk: Fædrelandets Statistik, som udkom i adskillige Bind. Denne bøjer sig i Ærbødighed for Krarups store Videns og Indsigt paa dette Omraade. Det er derfor ogsaa ham, der efter hans Død fletter ham en Æreskrans i Bladet „Minerva“ med disse Ord: „Disse Breve bære Vidne om denne alt for tidlig bortdøde især som god Matematikus bekendte elskværdige Mands store Læsning og Flid.“—Et andet Blad „Lærde Efterretninger“ skriver ved hans Død: „Foruden at han

Sophie Krarup, f. Hansen

besad udmærkede Indsigter i adskillige, især de fysiske Videnskaber, havde han ogsaa med kynderlig Iver lagt sig efter alle Grenene af vort Fædrelands Historie og Statsforvaltning. Til Genealogisk-heraldisk Selskab har han indsendt en utrolig Mængde brugbare Anmærkninger.“

Han blev ikke gammel af Aar, kun 56 Aar. Efter hans Død 24. Juni 1791 ægtede hans Enke nogle Aar senere en af de følgende Præster i St. Jørgens, Christen Barfoed. Hun døde 1806.

Det Arbejde af ham, der vakte mest Opsigt, er, saa underligt det lyder, hans allerførste, en Disputats om Guds Allestedsnærværelse, som blev udgivet i Aaret 1760, under den klingende latinske Titel: *Meditationes philosophicae notionem praesentiae in genere et speciatim omnipraesentiae divinae nonnihil illu-*

strare visae. Som Titlen er Arbejdet naturligvis paa Latin.—Selve Disputatsen fandt Sted paa Borchs Kollegium 11. Juni 1760, hvor ogsaa den yngre lærde Broder, Thure, den senere Rektor, deltog i Handlingen.

Skønt lille af Omfang fik dette Ungdomsarbejde en ret rosende indgaaende Omtale og Recension i et tysk Oplysningstidskrift om Videnskabernes Tilstand i Danmark: *Fortgesetzte Nachrichten vom Zustande der Wissenschaft in Dänemarck*, hvor Forfatteren roses for sin Flid, og det siges, at Arbejdet viser i Henseende til Begrebsbestemmelser en Skarpsindighed, som vanskeligt vil findes andet Steds bragt til Anvendelse overfor dette i mange Henseender dunkle Emne.

Afhandlingen, der var skrevet paa ulastelig Latin, har følgende Inddeling: Først behandles rent abstrakt paa filosofisk Maner Begrebet Nærværelse i al Almindelighed, hvorefter det udfundne bruges til Anvendelse paa Guds Allestedsnærværelse i Særdeleshed. Under den første Del drøftes Forholdet mellem det tomme, det fyldte og det absolute Rum, fremdeles Begrebet: den blotte Nærværelse og den virksomme Nærværelse. I den egentlige Hoveddel, den theologiske Anvendelse, gaas der ud fra, at Gud som Aand maa indtage et absolut Sted, fra hvilket han paa Grund af sin uendelige Kraft formaar at virke og frembringe, hvad han vil. Spørgsmaalet er, om man med Henvisning til Solen kan sige, at Gud alene i Kraft af sin Raadslutning kan indvirke paa et Væsen rent umiddelbart, fordi han selv er det fuldkomne Væsen. Til sidst kommer han ind paa saadanne Ting, om man kan tale om, at Gud skifter Opholdssted, hvorvidt Gud kan have været allestedsnærværende før Skabelsen, og om han kan være til Stede uden for denne Verden, hvilket sidste Krarup benægter ligesom ogsaa det første.

Man vil forstaa efter denne lille Mundsmag, at det er de højeste og mest subtile Spørgsmaal, der her behandles ud fra givne filosofiske Begrebsbestemmelser paa Tidens Maner.

Den tyske Recensent giver Krarup Ret i meget, men tager ogsaa Forbehold mod Berettigelsen til at overføre alle filosofiske Tankebestemmelser paa Gudsbegrebet og henviser til Skriftens Beretninger om Guds Aabenbaring og kommer derfor ofte til modsat Resultat, men er iøvrigt selv Tilhænger af Systeme-

met, at man ad rent filosofisk Vej kan bestemme Begrebet Gud og rent tankemæssigt deducere det ene ud af det andet.

Dette faar være nok til at give et Begreb om, hvilke høje Sager filosofiske Theologer øvede deres Tanke-skarphed paa i Datiden. Vor Slægt vil dette i Almindelighed forekomme ret ørkesløst og ikke Uma-gen værd at spille Tid og Sværte paa, men saadan tænkte man ikke dengang. Trods Holbergs Parodi paa den Slags Øvelser i Erasmus Montanus nød endnu en Menneskealder senere den studerende Ungdom disse Prøver paa filosofisk Tankeklarhed i de Hane-kampe, som udkæmpedes mellem ganske særlig de unge vordende Præster i Studieaarene. Det var den Maade, de skulde betale for den Gunstbevisning, der blev dem til Del i Form af Bolig paa et Kollegium. Og saa fjernt den Slags ligger vor Tid, kan det vel have været fuldt saa udviklende som meget af Nutidens Dyrkelse af Sportshelte og Variétéstjerner.

Saa lidt fyldige Oplysninger, der er levnet os fra Krarups modne Præsteaar, faar vi Indtrykket af en stille Lærd, som har levet med i sin Tids Spørgs-maal og givet sit Bidrag til dens Behandling.

Om han i sin Præstetjeneste har bevaret noget af den herrnhutisk Fromhed, der skal have præget hans Barndomshjem i Vestjylland, skal jeg ikke kunne sige, men det er muligt. Men hverken herom eller om Livet i Præstehjemmet er der naaet Efterretninger ned til os.

Af Kilder til hans Liv skal her nævnes de vigtigste. Det er foruden naturligvis Familiestamtavlen: Worms Leksikon, Nyrups Litteraturhistorie, Lærde Efterretninger 1791 og Minerva 1793, at han nævnes med Hæder i Bricka: Biografisk Leksikon skal ogsaa om-tales til sidst.

Villads Christensen.

OM NOGLE KRARUPSKE PRÆSTERS BETYDNING FOR DET DANSKE LANDBRUG

Niels Bygom Krarup, født paa Dejbjerglund 1727 og død som Sognepræst i Vejrum 1799, havde tre Sønner, som var fremragende dygtige Theologer og tillige saa fremragende dygtige Landmænd, at de har

gjort sig fortjente baade til Samtidens og Eftertidens Paaskønnelse.

Situationen ved Aar 1800 var den, at Landbostanden ved patriotiske Mænds Arbejde (I. H. E. Bernstoff, C. Colbjørnsen, C. D. F. Reventlow og selve Fred. VI) var bleven løst af mange Aarhundreders tiltagende Trældom; og nu var de pludselig bleven revet ud af alle de gamle Vaner fra Fællesskabets og Hoveriets Tid, nu skulde de yde selvstændigt Arbejde paa deres egne, udskiftede Marker. Hele Bedriften skulde lægges om, nye Redskaber, nye Driftsformer, ny Fart over Arbejdet. Det var ganske naturligt, at Sognepræsterne, som dog havde det Fortrin, at de kunde læse sig til det, de ikke havde Erfaring i, blev deres Læremestre, vi kender fra denne Periode Navne paa mange udmærkede Præster, der virkede som Landbrugskonsulenter, H. J. Chr. Høegh i Gentofte, der ud-gav „Vejledning for en Bonde, som har faaet sine Jorder udskiftede af Fællesskab“ (Kbh. 1797), Niels Blicher i Vium, Hübertz paa Ærø, P. D. Faber i Jungshoved og mange flere.

Fra Regeringens og især fra det kgl. Landhusholdningsselskabs Side blev der gjort meget for at bringe Oplysning ud til Bønderne igennem Præsterne, f. Eks. havde Kongen befalet, at alle Theologer, der vilde søge Præstekald paa Landet, i deres Studietid skulde høre landøkonomiske Forelæsninger hos Professor Gregers Begtrup, der i 1801 til 1841 var ansat ved Universitetet som eneste Professor i Landøkonomi. Samme Gregers Begtrup havde studeret Landbrug i Schweiz, Frankrig, Belgien, Holland og England, gennem sine Forelæsninger og gennem talrige Skrifter gjorde han meget for at bringe Udlandets Fremskridt til Hjemlandets Kundskab. Tillige sendte Kgl. Landhusholdning Modeller af nye Redskaber, Præmier og oplysende Skrifter ud til Præsterne til Uddeling blandt de fremmeligste Sognebørn.

CHRISTIAN LODBERG KRARUP

* 1765, † 1820, Præst i Borris, Amtsprøvt, R.

Om denne dygtige og flittige Mand, der foruden Seminariet dyrkede Landbrug, Havebrug og Biavl, findes udførlig Beskrivelse i Meddelelser Nr. 8. Af de fra hans eget Bogtrykkeri udsendte Bøger indeholder en, „Allehaande Nyttigt, især for Bondestanden“, i Grunden intet originalt, det er Samling af Udklip alle Vegne fra. Tillige skrev han i Lunds

Landvæsens-Magazin om Oprettelse af et jydsk Agerdyrkningsselskab og i „Den oeconomiske Correspondent“ om Pløjning med Køer og om Rodpodning af Frugttræer.

CHRISTIAN NIELSEN KRARUP

* 1768, † 1833, Præst i Vivild, Consistorialassessor, R.

Han omtales udførligt i disse Meddelelser Nr. 2, hvori hans utrættelige Virksomhed som Raadgiver roses paa hans Præstevirksomheds Bekostning. Da han var Medlem af Kgl. Landhusholdningsselskab og i Aarene 1817–1822 udgav Bladet „Den oeconomiske Correspondent“ sammen med ovennævnte Professor Gregers Begtrup, har han dog sikkert haft nogen Betydning for sin Tid, selv om Sporene senere er udvaskede. Det er om ham, der fortælles, at han sluttede en Prædiken med Ordene: „Og, kære Venner! have vi i Dag talt om Hør, næste Søndag skal vi, om Gud vil, tale om Hamp.“

Han er Fader til to saa udmærkede Mænd som Ove Krarup, se nedenfor, og til Niels Bygom Krarup paa Haraldslund, se Meddelelser Nr. 5, Side 43.

JANUS BALTHAZAR KRARUP

* i Vejrum 1774, † i Gjerlev 1832,

Sognepræst i Vejrum fra 1799 til 1830, tillige i Hanbjerg fra 1819, og Provst baade for Hjerm-Ginding og for Hammerum Herred.

Efter Faderens Død blev han Sognepræst og overtog dermed Avlingen af Præstegaardsjorden, 130 Tdr. Land rigtig god Jord, men temmelig udpint. I Modsætning til mange af Tidens Samfundsreformatorer er hele hans Færd i en velgørende Grad maalbevidst, roligt fremadskridende. Jeg vil gerne have Lov til for bedre Oversigts Skyld at tage de enkelte Grene af hans Landbrug hver for sig; paa hvert enkelt af de omtalte Punkter bragte han det danske Landbrug et godt Skridt fremad.

Merinofaar. Avlen af Merinofaar blev i de Aar meget opmuntret af Regeringen af Hensyn til den da blomstrende Fabriksvirksomhed. Deres fine Uld var nødvendig til Vævning af Shawler og andre lette Stoffer „til det andet Kjøen“, og det blev i udstrakt Grad udført med Ostasiatisk Compagnis Skibe til Levanten. Hos J. B. Krarup og hos hans gode Ven, Fjeldstrup paa Sindinggaard, fandtes de største Schæferier i Jylland. Krarup havde 300 Faar, de boede om Vinteren i en grundmuret Stald i Modsætning til

Bøndernes, der gik ude næsten hele Aaret, om Sommeren gik de heller ikke løse, men var anbragte i flyttelige Folde. Om Vinteren fik de Kartoffler, og om Sommeren fyldtes deres Krybbe 8 Gange om Dagen med frisk Vikkefoder. Baade Kartoffler og Vikker var noget ganske nyt for den Tid. Som Tidens Skik var, blev Halerne kuperede, men for at standse Blødningen fandt Krarup paa at binde det tørre Fodstykke af Støvboldt (ogsaa kaldet Bovist eller Ulvefiis) om Saaret. Selv om det er en Bagatel, viser det dog, at Krarup selv deltog i Arbejdet baade i smaat og stort; han sendte Beretning om denne, som han mente nyttige Opdagelse, ind til Kgl. Landhusholdningsselskab, som optog den i sin Aarsberetning. Da det kgl. Rentekammer i 1827 uddelte 10 spanske Væddere til Racens Forbedring, fik Krarup de to af dem. Ulden blev dels brugt i Hjemmet (se Helmut Krarup i Meddelelser Nr. 6), dels solgt til Bruunshaab. Faareavlen gav meget Arbejde, dels Pasningen af de 300 Faar, dels Tilberedningen af Ulden; alle Folkene maatte arbejde med Karterne de lange Vinteraftener, og de mere betroede fik Tejerne for at spinde Traade af dem.

Sommerstaldfodring. I Fællesskabets Tid blev alle Byens Kreaturer drevet i Flok ud paa de fælles Græsgange; men disse løsgaaende Køer huede ikke Krarup, han vilde hellere have dem paa Stald hele Sommeren og anstillede 1808 et Forsøg med at give 16 Malkekøer og 14 Stude Grøntfoder i Stalden. Han fandt derved alle de Fordele, som nu er velkendte, Køerne trivedes bedre, gav mere Mælk og mere Gødning, Studene blev hurtigere fede, og Markerne blev ikke nedtrampede. Men her stødte han paa en uventet Modstand: den gamle, trofaste Staldkarl vilde ikke med til det uvante Arbejde. Naar Gaardens øvrige Folk gik syngende og snakkende paa Ager og Eng, vilde han ikke gaa alene hjemme og trille Møg. Præsten maatte meget mod sin Vilje bøje sig for denne Strejke, indtil han 13 Aar senere fik en anden Staldkarl; fra 1821 indførte han fuld Sommerstaldfodring for alle 37 Stkr. Kvæg samt for Hestene, Faarene og Svinene. Han siger selv om Staldfodringen: „Hvo, der har havt saadan fleraarig Erfaring i denne Sag og derhos har nogen Følelse for Medborgernes Velbefindende, kan vist ej andet end ønske, at dog de fleste af Danmarks Agerdyrkere ret snart maatte kunne indsee, hvor højst gavnlige denne Sag kunde være dem.

De vilde da ej tøve med at lægge Haand derpaa.“ Vi ser her, hvor nøje de to Ting følges ad for ham, saa snart han af egen Erfaring har fundet et værdifuldt Fremskridt, ivrer han for at faa andre med.

Men i den Henseende har Krarup vist haft mange Skuffelser, det har sikkert ofte været svært at faa Karlene til at forstaa Nyttens af Forsøgene, og det har været lige saa svært at faa Sognebørnene til at udnytte Forsøgsresultaterne. St. St. Blicher klager over det samme, han taler om „Vanskeligheden ved at faa de faste Tjenestefolk til at øve een fra det Gamle saa aldeles afvigende Drivtsmaade.“

Provst Møller i Breum, der var J. B. Krarups gode Ven, optog Ideen og indførte hel Sommerstaldfodring, ligesom det sikkert ogsaa er af Krarup, han har lært at dyrke Kartoffler, Raps, Vikker og Ærter.

Kreaturfoder. Indtil Aar 1800 var der ikke Tale om stort andet Foder til Kreaturerne om Sommeren end det Græs og andet Ukrudt, der var i Engene og paa de „hvilende“ Marker, og om Vinteren tørt Hø og Halm med den mindst mulige Tilsætning af Kærne. Her var et af de Steder, hvor der tiltrængtes Reform, og Krarup var den Mand, der før end andre paa hans Egn og en af de første i Landet forstod at finde bedre Foderstoffer til Dyrene og arbejdede for at vænne Sognebørnene af med at sulteføde deres Husdyr. Han dyrkede Kartoffler, Turnips, Kaalrabi, Gulerødder, Jordskokker, Vikker, Sommerrug til Grøntfoder og andet mere, som altsammen har slaaet godt an og er indgaaet i det moderne Landbrug som helt uundværligt.

Han prøvede ogsaa at dyrke Grønkaal til Køerne; det har ikke slaaet an. Og han læste engang i et udenlandsk Tidsskrift, at man skulde fodre Kalve med et Afkog af Ilø, det skulde være lige saa næringsrigt som Mælk. Krarup forelagde Sagen for Ringkjøbing Amts landøkonomiske Selskab, og der var en Del af Medlemmerne, der lovede at prøve det, ligesom han ogsaa selv prøvede det i Præstegaarden; men det blev snart forkastet.

Gødning. Ogsaa Markerne blev halvsultede. Der blev i bedste Fald spredt Gødning hver 3. Aar, og det var en Gødning af ringe Kvalitet. Kunstgødning kendtes ikke, og Mergel havde nok været kendt i 1000 Aar, men var periodevis ganske glemt og kom kun paa Mode i Opgangstider. Nu tog J. B. Krarup sig med Energi af Gødningsspørgsmaalet. Allerede faa Aar efter,

at han havde overtaget Vejrum Præstegaard, nemlig i 1806, skriver C. Clausen i Olufsens Oeconomiske Annaler Side 357: „Om Brugen af brændt Kalk og Mergel kan ingen give bedre Underretning end min Svoger, Hr. Pastor Krarup i Vejrum, da han med roesværdig Iver lægger sig efter Agerbrug og kan altsaa gjævre desto sikkrere Iagttagelser.“

Vi kender et Forsøg, som J. B. Krarup engang anlagde paa ca. 2 Tdr. Land lermuldet Jord, hvor han først dyrkede Ærter, dernæst rev Ærtehalmen sammen i Rader og blandede den med 15 Tdr. Melkalk for at faa Ærtestænglerne opløst i Løbet af Vinteren. Om Foraaret tilførte han saa yderligere 40 Læs fed Dynd fra Parken og pløjede det Hele ned. Han skriver, at han fik en god Bygafgrøde, men Tidslerne tog Overhaand. I 1819 anstillede han et Grøntgødningsforsøg, han tilsaaede en Td. Land med Spergel og pløjede det ned, lige inden Frøene var modne, sammen med 25 000 kg Staldgødning. Næste Aar gav denne Mark 11 Fold Hvede, og andre 3 Aar gav den god Havre; intet Under, at han gentog dette Forsøg i de følgende Aar paa andre Marker. Han skriver derom, at han har faaet bekræftet Skriftens Ord, som lyder: „Hvo, som haver, skal gives, men hvo, som intet haver, skal fratages det, han har,“ han mener nemlig, at det kun er de gode Marker som hans egne, der har nogen Nytte af Grøntgødning, men er Marken først saa udpint, at den ikke kan give frodig Spergel (man kendte ikke Lupiner dengang), kan denne Fremgangsmaade ikke anvendes.

Sædskiptet. I Fællesskabets Tid bestod Sædskiptet altid i, at man efter en Omgang Gødning tog saa mange Aargange langstraaede Afgrøder som muligt; derefter opgav man Ævret og lod Marken „hvile“, til den igen kunde faa Gødning, det vil sige, at man lod den ligge hen og fyldes med selvsaaet Ukrudt. Denne saakaldte Hvile var ren Overtro; ingen Mark „samlers Kræfter“ ved at ligge ubenyttet hen. Men i Fællesskabets Tid var det saa godt som umuligt at komme ud af gammel Vane. Ser vi nu paa J. B. Krarups Sædskipte, som han efter mange Forsøg er kommet til det i 1830, er der en himmelvid Forskel paa dette og de gamles.

1. Havre, høstet grøn for at give Tid til Efteraarspløjning.
2. Rug, hvortil 50 Læs Staldgødning pr. Td. Land.
3. Vikker, dels brugt grønne, dels til Modenhed.

4. Havre.
 5. Kartofler, gødede og Jorden 3 Gange pløjet.
 6. Byg med Kløverudlæg.
 7, 8 og 9. Tre Aars Kløver- og Græsmark.

Vi ser let alle Fremskridtene. Markerne ligger aldrig ledige, og de faar aldrig Lov til at samle Ukrudt. Baade i 1, 3 og 5 er der Lejlighed til en god Jordbearbejdning og Ukrudtets Bekæmpelse. Græsmarkerne er ikke en gammel Stubmark med Ugræs af ringeste Kvalitet, men Ejeren har selv bestemt, hvilke Sorter af Kløver og Græs han er bedst tjent med. Paa de 30 Aar naaede Krarup i Virkeligheden saa vidt, at vi endnu 100 Aar derefter maa yde ham vor fuldeste Anerkendelse.

Markredskaber. I nøje Sammenhæng med den stærke Jordbearbejdning, som Krarup vilde have gennemført, staa Trangen til helt anderledes hensigtsmæssige Redskaber end den gamle, tunge, uhaandterlige Hjulplov, som endnu efter Aar 1800 var eneraadende i disse Egne. Han var utrættelig for at skaffe nye og bedre Redskaber fra Kjøbenhavn eller fra Udlandet, enten paa egen Regning eller fra Landhusholdningsselskabet. De blev forevist paa Ringkjøbing Amts landøkonomiske Selskabs Møder; de blev prøvede rundt om hos Medlemmerne, og viste det sig, at de var anbefalingsværdige, fik den stedlige Smed overdraget at lave dem efter enten, som de var, eller i forbedret Skikkelse. For at skaffe konkrete Maal for Forskellen mellem det Arbejde, Hestene skulde yde ved Brugen af de forskellige Redskaber, anskaffede Ringkjøbing Amts landøkonomiske Selskab paa Krarups Initiativ en Kraftmaaler, saa at ethvert personligt Skøn blev udelukket. Det gamle blev aldrig kasseret, førend det ved Prøve var tilbørligt sammenlignet med det nye. Vi har en Redegørelse fra Krarup for Grundene til, at han kasserede Stude til Markarbejde og foretrak Heste, han mente, Studene tøvede Karlens Tid, han skriver: „Naar jeg nogenstund havde fornøjet mig ved at see paa, hvor muntert og rask det gik dér, hvor Hestene brugtes, og jeg saa kom til at see paa Studenes og deres Drivers langsomme Skridt, blev jeg stundom mismodigt derover.“

Hegn og Plantning. J. B. Krarup var et udpræget Ordsmenneske (og det er vist gaaet i Arv til mange af hans Efterkommere), han kunde ikke finde sig i, at Kreaturerne løb løse rundt, som de saa ofte gjorde det før Udskiiftningen. Nu gjaldt det om at beskytte

de veldrevne Marker mod egne og andres Kreaturer. Derfor plantede Krarup tætte Hegn om sine Marker, thi Kreaturerne vidste kun alt for godt at gøre Forskel paa hans gode Kløvermarker og Naboernes Stubmarker. Tillige anlagde han Plantage og omgav sin Præstegaard med den herligste Have, se Meddelelser Nr. 6.

Agitation. J. B. Krarup forstod i høj Grad den svære Kunst at samarbejde med ligestillede og at opdrage sine Sognebørn. I hans Provsti, der omfattede 36 Kvadratmile, havde han paa sine mange Rejser rig Lejlighed til baade at opsamle gode Raad og sprede nyttig Lærdom. I Ringkjøbing Amts landøkonomiske Selskab, som blev stiftet af ham i Holstebro 29. Oktober 1820, hvis Love han alene har skrevet, og hvis Formand han var ubestridt, indtil han rejste til Gjerlev, arbejdede han sammen med andre lige saa intelligente og fremskridtsvenlige Mænd, af hvilke Krigsraad Fjeldstrup paa Sindinggaard, Ritmester Jermin paa Ausumgaard og flere stadig mindes som Foregangsmænd indenfor Datidens Landbrug. Men alle havde de den største Respekt for Provsten paa Grund af den Sikkerhed og Takt, hvormed han ledede Forhandlingerne, og fordi de Forslag, som han fremkom med, altid var godt gennemarbejdede forinden og fuldstændig fri for Fantasi og uholdbare Løfter. Selve den Tone, der herskede paa disse Møder, søgte han at kultivere, han sagde: „Det er stygt med de store, grove Eder, dem skal I afholde Jer fra; men et lille Sku eller Minsæl — anvendt paa passende Sted — kan nok hjælpe til at give Talen en vis Flugt.“ Igennem dette Selskab blev der uddelt Frø, Gødning, Redskaber eller blot Opskrifter eller Bøger til alle dets interesserede Medlemmer, for at de kunde anstille sammenlignende Forsøg hver paa sin Gaard og meddele hverandre Resultaterne ved næste Møde.

Hvad vi — set med Nutidens Øjne — mest maa beundre hos J. B. Krarup, er det, at han af de Tusinder af vilde Forslag til Almenvellets Fremme, som det altid kaldtes dengang, hurtigt gjorde sig fri af de umulige og ikke sendte Forslag til Forbedringer ud i Verden, inden han havde prøvet dem. Igennem hele Arbejdet stod Krarup i nøje Forbindelse med Det kgl. Landhusholdningsselskab i Kjøbenhavn, sendte dem Meddelelser om egne Forsøg og modtog Oplysninger og Skrifter derfra. Landhusholdningsselskabet paaskønnede dette Samarbejde ved at indstille ham

til Ridderkorset, og de sendte aarlig to unge Landmænd, udgaaede af Eliten af det danske Landbrug, til ham, for at de kunde faa Lov at deltage i det daglige Arbejde.

Den Fare, som mange er udsatte for, nemlig at give alle andre saa mange gode Raad, at man selv sætter alt over Styr, undgik J. B. Krarup klogeligt; han fik ikke blot Raad til at lade 5 Sønner studere, men han kunde købe Ejendommene Ausumdal og Aldershvile i Vejrum Sogn, tilsammen 16 Tdr. Hartkorn (se Meddelelser Nr. 3). Da han flyttede til Gjerlev, fortsatte han sin Virksomhed som Vejleder for Landmændene, han flyttede sine Merinofaar med derover, og de fleste af hans Skrifter er udgaaet derfra.

J. B. Krarup udgav kun eet selvstændigt Skrift: Den landøkonomiske Skoleven, Kbh. 1837.

Hvad han ellers skrev, fremkom i Landbrugets Tidsskrifter; jeg har sikkert ikke fundet dem alle:

I Landøkonomisk Tidende, Bd. VI, Kbh. 1816, Om Markfred, p. 173—186, ibid. Bd. IX, p. 84—114, Vexeldrift og Sommerstaldfodring.

I Olufsens oekonomiske Annaler, Bd. X, 5 smaa Artikler.

Tidsskrift for Landøkonomi II, Bd. 2, p. 442—446, Om Landbrug, ibid. Bd. 6, Helianthemum tuberosum, p. 384—393, ibid. Bd. 8, Kalves Opdræt med Høthee, p. 66—76, 1847, ibid. Bd. 8, Kartofler, p. 151—168, ibid. Bd. 9, Meddelelse om Kartoffelsygdommen, p. 53—72, 1848, ibid. Bd. 9, Om det 1. svenske Landbrugsmøde i Stockholm i 1846, ibid. Bd. 13, p. 239—248, Nogle Erfaringer ang. Jordskokker, Spergel, Gul Rundbælle, Mørkeblaa Grønkaal og en ved Tromlen anbragt Forandring, 1852, ibid. Bd. 13, Om Tilberedning af kogt Foder til Quægfedning, p. 133—144, 1852.

OVE THOMAS NICOLAI KRARUP

* 1799, † 1862, Sognepræst i Naur og Siir fra 1825 til 1837, i Ulfborg-Raasted fra 1837 til 1852 og i Flødstrup-Ullerslev fra 1852.

Da han tilhører en yngre Generation end hans ovennævnte Fader og tre Farbrødre, kommer hans Arbejde paa Landbrugets Omraade til at ligge lidt længere borte fra Hoveriets og Fællesskabets Tider.

Hans Arbejde bliver paa mange Maader en Fortsættelse af de første Pionerers. Straks, da han kom til Naur, tog han med stor Iver fat paa at sætte Skik paa Præstegaardens Marker; de var af meget ringe Kvalitet og var meget forsømte. Kun ved en over-

ordentlig Flid og Energi lykkedes det ham i Løbet af faa Aar at gøre Præstegaardsmarken til et Mønsterlandbrug. Der havde aldrig før været dyrket Kartofler der i Sognene, man troede ikke, de kunde trives der. Nu overvandt han Beboernes Uvilje mod denne nye „Frugt“, og ser vi, hvor mange Kartofler der dyrkes i Sagnet i vore Dage, maa vi indrømme, at allerede det var en stor Velgerning mod Sognebørnene at lære dem den Kunst. Men Ove Krarup havde mange flere og større Planer for. Lige fra først til sidst arbejdede han paa at lære Bønderne, at de skulde have større Udbytte af den danske Jord. De udyrkede Arealer skulde opdyrkes, og de dyrkede skulde tvinges til at give mere. Det var en fuldstændig ny Tanke den Gang. Hoveri og Fællesskab fremmer ikke Interessen for at dyrke mere, tværtimod. Og de Jordbesiddere, der var nogen Fremdrift i, stræbte altid efter at udvide deres Besiddelser ved Opkøb af flere Ejendomme, aldrig ved at skaffe en rigere Afgrøde. Det er Ove Krarups Fortjeneste, at han har vist Vejen til den intensive Drift i Stedet for den extensive. Jeg skal nærmere belyse nogle af de Midler, han fandt og anbefalede for at naa sit Maal.

Engvanding. Det stod klart for Ove Krarup, at uopdyrkede, sure, sigvroede eller lyngdækkede Arealer kunde bringes til at give godt, frodigt Græs, dersom man overrislede dem med Vand. Han fik Det kgl. Landhusholdningsselskab til at interessere sig for Sagen, og de sendte tre unge Landinspektører, Ferslew, Honum og Feddersen, til Udlandet, for at de skulde studere Engvandingens anlæg. Tillige fik han Kong Christian VIII interesseret i Sagen og opnaaede, at der blev sendt Ingeniører over til Skjernaens Op-land for at nivellere hele Terrænet.

Som Eksempel paa, hvor uvidende man paa den Tid var om Højdeforholdene, kan anføres, at en Plan om at grave en Kanal fra Hjarbæk Fjord ind til Viborg Sø blev imødegaaet med den Motivering, at man ikke var sikker paa, om Vandet ikke vilde løbe fra Hjarbæk ind i Søen og danne Oversvømmelse.

Ove Krarup tog selv fat paa Overrislingen af alle Kræfter, Præstegaardens Eng, kaldet Støvleengen, blev overrislet, saa den gav 40 Læs Hø imod før 14 Læs. Da Naboerne saa det gode Resultat, blev de alle ivrige efter at vande. Krarup, der var blevet Formand for Ringkjøbing Amts landøkonomiske Selskab efter Farbroderen, fik stiftet et Aktieselskab, der købte

Hedegaarden Søbygaard ved Kjøljkær for at lave Overrislingsenge af alle dens hedeagtige Arealer. Planen var god nok, men den strandede paa Vanskelighederne ved at faa en paalidelig Driftsleder saa langt borte fra alle Ejerne. Deltagerne tabte mange Penge derved, det classenske Fideicommis ofrede ogsaa 10 000 Rdlr. paa Sagens Fremme. I 1850—1860 kom Oberstløjtnant E. Dalgas til at bo i Holstebro; han forstod til fulde Engvandingens Betydning og tog Sagen i sin heldige Haand, da han senere blev Direktør for Hedeselskabet, og førte den videre med Liv og Sjæl.

Ove Krarup var ogsaa den ledende Kraft i et andet lignende Selskab, der kaldtes „Aktieselskabet til raa Jorders Opdyrkning i Ringkjøbing Amt“. Der blev i 1845 anskaffet 16 Trækstude, og der blev opløjet en Mose paa 600 Tdr. Land ved Videbæk, men 6 Aar efter gik hele Foretagendet over paa private Hænder. Af de Kulturmetoder, der blev prøvet, var ogsaa „Svelling“, der bestod i en Afbrænding af det øverste Lag Mosejord for at saa Spergel i Asken. Krarup brugte derfor ogsaa den karakteristiske Udtalelse: „Vi tvinger Jorden ved Ild og Vand til at give noget af sig.“

Vi, der kan se disse Opdyrknings- og Landvindingsforsøg paa Afstand, har let ved at indse, at det maatte overstige Enkeltmands Kræfter at gennemføre dem, ogsaa med den Hjælp, Krarup fik fra sine Medaktionærers Side. Men dengang havde man ikke Statens Forsøgsvirksomhed og ikke Hedeselskabet, som senere er kommet til, netop for at løfte slige store Op-gaver paa deres brede Ryg. Krarups Forsøg har netop banet Vej for den rette Forstaaelse af, at her maatte det Offentlige tage Affære, og de har vakt Menigmands Interesse for at skaffe nyt Land.

Gødning. Kunstgødning var endnu dengang noget nyt og ret ukendt, der begyndte at komme noget Guano fra Sydamerika og noget Salpeter fra Chile, men de fleste betragtede det som noget meget farligt. Krarup greb derimod Kunstgødning som en god Hjælper til at bringe Markerne til at give større Udbytte. Han studerede, hvad der fremkom om denne Sag, især fra England, og han anbefalede at anlægge Forsøg med forskellige Slags Gødning paa forskellig Jord og gentaget paa forskellige Marker, hver Parcel paa $\frac{1}{1000}$ Td. Land. Selv anlagde han Forsøg tidligt og silde, i hans Nekrolog skriver en Ven om ham: „Det var interessant at følge ham, naar han spændt og op-

mærksom betragtede de forskellige Forsøgspletter, der i et større Antal, end det egentlig var smukt, befandt sig rundt om paa Havens Plainer. Med Liv og Lyst udviklede han da sine Erfaringer med Hensyn til de forskellige Gjødningsarter, deres Virkninger paa den ene og den anden Slags Jord, under disse og hine Forhold, deres Rentabilitet, deres Betydning for denne eller hin Kornart o. lg.“

I sin Iver gik Krarup vel undertiden for vidt. Naar han f. Eks. i Ugeskrift for Landmænd, 1862, anbefaler at bruge baade Chilesalpeter, Svovlsurt Natron og „allerstørste Kvantitet af Naturgødning“ til Vikker og Kløver, saa kan vi ikke rigtig følge ham. Svovlsurt Natron er aldeles værdiløst som Gødning, og Chilesalpeter og Naturgødning, som begge fortrinsvis indeholder Kvælstof, skal ikke bruges til Bælgplanter. Men ser vi bort fra enkelte Fejltagelser, var han en udmærket Raadgiver for alle de Landmænd, der vilde have større Udbytte af deres Jord. Han roste Lüders paa Blangstedgaard, fordi han aarligt købte „1200 svære Læs fed Gødning“ i Odense og bragte det ud paa sine Marker.

Ligesom han i Naur og i Ulfborg havde drevet sine egne Marker op til at give det dobbelte Udbytte, saaledes drev han i Flødstrup Markernes Udbytte saa stærkt i Vejret, at han i Stedet for de 8 Køer, der var i 1854, kunde holde 30 Køer i 1862, og han haabede paa at naa op til 80 Køer paa det samme Areal.

For at udnytte Staldgødningen rigtig indrettede han et sindrigt System, som ogsaa havde været prøvet i Skotland paa enkelte Gaarde. Hans Søn Peter Krarup, der var Civilingeniør, havde set det derovre og hjalp Faderen med at indrette det paa Flødstrup Præstegaards Mark.

Først pumpede han Vandet fra en Mose op i en Mergelgrav, og derfra gik det gennem Rør ind i en Kumme inde i Gaarden, og atter derfra op paa Loftet over Stalden, for at det tre Gange om Dagen kunde skylle Stalden ren. Dette Gødningsvand blev saa opbevaret i en muret Beholder (det vi nu kalder en Ajlekule). Naar det saa skulde bruges, blev det pumpet op i en ny Beholder, fortyndet med Vand og pumpet ud i vandrette Rør, der laa fast ud over hele Marken, forsynede med Huller i Oversiden, saa at Gødningsvandet sprøjtede i Vejret og faldt ned over Marken som en Regn. Det viste sig jo snart, at denne Installation blev alt for omstændelig og alt for dyr.

Krarup fik et Statslaan dertil paa 8 000 Rdlr. og et Laan fra det Classenske Fideicommis paa 3 000 Rdlr., hvilket muligvis svarer til Omkostningerne. Men selv om Forsøget kun viste, hvordan man ikke skulde bære sig ad, og det maa Forsøg ifølge deres Natur ofte resultere i, opnaede Krarup dog at vække forøget Interesse for Spørgsmaalet om Staldgødningens Værdi, dens rette Opbevaring og rette Anvendelse, en Sag, som hidtil havde været i højeste Grad forsumt. Vi ser da ogsaa, at Krarups samtidige, uden at følge hans Eksempel, dog ydede ham fuld Anerkendelse. Etatsraad E. Tesdorpf paa Ourupgaard skriver i Ugeskrift for Landmænd, 1862: „For enhver virksom og dygtig Jordbruger, og derved for hele Landets Agerbrug, er Provst Krarups Virksomhed til uberegnelig Nytte.“ Og videre: „At han derved lægger tillige stor Vægt paa Anvendelsen og Afbenyttelsen af den flydende Gødning, maae vi ligeledes paa-skiønne; thi hvorledes vi end ville bedømme hans Vandværk, eller hvor lidet man muligen vil være tilbøjelig til at følge det af ham i denne Henseende givne Exempel, ville vi Alle mere eller mindre dog deri finde en alvorlig Paamindelse om med større Økonomi end hidtil at benytte denne Del af vor Capital, ja lad mig tilføje den Overbevisning, at det næppe vil vare længe, førend det vil høre til en vel indrettet Avlsgaards Fordringer at være i Besiddelse af en solid muret større Beholder, hvor Gaardens samtlige flydende Gødning samles, og, efterat være passende fortyndet med Vand, kunstigen føres ud i Marken og der anvendes paa en i dette Øjemed anlagt, saagodtsom permanent, græsproducerende Afdeling. Skulde denne Forudsætning stadfæste sig, da vil det være Provst Krarups Fortjeneste at have viist os Vejen til fuldstændigen at anvende en Capital, som vi hidtil daglig paa mange Steder med Bekymring maae see uafbenyttet søge Stranden.“

Tesdorpf har dengang set fuldstændig rigtigt, nu, 70 Aar efter, er det blevet Allemandseje, hvad Ove Krarup og Tesdorpf dengang tænkte sig. Samme Tesdorpf, der i en lang Aarrække var Præsident for Det kgl. Landhusholdningsselskab, og altsaa anerkendt som en af Landbrugets Spidser, var selv beskæftiget med et andet Gødningsofbevaringsforsøg, der i endnu højere Grad viste, hvordan man ikke skulde gøre. For at den fede Kogødning ikke skulde gaa til Spilde, lod han den ligge i Stalden urørt hele Vinteren,

og for at Køerne ikke skulde træde i det, indrettede han deres Stalde til at hæve, efterhaanden som Gødningen fyldte; om Foraaret hang alle Køerne og Krybberne helt oppe under Loftet.

Sædskifte. Paa de sandede Marker ved Naur ved vi, at Krarup prøvede et Sædskifte med Rug og Spergel skiftevis (sikkert ikke paa alle Markerne); det havde den Fordel, at der efter Spergel blev god Tid til en grundig Efteraarsbehandling, en Sag, som Krarup lagde meget stor Vægt paa. I Naur og Ulfborg dyrkede han baade Kartofler og Roer paa hele Marker, hvad der var noget nyt for den Egn. Paa de fede Marker ved Flødstrup brugte han følgende Sædskifte:

1. Hvede.
2. Roer (Runkler og Gulerødder).
3. Sommerraps.
4. Hvede.
5. og 6. Græs.

Markerne var blevet godt merglede, da han overtog Driften, og Jorden blev meget grundigt bearbejdet, især i 3. og 6. Aar, og stærkt gødet.

Plantning. Hedeselskabet blev som bekendt stiftet Aar 1866, men længe før den Tid var der patriotiske Mænd rundt om i Landet, der forstod, at vi maatte søge at faa tilplantet Heder og Klitter og alle andre Ødemarker, især i Jylland. Blandt disse Mænd indtager Ove Krarup en fremragende Plads sammen med Svogeren Tang paa Nr. Vosborg og Kammerherre Hans Chr. Riegels paa Snoghøj. Blandt plantningsinteresserede Præster maa jeg især nævne Digterpræsten St. St. Blicher i Vium, hans Navn bliver nemlig ofte misbrugt af ensidige Fredningsvenner, der vil „bevare Blichers brune Hede“ urørt; det fortjener derfor at fremhæves, at Blicher (f. Eks. i Beskrivelse af Viborg Amt, 1839, p. 76) udtaler sig meget utvetydigt om Hedernes Bepantning: „Saadanne Skaldeheder frembyde et saameget ødere Syn, som de ikke tjene til andet, end at Faarene engang imellem kunne overfare dem og nyde en højst tarvelig Mellemmad. Detsaarsag mener jeg og, at de allerbedst egnede sig til Skovanlæg.“

Baade i Naur og i Ulfborg plantede Ove Krarup smukke Haver ved Præstegaardene; i Ulfborg kan endnu paavises fire Pæretæer fra hans Tid. Ligesom Riegels opflammede han Beboerne til at plante, han vilde egentlig helst have hele Vestjylland tilplantet. Han havde den samme Ildhu som Dalgas,

men han kom for tidligt, han kunde ikke vinde Tilslutning for sine vidtgaende Planer endnu.

Agitation. Ove Krarup var meget flittig til at arbejde for de Ideer, som optog ham selv, og som da ogsaa senere har vist sig at være gode. I 1838 blev han Næstformand og siden Formand for Ringkjøbing Amts landøkonomiske Selskab, og han ledede det videre i det samme gode Spor som Farbroderen. Foruden ham var ogsaa Etatsraad Fjeldstrup paa Sindinggaard, hans Svoger, Etatsraad Tang paa Nr. Vosborg, og Pastor P. Sveistrup blandt Selskabets ledende Mænd; de holdt flittigt Møde og hjalp hverandre med at finde Midler til Almeenvellets Fremme. Selskabet udsatte i Forening med Kgl. Landhusholdningsselskab Præmier for Pløjning; Præmierne var paa 4–6 Rdlr., men det var store Penge dengang, og unge og gamle kappedes om at vinde dem, der blev ogsaa udsat tre Plove, og der staar utrykkeligt, at de, der kører med Stude, kan ogsaa deltage.

Selskabet købte ogsaa Skotskharver, Knivharver, Hypeplove og Tromler og lod dem gaa paa Omgang mellem Medlemmerne.

Efter at Krarup havde faaet sin tredie Præstegaard og for tredie Gang prøvet, hvor let det var at fordoble Markernes Afgrøde, blev han endnu ivrigere end før til at opmuntre Landmændene til at fordoble hele Landets Produktion. Ogsaa i den Henseende har Eftertiden givet ham fuldt Medhold; hvad de færreste forstod paa hans Tid, er blevet til Virkelighed mange Gange siden, endnu i indeværende Aarhundrede har vi fordoblet Produktionen.

Som en Paaskønnelse af Ove Krarups Virksomhed til Landbrugets Fremme, overrakte Kongen ham under et Besøg i Holstebro Ridderkorset.

Ove Th. N. Krarups Skrifter:

Bemærkninger om vort danske Landbrug, Gylden-dals Forlag, Kbh. 1861, Pris 40 Sk.

I Ugeblad for den danske Bonde, 1834, Om Spergel, ibid., 1834, Om fraliggende Jorder.

I Ugeskrift for Landmænd, 1862, Bemærkninger om vort danske Agerbrug, p. 137–153, Vaskning af Hvede, p. 305–306, Hvorfor skal man endelig fremhæve, at Danmarks Production har fordoblet sig, og at den atter kan fordoble sig, p. 309–311, Hr. A. fra O. Krarup, p. 521–531 og p. 545–549.

Jeg kan ikke slutte disse agrarhistoriske Studier over de gamle Præster uden at værgе mig mod den Indvending fra Læseren, at de eensidigt har beskæftiget sig med deres Landbrug. Men Sagen er den, at de var først og fremmest Præster og forsømte intet af deres Embede. Deres gejstlige Virksomhed har ofte været omtalt her i Meddelelser. Man har ogsaa kaldt dem Rationalister, med den ringeagtende Klang i denne Betegnelse, som deres Modsætning — Grundtvigianerne — helst lagde i denne Betegnelse.

Den Sag kunde jeg have ladet ligge, dersom jeg ikke netop i Anledning af disse Undersøgelser havde faaet et meget godt Bidrag til Ove Krarups Karakteristik i Hænde, hvilket fortjener at kendes; det er en Udskrift af Ulfborg Kaldsbog, meddelt mig af Provst K. M. Kristensen i Ulfborg, og er fremkommet i Anledning af, at 131 Præster i 1839 havde udtalt sig for Mynster imod Grundtvig og ønskede Ove Krarups Medunderskrift. Han skriver (med sin ret ulæselige Haandskrift):

„Jeg deler med de underskrevne Herrer den inderligste Taknemmelighed mod Biskop Mynster samt Ønsket om Ritualforbedringens heldigste Udførelse; — men jeg deltager nødig i det taabelige (? tarvelige? eller talrige?) Angreb paa gl. Grundtvig, hvis sjældne Personlighed og høje Fortjenester jeg ønsker aldrig at glemme, — og har derfor ikke underskrevet Adressen.“

Denne Udtalelse viser ham som den selvstændige Mand, der ikke bøjer sig for Flertallets Mening, men staar sikkert paa egne Ben, og forstaar til fulde at finde det Gode hos andre, lige saa vel i sin Embedsvirksomhed som i sin Landbrugsvirksomhed.

J. Lind.

DE ÆLDSTE KRARUP'ER

Der har altid indenfor Krarup'erne været en vaagen Interesse for Familiens Afstamning, og disse Familie-meddelelser har sikkert gjort deres til, at flere og flere har faaet Sans for Værdien af personalhistoriske Undersøgelser. Jeg skal her fremlægge nogle Resultater af en Undersøgelse, som Hr. Magister J. C. Hansen, Viborg, har foretaget i det jyske Arkiv her i Viborg, hvilke i mange Henseender bringer et godt

Supplement til de Undersøgelser, som Frk. Nanna Lange har foretaget i det sjællandske Landsarkiv (se Meddelelser p. 37).

Krarup i Tistrup Sogn ved Varde kaldes 1638 af Stedets Sognepræst for en „By“; men af et Dokument fra 1664 faar vi at vide, at den kun bestaar af tre Gaarde, og faa Aar efter er Byen yderligere slaaet sammen til to — rigtignok meget store — Gaarde. Dette behøver imidlertid ikke at betyde, at der nu bor færre Familier i Byen. Der synes i en vis Periode i første Halvdel af 16-Hundred-Aarene at herske en vis Tendens til at flytte tættere sammen og bygge i Fællesskab, maaske for større Sikkerheds Skyld. I Slutningen af samme Aarhundrede boede der i de samme to Gaarde otte Familier, fire i hver, og de var sikkert alle besvoglede.

Her i Krarup boede Lars, og vi ved ikke andet om ham, end at han havde de tre Børn: Christen og Hans og en Datter.

Christen Larsen Krarup er født 1628, om ham se nedenfor.

Søsteren, hvis Navn ikke kendes, blev gift med Christen Pedersen i Krarup. De havde en Datter, Mette Christensdatter, der blev gift med Mads Olesen, og den rige og velgørende Onkel Christen forærede dem Gaarden Hesselho. Da Mette blev Enke, maatte hun gaa fra Gaarden, men fik Understøttelse af det Legal, Onklen havde stiftet. Mette og Mads Krarup havde to Sønner, nemlig:

Ole Madsen Krarup, f. 1692; han fik af Christen Krarup en Gaard forærende i Brædstrup.

Laurids Madsen Krarup, f. 1696, gift med Sofie (se Slægten Listo).

Hans Larsen Krarup var Gaardejer i Gaarde. Oprindelig var han Fæstebonde under den rige og mægtige Henrik Thott, der foruden Boltinggaard paa Fyen og flere skaanske Godser ogsaa ejede en Del Strøgods i Vestjylland, der vistnok havde hørt til hans Moder og Mormoders Arvegods, Brandholm eller Hustrup i Nykirke Sogn.

Men Krigen 1657—1660 ruinerede Henrik Thott fuldstændigt; han havde som Adelsmand stillet baade sin Person og sin Formue til Kongen og Rigets Raadighed, og han maatte efter Krigen sælge alt, hvad han havde. Strøgodsset i Vestjylland blev først pantsat til Rektoren ved Roskilde Skole for 2000 Rdlr., senere til Peder Charisius til Palstrup, og af ham

købte Christen Krarup det i 1678 og overlod Gaarden i Gaarde til Broderen, mens Hesselho, Galtho, Letbæk og andre store Gaarde blev skænket til andre af Familien.

Hans Larsen Krarups Kone kender vi ikke; men han havde fire Døtre, som interesserer os meget. Deres Fødselsaar er ubekendte og ligesaa deres indbyrdes Alder. Det er:

Kirsten eller Christine, g. m. Mads Andersen Listo (se Slægten Listo).

Styuart, g. m. Søren Poulsen Moth (se Slægten Moth).

Inger, g. m. Hans Thomsen (Lange) paa Vormarksgaard (se Meddelelser p. 37).

Ellen, g. m. Chr. Mortensen, en Søn af Morten Christensen i Galtho.

Christen Krarup havde i 1694 købt en middelstor Bondegård paa lidt over 5 Tdr. Hartkorn i den lille By Hedinge eller Hjedding i Ølgod Sogn; den gav han nu sin Broderdatter Ellen og hendes Mand til Selveje. De havde ingen Børn, der blev voksne. Ellen fik i Onkelens Testamente tilstaaet Renten af 1000 Rdlr., men Pengene skulde efter hendes Dødsdeles mellem hendes to Søstre, Kirsten og Styuart eller deres Arvinger. Manden døde 1727 og Ellen fæstede Gaarden bort til Fæstere, der hver skulde give hende 5 Rdlr. om Aaret. Selv flyttede hun op til Søsteren Kirsten paa Skaungaard og senere ogsaa med til Rindsholm Mølle, hvor hun døde 29. April 1736. Chr. Moth paa Kvistrup arvede Gaarden i Hedinge og Halvdelen af de 1000 Rdlr., medens den anden Halvdel tilfaldt Kirsten og Listo.

CHRISTEN LARSEN KRARUP

1628—1711

Skønt han døde barnløs, har hans Liv og Gerninger dog den største Interesse for hver nulevende Krarup. Han forstod nemlig den svære Kunst at dele sine rige Midler ud mellem sin Families Medlemmer saaledes, at de kom hele Efterslægten til gode, nemlig derved, at Børnene fik en bedre Uddannelse og blev bedre skikkede til at udfylde en værdig Plads i Samfundet.

Derigennem tjente han ogsaa Samfundet i sin Helhed, thi det er ikke for meget sagt, at de Embeder og andre Stillinger i Samfundet, der er blevet beklædt af Krarupslægtens Medlemmer i de sidste 200 Aar, er blevet helt upaaklageligt udfyldte.

Nogle spredte Oplysninger om hele Slægtens Arveonkel er fremkommet i disse Meddelelser, især Side 35, 37, 51 og 52; en rigtig samlet Levnedbeskrivelse af denne meget mærkelige Mand har vi dog hidtil savnet meget, hvorfor jeg har faaet min Ven, Magister J. C. Hansen, til at skrive ud, hvad der kunde findes om ham i Jydske Landsarchiv. Disse Udskrifter staaer gerne til Disposition for interesserede; jeg skal her af Pladshensyn kun give en Oversigt.

Christen Larsen Krarup er født i Krarup 1628; hans Forældre kender vi ikke. Han har sikkert faaet en god Opdragelse, det vil sige lært at læse og skrive. Og han har sikkert, ligesom flere samtidige Bondesønner fra samme Egn, som vi kender, været besjælet af en stærk Trang til at arbejde sig fremad og opad. Chr. L. Krarup maa sikkert mange Gange baade hjemme og ude have truffet Ole Borch, Præstesønnen fra Sdr. Bork, der blev berømt over hele Europa som den lærde Kemiker og Alchymist, Stifter af Borchs Kollegium, og Bondesønnen Jens Lassen fra Bork, kendt som den dygtige Finansmand og Organisator af Skattevæsenet i Frederik III's Tid.

Første Gang vi hører Chr. L. Krarup nævne, er han Kornskriver paa Proviantgaarden ved Kjøbenhavns Slot. Afgifterne af Kronens vidstrakte Ejendomme blev dengang mere afgivet i Korn end i Kontanter, saa det var en meget betroet Post at modtage alt dette Korn og fordele det mellem Hofholdningen, Hæren, Flaaden og alle de andre Departementer og sluttelig at sælge Resten. 1668 fratraadte Krarup dog denne Virksomhed og foretog en privat Forretningsrejse til Udlandet, vistnok Holland, England og Skotland.

Chr. L. Krarup havde ellers fast Bopæl i Kjøbenhavn paa denne Tid. Han ejede Oxekoppen paa Østergade, rimeligvis et Gæstgiveri, som han drev sammen med sin Handel. Netop den Forening af Gæstgiveri og Storhandel med Korn, Kvæg etc. passede godt med, at de Folk, Chr. L. Krarup skulde handle med fra Ind- og Udlandet, kunde bo i hans Gæstgivergaard. Der findes ikke her paa Jydske Landsarchiv Oplysninger om, hvorvidt Chr. L. Krarup var gift, men der er stor Sandsynlighed for, at han har været gift, og at hans Kone har passet Oxekoppen, naar han var paa Rejser. Der er Grund til at tro, at hendes Navn var Stuart, eftersom hans Broderdatter fik dette Navn, og hun har sikkert været Datter af den Oberst Ja-

cob Wilhelm Stuart (Personalhist. Tidsskrift, 1921, p. 68), som var indkaldt af Christian IV under Krigen 1626—1629 og som døde i Kjøbenhavn 1629. Hun kan være Søster til den Stuart, som omtales som Kuchenbacker i Frederik III's Tjeneste.

I 1671 stiftedes Det Vestindiske Handelscompagnie, mest for at udnytte de Muligheder, der aabnede sig for den danske Handel, efter at vi havde erhvervet Sct. Thomas og Sct. Jan. Baade Chr. L. Krarup og ovennævnte Jens Lassen var særdeles aktive Medlemmer af Compagniet; Chr. L. Krarup var i den Anledning i 1672 i Jylland for at købe Varer til Eksport (se Meddelelser p. 51). Tillige havde han paa ovennævnte Rejse skaffet sig Forbindelser i Udlandet, der kunde aftage hans Varer, naar Skibene passerede Kanelen.

Den skaanske Krig 1675—1679 gav Chr. L. Krarup store Chancer som Leverandør til Hæren baade af Korn og Fetalje. Endnu mere profiterede han ved Leverancer til Ludvig den Fjortende, der førte Krig baade med Nederlandene, England og Tyskland; alle de krigsførende Magter gav høje Priser for Korn og Kvæg.

Men de samme Krige bragte mangan Adelsmand til Bettelstaven, og Chr. L. Krarup maatte laane mange Penge ud til forarmede Adelsmænd, især af Slægterne Sehested, Thott og Juel. Af Sehested fik han Gaarden Mullerup i Pant, og 11. August 1682 overtog han Gaarden som privat Ejendom, lige efter at der (28. Januar 1682) var kommet en Lov, der ophævede det gamle Forbud mod, at borgerlige maatte eje Herregaarde.

Og i 1678 overtog han Henrik Thotts Strøgods i Vestjylland, især alle de Gaarde i Thistrup og omliggende Sogne, hvor han havde sit Barndomshjem og hvor Slægten boede. Han solgte de fleste af dem igen i 1683 til Peder Nielsen, som oprettede en Hovedgaard, kaldet Lunderup, men beholdt dog „Gaarde“ og flere andre og skænkede dem til dem af Familien, som beboede dem.

1680 solgte Chr. L. Krarup Oxekoppen, Østergade 56, men beholdt en anden Ejendom i Kjøbenhavn, nemlig Købmagergade 54 paa Hjørnet af Kulturvet og med Bagbygning ud mod Rosenstræde; den var takseret til 450 Rdlr. Om Sommeren boede han paa Mullerup, og i Gudbjerg Kirke, som han ogsaa ejede, lod han nogle Stolestader nedrive, fordi han vilde lave

sig et standsmæssigt Gravsted (se Meddelelser p. 52). Muligvis er hans Kone død paa dette Tidspunkt og er blevet begravet i Gudbjerg Kirke. Omtrent 1690 flyttede Krarup definitivt fra Kjøbenhavn til Mullerup, hvor han efterhaanden samlede en stor Del af sin Broders Familie om sig; han trak sig ud af sine Handelsforbindelser og satte alle sine Penge i Landejendomme.

Og 1700 solgte han Mullerup og købte i Stedet Vindumovergaard ved Rødkærbro og flyttede med hele Familien derover. I en Alder af 62 Aar sad han nu paa sin egen store Gaard, omgivet af Broderens Familie, og ønskede intet andet, end at gøre godt imod dem. Vi kan ogsaa se, at han foretog sig mangan Rejse til Barndomshjemmet og til Broderen Hans; der foreligger nemlig en Ansøgning fra ham til Kongen om Tilladelse til „udi sin Saligheds Sag at lade sig betjene af Præsten i Hodde-Thistrup,“ man maatte nemlig dengang ikke gaa til Alters i et fremmed Sogn. Tilladelsen blev ham givet omgaaende 7. November 1705. Paa disse Besøg har han da sikkert truffet sin gamle Ven og Forbundsfælle Jens Lassen (død 1706), nu Landsdommer og Ejer af Herregaarden Nørholm, og de har paa deres gamle Dage kunnet tale sammen om deres store og heldige Handler, deres Rejser og hele deres æventyrlige Liv fra den fattige Bondedreng til den rige Godsejer.

Chr. L. Krarup har selv karakteriseret sit Levnedsløb, nemlig da Finanshovedkassen gerne vilde have et Skatteforskud hos ham paa 5000 Rdlr., den Gang han solgte Mullerup. Han svarer da: „jeg er født af fattige, erlige Bønderfolk, men Gud Almægtigste har givet mig Lykke udi Kjøbmands-Handel, fornemmelig med udenrigs Kjøbmænd udi England, Holland og andre Steder.“

Og de spredte Træk, vi her har samlet om ham, viser det samme: en self-made Mand, der i vanskelige Tider forstod det, som de fleste andre ikke forstod.

STYVART HANSDATTER KRARUP OG CHRISTIANA MOTH

Saa længe det ikke er helt sikkert, at Christen Larsen Krarups Kone har været af Slægten Stuart, er det kun en Gisning, at Stevart eller Styvart Krarup er opkaldt efter hendes Farbroders Kone. At hun har været en ualmindelig ferm og handledygtig Kvinde,

er der mange Ting, der tyder paa. Da Christen Larsen Krarup flyttede fra Kjøbenhavn til Mullerup, sendte han Bud efter sine to Broderdøtre i Gaarde, Inger og Styvart, for at de skulde lede hele Gaarden baade ude og inde. Herfra stiftede Inger Bekendtskab med Hans Thomsen paa Vormarksgaard, og Styvart med Købmand Søren Poulsen Moth i Odense (se nedenfor). I dette Ægteskab havde hun to Børn, Christian og Christiana Moth; Manden døde lidt før Aar 1700, og Styvert flyttede med samt Børnene op til Vindumovergaard, hvor Christen Larsen Krarup samlede hele Familien om sig; Søsteren Inger var nemlig ogsaa blevet Enke, og førte sine smaa Børn med til Vindum.

I en lang Aarrække var Styvart Husmoder for alle „de unge Krarup'er“, havde hele Husholdningen og endogsaa Avlingen under sig som Forpagter. Da saa Christen Larsen Krarup solgte Vindumovergaard i 1708, blev hele Familien vistnok boende der fremdeles til hans Død 1711 og flyttede saa til Grauballegaard, og Styvart blev gift med Niels Henriksen Wendelbo.

Styvart fik 4. November 1713 en Søn, der efter Farfaderen fik Navnet Henrik; men han døde som Barn (conf. Meddelelser p. 17). To Aar efter døde hun og blev begravet 13. September 1715.

Paa Grauballegaard lærte Datteren Christiana Moth sin tilkommende Mand, Laurids Fogh, at kende; de blev gift 1717, og det følgende Aar kom en Søn, der efter Farfaderen blev døbt Peitter, og senere to Sønner, Peder og Niels. Christiana og Niels Fogh sad som Forpagterfolk paa Skaarupgaard ved Aarhus fra 1717 til 1733, og mange af Familien havde sikkert et godt Tilhold hos dem, ikke mindst Christian Moth og Christian Krarup. Skaarupgaard tilhørte Ole Krabbe, og det er sikkert paa Niels Foghs Anbefaling, at Christian Krarup fik Søvig, der ogsaa tilhørte samme Krabbe, i Forpagtning.

1742 døde Laurids Fogh og blev 11. Oktober bisat i en muret Grav i Aarhus Domkirkes søndre Koromgang. Enken Christiana giftede sig 8 Aar efter med Konrektor Balthazar Halse, hvem hun maa have lært at kende gennem Listoerne. Hun døde 13. April 1773 og blev bisat i Aarhus Domkirke hos Laurids Fogh.

Om Halse se Meddelelser p. 91.

Om Arven efter Christiana Halse, f. Moth, se nedenfor.

SLÆGTEN MOTH

Søren Poulsen Moth var Købmand i Odense, hvor ogsaa hans Fader, Poul Moth, havde boet; Farfaderen var Præst i Fjælde, Poppenbøl og Garding, og hans Fader igen skal have været i Tjeneste ved Kong Hans' Hof og boede derefter i Svabsted.

Søren Moths Ægteskab med Styvart Krarup var meget kortvarigt; han døde før 1700 og efterlod hende med to smaa Børn, som derefter blev optaget blandt „de unge Krarup'er“ paa Vindumovergaard, hvor deres rige Onkel holdt Præceptor for dem, og hvor de sikkert har haft lykkelige Dage i Selskab med mange Fættre etc. Da de begge var opkaldte efter deres Arveonkel Christen og deres Moder var opkaldt efter hans Kone, fik de begge en stor Arv efter ham.

Der var stort Venskab mellem Christian Moth og Christian Krarup; de er lige gamle og blev begge faderløse meget tidligt, fulgtes ad under Opvæksten baade paa Vindumovergaard, Grauballegaard og Skaarupgaard, indtil de begge købte Ejendom i det vestlige Jylland og giftede sig. Men der er alligevel en meget stor Forskel paa dem, som bedst illustreres ved deres Skatteansættelser i 1743. Deres Gaarde er begge ca. 12 000 Rdlr. værd, men paa Dejbjerglund har Christian Krarup kun en Ladefoged, en Staldkarl og to Piger, medens Christian Moth paa Kvistrup holder en Præceptor, en Ridefoged, fire Piger, en Gartner, en Tjener, en Ladefoged, en Kusk, to Staldkarle, to Røgttere og to Dreng; han sætter med andre Ord meget mere Vægt paa det standsmæssige og kommer i den Anledning da ogsaa af med dobbelt saa meget i Skat som Fættren paa Dejbjerglund.

Christian Moth blev 1735 gift med Anne Kathrine, Datter af Biskop Trelund i Viborg, og blev adlet 1750; hans Hustru døde 1741, hans eneste Søn døde 1755 og han selv 12. Marts 1766 og blev bisat i Viborg Domkirke.

TESTAMENTERNE

Det er sket to Gange i den krarupske Slægts Historie, at en ekstraordinær rig Slægtning er død barnløs og med rund Haand har givet sine Ejendomme ud mellem den efterlevende Slægt. Første Gang 1711, da Christen Krarup døde paa Vindumovergaard, anden Gang 1773, da Balthazar Halses Enke døde i Aarhus. Det sidste Testamente er omtalt allerede i første

Udgave af Krarupernes Stamtavle, og endnu i 1930 findes det omtalt i Meddelelser Side 91, hvor Kontorchef F. K. Erlang er meget nær ved at finde den rette Løsning paa denne Sag, der saa længe har været en Gaade. Først nu ved Magister J. C. Hansens Undersøgelser i Viborg Arkiv er det blevet klart, at den Formue, som Christian og Christiana Moth disponerede over, egentlig kun er en Del af de Rigdomme, som Christen Larsen Krarup uddelte mellem sin Broder Hans' Efterkommere.

Christen Larsen Krarup døde paa Vindumovergaard 26. April 1711. Allerede i 1668 søgte han om Tilladelse til selv at gøre Testamente (se Meddelelser p. 5), men det er ikke udfærdiget før 1706 og ændret lidt 1708. Til de fattige gav han et Legat paa 1 200 Rdlr. Mads Olsen, der var gift med Søsterdatteren Mette, gav han en Gaard i Hesselho, og deres to Sønner fik en Gaard i Brædstrup. Christine Listo fik paa hendes 1-Aars Fødselsdag Skaungaard. Hovedarvingerne var dog Christine og Styvart, de to Broderdøtre, der var opkaldt efter ham og (?) hans Kone.

Christian Moth paa Kvistrup døde 1766 uden at efterlade sig hverken Enke eller Børn. Hans eneste Arving var hans Søster Christiana, som var gift med Konrektor Ralthazar Halse i Aarhus. Hun havde i sit første Ægteskab med Laurids Fogh to Sønner, nemlig Søren Fogh, der nu var Kammerraad og Ejer af Gaarden Laage ved Vejle, og Niels Fogh. De gjorde Krav paa Kvistrup efter deres Morbroder, og det var meget nær ved at komme til Proces, men Parterne gik paa Forlig, mod at Brødrene fik 26 000 Rdlr. udbetalt som deres Part. Rektor Halse og Christiana gjorde derefter gensidigt Testamente under 26. Februar 1768, hvorefter den længstlevende af dem skulde uddele Arven efter deres fælles Overenskomst.

Balthazar Halses Bøger, Gangklæder, Lommeure, Sølvkaarde, Sølvhirschfänger og andet mere Inventar af Værdi skulde tilfalde Magister Thure Krarup i Aarhus, han var jo baade Halses Ven og Kollega og hans Kones Fætter; han fik ogsaa deres Gaard i Aarhus, kaldet Præstegaarden, forlods. Niels Bygom Krarup fik Sognekalder i Vejrum. Og der blev lagt 100 Rdlr. fra til Gravstedets Vedligeholdelse. Og 100 Rdlr. til de fattige.

Derefter fik fire Børn af Familien, der var døbt Balthazar eller Christiana 100 Rdlr. hver. Og fem Børn af Halses Familie fik 200 Rdlr. hver, samt en Datter

af Rektor Halses Søster Giesel Marie, gift med Anders Listo, 500 Rdlr. Endelig samme Anders Listos Børn af 2. Ægteskab hver 100 Rdlr. Det var ialt 2300 Rdlr., der blev delt ud.

Efter alle disse Fradrag skulde Resten af Boet deles lige mellem Christian Krarup paa Dejbjerglunds fem Børn. Hvor store disse Lodder blev, kan ikke ses.

Det kostbare Indbo, som Thure Krarup arvede efter sine Plejeforældre, gik efter hans Død over til hans Hustrus Familie.

Men de Formuer, som fra Christen Larsen Krarup, Christian Moth og Balthazar Halses Besiddelse spredtes over Kraruperne, havde, som vi alle ved, den Virkning, at Slægten Krarup fra at være en vestjydsk Bondefamilie, nær knyttede til deres Fødested og til deres Jord, blev en studerende Slægt af Præster og andre Embedsmænd.

Op Navnene Christen og Christian og Balthazar florerer endnu i Familien, selv om der ikke hver Gang følger en Gaard eller mange Rdlr. med som dengang.

SLÆGTEN LISTO—LØNBORG

Saa langt tilbage i Tiden, som vi kan følge dem, har Familierne Krarup og Listo (Listhoe, Listov) været nøje forenede, udgaaede som de er fra samme Egn af Landet og samme Samfundslag. Der findes en meget udførlig Redegørelse for Listovslægtens Historie i Personhistorisk Tidsskrift 1907. Jeg skal derfor her fatte mig i Korthed:

I Aaret 1604 gav Christoffer Gersdorph Lønborggaard i Forpagtning til Hans Jensen, der foruden denne Forpagtning ogsaa drev en stor Forretning med Udførsel af Stude til Nederlandene og sikkert har været en meget driftig Mand. Af hans Børn interesserer os to, nemlig:

1. Iver Hansen, der var Fuldmægtig hos Juelerne paa Lindbjerggaard i Ølgod Sogn og senere fik Gaarden Øster Listho i Fæste. Han tog derfor Navnet Listo og blev Stamfader til Familien Listov. (Den Stavelse „ho“, som slutter saa mange Gaardnavne her paa Egnen, er sikkert en Forkortelse af Hov eller Hovgaard).

2. Hans Hansen, født 3. Januar 1607, død 11. Juli 1682, gift med Christine Jensdatter; han studerede Theologi, forandrede sit Fornavn Hans til Johan og antog Efternavnet Lønborg efter Faderens Sogn. Han

er meget velkendt som Præst ved Aarhus Domkirke og Stamfader til Slægten Lønborg.

Tre Gange har Hans Jensens Efterkommere giftet sig med Kraruper. For Oversigtens Skyld tager jeg kun de Personer med, der har vor specielle Interesse:

Hans Jensen paa Lønborggaard g. m. Maren Iversdatter.

Søn: Iver Hansen Listo.

Datter: Lisbeth Iversdatter g. m. Marcus Jensen.

Datter: Sofie g. m. Lars Madsen Krarup.

Nævnte Iver Hansen Listo døde omtrent 1688, og hans Stilling hos Julerne gik i Arv til Svigersønnen Marcus Jensen. Lisbeth døde 1701, 47 Aar gl. Datteren Sofie blev 1704 gift med Jeppe Andersen, som snart efter døde, og Enken kom til at styre Huset for Lars Madsen Krarup (se de ældste Kraruper), som havde Gaarden „Gaarde“, og blev gift med ham 1712.

Anden Gang:

Hans Jensen paa Lønborggaard.

Søn: Iver Hansen Listo.

Søn: Anders Iversen Listo.

Søn: Mads Andersen Listo paa Skaungaard g. m. Christine Hansdatter Krarup.

Mads Listo og Christine Hansdatter Krarups Bryllup stod 20. Juni 1703 hos hendes Farbroder paa Vindumovergaard, og han støttede Parret og dets mange Børn meget rundhaandet, især de af dem, der blev opkaldt efter ham. Den ældste Søn hed Christen og fik 1731 Rindsholm Mølle i Foræring. Nr. 2, Ellen Lisbeth, blev gift med Hølger Clausen. Nr. 3, Anders, døde tidligt. Nr. 4, Christine Johanne, opkaldt efter Onklen, fik Gaarden Skaungaard (mellem Vindumovergaard og Rindsholm), da hun fyldte 1 Aar. Nr. 5, Anne Christine, g. m. Sejer Sommer. Nr. 6, Anders, g. m. Giesel Marie Halse, en Søster til Balthazar Halse. Nr. 7, Søren, som døde ung. Nr. 8, Hans, som blev Forpagter af Kappel ved Lemvig. Nr. 9, Søren, født paa Lundenæs 1714, fra 1725 til 1730 boede han paa Dejbjerglund for at nyde Undervisning sammen med Christian Krarups Børn, derefter kom han i Viborg Latinskole, blev Theolog (med o) og fik Sognekald i Vejrum, hvortil Christian Moth havde Kaldsretten.

Det er sikkert nok denne Søren Listo, der omtales i en morsom lille 4-sidig Meddelelse til og om Familien Krarup, som Frederik Krarup udsendte fra Lønborg Præstegaard i April 1871, en Forløber for

disse nye Meddelelser. Der staar nemlig deri, at der var „i hine Tider et yngre Menneske ved Navn Listo, som i nogen Tid omgikkes de unge Kraruper, hvilken Omgang dog ikke ansaaes for heldig, og derfor snart igjen ophørte.“

Mads Listo døde ca. 1740 og Christine ca. 1750; de boede begge paa deres gamle Dage hos Sønnen paa Rindsholm Mølle.

Endnu en tredje Gang har en af Hans Jensens Efterkommere giftet sig med en Krarup.

Hans Jensen paa Lønborggaard g. m. Maren Iversdatter.

Søn: Hans Hansen Lønborg g. m. Christine Jensdatter.

Datter: Anna Johansdatter Lønborg g. m. Hans Frankenberg.

Datter: Anna Kathrine Frankenberg g. m. Knud Henriksen i Aarhus.

Søn: Chr. Knudsen Lind g. m. Sisse Sørensdatter Windgaard.

Søn: Knud Peder Lind, Præst i Naur, g. m. Birgitte Øllgaard.

Søn: Jens Lind g. m. Charlotte Karite Krarup.

Der er meget, der taler for, at Familierne har bevaret Venskabet igennem alle de syv Generationer. Lønborg, Frankenberg og Chr. Knudsen boede i Aarhus, og Knud Peder Lind gik i Aarhus Latinskole, hvor Balthazar Halse og Thure Krarup virkede. Der igennem maa det forklares, at han efter sin Eksamen fik Sognekald i Naur og Siir; thi baade dette Embede og Embedet i Vejrum var udprægede krarupske Sognekald.

I Naur og Siir ser Præsterækken saaledes ud:

Chr. Johan Lodberg Krarup fra 1787 til 1794.

Knud Peter Lind fra 1794 til 1813.

Sundorph fra 1813 til 1825.

Ove Thomas Nicolai Krarup fra 1825 til 1837.

Op i Vejrum:

Søren Madsen Listo fra 1748 til 1773.

Niels Bygom Krarup fra 1773 til 1798.

Janus Balthazar Krarup fra 1798 til 1830.

Jens Lind fra 1830 til 1857.

Med Undtagelse af Sundorph er det lutter velkendte Navne, og Grunden dertil er ikke vanskelig at finde; Kaldsretten tilhørte nemlig Christian Moth paa Kvistrup, efter ham arvede Balthazar Halse og hans Enke Christiana den, og hun afstod den til Jerminerne paa

Ausumgaard med det Forbehold, at de helst skulde tage Familiens Medlemmer.

Af ovenstaaende fremgaar, at man ikke kender Krarupernes Historie, naar man ikke kender Listoernes, og omvendt.

THURE THERKELSEN

Thure Therkelsen er født i Varde 1640; Faderen, Therkel Thuresen, var Købmand. Da Thure var 25 Aar gammel, blev han Rektor i sin Fødeby. Vi ved om hans Virksomhed kun dette, at Laurids Andersen fra Ansager i 1668 klager over, at hans Skolemester, „hæderlig og vellærde Mand Thure Therkelsen ikke lærte ham tilstrækkeligt at skrive danske og latinske Stile,“ men det kan vel lige saa godt have været Elevens Skyld som Lærerens.

Thure Therkelsen giftede sig med Else Madsdatter; de fik 7 Børn, mens han endnu var Rektor i Varde. I 1683 blev han Sognepræst i Hemmet og Sdr. Vium; hans første Kone var død imens, og han giftede sig 29. December 1685 med Johanne Holm, Datter af Jacob Jacobsen Holm, som havde været Præst samme steds fra 1664 til 1680. I dette Ægteskab var kun een Datter, Maren. Moderen døde og blev begravet 29. August 1689. Han giftede sig saa for tredje Gang, nemlig med Ida Pedersdatter, Enke efter Pastor C. T. Hvidding i Dejbjerg; hun fødte ham 5 Børn, saa der var ialt 13 Børn. Thure Therkelsen døde i Hemmet 9. Maj 1709. Enken giftede sig med Eftermanden, og en af de yngre Døtre blev gift med hans Eftermand igen, saa vi ser her, som saa mange andre Steder, at Præsterækken i samme Sogn er en lang Kæde af Slægtninge.

Om Thure Therkelsens Virksomhed som Præst her fra 1683 til 1709 ved vi ikke saa lidt. Til Præstegaarden hørte et meget stort Areal, rigtig mager Jord, 13 Tdr. Hartkorn, desuden var der en Annexgaard i Sdr. Vium og en Vandmølle. Ejendommen tilhørte Formandens Enke, Gertrud Sørens datter Glud, og Præsten skulde hvert Aar svare hende 7 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg, 2 Tdr. Havre, 11 Læs Hø, 60 Læs Tørv, Foder til 8 Faar og til 3 Køer foruden 4 Sletdaler hver Offerdag og 1 Td. Sæd af hver Indtægt. Det var en meget stor Afgift i Forhold til de Tidens smaa Afgroeder.

Af Fadderlisterne ved de talrige Barnedaab kan vi se, hvem der var Præstens Omgangsfæller; under-

tiden var det de mere velstillede Bønder, f. Eks. Herredsfogden Jacob Knudsen, til andre Tider var det Herskabet paa Lønborggaard eller det paa Viumgaard, velbaarne Knud Henrik Galt og hans Søster, velbaarne Fru Birgitte Marie Galt, var Faddere 1693 og 1695. Men denne Familie Galt paa Viumgaard var det ikke let for Sognepræsten at holde sig gode Venner med; Knud Galt var en Kvindejæger og en Bondeplager af værste Slags, han laa altid i Proces med sine Bønder, og, naar han tabte Processen, pryglede han Modparten. Han blev da ogsaa skudt af en Fæstebonde i 1698, og hans Fætter, Johan Rudolf Unger, der var lige saa forgældet, lidenskabelig og hovmodig, blev slaaet ihjel 1696 efter et Drikkelag. Og Jørgen Bramminge, som pryglede sine Piger og Karle og som havde tilegnet sig Lydomgaard ved at gifte sig med en gammel, værgeløs Enke, som han vilde sulte ihjel, blev skudt 1702. Naar vi blot dertil nævner Pogwisherne paa Skrumsager, hvor Datteren fik uægte Børn og alligevel blev gift, men saa kvalte hun sin Mand og blev selv henrettet, saa ses det tydeligt nok, at dette lille Sognekald, der paa Afstand skulde synes at være et af de mest idylliske, alligevel gav sin Sognepræst nok at arbejde med, klemt, som han blev, mellem store, uregerlige Herremænd og de fattige Bønder.

Vi maa dog ikke glemme den eneste helt sympatiske Familie, den rige Henrik Müller paa Lønborggaard, gift med Constance Marselis. Der er sikkert flere af Præstens 13 Børn, der har været i Huset paa Lønborggaard, især maa vi antage, at Maren har haft sit Ophold der i en Aarrække, eftersom vi ser, at hun efter sit Giftermaal med Niels Jensen Bygum opkaldte sit første Barn efter Fruen paa Lønborggaard og kaldte hende Constance; herfra stammer altsaa dette lidt fremmede Navn (Familien Marselis indvandrede som bekendt til Danmark fra Nederlandene midt i 1600-Aarene), der nu er saa almindeligt indenfor Slægten Krarup.

Om Thure Therkelsen er der endnu et Træk fra hans sidste Aar at berette. Der havde hidtil intet ordnet Fattigvæsen været her i Landet. De fattige var henvist til Tiggeri som eneste Udvej til at opretholde Livet. I Efteraaret 1708 udsendte da Frederik IV en Forordning om en ordnet Fattighjælp. I hvert Sogn skulde Provsten, Herredsfogden, Præsten og 4 Gaardmænd mødes og holde Syn over, hvor mange

de havde i Sognet, der trængte til Fattighjælp. De skulde deles i 3 Klasser: „Fuld Hjælp“, „halv Hjælp“ og „dem, der kunde nøjes med at faa noget lidet.“

Ved Mødet i Hemmet fandt man 3 fattige, der trængte til fuld Hjælp, 4, der trængte til halv Hjælp, og 2, der kunde nøjes med Tilskud. Saa skulde Sognefolket sammenkaldes, og hver Gaardmand skulde frivilligt skrive sig for en aarlig Ydelse af Korn til Fordeling mellem de fattige. Provsten, der har aflagt Beretning om Mødet (og det er af Interesse at vide, at denne Beretning om det første Tilløb til ordnet Fattighjælp i Danmark, kun er bevaret her fra Hemmet) skriver: „Hans Kongl. Maysts. Villie blev denem af Præsten (Thure Therkelsen) forkyndt, hvorpaa der blev gjort een christelig og alvorlig Formaning til Sognefolket for at bevæge dem til nogen Guds Barmhærtighed imod de Fattige. . . . Sognepræsten — for at give sine Tilhørere et godt christeligt Barmhærtigheds-Exempel — antog sig Else Berthelsdatter at underholde.“ Samme Else Berthelsdatter betegnes som en „armselig gammel Krybling, som moxen intet kunde hjælpe sig selv.“ Det har sikkert været en ikke ringe Byrde for Præsten at underholde hende; men vi ser deraf, at han ikke gik af Vejen, hvor han mente, Pligten kaldte ham.

Til Minde om Thure Therkelsen findes Navnet Thure almindeligt i Slægten Krarup endnu.

NIELS JENSEN BYGUM

Som ovenfor omtalt blev Ejeren af Viumgaard, Knud Henrik Galt, myrdet 1698; Gaarden skiftede derefter jævnlige Ejere, indtil den i 1708 blev solgt for 4236 Rdlr. til Niels Jensen Bygum. Hvor han kom fra, eller hvor han stammer fra, er det ikke let at faa oplyst; Navnet staves afvekslende Bygum, Biugum, Bygom o. l., hvilket kunde tyde paa, at Slægten hørte hjemme i Bigum Sogn ved Tjele Langsø eller Bygum ved Aalestrup. Han kaldes Monsieur, hvilket er Bevis paa en vis Velstand. Formodentlig har han været ansat hos Rentemester Henrik Müller paa Lønborggaard og der truffet Maren Thuresdatter, som han giftede sig med 28. Oktober 1705. Det nygifte Par boede i Tarm fra Bryllupet til han købte Viumgaard; Ægteskabet varede kun kort, Maren døde allerede 1707 og blev begravet i Hemmet Kirke 7. Juli 1707. Deres eneste Barn er Constance Bygum, vor Stammoder.

Om Niels Jensen Bygum faar man en Del Oplys-

ninger gennem Skatteregistrene; han skriver f. Eks. 1710: „Jeg, som bær perreuge, betalle deraf 3 Rdlr. Min Kone bærer ingen Fontanger,“ og om Folkehølet oplyser han, at han giver sin Avlskarl 8 Rdlr. om Aaret, Andenkarlen 5 Rdlr. 2 Mrk., en Pige 4 Rdlr.; men Resten af Arbejdet bliver udført af Hovbønderne. Foruden Viumgaard købte Niels Jensen Bygum mange andre Landejendomme der paa Egnen for at gøre den til en „komplet Sædegaard“.

Efter Marens Død giftede Niels Bygum sig med Karen Augsburg fra Grauballegaard, en Halvsøster til den Niels Wendelboe, som senere blev gift med Styvart Hansdatter Krarup (se Meddelelser p. 17), og efter hendes Død giftede Niels Bygum sig tredje Gang, nemlig med Anne Sørensdaughter fra Middelfart; deres Bryllup stod 7. Februar 1727. Kort efter, 1730, afstod han Viumgaard til sin Svigersøn Søren Sørensen Sterm og flyttede til Middelfart, hvor han døde 1736 og blev begravet i Kirken 27. August.

Til Minde om Niels Jensen Bygum bærer mange af hans Efterkommere Navnet Niels Bygum Krarup.

CHRISTIAN KRARUP OG CONSTANCE BYGUM

Om selve vor Stamfader paa Dejbjerglund inder disse Meddelelser, som ellers bringer saa mange nyttige Oplysninger om Slægten, kun meget lidt. Grunden til, at vi stedse har været enige om at betragte ham som hele Familiens Stamfader, er bl. a. den, at han er født efter Faderens Død; derved er baade hans ældre Søskende og hans Fader forsvundne fra vor Synskreds.

Faderen, Hans Thomsen Lange, døde paa Vormarksgaard i Hesselager Sogn 1. Marts 1699; trods ret ihærdige Eftersøgninger har det ikke været muligt at finde hans Forældre. (Maaske er han Broder til den Niels Thomsen Lange, der døde som Præst i Guinea 1733, 38 Aar gl., og var Søn af Skibsfører i Nyborg Thomas Rasmussen Lange. Red.)

Moderen, Inger Hansdatter Krarup, er Hans Larsen Krarups Datter fra Gaarde, Søster til Styvart Hansdatter og Broderdatter til Christen Larsen Krarup. De to Søstres Levnedsløb kom til at gaa mærkverdigt parallelt; først kom de begge fra Hjemmet i Vestjylland over til den rige Onkel paa Mullerup, derfra blev de begge godt gift, men mistede begge to deres Mænd samtidig med, at Onklen flyttede fra Fyen til Vindumovergaard.

Her paa Vindumovergaard delte de med stor Dygtighed Hvervet som Forvaltere og Husbestyrerinder for Onkelen, og her samledes deres Børn og endnu flere af Familiens Børn under Fællesnavnet „de unge Krarup'er“. I Grunden var der noget misvisende i denne Betegnelse, det var nemlig Christen Krarups Broderdøtres Børn af Navnene Moth, Lange og Listo, der voksede op her og lærte at betragte hverandre som Søskende. Da Christen Larsen Krarup solgte Vindumovergaard, blev hele Familien boende, men da han døde i 1711, flyttede de fleste af dem til Grauballegaard.

I 1717 blev Christian Krarup Student, men han fortsatte ikke Studierne. Vi maa nærmest antage, at han har opholdt sig hos Plejesøsteren Christiana Moth, der imidlertid var bleven gift med Niels Fogh. De sad som Forpagtere paa Skaarupgaard ved Aarhus, som tilhørte Ole Krabbe, og det er sikkert paa Foghs Anbefaling, at Christian Krarup fik Gaarden Søvig i Forpagtning, der nemlig tilhørte samme Ole Krabbe. Fra Søvig er der kun 2 Mil til Viumgaard, der i en fjern Fortid havde været en rigtig Herregaard med Volde og Grave, men nu var en almindelig stor Proprietærgaard, tilhørende Niels Bygum. Her har Christian Krarup truffet Niels Bygums 17-aarige Datter Constance; de blev gift 20. September 1724 og samme Efteraar købte Christian Krarup Dejbjerglund af Kommandør Hans Kaas til Rybjerg.

Ægteskabet varede i 42 Aar, indtil hun døde i 1766. I „Taknemmeligt Æreminde“ (Meddelelser Side 2) kaldes Christian Krarup „En redelig, stille, retsindig Mand“ og hans Kone karakteriseres som „En udmærket forstandig, ved 18 Aars Sygeleje prøvet Kone.“ De havde 8 Børn, hvoraf 3 døde i en ung Alder. Af de 4 voksne Sønner blev de tre dygtige Præster, den fjerde Rektor i Aarhus.

Magister J. C. Hansen har gjort mig opmærksom paa, at man af Fadderlisterne ved de otte Barnedaab kan finde ikke saa lidt. Man ser (Meddelelser p. 10), at Familien har staaet i et nært Omgangsforhold til Omegnens Præster. Dette vilde der ikke være noget særligt mærkeligt i, hvis ikke den hyppigst forekommende Fadder havde været Hr. Peder Wedel i Stavning. Denne Mand, der 1720 sammen med Enevold Ewald (Joh.s Ewalds Fader) var kommen hjem fra et længere Studieophold i Halle og 1722 var bleven Præst i Stavning, begyndte her en pietistisk Vækkelses-

virksomhed, som gav Genlyd viden om. Fra Stavning bredte Pietismen sig baade mod Syd og Nord langs hele Vestkysten. Peder Wedel vilde næppe have staaet i et saa nært Forhold til Krarups paa Dejbjerglund, hvis ikke ogsaa de havde hørt til de religiøst grebne. Thi overalt, hvor Wedel kom til Huse, var Bøn, Salmesang og gudelig Tale nøje forenet med en streng Pligtfølelse og en Inderlighed i Andagten, som ikke var kendt før. Under Omtalen af Fætteren Moth paa Kvistrup har vi ogsaa haft Lejlighed til at omtale den relative Tarvelighed, der prægede Livet paa Dejbjerglund.

Sønnerne blev sendt i Skole i Ribe, hvor Datteren Anna Kirstine var gift med Conrector Lange. Den yngste Søn, Thure, blev undervist i Hjemmet af sine ældre Brødre, indtil han Aar 1756 kunde sendes til Aarhus for at bo hos Christiana Halse.

Dejbjerglund var en meget stor Gaard; tillige med St. Oldager, som Christian Krarup yderligere havde tilkøbt, udgjorde hele Ejendommen 279 Tdr. Hartkorn. Efter Constances Død afstod Christian Krarup det hele 5. Maj 1768 til Laurs Ramsing, hvorefter han flyttede til Viborg og døde i Maj 1769.

SOPHIE DORTHEA SKOVBOE

Af „Taknemmeligt Æreminde“ (Meddelelser Side 2) ser vi, at Sognepræst Niels Bygom Krarup efter at han i tre tunge Aar havde siddet som Enkemand i Vinkel og Rind, i Aaret 1773 fandt „Jomfru Sophia Dorothea Schouboe, en Datter af Sal. Hr. Mag. Schouboe i Bouling, som blev hans trende smaa Moderløse en god og kjerlig Moder og ham selv en troefast Ægtefælle indtil hans Død, som nu har dybt saaret hendes Hjerte.“

Sophie Dorothea er født 24. Januar 1747, gift 28. November 1773 og død 14. November 1827, Datter af Janus Nic. Jespersen Skovboe og Karen Olesdatter Bhie. Om hendes Afstamning har jeg ved Hr. Mag. J. C. Hansens udmærkede Hjælp fundet en Del Oplysninger, der sikkert maa have Interesse for Krarupperne, saa meget mere som N. B. Krarups Broder, Christen Krarup, var gift med en Johanne Skovboe, antagelig en Kusine.

Sophie Dorothea nedstammer fra den velbekendte Sognepræst ved Sortebrødrekirke i Viborg, Morten Mortensen Hvass, som var ansat ved Kirken paa den Tid, da Reformationen fandt Sted; han blev prote-

stantisk Præst, giftede sig med en forhenværende Nonne Anna Pedersdatter, som først havde været gift med Broder Thøger (og altsaa er Stammoder til de fleste Kraruper baade i sit første og i sit andet Ægte-skab). Han døde i en høj Alder 1577.

Af deres 4 Børn gik Mads Mortensen Hvass i Vi-borg Latinskole, blev efter et Studieophold i Witten-berg Lærer i Viborg, hvor han blandt andre under-viste Chr. Sørensen Langberg, der senere latiniserede sit Navn til Longomontanus. Mads Mortensen Hvass var derefter en Tid Præst paa Læsø, indtil han blev Sognepræst i Vorning, Kvorning og Hammershøj og gift med Formandens Datter, Bodil Jacobsdatter.

Deres Datter, Anne Madsdatter Hvass, g. m. Efter-manden, Thomas Aabye.

Deres Søn, Jens Thomsen Aabye, Præst i Nabosog-nene Nørbæk, Sønderbæk og Læsten, død 1696, g. m. Bodil Christensdatter, død 1736.

Deres Datter, Anna Margrethe Aabye, g. m. Jesper Nielsen Skovboe.

Deres Søn, Magister Janus Nicolai Jespersen Skov-boe.

Jesper Nielsen Skovboe er den eneste af hele den-ne Anerække, der ikke er Præst. Han var Købmand i Viborg, havde sin Butik i St. Sct. Hansgade, og bag Forhuset strakte hans Gaardsplads og Have sig helt ud til Gravene. Han blev gift Aar 1700. Hans For-ældre er Niels Urban Skovboe, Raadmand i Viborg, g. m. Ane Christensdatter; de laa begge begravede i den nu nedlagte Graabrødrekirke.

Jens Nicolai Skovboe er født i Viborg 8. Januar 1708, gik i Viborg Latinskole, deponerede 1728, blev Hører ved samme Skole i en Aarrække, tog i denne Stilling 19. Juli 1737 theologisk Attestats (non con.), blev 5. Maj 1741 Sognepræst i Bøvling og Flynder, tog Magistergraden 15. Oktober 1768 i Kjøbenhavn og døde 15. August 1789. Gift 24. August 1742 med Formanden Bhi's Enke, Karen, der i begge Ægteska-ber tilsammen havde 11 Børn.

Som Theolog latiniserede han sit Navn Jens til Ja-nus; det er fra ham alle de mange Janus'er indenfor Familien har deres Navn.

Jens Lind.

TIL AFSLUTNING

Medens disse Linjer skrives, er den nye Udgave af Stamtavlen ved at blive trykt færdig.

Den første Stamtavle i pyntelig Tværfolio med Titel

STAMTAVLE

over

DEN KRARUPSKKE FAMILIE

blev udgivet 1847 af J. B. Krarup, Sognepræst til Gjer-løv og Draaby, Provst. Heftet fylder 12 Sider i Folio, men bærer lidt mere Præg af mundtlig Tradition end af historisk Forskning.

Nr. 2 er: „Stamtavle over den krarupske Familie“, anden Udgave ved F. F. S. Krarup, Sognepræst i Løn-borg, 1871. Heftet er i stort Kvart og fylder 26 Sider.

Nr. 3 er: „Stamtavle over Familien Krarup“, for-fattet af N. P. Krarup, fhv. Sognepræst i Sanderum, 1895, 16 Sider i stort Kvart, nævner ikke de gifte Døtres Børn; har gode Oplysninger om Familiens Oprindelse.

Nr. 4 er: „Stamtavle over Efterkommerne af Chri-stian Krarup til Dejbjerglund“, 60 Sider i Folio, næv-ner ca. 2500 Navne, udg. 1915 af undertegnede, blev omtrent straks udsolgt.

Nr. 5 har samme Titel og samme Udgiver som Nr. 4, men er i Bogform og fylder 156 Sider; der findes Registre over Krarup'erne, over indgiftede Mænd og Kvinder samt Fortegnelse over Familielegater. Bogen faas kun hos Udg. og koster 6 Kr. + Porto; udover de bestilte Eksp. er der ca. 70 Eksp. til Salg.

Den sidste Udg. af Stamtavlen mangler ca. 300 Nav-ne paa Personer, der ikke har sendt Oplysninger, fordi de kun langt ude indgaar i Slægten. Det kan anbefales at lade Bogen gennemdrage af hvide Blade ved Indbinding.

Fra Landsarkivet i Odense er det blevet oplyst, at Skibsfører Thomas Rasmussen Lange i Nyborg, hvis Søn Niels Thomassen Lange døde 1733, 38 Aar gl., som Præst paa Guineakysten, ikke er Fader til Hans Thomsen Lange. Desværre er Haabet kun yderst ringe om at finde vor Stamfader Christian Krarups Farfader.

Nogle Bemærkninger om Slægtsforskning

I Johan Wretmans Bog „Släktvetenskapen“. Stockholm 1924, findes en Indledning om Slægten og Slægtsforskningen i social, intellektuelt, etisk og religiøs Henseende, med en Del Citater fra Litteraturen rundt om fra, som turde have almen Interesse, og hvorfra følgende anføres:

Fra Latin:

Et majores vestros et posteros cogitate (Tacitus).
Parentes suos non amare, impietas est, non agnoscere, insania (Seneca).

Majorum gloria posteris quasi lumen est (Sallustius).

Pietas in parentes fundamentum virtutis (Cicero).

[Tænk baade paa eders Forfædre og Efterkommere.

Ikke at elske sine Forfædre er Mangel paa Ærefrygt, ikke at vedkende sig dem er Taabelighed.

Forfædrenes Ære er som et Lys for Efterkommerne.
Ærbødighed mod Forældrene er Moralens Grundvold.]

Fra Tysk:

Wohl dem, der sein Väter gern gedenkt (Goethe).

Ich würde, wenn viele Familien das gleiche Interesse ihrer Vergangenheit zuwendeten, darin einen ehrenlichen Fortschritt im historischen und nationalen Sinne sehen (Bismarck).

Fra Engelsk:

There is a great deal more in genealogies than is generally believed at present (Thomas Carlyle).

The dry branches of genealogical trees bear many pleasant and curious fruits for those, who know how to search after them (Henry Ward Becher).

Fra Svensk:

En släkt, liksom hela mänskligheten, är en levande kedja af vad som varit, är och komma skall (Wetterbergh).

Fra Norsk:

Endnu er altid familiefølelsen et av samfundets allerstærkeste bindemidler og vel skikket til at styrke og nære den disciplin og tradition saavel som det øvrige hensyn til andre, der ikke alene indenfor familien men ogsaa i statsstyrelsen er af saa stor vigtighed for det jævne og stadige fremskridt (H. J. Huitfeldt-Kaas i Nord. tidskrift 1893, s. 664).

Fra Gamle Testamente:

„Kom de gamle Dage ihu, betragt Aarene fra Slægt til Slægt, spørg din Fader og han skal kundgøre dig det.“ 5. Mosebog 32, 7.

„Hvad vi har hørt og vide, og vore Fædre har fortalt os. Dette vil vi ikke dølgje for deres Børn, for den Slægt, som kommer herefter.“ Ps. 78, 3.

Spørg den henfarne Slægt og agt paa det, som deres Fædre har udgrundet — thi vi er fra i Gaar og vide intet; thi en Skygge er vore Dage paa Jorden — skal de ikke belære dig. Job. 8, 8-10.

Afvig ikke fra de gamles Anvisning, thi ogsaa de lærte af deres Fædre. Jesu Siraks Visdom 8, 11.

Fra Nye Testamente

ser vi, at som for alle andre jordiske Forhold er det religiøse Synspunkt det vigtigste, thi engang bliver dette det eneste brugte og for evigt afgørende.

Efter Evangeliernes Lære er Menneskehedens enkelte Dele uop-løseligt forbundne med hinanden paa Trods af Tiden, som deler dem i svundne, nuværende og kommende, og dette gælder ikke alene nu men ogsaa i Evigheden.

Menneskets Sjæl vedbliver at leve efter Døden („i Dag skal du være med mig i Paradis“), og den saligt afdøde vil blive mod-taget af Venner i de evige Boliger.

Slægtskabsbaand binder ogsaa i Himlen, hvor ældre og yngre skal bo sammen, dér, hvor Tid ikke findes. Den Samhøighed mellem Slægtleddene, som her paa Jorden i Almindelighed viser sig i, at de ældre arbejder for de yngre og efterlader dem Frug-ten af deres Værk, kan derfor i den anden Verden ogsaa vise sig omvendt i, at de yngre Slægter, eftersom deres aandelige Ud-vikling gøre dem skikkede dertil, bidrage i samme Maal til de ældres Fremgang. Fra et saadant Synspunkt bliver Fællesskabet mellem Slægterne og disses enkelte Medlemmer fuldstændigt.

Til dette maa undertegnede faa Lov at tilføje, at 18 Aars Sys-len med vor Slægts Historie har givet mig et Indtryk af tre Ting, nemlig at vor Slægt har levet under Guds Velsignelse, hvad Grunden saa dertil kan have været; at Personalhistorie er den store Generalnævner, hvori al anden Historieforskning gaar op, og endelig at alle Fortidsminder tilsammen ikke er noget imod det christne Haab.

C. KRARUP.

Udgivet af Sognepræst CHR. KRARUP i Tjustrup pr. Fuglebjerg
Trykt hos LOUIS HØIER, Bogtrykker i Ringkjøbing

Register til „Meddelelser om Familien Krarup“ Nr. 1—Nr. 9, Side 1—Side 108

Første Slægtled:

Christian Krarup, S. 52, 53

Andet Slægtled:

Christen Krarup, S. 23
Niels Bygum Krarup, S. 2, 7, 12, 51
Jens Henrik Krarup, S. 95
Thure Krarup, S. 14

Tredje Slægtled:

Hans Chr. Matthias Krarup, S. 15, 22
Poul Sveistrup, S. 24
Balthasar Krarup, S. 24
N. Bergenhammer, S. 24
Chr. Johan Lodberg Krarup, S. 11, 22, 51
Christian Nielsen Krarup, S. 11, 22, 51
Janus Balthazar Krarup, S. 18, 41
Marie Krarup, f. Grundtvig, S. 15, 74
Sinnel Peter Krarup, S. 19
Jens Krarup, S. 15
Georg Frederik Lange, S. 6

Fjerde Slægtled:

Christen Krarup, S. 27
Hans Sveistrup, S. 31
Claus Nic. Vilstrup, S. 24
Mads Rahbek, S. 24

Henrik Stampe Krarup, S. 24
Ove Thomas Nicolai Krarup, S. 32
Niels Bygom Krarup, S. 43, 51
Enoch Christian Krarup, S. 4
Frederik Krarup, S. 88
Helmuth Krarup, S. 57

Femte Slægtled:

Hans Chr. Matth. Krarup, S. 86
Janus Balthazar Krarup, S. 73
Niels Bygom Krarup, S. 26
Carl Krarup, S. 55
Nicolai Thure Krarup, S. 35, 87
Janus Frederik Krarup, S. 35, 51
Gottfredine Marie Holm, f. Krarup, S. 49
Gottfred Krarup, S. 44
Christian Nielsen Krarup, S. 47
Ove Thure Krarup, S. 45
Henrik Nielsen Krarup, S. 47
Elisabeth Krarup, S. 49
Janus Balthasar Krarup, S. 47
Frederikke Marie Krarup, S. 49
Thora Krarup, S. 49
Alfred Krarup, S. 48
Albrecht Thaer Krarup, S. 48
Ferdinand Krarup, S. 5
Janus Balth. Krarup Lind, S. 27
Frederik Chr. Krarup, S. 93
Valdemar Krarup, S. 73

Sjette Slægtled:

Anne Marie Faber, f. Krarup, S. 57
Christen Krarup, S. 93
Balth. Krarup Øllgaard, S. 90
Agner Krarup Erlang, S. 73
Mads Kjær, S. 25
Maren Kirkegaard Krarup, S. 54
Christen Kirkegaard Krarup, S. 51
Poul Krarup, S. 51
Ove Høegh Stampe f. Lybecker, S. 5
Øllgaard Constance Smith, S. 54
Mads Rahbek Smith, S. 55
Christen Jensen Høy, S. 55
Thure Frederik Krarup, S. 56
Eduard Busch, S. 56
Anna Kaaber, f. Krarup, S. 88
Viggo Krarup, S. 90
Ellen Krarup, S. 49
Johannes Henry Krarup, S. 93
Alfred Valdemar Krarup, S. 50
Hans Dall, S. 57
Charles Krarup, S. 16

Syvende Slægtled:

Niels Kristian Krarup, S. 54
Niels Teiling, S. 17
Jens Wind, S. 36
Otto Wind, S. 16, 36
Poul Krarup, S. 56

Forud for første Slægtled:

Hans Thomsen Lange, S. 6
Inger Hansdatter Krarup m. fl., S. 37, 69

Artikler af blandet Indhold:

Andet Slægtleds Faddere, S. 10
Tradition ctr. Historie, S. 17, 35
Familielegender, S. 22
Legater, Portrætter m. m., S. 24
En af vore ældste Forfædre, S. 31
Thomas Krarup, S. 40
Epitafiet, S. 53
Vejrum Præstegaard 1825—30, S. 57
Om Slægtens ældste Historie, S. 74
Slægtsnavnet Krarup, S. 89
Tidligere Stamtavler m. m., S. 90
Fru Halses Gavebrev, S. 92
Et Vilstrup Brev, S. 92
Præsterne og Landbruget, S. 97
Slægtens Oprindelse, S. 102